

A stylized black silhouette of a man, Prometheus, is shown from the waist up, leaning forward with his head bowed and hair blowing in the wind. He is positioned behind the main title text.

DE BELOFTE VAN PISA

PROMETHEUS

Mano Bouzamour

Mano Bouzamour

De belofte van Pisa

Prometheus

© 2013 Mano Bouzamour
Omslagontwerp Moker Ontwerp

ISBN 978 90 446 2544 8

www.uiteverijprometheus.nl

Deze digitale editie is gemaakt naar de eerste druk, 2013

Voor Solaiman en Eva

‘Ik zal hoop ik aan jou alles kunnen toevertrouwen, zoals ik het nog aan niemand gekund heb.’

– Anne Frank

Proloog

Moeder Maria vol genade, ik ben aangenomen op het Hervormd Lyceum Zuid, godverdomme hé. Mijn broer en ik liepen vrolijk tussen rokende jongelui het bordes af van de school waar ik net een kennismakingsgesprek had gehad. Omdat ik van mijn zwakzinnige basisschooljuf een vmbo-advies had gekregen terwijl de Cito-uitslag mij tot het vwo verhief, moest ik met een van mijn ouders op gesprek komen. Aan de hand daarvan zou er worden gekeken of ik wel of niet geschikt was voor het lyceum. Zoals gewoonlijk bij schoolgesprekken ging mijn broer mee.

Ik werd door een docente Nederlands aan een kruisverhoor onderworpen. Ze bond me nog net niet vast aan de armleuningen van de stoel. Drie kwartier later rondde ze af met: 'Beloof je mij dat je heel hard je best zult doen als ik je aanneem op deze school?'

'Zonder twijfel, mevrouw.'

Ze keek naar mijn broer, die naast mij zat.

'U heeft dat ook gehoord? Mooi. Dan heb ik in ieder geval een getuige. Gaat u erop toezien dat hij dat zal doen?'

'Als een gevangenisbewaarder, maakt u zich daar maar geen zorgen over. De komende zes jaar is-ie van mij.'

Mijn broer legde zijn warme hand in mijn nek. We staken de weg over naar Soesi, de rechterhand van mijn broer, die ons op de stoep opwachtte. Hij zat op zijn Vespa en liet zijn schoenzolen op de Vespa van mijn broer rusten. Mijn broer fluisterde: 'Doe alsof je sip bent,' en riep daarna tegen Soesi: 'Haal je poten van mijn scooter af!'

Hij sprong op toen hij ons zag. Soesi sprak platter Amsterdams dan André Hazes: 'Op deze school zitten echt, hele mooie vrouwen, ouwe. En? Wat zeiden ze? Hoe ging het? Aangenomen?'

Ik zat aan de klep van mijn rode Lacoste-petje dat ik achterstevoren droeg en waaruit mijn kuif als een hoge golf uitstak, en zei zuchtend: 'Nee man.'

'Naah, meen je dat nou?' Hij keek mijn broer aan: 'Mot ik even met ze gaan praten? Wil je dat ik dat doe? Ik gaan nu meteen naar binnen, het ken me niet schelen, ik word mesjogge hiervan!'

Soesi trok het zadel van zijn brommer omhoog, stak zijn hoofd er half in en graaide naar iets.

Mijn broer vroeg: 'Wat wil je doen? De rector in zijn been schieten?'

'Als dat moet.'

'Schei uit.'

'Het zijn toch allemaal NSB'ers. Ik had mee moeten gaan, maar nee, wat wordt mijn verteld: "Blijf maar effe wachten hier." Schaam je je eigen voor me?'

'Sam is aangenomen.'

Soesi keek op.

'Echt?'

Ik knikte heftig.

'Ik wist het! Ik had jullie meteen door hoor. Kom hier, klein mormel.' Hij omhelsde mij en vervolgde: 'Dit moeten we vieren, gaan we een ijssie vreten?' Soesi loerde schalks naar een groepje huppelende zomerjurkjes, waarschijnlijk eindexamenklassers, gezien het feit dat ze over alle vrouwelijke benodigdheden beschikten. 'Ken je alvast oefenen op je ijssie want je gaat me toch de komende jaren wat aflikken op deze school, ik zien het helemaal voor me.'

Ik zei: 'Gadver.'

'Hij krijgt een kuisheidsgordel om de komende jaren. Hij gaat zich alleen maar bezighouden met school, hè Sam?'

Soesi negeerde mijn broer en keek mij aan: 'Gadver? Vind je ijs vies?' Nu draaide hij zich wel om naar mijn broer. 'Kuishuidsgordels of weet ik hoe je 't noemt, die zouden ze jou om moeten doen. Ik vraag me af wanneer dat pikkie van je het leven laat.'

'Soesi, jij zou je leven lang in een dwangbuis moeten leven. Jij hoort in een tbs-kliniek. Je wilde net een onschuldige lerares te grazen nemen.'

'Niemand is onschuldig. Vooral leraren niet. Waarom denk je dat ze leraren worden? Inderdaad, geen slecht idee, zo'n kuisheidsgordel voor Sam.'

Mijn broer zei: 'Gadver. Wat een vies mannetje ben je zeg.'

'Vertel mijn wat.'

'Geen wonder dat je alleen je rechterhand neukt.'

'Je kent mijn al je hele miezerige leven, ik ruk met links, maflul. Maar alle gekkigheid op 'n stokkie, welke ijssalon *gehen wir*? Pisa of Venetië?'

'Wat Sam wil, het is zijn dag vandaag.'

‘Kom bij mijn achterop, kleine tijger,’ zei Soesi, ‘gaan ik je een vet verhaaltje vertellen over je toekomstige school.’

Ik stapte achterop bij hem en zei: ‘Venetië is vies. Laten we naar Pisa gaan.’

Terwijl we op de Stadionweg reden, vertelde Soesi steeds zijdelings draaiend dat in de Tweede Wereldoorlog de directeur van het Hervormd Lyceum Zuid een vieze vuile landverraaier was geweest, een NSB’er. Dat ik moest oppassen, want misschien was de huidige directeur wel zijn kleinkind.

‘Weet je wat jij moet doen? Zorg jij ervoor dat je daarachter komt, mocht hij zijn kleinkind zijn, dan steken we z’n auto in de hens. Met hem erin natuurlijk.’

Soesi was dé expert op het gebied van geschiedenis en vooral mateloos gefascineerd door de Tweede Wereldoorlog. Hij was al jaren in dienst van een gerenommeerde marktkoopman op de Albert Cuyp. Zijn baas, Benjamin de Jood, vertelde hem tijdens het werk fascinerende verhalen over de Shoah.

Soesi was een Marokkaan die op een neger leek. Zijn ouders kwamen uit de stadsprovincie Ouarzazate, in het zuiden van Marokko, waar de bevolking donker is geblakerd door de zon en waar de grote filmstudio’s zich bevinden. Veel Hollywoodregisseurs schoten daar hun woestijns scènes. Zijn vier favoriete films, *Gladiator*, *Kingdom of Heaven*, *Lawrence of Arabia* en *Star Wars*, waren allemaal daar opgenomen. Soms vroeg ik mij af of het ook zijn favoriete films zouden zijn geweest als ze ergens anders waren opgenomen. Maar goed.

Ik ving glimpjes op van Soesi’s nieuwe tattoo die boven zijn Ajax-kraag uitstak: ‘Mokums trots’.

Soesi zei ooit: ‘Ik hou meer van Mokum dan van mijn moeder.’

Hij grapte dat hij drie kleine kruisjes, als op het stadswapen, op zijn piemel wilde laten tatoeëren. Zodat alle meisjes die hij neukte zouden weten dat ze met een Amsterdammertje te maken hadden.

In de Ferdinand Bolstraat, bij het Okura Hotel, bromden we parallel met mijn broer. De manier waarop mijn broer op zijn rode Vespa reed, ridderlijk en onverschrokken. Met zijn wapperende D&G-T-shirt dat rond de mouwen juist strak om zijn armen gespannen zat. Doordat de zon fel scheen, zorgde de lichtval voor reliëf in de gespierde boven- en onderarmen; opgeworpen schaduw-tjes waardoor alle lijntjes geaccentueerd werden en tot hun recht kwamen. Zelfs zijn

handen waren pezig. Dat kwam omdat hij veel op de vleugel speelde. Om zijn ene pols zat een verzameling armbandjes en om zijn andere pols een horloge dat fel fonkelde als glinsteringen op het wateroppervlak van de Amstel. Een goud-stalen Rolex Submariner, speciaal gemaakt voor diepzeeduikers. ‘Sjak Koesto-klokkie’ noemde Soesi het, gevolgd door een ‘Wist je dat...’ en dan vertelde hij over Koesto die na de Tweede Wereldoorlog de onontplofte zeemijnen in de Franse havens onklaar maakte die de moffen daar in het geniep als cadeautjes voor de geallieerden rondgestrooid hadden.

Mijn broer werkte bij Hello Sushi, in een zijstraatje van de Albert Cuyp. Door de aanhoudende toevoer van mooie meisjes die hij uitnodigde om te komen eten, was zijn baas dol op hem en zat hij al te denken aan uitbreiding. Meisjes verliezen hun verstand als het om sushi gaat.

Als zijn dienst erop zat, nam hij dozen vol sushi mee, california rolls, spicy tuna XL, salmon teriyaki, edamameboontjes en knapperige tempura shrimp handrolls.

Met de kin in de lucht reed mijn broer door de Amsterdamse straten, alsof ze van hem waren. Zo nu en dan gaf hij me een knipoog. Dan knipoogde ik terug, haast spastisch en totaal niet op de moeiteloze manier waarop hij knipoogjes gaf. Alles wat mijn broer deed leek gemakkelijk te gaan en ging gepaard met een flinke dosis zelfverzekerdheid: de manier waarop hij met onbekende meisjes praatte, de rollen onder zijn vrienden verdeelde, moeilijke vragen beantwoordde, scooter reed, zelfs hoe hij wandelde! Ik probeerde hem zoveel mogelijk te imiteren maar iedere keer als ik dat deed, faalde ik. Zo nu en dan blies hij me kushandjes toe, die ik krampachtig wegsloeg.

Op de brug die over de Jozef Israëlskade gaat, stond een oude man duiven te voeren. Hij droeg een sjofele winterjas terwijl het juni was. Het zijn altijd voddige mensen die aan de duiven denken, nooit gelikte gozers in maatpakken. De man gooide stukjes brood in de gracht om de eendjes van de Jozef Israëlskade te verblijden. Nou ja, verblijden, teleurstellen eigenlijk, want meteen kwamen die verdomd grote meeuwen die op nazi-adelaars leken. Als tollende duikbommenwerpers onderschepten ze het brood in de lucht. Duizenden duiven vlogen om ons heen toen we erlangs scheurden, sommige fladderden zelfs eventjes met ons mee, wat ik heel mooi vond, maar wat Soesi behoorlijk irriteerde.

‘Vliegende ratten!’

Ik schreeuwde: ‘Nee, tortelduifjes!’

‘Ze gaan ons onderschijten!’

‘Dat brengt geluk!’

‘Kwats!’

De zon scheen door hun tere vleugels en bij één duif die heel dicht bij mij vloog kon ik zijn afgeknotte pootjes zien hangen, als een landingsgestel met een fabrieksfout. De duif hield die pootjes heel dicht bij zich, alsof hij zich ervoor schaamde. Maar wat ik vooral mooi vond was het geluid als ze opstegen, de vlugge vleugels die in de wind omhoog sloegen als gretige vlinderslagzwemmers, waardoor het leek alsof de duiven verdronken in de buitenlucht.

Toen gebeurde er iets heel droevigs.

Er klonk een claxon, maar het was te laat. Een auto voor ons schepte een duif. Het rommelende geluid van verpletterde vogel deed mijn broer en Soesi bij de plaats delict stoppen. De schuldige autoband gleed door en bij ieder rondje dat hij maakte, zag je een klodder rood slagafval. We keken zwijgend naar de uitgesmeerde stadsduif en het cluster van witte veertjes dat over de weg lag, uitgestrooid als rouwbloemen. De sjofele man kwam ook koekeloeren.

Soesi verbrak de stilte die we in acht namen: ‘Ach, het was zeker een postduif.’

De duivenvoerder keek Soesi indringend aan. Toen wierp hij zich op de knieën en begon een liedje te zingen, terwijl hij aan de uiteengespatte vogel frommelde alsof hij een lijkenopmaker was.

Duw niet zo duifie

Dring niet zo duifie

Iedereen komt aan de beurt

Niet in mijn oren pikken

Zijn zulke stommeriken

O wat ben jij mooi gekleurd

Hij neuriede een melodietje, pakte met zijn vingertoppen de verkreukelde vleugels vast, spreidde ze en wapperde er zachtjes mee. Mijn broer keek mij aan, ik keek Soesi aan en op dat ene moment van onoplettendheid, scheurde de man met een ruk de vleugels van de romp en keken we vol verbijstering hoe hij ze in de binnenzakken van zijn rafelige winterjas stak. ‘De één verzamelt postzegels, ik spaar vleugels.’

Hij lachte vergenoegd en wilde ons een hand geven, waarschijnlijk omdat hij het zo aardig vond dat we de duif een laatste eer bewezen.

Zijn uitgestoken hand bleef tussen ons drieën zweven, de vingertoppen in vogelbloed gedoopt.

Soesi sprak namens ons drieën: 'Die klauwen ken je beter bij je houden, ouwe.'

De man struinde de brug af, liep langs de kade en verdween uit het zicht. We vervolgden de reis, in onszelf lachend, niet gelovend waar we net getuige van waren geweest. Mijn broer voorop, wij volgden. Bij het altijd zo drukke kruispunt Scheldestraat en Churchilllaan stonden we eindeloos lang bewegingsloos voor een stoplicht. Het verkeer uit alle richtingen stond stil, alsof het een hommage bracht aan de gevallen duif. De fietsers hadden de stangen tussen de benen; voetgangers drukten ongeduldig op een knopje; automobilisten speelden met de koppeling waardoor ze steeds een beetje vooruitschoven. Op hetzelfde moment, alsof ze telepathisch communiceerden, schoten Soesi en mijn broer als enigen het kruispunt over, dwars door alle rode stoplichten – ik bungelde een beetje achterover.

'Hou je maar vast aan m'n vetrolletjes, tijger.'

Daarna vatte al het verkeer ineens moed en begon het kriskras door mekaar te karren. Het pioniersgedrag dat mijn broer en Soesi vertoonden wond mij op, het was imponerend en aantekelijk en het verleende ze glans. Mijn broer en Soesi vielen uit de toon alsof een speciaal levenslicht ze bescheen.

We reden traag door de Scheldestraat. In eerste instantie sprongen de gekleurde winkelborden in het oog, sommige uitnodigend, andere afstotend. Maar als je beter keek, ontdekte je dat het een boevenstraat was waar onguire figuren uit de boven- en onderwereld gezellig samen op een terrasje dineerden, met glaasjes de nieuwe projecten beklonken en de crisis lacherig trotseerden.

Soesi haalde geïrriteerd een fietsster in en zei: 'Karren, kut!'

Daarna keek hij opzichtig naar broodjeszaak Sal Meijer waar een gekeppelde meneer als een poortwachter bij de open deur stond. Boven hem een uitnodigend winkelbord met drie Hebreeuwse letters. Waarschijnlijk stond er Sal. Maar ik wilde het zeker weten dus wees ik ernaar en vroeg Soesi wat er precies stond.

Hij verklaarde: 'O.R.T.'

'Is dat een of andere vrijheidsbeweging? Net als de PLO waar je het laatst over had?'

‘Onder Rabbinaal Toezicht. Betekent dat het koosjer is. Dus wij, halve moslims, mogen er ook vreten.’

Soesi wuifde: ‘Hé Hebreëër, ik kom er zo an!’

De poortwachter stak zijn duim omhoog.

‘Ik heb nog een rekening openstaan. In de pauze haal ik daar altijd broodjes halfom voor Benjamin en mijn. Die deurwachter loert om de elf seconden naar buiten. Hij heb de winkeldeur altijd wagenwijd openstaan, zelfs in de winter.’

Mijn broer kwam naast ons rijden en vroeg: ‘Waarom? Is-ie bang dat er een Marokkaan aan de overkant staat met een granaatwerper op zijn schouder?’

‘Nee,’ lachte Soesi, ‘hij wacht op de komst van de Messias. Ik maak geen grap. Er staat altijd een stoel klaar zodat-ie ken aanschuiven voor het avondeten. Altijd als ik naar binnen loop, klop ik op de deur en roep ik dat de Messias gekomen is.’

Onder beschutting van schilferende bomen stond de vrijstaande ijssalon met daarvoor een vooruitschuivende rij van saaie, zomers geklede stelletjes.

Na een kwartier waren wij aan de beurt. De goedlachse mevrouw achter de gekleurde bakken ijs vroeg: ‘*Buongiorno*, kan ik jullie helpen?’

‘Bon-wat?’ vroeg Soesi. ‘We zijn in Mokum, lieverd, help jezelf, praat Nederlands. Ik zeg toch ook niet “Sjalom aleikum”?’

Ik zag mijn broer boos naar hem blikken.

‘Sorry, meneer. We moeten het verplicht zeggen. Volgens mijn baas geeft het een Italiaans tintje.’

‘Waar is die baas van je?’

Mijn broer zuchtte omdat Soesi door bleef zwetsen.

‘Op vakantie, in Italië.’

‘Die boft. Sam, wat mot je hebben?’

Ik nam na lang twijfelen een hoorntje met vijf bollen chocolade-ijs en slagroom, nootjes, spikkeltjes én karamelsaus.

Mijn broer koos voor een bakje met magereyoghurtijs, halve aardbeien en schijfjes banaan.

‘Met slagroom?’

‘Zonder.’

Soesi nam een hoorntje met drie bollen. Kaneel, stoofpeer en bitterkoekjes. ‘Als we toch Italiaans gaan lopen lullen, lazer dan ook wat amaretto eroverheen. *Por*

favor.'

'Dat is Spaans, meneer, in het Italiaans is het *per favore*.'

'Ook nog eens onbeschaamd lopen verbeteren?'

Soesi wilde afrekenen, maar de mevrouw stak daar een stokje voor. Ze wees geamuseerd naar een 'Helaas hier hebben wij niet van terug'-sticker met op de achtergrond een paars briefje van vijfhonderd euro.

Soesi draaide van ongeloof een pirouetje en zei: 'Wat ben jij 'n moeimaker zeg.'

Mijn broer stak zijn handen in zijn zakken en haalde er een stapeltje paarse biljetten uit.

Ze keken mij aan. Ik trok mijn zakken naar buiten, er viel een pluisje op de grond.

Een kalende meneer achter ons die sokken en sandalen droeg, vroeg: 'Lukt 't? Zijn jullie een huis aan het kopen?'

Soesi keek hem op z'n Soesi's aan, jongensachtig en vermetel, wat tien van de tien keer betekende dat-ie heel venijnig uit de hoek zou komen.

De rij achter ons werd alsmaar groter, de mensen alsmaar ongeduldiger.

'Weet je wat,' besloot Soesi tegen de ijsjesverkoopster, terwijl hij het briefje van vijfhonderd overhandigde en zich omdraaide, 'de hele rij krijgt ijsjes van mijn. Behalve deze mafkees op sandaaltjes hier.'

De RAI-toren gaf aan dat het vijftientwintig graden was. Het zonlicht viel door het bladerdek boven ons zodat het leek alsof er lichtgevende scherven op de straatklinkers verstrooid waren. We zaten naast de ijssalon op een rond bankje met in het midden een bloemenbak. Soesi legde zijn hand op mijn schouder, mijn broer masseerde mijn nek. We polijstten de ijsjes met onze tongen. Ik staakte het likken tijdelijk want ik kreeg last van hersenbevriezing. Aan de overkant waren bolle mannen met oranje hesjes en witte helmen bezig met werkzaamheden. Onder ons werden met behulp van enorme boormachines tunnels voor de Noord-Zuidlijn geboord. Soesi vond het een idioot plan. Mijn broer vond dat ieder nieuw plan gezeik met zich meebracht. Kwats, vond Soesi, zijn belastingcentjes werden erdoorheen gejaagd. Mijn broer vroeg zich af waar hij het over had. 'Jouw belastingcentjes? Betaal je belasting dan? Je werkt zwart op de Albert Cuyp! Als je nu zo'n grote muil hebt, wil ik je straks niet zien instappen in die metro's zodra het project in 2073 is afgerond.'

De mensen die uit de rij kwamen, groetten Soesi één voor één alsof hij een bekende van ze was en bedankten hem voor zijn vrijgevigheid.

Soesi glimlachte: 't Zonnetje schijnt.'

Hij bekeek de blije gezichten en begon te brallen: 'Doe ik toch iets aan het geloof. Een van de vijf zuilen van de islam, aalmoezen geven. Soms moet je barmhartig zijn. Wat staat er op het wapen van Amsterdam? Heldhaftig? Ben ik. Vastberaden? Ben ik ook. Barmhartig? Sinds vandaag.'

Mijn broer sjanste met een jonge moeder die naast ons de vieze wangen van haar kind schoonveegde. Terwijl Soesi door bleef tetteren, knikte ik om de tien seconden, zodat het leek alsof ik mijn kop erbij hield.

Een paar nachten terug was ik wakker geschrokken toen mijn broer en Soesi midden in de nacht binnenslopen. De plankenvloer kraakte verschrikkelijk. Mijn broer deed het licht van het woestijnterrarium aan waardoor er een bijna niet te horen zoemend geluid door onze kamer zong – Sis, de woestijnslang, hing op spiraalachtige wijze om een tak. Twee bobbelstaken uit zijn buik: de babyratjes die hij verorberd had. Mijn broer en Soesi keken naar mij, ik deed alsof ik sliep. Met zware sporttassen in de hand slopen ze op hun tenen de kamer binnen. Soesi had een gat in zijn sok, de nagel van z'n grote teen was zo dik als karton en moest nodig bijgeknipt worden. Mijn broer zou dat nooit zo ver laten komen, hij knipte zijn teen- en vingernagels er bijna helemaal af zodat het leek alsof hij een nagelvreter was. Hij knipte zelfs mijn teennagels, één keer in de maand, omdat ik dat zelf niet durfde. Mijn broer was ontzettend accuraat in alles wat hij deed. Soesi vertelde mij een keer op het bankje in onze straat over loopgraafvoeten en sindsdien dacht ik dat ik zulke voeten zou krijgen als ik mijn teennagels zou knippen.

Toen ze zachtjes ons huis binnenslopen sliep iedereen: vader en moeder; Mina en Lina, mijn puberende tweelingzussen – als zij wakker waren dan was de hele Julianastraat dat ook. Maar vooralsnog zaten zij ergens halverwege de remslaap, waarin zij waarschijnlijk droomden over een of andere stoere knul bij hen op school, die lak had aan de leraren en hen continu op de proef stelde, in de pauzes openlijk jointjes rookte en na schooltijd hartstochtelijk met scholieren van naburige scholen knokte. Vader droomde ongetwijfeld van de hete Saharawind die door de straatjes van zijn geboorteplaats dwaalde, en die fijne, rode zandkorreltjes liet neerstrijken op de sinaasappelveldjes, die overgingen in slordige kavels vol

cactussen met cactusvijgen. De velden omringd door heuvels waaruit olijfbomen prijken tegen de zeeblauwe hemel. Tussen de olijfbomen stonden de ruziënde landeigenaren die gekreukelde gezichten hadden als onzorgvuldig gevouwen bruine papieren tassen. De eeuwige boerenvetes, strelende en helende beelden uit zijn jeugd in Marokko. Moeder droomde vast en zeker van een geweldig dik lijf, lange tafels vol gevulde kippen en klotsende glaasjes muntthee met niet twee, vier, maar zes schepjes suiker. Arme vrouw, al haar vriendinnen waren vliegdekschepen van vrouwen en zij wilde het liefst met de vloot meevaren maar deinde zachtjes weg; ze at zich te pletter maar bleef hartstikke dun. Dus moest ik een keer mee naar de huisarts, om te fungeren als tolk. ‘Zeg maar dat ze een supersnelle stofwisseling heeft, als een stookkamer van een groot schip,’ jubelde de huisarts en hij vervolgde: ‘Dat is héél goed, mevrouw! De meeste vrouwen, wat zeg ik, alle vrouwen zouden voor zo’n metabolisme een moord plegen.’

Maar goed.

Zij droomden, ik niet.

Mijn broer en Soesi waren blij gestemd. Ze lieten de sporttassen zachtjes op de vloer vallen en omhelsden elkaar, daar in het holst van de nacht. Soesi had het steeds over ‘de klapper van ons leven’, alsof het een mantra betrof, terwijl mijn broer met zwarte leren handschoenen, eindeloos lang volle, paarse sealbags uit de sporttassen toverde. Soesi zat op de pianostoel met zijn rug tegen de dichtgeklapte klep die de toetsen afdekte en had vol ongeloof zijn knoestige markthanden voor zijn gezicht geslagen. Tussen zijn vingers ontwaarde ik grote ogen. Bij iedere sealbag die eruit werd gevist, wiebelde Soesi steeds sneller met zijn knieën, als een kind dat nodig naar de plee moest. Het deed het glazen woestijnterrarium zachtjes schudden. Mijn broer bleef emotioneel doorgaan met zijn handelingen, alsof er spoedig een overstroming op komst was en hij een soldaat was die zandzakken op elkaar stapelde. Mijn broer stopte, nam in kleermakerszit plaats op de vloer, keek naar het paarse bergje en wreef zijn gehandschoende handen tegen elkaar alsof hij bij een kampvuurtje zat.

Ik zag ze dagdromen in de nacht.

Ik zag ze ernaar kijken, in alle stilte, Soesi glunderend, mijn broer in kilte.

Ze genoten minutenlang van het aanzicht.

Toen ze wilden beginnen met tellen, keken ze even naar mij. Ik kneep mijn ogen dicht.

‘Kijk dat tijgertje vredig liggen maffen,’ fluisterde Soesi. Hij had me voorzichtig een kus op de wang gegeven.

Soesi likte niet meer aan zijn ijsje en viel ineens stil, dat haalde mij terug uit mijn gedachtewereld. Hij volgde met een ernstige blik een fietser die naast ons op het fietspad fietste, trager dan de andere fietsers. Het was een man van in de veertig. Hij had een petje op en droeg een bril. Ook had hij zwarte oordopjes in. Hij leek Soesi te boeien.

Soesi stond rustig op, smiet zijn ijsje in een prullenbak en wenkte mijn broer die een paringsdans was begonnen met de jonge moeder.

Soesi zei: ‘Elf uur.’

Mijn broer keek op.

‘Ik zie geen lekker wijf.’

‘Op de fiets, aan de overkant bij de bushalte, met dat petje. Dat is Peter. Die stille snuffelhond. Hij heeft niet door dat we ’m doorhebben. Houen zo.’

‘Ja oké, en nu?’

Soesi keek mijn broer aan alsof hij met hem wilde matten. En of hij dat kon. Iedere dag na het werken bokste hij een uurtje bij boksschool Albert Cuyp. Schitterend vond ik het hoe Soesi beestachtig om de beweeglijke bokszakken banjerde en ze bruut in elkaar beukte zodat alle bezoekers langs de kant bewonderenswaardig bedaarden.

‘Een stille is nooit in z’n uppie. Die opereren in een meute van geluidloze kameraden, die in de vorm van een diamant met hun prooi meebewegen. Laten we nú weggaan.’

‘Denk je dat wij de enige boeven in de Scheldestraat zijn?’

‘Blijf jij maar hier, pik, ik ga pleite. Sam, gaan je met mijn mee?’

‘Sam blijft bij mij. We moeten nog even praten.’

Ik hield de stille in de smiezen terwijl ik mijn druipende ijsje opat. Hij bracht zijn pols af en toe naar zijn kin en smoezelde alsof hij gebedjes opzei. Waarschijnlijk praatte hij tegen ’n microfoontje in zijn mouw dat verbonden was met zijn portofoon, waarmee hij de ontwikkelingen en coördinaten aan zijn onzichtbare metgezellen overbracht.

De kont van de jonge moeder kwam tussen mij en de stille in staan. Ze zei mijn broer gedag en vertrok, een tikkeltje teleurgesteld. Mijn broer keek alsof het

Soesi's schuld was.

'Luister, geile hond. Heb ik je ooit gedwarsboomd als jij wat wou? Het is de tweede keer dat ik hem zie vandaag. Hij fietste ook al langs het Hervormd Lyceum toen ik op jullie aan het wachten was. Toen dacht ik: hij zal wel verdwaald zijn. Luister goed naar me. Ik heb vier jaar voorwaardelijk. Dat is geen kattenpis, ouwe. We hebben het er al over gehad, eigenlijk zouden we een jaartje moeten onderdui-, op vakantie moeten gaan.'

'En als die stille langs de marktkraam pantoffelt en vraagt waar je bent gebleven?'

'Benjamin weet precies wat-ie doen moet. De domme spelen. Dat ken-ie heel goed. Z'n vader heb een keer gelogen tegen een Sturmbannführer van de ss en kwam ermee weg. Het zit in de familiegenen.'

'Dat neemt nog steeds niet weg dat het opvallend en nogal verdacht is als we juist nu ertussenuit knijpen.'

'Interesseert me geen flikker. Ik zie er m'n leven lang al verdacht uit. Als ik op het strand lig in Bali, dan mogen ze van mijn part rondjes om me heen fietsen.'

Ze zwegen. Het suizende stadsverkeer en de conversaties om ons heen traden op de voorgrond. Totdat dit werd overstemd door het zoevende geluid van vier straalmotoren van een laagvliegend vliegtuig dat zo op Schiphol zou landen.

'Ik geloof niet in toeval,' zei Soesi terwijl hij naar de lucht wees, 'maar als dat vliegtuig geen voorteken is dat we als de sodemieter moeten ophoepelen, dan ben ik Peter R. de Vries.'

Mijn broer streek met zijn hand over zijn gezicht.

Soesi vroeg: 'Word je moe van mijn?'

'Nee. Ja, eigenlijk wel. Sam is eindelijk aangenomen op het lyceum, jij en ik zitten er de komende tijd warmpjes bij, we eten een ijsje, 't zonnetje schijnt. We praten vanavond in Palladium verder.'

Soesi haalde korzelig zijn Vespa van de standaard en ging op de scooter zitten.

'Goed. Ik gaan nu langs die jood hier verderop want ik moet nog dokken. Daarna gaan ik die stille door heel Amsterdam laten fietsen tot-ie zijn darmen uitkotst. We houden contact.'

'Trek je vanavond wel wat fatsoenlijks aan?'

'Wat is er mis met m'n Ajax-tenuetje?'

'Niets.'

‘Nou dan, wat loop je nou weer slap te lullen?’

‘Wat staat er op je rug?’

Mijn broer lachte hem uit.

‘Dat gezeik hebben we nou al gehad. Kap ermee.’

Mijn broer lachte hem harder uit, hij stak mij aan.

Soesi draaide zich om en zei: ‘Kijk eens, speciaal voor jou.’

Hij had onze fameuze buurtkreet op de achterkant van zijn Ajax-shirt laten zetten:

DE PIJP

IS

LIJP

‘Ik krijg staar als ik het zie,’ zei mijn broer terwijl hij zijn hand voor zijn ogen deed, ‘bedek ’t! Doe een cape om. Verwijder het met je nagels, een ijskrabber of een hogedrukspuit. Doe er iets aan. Het is niet te harden.’

‘Nee, jouw poffertjesporum is te harden. We houden contact. Sam, ik heb wat voor je.’

Hij trok een envelop uit zijn zak en gaf die aan me.

‘Een kleinigheidje.’

Ik scheurde de envelop open en besmeurde drie glanzende seizoenkaarten met chocolade-ijs.

‘Volgend seizoen, om de week zondags naar Ajax.’

Ik sprong boven op hem en bleef aan zijn nek hangen.

‘Nee! Soesi! Je bent een fucking tijger, ouwe!’

‘Nee, jij bent een tijger.’

‘Nee, nee, jij bent een tijger.’

Mijn broer zei: ‘Jullie zijn allebei tijgers, oké?’

Soesi zuchtte en zei ons gedag: ‘Geluk!’

Hij startte de motor en vertrok. Als een slalonskiër scheurde hij op de stoep tussen voetgangers door en daarna ging hij de weg op, tegen de richting in. De stille bekeek hem en na een paar tellen trapte hij treuzelend op de trappers waarna hij achter hem aan ging alsof hij zich magnetisch tot hem aangetrokken voelde.

Mijn broer vertelde toen Soesi weg was dat ik het me niet kon permitteren om het te verprutsen. Niemand van de familie had een vwo-diploma gehaald. Soesi ook niet.

‘Waarom heb jij het eigenlijk niet gehaald?’

Het ijs in zijn bakje was gesmolten, hij slurpte het op en keek naar de ABN AMRO aan de overkant waar klanten in en uit liepen.

‘Ik kon het makkelijk halen.’

Hij tuurde onafgebroken naar de bank terwijl auto's over de weg karden; langs ons op het fietspad bungelde een kapotte kettingkast aan een fiets, wat een rammelend geluid maakte; een auto reed de stoep op, de bestuurder liet de knipperlichten branden en sloot aan in de rij voor de ijsjes. Voor mijn schommelende voeten een paar duiven met dikke nekken die zich uitleefden op een afgedankt ijshoorntje – waarschijnlijk kennissen of misschien zelfs bloedverwanten van de overreden duif.

‘Weet je wat het was, Sam, ik had geen begeleiding. Thuis vroeg niemand me naar huiswerk. Of ik iets niet snapte. Logisch, vader en moeder kunnen niet eens lezen en schrijven. Ze zijn zelf nooit naar school geweest. Maar goed, ik zat op het Montessori Lyceum, vijfde klas vwo. Geblokt alsof de duivel me op de hielen zat. Ik kan eigenlijk nog naar de avondschool om alsnog mijn diploma te halen, maar daar heb ik echt geen zin in. Zie je mij al braaf achter een schooltafel naar een lompe leraar luisteren? Ik zat dus in de een-na-laatste klas vwo en kon mij overdag thuis niet op mijn huiswerk concentreren, dus bleef ik de nachten op. Ik zat soms tot vier uur 's nachts te leren. Tot ik helemaal lijp werd en dacht: waarvoor doe ik het eigenlijk? Het kan me allemaal wat. Al die leraren, al die puistige pubers, vader en moeder, de hele wereld kon me wat. Als ik er nu op terugkijk, is het zo stom. Al dat werk voor niks. Maar de grap is, op dat moment heb je jezelf nog niet door. Ik wist niet waar ik mee bezig was. Ik was toen zestien, ik ben nu vierentwintig. Waarom neem ik jou overal mee naartoe? Waarom denk je? Omdat niemand ene flikker om mij gaf en niemand mij ergens mee naartoe nam. Wat ik probeer te zeggen, zonder de juiste begeleiding laat je de boel makkelijker vallen. Maar jij hoeft je niet druk te maken, ik heb je rug, broertje. We gaan het samen doen.’

Hij gaf mij een knuffel. Dat deed hij nooit. Dus toen hij me knuffelde kon ik wel janken.

‘Ik zal je de hele middelbareschooltijd begeleiden. Ik moet binnenkort even wat dingetjes opzetten maar daarna help ik je iedere dag met huiswerk. Snap je iets niet? Ik leg het je uit. Als je toetsen hebt, zal ik je overhoren. Nog meer overhoren en nog meer overhoren.’

Hij lachte, ik niet.

‘Moet je bijlessen volgen voor wiskunde? Ik ken wat slimme meisjes die je daar dolgraag mee willen helpen. Als je maar met je poten van ze afblijft.’

‘Weet niet of me dat zal lukken.’

‘Grapjas. Werkt je pik al of niet?’

‘Hij kan al de sterren aanwijzen.’

‘Hou ’m bij sterretjes vandaan.’

‘Wat bedoel je?’

‘Laat maar.’

Mijn broer liep naar zijn Vespa, haalde wat uit het voorvakje en overhandigde het aan mij. Mijn dag kon niet meer stuk. Eerst aangenomen op de school waar ik zo graag op wilde, toen de seizoenkaarten en nu dit: twee kaartjes voor het Concertgebouw. Frontbalkon-zitplaatsen voor een concert van Simeon ten Holts *Canto Ostinato*. Een prachtig stuk van speelse en terugkerende korte frases waarin zo nu en dan fijnzinnige veranderingetjes worden aangebracht. Mijn broer speelde *Canto Ostinato* heel vaak op de vleugel in onze kamer. Ik werd er altijd een beetje droevig maar tegelijk ook heel gelukkig van als ik het hem hoorde spelen, hetzelfde gevoel dat je bekruipt als je foto's van vroeger bekijkt. Ik vond het prachtig als ik in bed lag en zijn vingers zwierig over de witte en zwarte toetsen zag zwerven. Ik stelde me dan voor dat mijn broer de bevrijder was van de tonen die gevangenzaten achter het traliewerk van gouden staalsnaren en hoe hij ze resonerend uit de klankkast liet ontsnappen waardoor ze opstegen en in alle vrijheid door de kamer zweefden, als stofjes in een lichtglans. Met opgestoken wijsvinger vertelde hij na het spelen, iedere keer weer, dat *canto ostinato* Italiaans was voor ‘koppig lied’.

‘Gaat Soesi niet mee?’

‘Vier vleugels die het stuk tegelijk gaan spelen. Kan je je voorstellen wat we morgen gaan ervaren?’

‘Te vet. Maar gaat Soesi niet mee?’

‘Soesi in het Concertgebouw? Zie je het voor je? Die wandelende tijdbom kan nog geen twintig seconden stilzitten. Voor je het weet gaat hij de pianisten uitjoelen en met dingen gooien als hij iets niet mooi vindt.’

‘Daar had ik niet aan gedacht.’

‘Je zit morgenavond op de stoel waar de majesteit haar kont neerploft.’

‘Jiehaaa! Mag ik een boodschap in haar armleuning kerven?’

‘Wat voor boodschap?’

“In de Pijp zijn we lijf!” of “Er ligt een bom onder uw stoel! Als u opstaat gaat-ie af!” of “Bel me als je zin hebt om te chillenbillen.”

Mijn broer gooide ondertussen het lege ijsbakje in de prullenbak, pakte wat servetjes van de ijssalon en gaf er eentje aan mij.

‘Ik wil dat je me wat belooft, Sam.’

Aan zijn stem hoorde ik dat het menens was. Ik keek hem vragend aan. Hij legde zijn hand weer in mijn nek. Ik wachtte tot hij iets zei.

‘Beloof je me dat je verder zult gaan waar ik ben blijven haken? Dat je over een paar jaar het Hervormd Lyceum Zuid uit loopt en dat fucking vwo-diploma in je handen hebt?’

Hij stak vastberaden zijn hand uit, zijn armbandjes rinkelden als ketens heen en weer. Ik dacht even na terwijl ik naar de neonverlichting van de ijssalon blikte waar met rode sierletters PISA IJS op stond. Ik veegde met het servetje mijn plakkerige vingers schoon en bezegelde de belofte met een ferme handdruk.

Mijn broer keek naar de ijssalon, toen naar mij en zei: ‘De belofte van Pisa.’

Niet veel later maakten we aanstalten om te vertrekken. Ik stond op van het bankje en voelde messcherpe steken in mijn hielen. Dat had ik sinds kort. Mijn broer zei dat het door de groei kwam. Ik hurkte en strikte mijn veters, toen het me opviel dat er al geruime tijd vrijwel geen verkeer meer over de weg suisde, als een afvoer die verstopt zat en geen water door liet stromen. Het pianostuk was inderdaad een koppig lied, want het speelde ineens ongevraagd door mijn hoofd. Voordat tot me doordrong wat ik zag, ontvouwde zich een onwerkelijk schouwspel. Het werd aangekondigd door zwaar accelererende geluiden, als het gegrom van leeuwen, die uit omliggende straten kwamen en steeds luider werden. Mensen op terrasjes en bij het ijsstentje keken verbaasd op om vast te stellen wat er gaande was. Donkerkleurige sportauto’s vlogen uit alle denkbare richtingen over de weg, met

gierende banden die grip op het asfalt probeerden te houden maar doorschoten, als de remmende klauwen van een snellende kat op een houten vloer. Ze stopten voor ons in een ondoordringbare verweerlinie. Mannen sprongen uit de sportauto's, als slierten strijdbare soldaatmieren. Ze brachten een symfonie ten gehore van openslaande autodeuren, rappe voetstappen en ladende machinegeweren. Omstanders slaakten verschrikte kreten, als een ensemble operazangers. Ze stoven van ons weg alsof ze door een sterke wind werden weggeblazen. Giganten in spijkerbroeken met blauwe kogelwerende vesten aan en baretten op de kop omsingelden ons. Ze hielden geweren op ons gericht die heel klein leken in hun imposante handen, zo klein dat je zou zweren dat het speelgoedgeweertjes waren. Ik was versteend en zat nog steeds gehurkt, met de veters tussen mijn vingers, alsof ik werd overvallen en bedolven door een storm van as na een vulkaanuitbarsting. De blauwe reuzen bleven op afstand en schreeuwden instructies naar mijn broer. Ik zag hun turende ogen midden in de oogjes boven op de lopen van de machinegeweren. Mijn broer stond naast me en stak zijn handen ten hemel, liep twee passen naar voren en draaide zich langzaam naar mij om.

Ik keek naar hem.

Er werd nog wat gebruld. Mijn broer legde zijn handen op zijn hoofd, de welvende bicepsen staken uit zijn shirt, keurig ronde zweetplekjes waren zichtbaar bij de okselstreek. Hij keek mij niet aan. Hij knielde onwennig neer, waardoor we op dezelfde hoogte kwamen. De reuzen die in het midden stonden, beslopen ons, zodat de linie inzakte. Terwijl de voetstappen klonken als indringend tromgeroffel, herpakten de andere reuzen hun grip op de geribbelde kolven en gaven hun rugdekking. Zonder mij aan te kijken zei mijn broer: 'Kijk in het terrarium, verstop het. Ik zie je snel weer.' Ze waren bijna bij hem toen hij zich onverwachts bewoog, zijn krachtige knieën knarsten tegen de klinkers waarna hij eventjes van houding veranderde. Ze krijsten, zo hard dat ik door de luchttrillingen werd geslagen: 'Stil blijven of we schieten!'

Hij bleef doodstil totdat ze om hem heen krioelden, hem bij de polsen vastgrepen en boeiden. De boeien werden strak aangetrokken, het klonk scherp en schrikwekkend. Met de handen op de rug geboeid en een heel peloton agenten aan weerszijden, keken we elkaar niet langer dan een nanoseconde aan. Het was ons meest intieme moment.

De meester werd overmeesterd.

Ze namen hem mee richting de auto's. En ineens werd mijn lichaam overspoeld door kokende woede die de verstandigheid deed barsten. Ik rende naar mijn broer, omklemde met al mijn kracht zijn benen en duwde mijn hakken in de grond. 'Laat hem los! Hij gaat niet mee! Hij blijft bij mij!'

Er waren vier reuzen voor nodig om mij weg te trekken. Mijn broer werd in een auto geduwd. Ze scheurden in een strakke stoet weg. Het ratelende geluid van de motoren verstomde, alsof het luisterde naar een dirigent die zijn handen behoedzaam naar beneden bracht.

Een achterdochtige agent hield me dwingend vast en vroeg aan zijn bellende superieur die verderop stond: 'Gaat deze jongen mee?'

'Wat denk je zelf?'

De agent die hem in rang overtrof, liep naar me toe, bekeek me en zei: 'Je broer zie je voorlopig niet meer terug. Ga maar naar huis. Julianastraat 21, toch?'

Ik knipperde met mijn ogen.

'Laat hem los.'

Hij liet me los, ik draaide me om en wilde naar huis sprinten. Maar de agent die vertelde dat ik naar huis mocht, hield me ineens kordaat tegen terwijl hij tegen zijn telefoon tekeerging. Hij legde het mobieltje tegen zijn schouder, wees naar mijn schoenen en zei: 'Strik je veters, straks struikel je nog.'

De Scheldestraat kleurde blauw door de stille, flikkerende zwaailichten van politieauto's die in de winkelruiten weerspiegelden. Ik rende en zag een hoop agenten bij de joodse broodjeszaak. Soesi was zich hevig aan het verzetten. Hij was al geboeid maar bleef zijn voeten tegen de deuropening afzetten.

Hij brieste hijgend: 'Een Marokkaan in een jodentent ken zeker niet koosjer zijn?!'

Uiteindelijk kregen ze hem met veel moeite in de auto. Net voordat ze wegrede, knalde zijn been ineens uit de autoruit! Het maakte een ontzettend lawaai en de glasscherven kerfden zijn scheen rood.

Ik rende door, over het kruispunt waar politiemotors de weg versperden en agenten het verkeer omleidden.

Op de brug waren eerst de witte donsjes te zien. Daarna zag ik de ontvleugelde duif, die langzaam één werd met het stadslandschap.

1

Ik droomde dat propellers met supersonische snelheid herhaaldelijk langs mijn oren scheerden. Ik balanceerde tussen dromen en ontwaken. Wrevelig werd ik wakker. Mijn ogen schoten pijlsnel heen en weer om de bron van het geluid te lokaliseren, als het vizier van een sluipschutter. Een mug cirkelde vlak langs mijn gezicht. Ik stond boos op, achtervolgde hem, steeds klappend in de lucht, waardoor het in mijn kamer echode en mijn trommelvliezen trilden als dunne ramen in wijde sponningen. De mug vloog hortend langs de posters van mijn helden. Muhammed Ali in aanvalshouding. Het grillige gezicht van Ludwig van Beethoven. Arnold Schwarzenegger in een Speedo. En de rappende poëet met opgestoken middelvinger. De grootste neger aller tijden. Zelfs Miles Davis liet hij achter zich. Volgens sommigen in het buurthuis evenaarde hij zelfs Allah. Als Allah vijf kogels zou vangen zou-ie gorgelend neervallen en sterven, 2Pac niet. Zijn levensmotto stond op zijn sixpack getatoeëerd: THUG LIFE. Tijdens de vorige wiskundeles had ik het met een vulpen op mijn buik gekalkt – als je goed kijkt, zie je het nog. De mug landde uiteindelijk ondersteboven op het plafond tussen zijn gesneuvelde kameraden. Ik sprak hem toe: ‘Ik doe graag aan bloeddonatie, maar pak het dan wel stilletjes.’

Ik pakte mijn rode pantoffel waar AMSTERDAM op stond, veerde op als een basketballer, wilde de mug naar een andere dimensie slaan maar verleende hem op het laatste moment gratie.

Het was namelijk een speciale dag.

Door de gedachte dat het een bijzondere dag was, kreeg ik meteen een opvlieger, alsof ik in de overgang zat. Ik ging weer in bed liggen, naakt, en tuurde naar het muggenkerkhof op het witte plafond. Hier en daar wat rode veegjes en vlekjes. Mijn moeder gruwelde er iedere keer van als ze mijn kamer binnenliep. ‘Het is kunst,’ vertelde ik haar dan.

Ik baalde dat ik op deze manier wakker was geworden en bleef de mug met een dodelijke blik aanstaren. Ik dacht aan de keer dat ik het heerlijkst wakker werd,

toen ik wakker werd gepijpt door een beeldschoon meisje. Hoe haar lieflijke lippen een geheel vormden met mijn halfstijve jongeheer – genoeg gefilosofeer.

Ik vroeg me af hoe laat het was. Ik had geen klok in mijn kamer hangen, want alleen gevangenen letten op de tijd. Bovendien bestaat tijd niet. Denk er maar eens over na. Tijd is bedacht door slimme mensen die grote bedrijven bezaten zodat stomme mensen op tijd kwamen voor hun waardeloze baantjes. Mijn iPhone gaf aan dat het zes uur 's ochtends was. Ik had het eerste uur les, om halfnegen. Eigenlijk wilde ik de eerste twee uur skippen, maar ik stond op want doorslapen lukte toch niet. Ik maakte mijn bed strak op, pakte een Moschino-boxershirt uit een la en trok hem aan. Het ging een beetje moeilijk omdat ik een stijve pik had. Wist je trouwens dat testosteron in je slaap wordt aangemaakt?

Lansen van zonlicht staken door het rafelige gordijn en probeerden mij te spietsen. Ik boog over de vleugel en rukte het gordijn open. Mijn oogleden sprongen dicht als berenklemmen. Een paar tellen zag ik niks. Toen helderde het beeld op als een foto die ondergedompeld wordt in een bad met vloeistoffen. Ik keek naar buiten en zag het bankje in mijn straat.

De kamervloer was bedekt met bladmuziek. In de hoek lag mijn zwartfluwelen Armani-rokkostuum met wit pochet dat ik gisteravond droeg – voor een schijntje gekocht van mijn handelsbeluste kapper.

Op het tafeltje in het midden van mijn kamer lag het marmeren schaakbord van mijn broer. Hoewel Soesi het strategische inzicht van een generaal bezat, had mijn broer hem toch na een paar zetten in de tang, maar hij stelde de overwinning altijd zo lang mogelijk uit. Hij genoot ervan om Soesi te zien wikken en wegen. Mijn broer knipoogde dan naar me terwijl ik van de zijkant meekeek. Net voordat het doek voor Soesi viel, stond hij op en stampte hij boos weg met het argument dat mijn broer altijd vals speelde.

Op mijn bureau lag een opgevouwen gebedskleed dat vader voor me had neergelegd in de hoop dat ik het zou gebruiken. Er lag een hoop stof op. Ik gebruikte het één keer in de zoveel tijd, om de vleugel af te stoffen. Een gebedskleed weggooien is een doodzonde.

Ik had een paar uur de tijd om te kloten voordat ik naar school ging, dus liep ik naar de spiegel om mezelf te bekijken. Ik schoot even in de lach, want ik zag dat mijn geknevelde eikel boven de elastische band van de boxershirt uitstak alsof hij

me even gedag wilde zeggen. Zachtjes zette ik hem terug in het gelid. Ik moest nodig plassen maar hield het even op. Het raam trok ik wagenwijd open en ik legde er een blauw, gehavend fitnessgewicht tegenaan. Het gewicht waarmee mijn broer ooit begon, waarmee ik ooit begon, maar dat nu als raamstopper diende. Het is het wapen van de familie Zafar.

Van de pianostoel pakte ik een boeket bloemen, in cellofaan gewikkeld, en een uitvergroete cheque van duizend euro waarop Samir Zafar stond. Ik legde beide op mijn bed. Ik opende de toetsenklep van de vleugel en begon een beetje te improviseren. *Smooth jazz*. Spelen in de ochtend gaat meestal wat stroever doordat de doorbloeding in de vingers nog op gang moet komen. Terwijl ik speelde, staarde ik uit het raam. Een ochtend zonder wolken; ik volgde een vliegtuig dat opvallend genoeg geen spoor uitstootte, zodat het eindeloos blauw waar het vliegtuig op dreef onaangetast bleef; de frisse ochtendwind klampte zich vlugjes aan mijn klamme bovenlijf vast als de begerige hand van een minnares, zodat ik harde tepeltjes kreeg.

Ik ben een frisseluchtfanaat. Mijn broer trouwens ook, van hem heb ik het geleerd. Hij hield ervan om te allen tijde in contact te staan met de buitenwereld. Dus sliep hij altijd met het raam open. De stadse straatgeluiden wiegden hem in slaap; de gongen van aankomende en vertrekkende trams; het gegil van opgevoerde brommeruitlaatjes van pizzakoeriers die hun leven riskeren voor een footje; het constante geluid van autobanden op de snelwegen die Amsterdam als een geknoopte ketting omkransen. Als mijn broer thuiskwam en onze kamer binnenwandelde dan eiste hij op kribbige toon dat het raam open moest. Alsof hij langzaam stikte in kleine, gesloten ruimtes, er is zo'n woord daarvoor, ik kom er nu even niet op.

Ik stopte met improviseren en speelde *Prins Igor* van de Russische componist Aleksander Borodin. Kippenvel verspreidde zich over mijn lichaam. Het werd door de wind maar vooral ook door de muziek veroorzaakt. Dit was het eerste stuk dat ik ooit van bladmuziek had gespeeld. Jarenlang heb ik op gevoel gespeeld. Ik beluisterde avonden lang muziekstukken, prentte ze in mijn hoofd en na een paar uurtjes oefenen kon ik ze feilloos naspelen. (En dat terwijl ik aan één oor doof ben.) Het vervelende van spelen terwijl ik naar bladmuziek kijk, is niet alleen dat ik continu de componisten wil verbeteren en alternatieve akkoorden erbij wil verzinnen, maar ook dat het te veel aandacht vergt. En dat gaat ten koste van het

plezier. En niets, maar dan ook niets, mag ten koste gaan van het plezier. Plezier is namelijk het hoogste goed.

Genoeg gefilosofeer.

Aleksander Borodin was overigens niet alleen een componist, maar ook een scheikundige. Sterker nog, muziek kwam op de tweede plaats en chemie op de eerste. Hij bracht veel tijd door in het Italiaanse stadje Pisa, waar hij aan allerlei scheikundige experimenten werkte. Niet alleen zijn muziek was prachtig, maar ook de manier waarop hij stierf: dansend op een gala. Op die manier wil ik ook heengaan. In de armen van de vrouw die kort daarvoor is benoemd tot balkoningin. Met een opletten pianist die niet de hulpdiensten waarschuwt maar de taak op zich neemt mij te begeleiden naar de grote oversteek. Van sombere pianissimo's naar meervoudige, overdonderende fortissimo's, die onverwachts weer in pianissimo's overgaan en kalmpjes als een slapend kind naar een slepende lentissimo glijden. Terwijl ik met toegewijde tengels over de toetsen trippelde, werd ik opgeschrikt door een geweldig gegil van de overbuurman, en vervolgens: 'Hou op met je klotepiano! Weet je wel hoe laat het is?!'

Ik stopte, de noten stierven zachtjes weg. Ik schreeuwde in stijgende toon: 'Niemand weet hoe laat het is. Ik geef een gratis kamermuziekconcert. Leer het waarderen en beteugel je woede, ik ben je verdomme cultureel aan het opvoeden!'

'Opvoeden? Dikke lul, man!'

'Sorry?'

'Je hoorde me goed, dikke lu-hul! Je houdt nu op met die piano!'

Hij kreeg een toegift, hij vroeg erom.

Strauss' *Radetzky* mars.

Ik bracht de intro zwaar en venijnig in en zong op de maat mee: 'Dikke lul, dikke lul, dikke lul-lul-lul!'

Even over de vleugel. Het was een 188 centimeter lange, zwarte hoogglans Perzina, ingelegd met dunne fineerplaatjes roodbruin bubingahout. De wieltjes waarop de poten rustten waren goudkleurig, net als de pedaaltjes. De toetsen waren licht en flexibel vergeleken met andere vleugels, die er met hun zware, onhandelbare toetsen voor zorgen dat je op je twintigste jicht in de vingers krijgt. Perzina werd in 1906 door koningin Wilhelmina tot hofleverancier gebombardeerd. De koningin had exact dezelfde vleugel in Paleis Het Loo staan, maar dan in het wit,

en overdreven opgepimpt met gouden ornamentjes. Na de ‘verhuizing’ van mijn broer had ik als een peetoom de zorg voor de vleugel overgenomen. Drie keer in het jaar liet ik de vleugel stemmen. De stemmer had een uitstekend gehoor, maar het geheugen van een goudvis. Hij had het telkens weer over de keer dat hij werd verleid door een vrouw met één been terwijl hij haar piano aan de praat probeerde te krijgen.

De Perzina nam de helft van mijn kamer in beslag. Het was het enige wat de politie niet in beslag had genomen. Ze hadden alles doorzocht, maar dan ook echt alles: de matrassen en kussens hadden ze gretig opengesneden met scherpe stanleymessen; de kozijnen en plafonds werden opengebroken vanwege eventuele geheime bergruimtes; het woestijnterrarium werd grondig onderzocht – maar ze hadden niets gevonden. De vleugel was het enige object dat ze ongemoeid hadden gelaten, alsof die er niet stond. Als je de kamer binnenliep was dat toch echt het eerste wat je zag. Hij besloeg zowat de helft van het gezichtsveld! Ik heb er nog geen rationele verklaring voor gevonden, wel een gevoelsmatige, namelijk dat de pianogoden de ziel van de vleugel tijdelijk naar zich toe hengelden zodat de bezielde chercheurs niet werden aangetrokken door een achtergebleven geraamte van metaal, hout en lak.

Ik kan mij de dag dat ik de vleugel voor het eerst ontmoette nog haarfijn voor de geest halen.

Sommige zondagen kan het zo guur zijn dat je je heel de dag sip voelt. Zo’n zondag was het, een reviaanse zondag. Mijn vader vertelde ooit dat het weer te maken heeft met de gemoedstoestand van Allah. Als het mooi weer is, hebben de mensen goede daden verricht. Als het regent, dan is Hij teleurgesteld in de mensen en huilt Hij zachtjes boven de schuldigen.

Ik zat op het bankje voor mijn deur. Het miezerde, de druppels die tegen de ramen van de huizen in de straat sloegen, leken op kleine barstjes. Mijn broer had me ietsjes daarvoor wakker gebeld en had gezegd dat ik daar moest wachten. Hij sliep die dag niet thuis, had mijn ouders terwijl hij naar mij knipoogde verteld dat hij ’n dagje naar Groningen ging met vrienden.

Mijn broer en Soesi reden de straat in, in een gigantische meubelwagen. Soesi parkeerde voor het bankje, stapte stroefjes uit, salueerde naar mij en stak snel een sigaret op. Mijn broer verbood hem te roken in dichte ruimtes waar hij bij zat.

Mijn broer deed de achterdeur van de wagen open en wenkte mij naar binnen. De meubelwagen leek vanbinnen op een pianohandel. Er stonden splinternieuwe vleugels en piano's. Hij bescheen ze met een zaklamp en grinnikte. Omdat ze bijna allemaal zwart hoogglans waren, weerschenen ze als spiegels. Het licht fuseerde zodat de piano's oplichtten als felle sterren. Met een deftige stem legde mijn broer van elke piano uit welk merk het was, welke tsaren erop hadden gespeeld, hoe duur ze waren en welke er in de aanbieding waren. Bösendorfer, Perzina, Yamaha, Bechstein, Steinway & Sons. Hij vertelde dat ze allemaal zouden worden verkocht behalve eentje. Die zou in onze kamer komen te staan en ik mocht hem uitkiezen. Hij had er al eentje op het oog maar hij wilde zien of ik dezelfde zou kiezen. Ik keek om me heen met een makelaarsblik, drukte op wat toetsen, gleed met mijn vingers langs de klankkasten en stopte aandachtig bij die ene met roodbruine accentjes. Mijn broer klapte in de handen en zei: 'Voilà! We schelen meer dan tien jaar, maar ik weet zeker dat we tweelingbroers zijn.'

'Wat ga je tegen vader en moeder zeggen?'

'Goeie vraag... Ik zeg dat ik de vleugel heb gewonnen via een onlineprijsvraag.'

'Dat zei je ook al over je Vespa.'

'Echt? Waar zou ik toch zijn zonder jou? Dan vertel ik wel dat ik hem in Groningen op een kermis heb gewonnen, met prijsschieten.'

Ze wilden een pianobedrijf bellen, maar dat plan werd terzijde geschoven omdat het argwaan zou wekken. Dus besloten Soesi en mijn broer de vleugel op eigen kracht naar ons raam op driehoog te takelen. Soesi pakte een deken uit de wagen en gooide die over de vleugel zodat neuzende burens niet te zien kregen wat er opgehesen werd. Mijn broer wikkelde de bedekte vleugel superstrak in met oud touw, alsof hij een strikje om een verrassing vastknoopte die altijd een verrassing moest blijven. Vanaf de grond corrigeerde Soesi met een touw de zachtjes wiegende vleugel terwijl mijn broer boven bij het raam van onze kamer stond en haperend op het knopje van de elektrische takel drukte. 'Blijven sjouwen, ouwe!' fluisterde Soesi. Ik kneep mijn billen bij elkaar van spanning. Het zag er heel bizar uit. Vooral omdat Soesi de Perzina steeds minder onder controle had zodat hij zwaaide als de slinger van een uurwerk. Ze kregen ruzie, Soesi kon beter boven staan want dan had hij meer overzicht en mijn broer moest zijn spieren het werk laten doen. Toen kreeg mijn broer een geweldig idee. Ik moest het touw van Soesi overnemen en vasthouden zodat ze van positie konden wisselen. Eventjes aarzelde

ik, maar ik nam het touw toch in handen terwijl ze allebei uit het zicht verdwenen. Ik had ooit tijdens een zomervakantie in Marokko gezien dat als een herder zijn schapen naar rechts wilde laten gaan, hij ze van links benaderde. Die tactiek hanteerde ik. Maar de wind stak op, mijn handen werden zweterig en het touw glipte langzaam maar zeker uit mijn handen. Ik trok het touw naar mijn borst en boog mijn hoofd. Ik sprak het zachtjes toe, als een wild paard dat ik tot bedaren wilde brengen. Net op tijd nam mijn broer het over zodat ik de pijn in mijn handen kon verbijten. Het touw had diepe groeven in mijn handpalmen gegraveerd. Een week lang zou ik niet fatsoenlijk kunnen rukken.

Mijn broer zorgde dat de vleugel keurig stabiel, met voldoende afstand van de ramen van de burens, omhooggetrokken werd. En op het moment dat Soesi juichend de vleugel onze kamer binnentrok, liep de wijkagent de straat in. Hij stopte bij ons. Hij keek omhoog naar de bungelende verhuiskatrol en toen naar de verhuishuiswagen waarvan één achterdeur openstond.

‘Gaan jullie verhuizen?’

Mijn broer antwoordde: ‘Nee, jij?’

‘Wat zit er in die wagen?’

‘Spullen.’

‘Wat voor spullen?’

Ik wilde iets zeggen om mijn broer te helpen maar ik durfde niet. Ik probeerde het wel, maar mijn tongspieren werkten elkaar tegen als bij een debiel kind. Op cruciale momenten zoals deze verstijf ik. Mijn helden gebeurt dat nooit. Ik ben niet weggelegd voor de rol van held. Jezus, wat ben ik een mietje. Mijn broer stond op het punt iets te zeggen toen hij en de wijkagent omkeken naar het stommelende geluid. Soesi slingerde joelend de trap af: ‘Zei ik niet dat –’

Hij had de penibele situatie in een oogopslag geanalyseerd en was direct met een reddingsplan op de proppen gekomen. ‘Hé juut, wat doe jij nou zo vroeg op?’ vroeg hij, en hij vervolgde, terwijl hij naar de wagen slofte en een sigaretje opstak: ‘Moet je horen, ouwe dibbes, ik heb de hele nacht niet kunnen maffen. Gisteravond zaten er een paar van die klotejochies op het bankje vuurwerk af te steken. En maar rotjes lopen afknallen alsof het godverdomme Nieuwjaar was, begrijp je wat ik bedoel?’

‘Tot zover nog wel.’

‘Dus ik dacht bij m’n eigen, wat moet ik doen? 112 bellen of eigen rechter spelen? Tegenwoordig weet je het nooit met die knaapjes, die lopen allemaal geladen rond. Maar eerlijk gezegd, de gedachte om jullie te bellen was, hoe zal ik het zeggen, tegenstrijdig, maar vooral, ethisch onverantwoord.’ Soesi smeede de achterdeur van de wagen dicht en keek de agent recht in zijn blauwe ogen. Hij nam een flinke trek van zijn sigaret, z’n wangen klapten in alsof hij sterk vermagerd was en hij blies de rook uit zijn neusgaten. ‘Heb je ooit iemand gebeld voor een gunst terwijl je eigenlijk een spuughekel aan hem hebt? Ik ken het gewoon niet verbloemen, ouwe, Sam bedek je rechteroor.’ Ik legde een gloeiende handpalm gedeeltelijk op het koude oor en Soesi vervolgde: ‘Ik heb gewoon een pestpleuristyfushkel aan jullie lui. Sorry voor het taalgebruik, een klote nachtrust eist zijn tol, maar doe me ’n lol, blauwe mol, kruip terug naar dat hol van je in de Ferdinand Bol. Verdomme ik ken nog dichten ook.’

De agent lachte terwijl hij zijn bonnenboekje tevoorschijn toverde en zei: ‘En ik kan waanzinnig goed schrijven.’

Soesi kreeg een boete voor het beledigen van een ambtenaar in functie. Toen de wijkagent hem het bonnetje overhandigde, floot Soesi en vroeg: ‘Mag ik u nog een handdruk geven en u een fijne voortzetting van de dag wensen?’

De agent keek een beetje verbaasd, haalde de pet van zijn hoofd en zei: ‘Dat mag.’

De diender vertrok en Soesi vertelde mijn broer: ‘Laten we *gehen*. Die sjacheraar van een heler wacht op ons.’ Hij keek naar het bonnetje en vervolgde: ‘Ach, ik zien het als een soort van belasting over de piano’s. Sam, kleine tijger, veel plezier met je nieuwe vleugel. Geluk.’

De overbuurman was na mijn liefdevolle uitbarsting zo stil als een gestraft kind. Ik had het raam voldaan dichtgegooid en moest nodig ochtendplassen dus ik liep op mijn tenen de trap af naar de badkamer. Maar die was bezet. Ik besloot om in de woonkamer te wachten, die in klassiek Arabische stijl was ingericht. De gordijnen, banken en kussens waren kobaltblauw met grasgroene tintjes. De roodleren poefjes, handgeweven tapijten en met mozaïek ingelegde hang- en wandlampen combineerden weer met het gigantische rode schilderij aan de muur waarop een opengeslagen, vergulde Koran pronkte. Ontzettend overdreven als je het mij vraagt. Ik moest zo nodig plassen dat ik niet meer helder kon nadenken. Ik snelde

naar de koelkast, pakte een melkpak, dronk het leeg, wurmde mijn piemel erin en vulde het voor de helft. Zou ik het melkpak terug in de koelkast zetten?

Mijn vader kwam de badkamer uit.

Als we bij ons thuis onze ouders aanspraken, zeiden we ‘vader’ en ‘moeder’ in het Nederlands en de rest in het Arabisch.

Ik zei: ‘Vader, goedmorgen.’

Vader stak één vinger in de lucht, masseerde zijn vlassige baard alsof hij een uier aan het melken was en murmelde: ‘Allah is de enige God en Mohammed is zijn boodschapper.’

‘2Pac is de enige en Allah is zijn boodschapper.’

‘Godslastering, pas op daarmee. Goedmorgen, Samir.’

Hij stak zijn hand uit, ik kuste die.

‘De profeet zei: “Wees altijd goed voor je burens.” ’

‘Ja, ja, ja. We kennen de burens niet eens.’

‘Dat is geen excuus. Waarom neem je een melkpak mee naar de badkamer?’

‘Omdat ik dorst heb.’

Ik deed de deur op slot, goot het melkpak leeg in de pot en trok door. Toen ik aan het douchen was, begon vader met paaien: ‘Het is vandaag de mooiste dag van de week.’

‘O ja?’

‘Je gaat mee naar de moskee, het vrijdagmiddaggebed.’

‘Ik heb school vandaag.’

‘Tot hoe laat?’

‘Laat.’

‘O. Volgende week ga je wel mee, insjallah, oké?’

Ik zei: ‘Amen.’

Tijdens het douchen dacht ik aan de lulkoekimam met zijn eeuwig krakende microfoon en zijn belerende stem en aan de smerige sanitaire voorzieningen. Al tien jaar zamelden ze geld in voor een nieuw tapijt maar het oude lag er nog steeds, versleten en vergeten. Met het geld dat was ingezameld konden ze inmiddels de Europese banken in nood redden. Ik was niet de enige die zich afvroeg waar al dat geld was gebleven. Als ik eraan dacht, raakte ik al in mineur.

Ik was al een tijdje niet naar de moskee geweest. De laatste keer was een jaar geleden.

Even voordat het avondgebed een aanvang nam, slingerde ik de tweeëntwintig treden van de moskee af. Het was daar altijd een beetje griezelig donker. Maar gelukkig kon ik altijd bedenken dat demonen en gelijksoortige wezens niet staan te springen om zich in een moskee te verschansen. Bovendien had ik niets te vrezen, want kort daarvoor was ik aangeraakt door iets waardoor de tandwielen van mijn verstand begonnen te draaien.

Aan de voet van de trap liep ik de stokoude imam tegen het lijf. Hij vroeg waar ik heen ging. Water druppelde van zijn wollige wenkbrauwen en loste op in zijn grijze djellaba, die even oud als hij moet zijn geweest. Het gezicht van de imam was altijd nat. Hij droogde het nooit af na de rituele wassing voor het bidden. Een of andere erudiete moslimgeestelijke uit het Nabije Oosten had namelijk eeuwen geleden beweerd dat het afdrogen na de wassing geen goed idee was. Dit omdat, volgens hem, Allah je beloont voor ieder druppeltje water dat van je gezicht afglijdt. Als je je afdroogt zou je dus op lange termijn heel wat beloninkjes mislopen. En dat is natuurlijk niet slim.

Ik vertelde de imam dat ik vergeten was om me te wassen. Ik pleegde drie zondes tegelijk. Ik loog, en ik deed dat in Gods huis én tegen de imam. Ik had al spijt toen ik de zin in gedachten construeerde.

Hij zei dat ik nog twee minuutjes had.

Ik zei dat ik er zo aan kwam.

Hij gaf mij een schouderklop en klom klagend de trap op. Halverwege stopte hij. Hij ging op een tree zitten en vertelde oprecht, dat kan je direct aan een oude man zien, dat hij ontzettend blij was dat ik er altijd was. Dat ik de moskee en Gods personeel te allen tijde trouw was.

‘De jongeren moeten mans genoeg zijn om stukje bij beetje het stokje over te nemen. De oude garde versplintert en versplijt als een nagmaakt Perzisch tapijt. Binnenkort zijn wij er niet meer en moeten we ons verantwoorden bij de Heer. Jullie zullen verder moeten gaan. Wie anders zal het doen? De ware kennis van het nobele geloof moet worden overgedragen, als de vnzige verhalen van Scheherazade,’ giechelde hij. ‘Niet tegen je vader zeggen dat ik dat zei.’ Ik stemde lachend in. Daarna zei ik dat dat het eerste zou zijn wat ik zou vertellen als ik thuiskwam. ‘Nee nee, dat ga jij niet doen, Samir.’

Hij stond op, zijn knieën kraakten als een houten vloer.

‘Hoor je dat?’

Ik schudde het hoofd.

‘Jij bent doof aan één oor.’

Gebogen liep hij de trap op richting de gebedsruimte en mompelde: ‘Het gebed, het gebed. Ga snel je mond spoelen en kom terug.’

‘Ik kom eraan,’ zei ik, ‘ik kom eraan.’

Ik pakte mijn parelwitte Nikes uit de immense schoenenkast en trok ze vliegensvlug aan.

Het was genoeg zo. Nog even en ik kreeg een *zbiba*, zo’n donkere vlek, op mijn voorhoofd van het schuren tegen de grond. Sterker nog, mijn voorhoofd was al wat roder dan de rest van mijn gezicht. Vrome veteranen van de islam dragen die vlekken als zegetekens, toegangsbewijzen voor de hemel.

Het leven van een gelovige was nogal eentonig. Het bracht weinig spannends met zich mee. Je richtte je op het gebed, het hiernamaals en het scherp signaleren van slechte invloeden. Slechte invloeden konden in vele vormen voorkomen, maar de meest voorkomende waren andere mensen. En dan vooral ongelovigen. Tijdens kringgesprekken in kleermakerszit, die stevast na het gebed werden gehouden, werd ik continu gewaarschuwd voor de slechte invloeden die ongelovigen op mij zouden kunnen hebben. Want daar zijn zij op uit, om mij van het geloof af te brengen en mee te sleuren naar de hel – de kring knikte in koor. Wie wilde er nou zonder gezelschap naar dat hete oord?

Het waren trouwens niet de ongelovigen die mij niet meer fatsoenlijk lieten bidden. Ik kon mij niet meer concentreren als ik bad. Wat er gebeurde was vervelend. Maar echt vervelend. Ik wist niet hoe het kwam, maar tijdens het bidden speelden zich filmpjes af in mijn hoofd, waarin blote vrouwen dansten. Soms in kringetjes. Meestal in achtjes. Heel zwoel allemaal. Na het dansen besmeurden ze elkaar met vanillevla en rollebollen ze over de gebedstapijten tussen de linies biddende baarden. Ik probeerde ze stiekem weg te schoppen, maar ik schopte dwars door ze heen. Vaak waren het blonde vrouwen, dus het kan zo zijn dat ongelovigen er toch indirect iets mee te maken hadden.

Dat kan.

Met de technologie van tegenwoordig wist je het nooit. Een op afstand geregisseerde *mindfuck* uit Washington D.C. die de wijde wereld in gezonden wordt om alle opkomende moslimmetjes van het gebed af te houden. Maar goed. Sinds de erotische filmpjes kon ik mij dus niet echt meer op Allah concentreren. Bidden met een stijve pik is verdomd hinderlijk. Probeer het maar eens.

De reden dat ik uit de moskee vluchtte, was omdat ik na jaren eindelijk een openbaring kreeg. Tijdens al het bidden, al het gepraat in mijn gedachten tegen God, praatte ik eigenlijk tegen mezelf! Toen ik daar op de gebedstapijten zat te wachten op het avondgebed, ontdekte ik iets wezenlijks.

God is de echo van je eigen stem.

‘...Kom nou eventjes in de pauze naar de moskee,’ vervolgde vader aan de andere kant van de badkamerdeur terwijl ik aan het douchen was. ‘Alle jongens van de buurt zijn er ook. Ze zijn er iedere vrijdag! Karim, Omar, Khalid, Youssef, hun vaders vragen altijd naar je!’ Pa somt altijd de namen op van de heilige boefjes uit de Pijp.

Karim heeft iedere week een fietsenrek vol nieuwe fietsen. Omar zag ik laatst een smartphone uit iemands hand trekken. Iedereen weet dat Youssef en Khalid vorige zomer de Albert Heijn hebben overvallen met een bijl en met de buit een Mercedes Cabrio hebben gehuurd waarmee ze iemand in de Rijnstraat hebben aangereden waarna ze zijn doorgereden. Maar dat vertel ik vader nooit. Doordat die jongens een uurtje per week naar de moskee gaan, houden ze niet alleen hun vaders (en andere vaders) zoet, maar dekken ze zich ook in.

De moskee is net een populaire discotheek, het is zien en gezien worden. De jongens gaan er opgetut heen. Van pet tot schoenen, zelfs sokken, alles was van een duur merk. En als de moskeemannen de onderkant van hun djellaba’s omhoogtilden zodat er een soort jutezak gevormd werd om geld in te zamelen voor nieuwe tapijten, dan letten de jongens altijd nauwlettend op elkaar.

Als het tingelt, tel je niet mee.

Als het ritselt, ben je een grote jongen.

‘Sorry dat ik niet zo vroom ben als die jongens, pa. Laat de Heer ze belonen en op het goede pad houden. Maar vandaag heb ik een belangrijke schooldag.’

Mijn vader had een eigen kapstok in de Al Kabir-moskee. Hij zat altijd vooraan, op de eerste linie, ook wel 'Gods sterrengordel' genoemd. Als de imam naar zijn houten preekstoel wandelde, schudde hij eerst de hand van mijn vader alvorens hij aan zijn vrijdagse haatpreek begon. Mijn vader zat in het bestuur van de moskee, hij benoemde de imams.

Als er werd gebeden tijdens de ramadan – wanneer je de Koranverzen niet meefluisterde met de imam maar in je hoofd als een liedje liet afspelen, bang dat degenen aan weerszijden stervend in elkaar zouden zakken vanwege de sinistere geur die je mond verspreidde na uren niets eten – dan maakte de imam onopgemerkte versprekingen en dan corrigeerde mijn vader hem op zachte, onopvallende toon.

Voordat de zon over de stille, kille horizon kroop, stond vader op om zijn God te aanbidden. Na het nachtgebed – dat niet eens verplicht is! – smeerde hij alvast mijn broodjes voor 's ochtends, met een dikke laag pindakaas. De broodjes legde vader in een tajine op het aanrecht, zodat de muizen ze niet oppeuzelden. Toen ik een keertje een nachtelijk bezoekje aan het toilet bracht, was hij broodjes aan het smeren, en hij zei: 'Als je nog maar twee sneetjes brood in bezit hebt, bewaar er één en verkoop het andere voor een hyacint.'

Na het nachtgebed en de broodjes vulde vader een gieter met warm water, draaide hij met vlotte, naar nicotine hunkerende vingers een Drummetje terwijl hij het balkon op schoof in zijn versleten geitenleren puntslippers. Daar wachtte hij hurkend en rokend tot de zon boven de sociale huurwoningen klom en zijn duizend verschillende bloemen op de reling van zonlicht voorzag. Na zijn sjekkie gaf hij de bloemen water: cyclamen, purperklokken met perzikzachte blaadjes, witte en blauwe hyacinten, roze chrysanten met een zachtgele kern, viooltjes en margrietjes, oranjegele dropplanten die op dunne maiskolfsjes leken en als je op de blaadjes wreef, kwam er een lekker droparoma vrij.

Tijdens het Suikerfeest versierde mijn vader zijn baard altijd met margrietjes. Hij vertelde echter steevast dat er op die dag ineens bloemetjes op zijn baard groeiden. Ieder neefje en nichtje geloofde hem, plukte een margrietje van zijn baard en kreeg een zak snoep.

Het schrift is ongeveer 3300 voor Christus in Mesopotamië uitgevonden. We zijn inmiddels zo'n vijfduizend jaar verder en mijn ouders zijn nog steeds analfabeet.

Soms kon ik erom lachen en huilen tegelijk.

Mijn moeder kocht altijd onze haarproducten. Vaak als ik een willekeurige fles shampoo pakte tijdens het douchen, zoals nu, dan stond er iets als: *Om de natuurlijke glans van je blonde haar te laten herleven.*

Niemand van de familie Zafar heeft verdomme blond haar!

Ondanks het feit dat mijn vader niet kon spellen, was er één televisieprogramma dat hij nooit miste. Na het zesuurjournaal mocht niemand de afstandsbediening aanraken, want klokslag zeven uur was het tijd voor *Lingo*. Als ze een vijfletterwoord zochten dat met een R begon dan stak mijn vader zijn vinger op en riep met het enthousiasme van een ijverige leerling: 'Restaurant!'

Als ik mijn ouders vraag waarom ze in godsvredesnaam nooit behoorlijk Nederlands hebben geleerd, vertellen ze dat ze dachten dat ze hier niet voor altijd zouden blijven. Slap argument als je het mij vraagt. Moeder bleef thuis om voor de kinderen te zorgen en vader werkte. Bovendien werd er van mijn vader niet verwacht dat hij praatte tijdens het werken. Hij had drie baantjes. Als schoonmaker werkte hij in het justitiegebouw op de Parnassusweg, in een tramremise – 'waar de trams een tukje doen' – en in het Paleis op de Dam. Daar boende hij de vloeren van de balzalen tot ze blonken als spiegels. Als het werk in het paleis erop zat, mochten de Nederlanders doorlopen, maar werden de buitenlandse werknemers grondig gefouilleerd.

Mijn vader en moeder zijn op 7 juli 1974 aangekomen in Amsterdam. Op die dag vond de WK-finale plaats waarin Nederland tegen West-Duitsland speelde. Ze keken met de koffers tussen de benen naar de wedstrijd op een terrasje van een café op de Ceintuurbaan. Na de verloren wedstrijd begon iedereen met bier te gooien en mijn vader dacht er serieus aan om zich niet in Nederland maar in Duitsland te vestigen. Hij had nog een broer in Aken die hem wegwijs kon maken. Maar mijn moeders overredingskracht zorgde ervoor dat ze het even zouden aankijken. Even aankijken duurde godzijdank tot de dag van vandaag, anders zou ik een Duitser zijn geweest. Kun je het je voorstellen? Een Marokkaanse mof? Man, dat is een scheldwoord met nucleaire lading.

Mijn ouders zijn allebei geboren in Marokko. Mijn moeder was een stadskind. Ze groeide op in een stadje vlak bij Agadir, genaamd Ait Mellul. Het heeft een nogal

geestige uitspraak. Als mijn broer en ik 's zomers in Marokko de taxi pakten zeiden we: 'Eet me lul, graag.'

Mijn vader is opgegroeid in het Atlasgebergte. Hij woonde aan de voet van een berg, waar het warm en gemoedelijk was, terwijl de toppen van de bergen besneeuwd waren en er altijd een sneeuwstorm raasde.

Vraag mij niet hoe oud mijn ouders zijn.

Niemand weet dat.

Zij ook niet.

Op veel van hun pasjes staat: 01-01-19**.

De ouders van mijn vader, die hij op jonge leeftijd verloor, vertelden dat hij geboren werd toen de bloesemknoppen opengingen. Mijn moeder werd geboren toen het koud werd. Ze heet Malika, koningin in het Arabisch. Mijn moeder heeft altijd een witte hoofddoek om. Ze heeft er een stuk of honderd, in alle tinten wit. En omdat ze een lange, slanke nek heeft, lijkt ze een beetje op een zwaan als ze een hoofddoek om heeft. Ik vind het best zonde dat ze een hoofddoek draagt, want ze heeft prachtig lang zwart haar dat achter haar aan zweeft als de sleep van een zwarte bruidsjurk. Ze draagt de hoofddoek niet vanwege de islam maar om een andere reden: alle mannen – én vrouwen – worden verliefd op haar haar als ze het te zien krijgen.

Mijn vader zag haar op de woensdagmarkt in Marokko toen ze nog geen hoofddoek droeg. Hij liep naar haar toe en vroeg of hij de rest van zijn leven haar haar mocht wassen en borstelen. Mijn moeder antwoordde zoals iedere vrouw op aarde zou antwoorden: 'Ziet het er vies uit dan?' En ze controleerde het meteen op klitten. Daarna vroeg hij of ze een muntthee met hem wilde drinken. Dat deden ze. Een paar maanden later ging hij haar hand vragen. Hij bracht haar torens suiker, flesjes rozenwater, bosjes bloemen en zelfgemaakte koeken. Niet veel later besloten ze samen op ontdekkingsreis te gaan naar Amsterdam.

Mijn vader werkt nu niet meer. Hij doet de boodschappen en hij heeft de woonkamer ingericht. De was neemt hij voor zijn rekening, net als de afwas. Hij strijkt, stofzuigt, schildert en sleutelt soms aan de schotel. En hij is een culinair wonder. Soms denk ik dat hij dat allemaal doet om de tijd in te halen die hij met ons heeft gemist. Veertig jaar lang, zes dagen in de week, van acht uur 's ochtends tot één uur 's nachts, had hij alleen een dweil als trouwe vriend.

Mijn vader borstelt het haar van mijn moeder nog steeds. En mijn moeder kamt het grijze haar van mijn vader in het trappenhuis als hij op het punt staat om de deur uit te gaan. Mijn vader lijkt op Kees van Kooten. Maar dan met baard.

Mijn moeder is de godin van de gastvrijheid. Ze wijdt haar hele leven aan de hordes kennissen en verre familieleden die dagelijks bij ons over de vloer komen. Voorziet ze, met een enthousiasme waar je jaloers van wordt, van de laatste roddels, hete muntthee en borden zo groot als de schotel die naast het raam schittert, vol lekkere hapjes die mijn vader in de keuken voor ze bereidt. Soms lijkt ons huis wel een vluchtelingenkamp. Ik heb een geweldige moeder – echt, ze is de allermooiste vrouw op het westelijk halfmond – maar soms, heel soms kan ik haar niet uitstaan. Als er bezoek is dan heeft ze een eeuwige glimlach op haar gezicht waar ik een onbedaarlijke hekel aan heb. Wanneer ze wordt gebeld, laat ze altijd de telefoon heel lang rinkelen voordat ze opneemt. Om de suggestie te wekken dat ze druk bezig is. Wanneer ze dan gebeld wordt, schuift ze het mobieltje zo, hupsakee, tussen haar oor en hoofddoek zodat ze handsfree kan bellen. De echte reden voor het dragen van een hoofddoek is dat al haar vriendinnen er eentje dragen, dus kon ze niet anders dan meedoen. Haar vriendinnen lijken in niets op haar. Ze zijn van één en dezelfde soort: typisch Marokkaanse vrouwen die het grootstedelijk straatbeeld verfraaien; kort, allemachtig dik en gehoofddoekt.

Verder heb ik beeldschone tweelingzussen. Alsof ze van Rumi's gedichten zijn weggelopen. Ze werken als caissières in de Albert Heijn. Ze zijn te herkennen aan hun volle, lange wimpers, hoge jukbeenderen en donkerbruine ogen. Ze zijn nogal ondeugend: ze zijn de enigen van al hun collega's die geen hoofddoekjes dragen.

Vergeten te vertellen: mijn opa, de vader van mijn moeder, lijkt op Lenin en houdt van kwartetjes. Die kwijlende kerel is met drie vrouwen getrouwd, drie! Met mijn oma en nog twee andere 'oma's'. Mijn broer noemt hem Opa Casanova. Als we in de zomer in Marokko waren was ik altijd als eerste wakker, dan sloop ik door het deurgordijn naar hun snikhete slaapkamer en dan bleef ik wezenloos staren naar de acht eelterige voetzolen aan het uiteinde van hun tweepersoonsbed.

Maar goed.

Na het douchen snelde ik naar mijn kamer om mijn natte haren te föhnen. Toen mijn haar opgedroogd was, richtte ik de föhn op mijn gezicht en lijf. Net als vroeger, op de zondagse wasavond. Na het douchen ging ik altijd klappertandend

op het enorme bed van mijn ouders liggen. Ik wist namelijk dat mij dan een paradijselijk gevoel te wachten stond. Ik kende de bewegingen: moeder schuifelde op haar sleetse sloffen de slaapkamer in, pakte het windpistool tussen wat kleren uit de kast vandaan, stopte de stekker in de muur, drukte op het knopje en richtte het ding op mij. Het constante geluid, de warme wind tegen mijn koude lichaampje, mijn moeders ogen die me bewonderden terwijl ze over mijn buik wreef. Als een kitten lag ik dan te spinnen. Ik raakte in een staat van geestelijke en lichamelijke verrukking. Mijn ogen dansten tot ik in slaap viel en de volgende dag werd ik vredig als een monnik in mijn bed wakker.

Dat geföhn was nu traditie geworden. Vooral 's winters als ik 's avonds thuiskwam met bevroren voeten en vingers. Of als ik de nacht doorbracht bij mooie meisjes. Dan föhnde ik hulpvaardig hun haren na het douchen, mijn vingertoppen zachtjes strijkend door hun natte haren. Ik legde dan langzaam mijn handen om hun hals en voelde de hartslag van hun halsslagaders. Harmonieuze handelingen met onbekende meisjes.

Ik liep naar de keuken om te ontbijten. Nadat ik een banaan en een kommetje havermout met magere melk had gegeten, kwam mijn moeder slaperig de keuken binnen. Ze dreigde dat als ik nog een keer zo vroeg in de ochtend zou spelen, ze de vleugel uit het raam zou gooien.

‘Probeer het. Lukt je niet. Veel te zwaar.’

‘Dan pak ik een hamer.’

‘En ik een vleesmes.’

Mijn vader mengde zich in het gesprek: ‘Wil je je moeder vermoorden?’

‘Er zijn wel eens van die momenten...’

‘De hemel ligt onder de voeten van je moeder.’

‘Ruikt de hemel naar zweetvoeten?’

Mijn moeder wees naar mij en wendde zich tot mijn vader: ‘Dit kind... Het gaat regelrecht naar de hel.’

Achteloos zei ik: ‘Weet ik. Ik heb vipkaartjes opgestuurd gekregen. Ik krijg ook een tafel met champagneflessen. Daaromheen vuurspuwende naaktdanseressen. Het wordt één groot feest.’

Mijn vader draaide zich om, pakte zijn gebedssnoer en begon te prevelen.

Moeder zei: ‘Sinds je niet meer naar de moskee gaat, ben je door de duivel bezeten! Die vleugel op je kamer is niets dan een instrument van Satan om je af te

houden van het gebed!’

‘De viool is het instrument van de duivel.’

‘Alle muziekinstrumenten zijn van de duivel. Ik zou Allah om vergeving vragen om wat je zonet hebt gezegd.’

‘Je hebt gelijk... Geef even Zijn telefoonnummer. Dan whatsapp ik Hem even...’

Ze wierp mij een vernietigende blik toe, verliet hoofdschuddend de keuken en zette de televisie in de woonkamer loeihard aan op de Koranzender.

Iedere keer als ik pianoconcerten op de radio beluister, zeggen ze dat ik dat Korangeleuter moet opzetten. Het zou de ziel reinigen. En als ik het vaak beluister zou ik misschien zelfs het gehoor in mijn linkeroor weer terugkrijgen. Mijn goeie oor begeeft het tijdelijk als ik langs de woonkamer loop en zie dat op televisie een bebaarde man Gods woord aan het voordragen is. Treurig en bekrompen. De teneur van ons huis.

Mijn ouders zeggen dat muziek voor de goddelozen is. Iedere zondagochtend op Nederland 2 wordt de eucharistieviering uitgezonden. Daardoor ben ik fervent fan geworden van gregoriaanse koormuziek. Als mijn ouders het horen, schreeuwen ze dat ik die dodenmuziek uit moet doen voordat Allah mij zal treffen met rampspoed. Ik zet het volume dan nog harder. Niet lang daarna komt een van de twee, meestal mijn moeder, kwaad de trap op naar mijn kamer. Ik leg dan uit waarom klassieke muziek juist goddelijk is en probeer haar dan over te halen het even aan te horen, maar al voordat ik een cantate van Bach op kan zetten, zegt ze: ‘Goddeloos. Haram!’

Mijn passie voor klassieke muziek is ontstaan door een samenloop van toevalligheden. Voordat mijn broer bij het sushizaakje werkte, werkte hij bij de apotheek in de Ferdinand Bolstraat. Hij bezorgde medicijnen aan mensen die slecht ter been waren. Een van die mensen, ene meneer Polak, bij wie haren als struikgewas uit zijn neus en oren groeiden, had in zijn stoffige appartement in de Frans Halsstraat altijd sfeervolle muziek op staan. Hij bloeide op als hij bezoek kreeg. Polak vertelde mijn broer steeds weer zijn tragische levensverhaal. Zijn houtsnijderij ging failliet, zijn vrouw verliet hem en trouwde zijn beste vriend, zijn twee dochters kende hij alleen nog van de ingelijste portretfoto's die hij op zijn salonkast had staan, zijn dokters constateerden een hersentumor, het was slechts

een kwestie van tijd. Soms viel hij even weg tijdens het vertellen, als een tijdelijke stroomstoring, en dan kwam de klassieke muziek eventjes op de voorgrond. Dan kwam hij weer bij kennis en zei: 'Iedereen heeft mij in de steek gelaten, behalve de klassieke muziek.'

Hij wees mijn broer op wat cd's van zijn collectie en vertelde dat die de moeite waard waren. Een van die cd's was Simeon ten Holts *Canto Ostinato Piano Ensemble*.

Voordat mijn broer vertrok vroeg Polak: 'Cognacje? Ik ben wel een gezellige einzelgänger hoor.'

Toen mijn broer 's avonds thuiskwam, vertelde hij mij het verhaal, dimde hij het licht en zette de cd's op. We luisterden naar de erfstukken van een stervende meneer.

Ik viste een zwart T-shirt en een spijkerbroek uit mijn keurige kledingkast en trok die aan. Ik smeerde een crème op mijn gezicht, smeerde mijn kuif in met gel en spoot drie keertjes met tegenzin het luchtje van Hugo Boss op. Het is een aardig luchtje, alleen boycot ik normaal gesproken het merk. Het is dat ik het flesje gekregen heb van iemand van wie ik houd, anders had ik het niet gebruikt. Wist je dat Hugo Boss de ontwerper was van de bruine naziuniformen? En ook van de angst inboezemende zwarte ss-uniformen?

Ik keek eventjes naar mezelf in de spiegel. Er zijn duizend-en-een dingen waar ik onzeker over ben: of ik wel mijn vwo-diploma kan halen, mijn dove oor, wat ik later wil worden, of ik wel goed kan vingeren. Maar op mijn uiterlijk kan ik eigenlijk vrij weinig aanmerken. Behalve dat ik enorme oorlellen heb, een geschenk van mijn vader. Mijn zussen zaten er vroeger altijd aan als we een film keken. Als ik een opmerking maakte over de film trokken ze er keihard aan. Misschien ben ik daardoor wel doof geworden. Ik heb bruine ogen, hoge jukbeenderen, een smalle neus, een krachtige kin, net zoals mijn vader, en zwart haar dat van de zijkanten op meesterlijke wijze is opgeschoren.

Het was benauwd geworden in mijn kamer dus opende ik het raam weer. Toen merkte ik op dat het raam onder de gele kliederboel zat. Gebroken eierschalen sierden het druppelende raamkozijn. De onbekende overbuurman waardeerde mijn optreden blijikbaar. Ik riep uit het raam: 'Dit ei is het symbool van een

vruchtbaar begin van een lange reeks bevlogen ochtendconcerten!

Morgenochtend wil ik een spiegeleitje, klootzak!’

Ik pakte voor de allerlaatste keer mijn rugtas in. Een legerprint Eastpak die ik in groep acht van Soesi cadeau had gekregen. Er stond geen Eastpak op de tas, want ik had de eerste twee horizontale streepjes van de E met zwarte viltstift doorgekrast waardoor er Lastpak stond.

Ik vertrok uit huis en sloeg de deur expres hard dicht. Als ik dat deed, dan maakte mijn moeder de deur open om te zeggen dat ik de deur niet zo hard dicht moest smijten. Daarna zei ze dat ik mijn best moest doen op school en dat ze voor me zou bidden zodat ik mijn diploma zou halen. Als ik de deur rustig dichtdeed, zei ze niets.

Het bankje in het midden van de straat lag er verweesd bij. Tegenover het bankje lag een rij vierkante stenen waarop kinderen soms hinkelden, maar meestal dienden ze als zitplekken. Naast het bankje torende een ouderwetse Ritterlantaarnpaal. Ik legde mijn rugtas naast me neer en nestelde mijn kont op het vertrouwde bankje. Er klonken acht zuivere gongen van een klok verderop. Ik had nog eventjes de tijd voordat school begon. Ik schoot in de lach. Op de afbladderende zwarte leuning van het bankje, dat eruitzag als de gegeselde rug van een slaaf, stond een tekst gekerfd:

IN DE PIJP ZIJN WE LIJP

Ongetwijfeld het werk van prikgrage Priemo, een goeie vriend van mijn broer. Hij heette Mo en had altijd een priem bij zich, Priemo. Hij was zo stil als een muis en overal waar hij kwam, kerfde hij bedrijvig flauwekul, ter compensatie van zijn zwijgen. De jongens die hier bijeenkwamen luisterden meestal naar mijn broer en Soesi. Er was duidelijk een hiërarchie. De hoge officieren: mijn broer, Soesi, Priemo (en vaak ook ik) zaten op het bankje. Op de vierkante stenen tegenover het bankje zat de rest van de meute. De voetsoldaten.

Hier kreeg ik zoals Soesi het noemde ‘levenslessen voor later’. Op dit bankje werd ik klaargestoomd voor de grotemensenwereld.

Zonder dat ik het doorhad, bleef ik staren naar het straatnaambord.

‘Julianastraat’ stond er in het wit, tegen de ooit zeeblauwe maar nu doffe achtergrond.

En rechtsonder in het klein ‘de Pijp’.

De luxaflex van Soesi’s huis waren nog dicht. Hij woonde achter het bankje, boven de fietsenmaker. Wij woonden tegenover de fietsenmaker. Van mijn kamer kon ik naar Soesi’s kamer turen en vice versa. Met telkens het bankje in ons midden. Naast onze ramen hingen verroeste schotels die half uit de muur staken en ieder moment naar beneden leken te kunnen denderen. Op de takjes van de dunne bomen langs de weg flirtten de stadsmusjes in hoge tonen met elkaar. Achter mij hoorde ik zachtjes het geruis van de overwoekerde heggen. Langs mijn wangen aaide een zachte lentewind, maar hij bracht de smerige stank van de door zwervkatten en zigeuners opengescheurde vuilniszakken met zich mee. Tegen de dunne bomen langs de weg leunde altijd rotzooi, alsof de vuilnismannen permanent in staking waren: oud speelgoed, versleten meubels, strijkplanken. Op de grond rondom het bankje lag overal platgetrapte kauwgum. Vroeger was de stoep bezaaid met verse klodders beigekleurig spuug die de jongens dierlijk uit de achterste holtes van de neus en keel schraapten en op de grond fluimden om te laten zien hoeveel ze van Nederland hielden. Ik blikte naar het Okura Hotel dat hooghartig boven de sociale woningen uitstak. Vanaf het bankje kon ik de lichtblauwe luifel zien die tevens een barometer was. Lichtblauwe verlichting betekende dat er een zonnige dag voorspeld werd.

De fietsenmaker opende zijn deuren. Een keertje vroeg hij de jongens op het bankje om een gunst. De zaken gingen slecht, hij had weinig klanten. Of we ’s avonds laat spijkertjes over de weg wilden gooien. Hij zou de spijkertjes regelen en voor een halfuurtje strooien zouden we een vergoeding van twintig euro krijgen.

De bandenplakker zei: ‘Lekker snel geld verdienen, dat willen jullie toch wel?’ Soesi, de woordvoerder, vond dat zo beledigend dat hij knarsetandend zweeg. De fietsenmaker vervolgde: ‘Jullie zitten toch niet vastgeroest aan dat bankje?’

Diezelfde nacht hing Soesi uit zijn kamerraam, gooide een baksteen door de ruit van de fietsenmaker en ging slapen.

Van een van de stenen blokken naast het bankje ontbrak een hoek. Het gat was ontstaan op een winterdag toen de jongens een sneeuwballengevecht hielden.

Nadat we elkaar met sneeuwballen hadden bekogeld – wonderbaarlijk genoeg werd ik niet één keer geraakt – besloten we passerende auto's te grazen te nemen. Soesi en ik stonden voor zijn portiekje, mijn broer wachtte tussen geparkeerde auto's en de anderen verstopten zich hurkend achter de hegjes. Ik moest de sneeuwballen voor Soesi maken omdat hij geen handschoenen aanhad. Ik was heel lang met eentje bezig geweest en gaf die aan hem. Soesi gooide de superijsbal van de ene hand in de andere tot een auto zachtjes over de besneeuwde weg gleed. De sneeuwballen ploften op de auto en spatten uiteen. Soesi zette één voet voor, mikte met een dicht oog en gooide in een rechte lijn, terwijl hij een oerkreet uitstootte. De ijsbal floot als een kogel door de ijzige lucht en doorboorde het zijraam van de auto, dat uit elkaar spatte. De automobilist rukte van schrik aan het stuur zodat de bumper tegen het stenen vierkant knalde en de hoek eraf brak. Vanaf die dag wist ik dat Soesi over bovennatuurlijke krachten beschikte. We renden zijn portiek in en hielden ons schuil. Na het gedempte glasgeklingel zaten we op de ijskoude treden, waar hij mij urenlang vertelde over de Kristallnacht.

Ik stond van het bankje op om naar school te vertrekken. Ik stopte een oordopje in mijn rechteroor en zette *Piano Trio Nr. 2 in Es-groot* van Schubert op. Het stuk werd uitgevoerd door een cellist, violist en pianist. Schubert is ideale onderwegmuziek. Ik klikte op het alarmbedieninkje, schakelde het alarm uit, stapte op mijn scooter die naast mijn deur geparkeerd stond en reed de straat uit. Het benzinelampje flikkerde. Ik had een witte Vespa LX-50 met een wit slangenleren zadel en een windscherm zodat mijn kuif niet door de wind uit model werd gebracht. Een Vespa besturen doe je niet met je handen. Het zit 'm in de heupen. Ik nam de bochten heupwiegend, alsof ik salsa danste. Piaggio, het Italiaanse bedrijf dat de Vespa's produceert, werd in de Tweede Wereldoorlog vaak door de geallieerden gebombardeerd. Het bedrijf ontwierp bommenwerpers voor het fascistische regime van Mussolini.

Het was een beetje surrealistisch toen ik door de straatjes scheurde, ik voelde zelfs buikpijn opkomen. Dat was ook zo op mijn allereerste schooldag. Ik was zo verdomd zenuwachtig. Ik bracht het eerste uur toen door op de plee, met diarree.

Jarenlang ging iedere rit naar school als vanzelf, maar dit keer leek ik op alles te letten: het lege voetbalveld op het Henrick de Keijserplein waar ik vroeger voetbalde, de roze bloesembomen die het plein omgrensden en bij ieder zuchtje wind, alsof God boven het plein zuchtte, een regen van roze bloesemblaadjes

loslieten, de geparkeerde politiemotors en -wagens voor het politiebureau in de Ferdinand Bolstraat, de ordelijke rijen straatlantaarns in de lange Lutmastraat (de straatlantaarns waren het enige punt van herkenning als ik 's nachts laveloos van een feestje terugreed). Op het moment dat Schuberts viool het overnam van de piano, arriveerde ik bij het Shell-tankstation op de Hobbemakade. Toen ik aan het tanken was en naar de klimmende cijfers op de benzinepomp keek, tikte iemand mij op de rug.

‘Wat heb jij in die rugtas zitten?’

Ik draaide me om en zag dat het de strafpleiter was die mijn broer verdedigde. Hij lachte, nam een slok van zijn koffiebekertje en gaf me een hand.

‘Dag Sam, hoe is het met je?’

‘Góed.’

‘Hoe is het met je broer?’

‘Prima.’

‘Die zaak was me er eentje zeg, poeh.’

‘Ik moet er niet aan denken.’

Voordat ik de pompslurf terugschoof in de pomp, liet ik wat benzine op mijn hand druppelen en rook eraan.

Hij vroeg: ‘Vind je dat lekker ruiken?’

‘Heerlijk, jij ook?’

‘Ik prefereer eau de cologne. Zit je nog steeds op het lyceum?’

‘Gelukkig wel.’

‘Da’s mooi.’ Hij pakte zijn koffertje van de grond, legde zijn hand op mijn wang, klapte er twee keer zachtjes op en vroeg: ‘Doe je wel je best?’

‘Altijd.’

Voordat hij in zijn auto stapte, vroeg ik: ‘Waarom Wilders?’

Hij lachte, legde het koffiekleurige koffertje op de passagiersstoel en antwoordde: ‘Waarom niet?’

De Aston Martin toeterde twee keertjes en zoefde weg.

Nadat de politie mijn broer had opgepakt, was ik naar huis gerend om in het terrarium te kijken. Ik zei niets tegen mijn ouders en rende meteen onze kamer in, haalde voorzichtig Sis eruit en legde hem om mijn nek. Ik zocht achter de boompjes, tussen de bladeren en keien, maar kon niets vinden. Toen veegde ik als

een archeoloog de bodembedekking weg die uit houtsnippers bestond – en zag een schittering: het foliehologram van een biljet. Op dat ogenblik ging de bel drie keer, po-li-tie. Ik pakte als de sodemieter de paarse biljetten en stopte ze in mijn rugtas. Sis liet ik op de kamervloer liggen zodat de agenten zich rot zouden schrikken als ze onze kamer binnendrongen. Ik rende naar het trappenhuis terwijl ik de trillingen van zware voetstappen omhoog voelde komen. Net op tijd rende ik zo vlug als een windhond de trappen omhoog naar de zolder van de burens. Onbekende stemmen vertelden mijn ouders dat ze een huiszoekingsbevel hadden. Zonder dat ik het kon zien, zag ik de geschrokken blik van mijn vader en moeder. Als ouders van een kind wil je denk ik twee soorten slecht nieuws nooit meemaken: dat je kind dood is of dat je kind naar de gevangenis moet. Ik bleef op zolder zitten tot de blauwe storm was opgeklaard.

Tijdens het eerste bezoek aan mijn broer vroeg hij of ik had gevonden wat er in het terrarium lag. Ik zei nee. Hij kneep zijn ogen dicht en legde zijn hand op zijn hoofd alsof hij een migraineaanval verduurde. Hij had me daarvoor al eens vanuit de gevangenis gebeld, toen was ik met mijn stomme kop meteen over het terrarium begonnen, tot hij mij met een waterval van willekeurige woorden onderbrak en vertelde dat we het daar later over zouden hebben. Tijdens het bezoek fluisterde ik mijn broer toe dat ik een grapje maakte, dat ik het geld in mijn rugtas verstopt had en er zelfs mee naar mijn nieuwe school ging. Ik had het een keer stiekem geteld in de plee tijdens een pauze. Het was honderdvijfentwintigduizend euro. Dat zijn tweehonderdvijftig briefjes van vijfhonderd. Dat lijkt heel veel, maar opgestapeld is dat ongeveer even groot als de breedte van een volwassen hand. Lang rijk bleef ik niet. Ik moest het geld na school naar een advocatenkantoor aan een gracht brengen.

‘De verdachten worden steeds jonger,’ zei de afstandelijke assistente die de deur opende.

‘Nu jij nog,’ antwoordde ik terwijl ik naar haar kraaienpootjes en slaphangende nek wees.

Ze liet mij binnen en vroeg op verzoenende wijze of ik iets wilde drinken.

Ik moest wachten op een Chesterfield-bank terwijl er warme chocolademelk uit een dampend apparaat sputterde. In het kamertje van de advocaat trok ik de rugtas van mijn schouders en gaf ik de strafpleiter het geld, met elastiekjes omwikkeld.

‘Mijn broer vroeg of ik een bonnetje kon krijgen.’

De advocaat keek op en lachte: ‘Bonnetje?’

Ik knikte.

Hij zuchtte, pakte een notitieboekje van zijn overvolle eikenhouten bureau, sloeg het open, scheurde een hoekje van een bladzij af en schreef: ‘Kwitantie, € 125.000,00.’

Ik rekende af voor de benzine en vervolgde mijn route naar school. Grommend gas gevend door de groene golf. Het stemde mij een beetje achterdochtig, want de verkeerslichten stonden hier juist altijd op rood. De Stadionweg was opnieuw geasfalteerd, het leek alsof er chocoladepasta op het wegdek was uitgesmeerd. Van de Pijp naar de Componistenbuurt in Amsterdam Oud-Zuid veranderde geleidelijk aan de omgeving: de huizen begonnen uit elkaar te groeien en gingen alleenstaand verder, de geparkeerde auto’s werden luxueuzer, joggers liepen langs fietspaden met aangelijsde golden retrievers, de nauwe straatjes werden breder en schoner, nergens was meer een opengereten vuilniszak te bekennen. De enige buitenlanders waren Aziatische vrouwtjes die bolides van babywagentjes vooruit duwden met blijde blanke baby’tjes erin.

Op de Stadionweg sloeg ik rechts de Verdijkstraat in, langs het Bachplein, waar zesdeklassers op het gras al begonnen waren met jointjes draaien. Ze begroetten mij, ik schreeuwde: ‘De morgenstond heeft een dikke vette joint in de mond!’

Overall schoolgenoten: sommigen lopend, de sportievelingen op de fiets, stoere snuiters op de scooter, de luiertjes met de tram die stopte in de Beethovenstraat, de verwenden werden afgezet door protserige Porsche Panamera’s en ronkende Range Rovers. Maar hoe we ook kwamen, eenieder van ons stoof met zichtbare tegenzin naar de school op de Brahmsstraat nummer 7. Ik parkeerde mijn scooter aan de achterzijde toen de schoolbel ging.

Op het bordes stond de rector, meneer Lamphuizen, strak in pak. Tijdens de pauzes trok hij zich terug in zijn koele kamer om er even later met een ander driedelig pak uit te komen, die spiegelaanbidder. De bel ging nog een keer, hij keek demonstratief op zijn pols waar geen horloge omheen zat, en deed vergenoegd de schooldeur dicht.

‘Jullie zijn allemaal te laat.’

Toen zag hij mij. Hij liep de trap af en zei met een verschrikkelijke toon in zijn stem, kakkerig, zo zou je het kunnen omschrijven (maar ik heb echt een hekel aan mensen die 'kakkerig' zeggen): 'Gisteravond... Wauw, wauw, wauw. Virtuoso, werkelijk virtuoso. Had ik maar zulke vingers!'

Gisteravond was de finale van het Gouden Roos Festival, een talentenwedstrijd tussen vijftien middelbare scholen. Ondanks mijn verschrikkelijke pianospel had ik toch gewonnen. Duizend euro en een 'passend optreden, op een groots evenement, waarbij er natuurlijk rekening gehouden wordt met het gewonnen genre.'

Ik antwoordde de rector: 'Valt best mee.'

'Sam, het was subliem.'

'Het was matig.'

'Als je dat nog één keer zegt, laat ik je nablijven. Kom maar naar binnen.'

We liepen langs de rij te-laet-melders. Hij deed de deur open, bleef hem voor mij openhouden. Hij tuitte zijn lippen, knikte zweverig, bewoog zijn vingers alsof hij pianospeelde, wees toen naar de hal en zei: 'Ga maar naar je les toe.'

Een andere leerling volgde mij, maar werd tegengehouden.

'Wilde jij naar binnen glippen?'

'Maar hij mocht toch ook doorlopen?'

'Aha, een oproerkraaiër? Nablijven, tot zes uur.'

Toen ik uit het zicht was van de rector sjokte ik naar het lokaal waar ik les had. Kalm klopte ik aan, klepperde met de klink en zwaaide de deur open.

Het was zover.

Mijn allerlaatste lesdag op het Hervormd Lyceum Zuid was begonnen.

2

Er stortte een lawine van applaus over mij heen toen ik de klas binnen wandelde. Ik maakte wat buiginkjes. Meneer Koks feliciteerde mij met een bezwete handdruk en zei op ondeugende toon: 'Buig jij eens voorover.'

Hij kreeg de klas aan het gieren met zijn opmerking.

'Zo zo, je bent wel recht voor z'n raap. Is het vandaag Nationale Homodag? Waarom zou ik voorover moeten buigen?'

'Omdat het tijd is voor een heleboel veertjes.'

'Het is maar goed dat het spreekwoordelijke veren zijn, ik denk dat ik zo naar de plee moet.'

'Jakkas, nu mijn klas uit.'

'Dwing me, meester.'

Meneer Koks maakte altijd homo-erotische opmerkingen. Vroeger was hij bokser. Nu was hij wiskundedocent en praktiserend homoseksueel. Ook had hij een onverbloemd zwak voor Marokkanen. Hij had al jaren een Marokkaanse vriend. Hij had Hassan in Marokko ontmoet tijdens een uitwisselingsproject voor wiskundedocenten. De duizelingwekkende combinatie van discussies over ingewikkelde wiskundetheorieën en Marokkaanse rode wijn op een druk, zonovergoten terrasje op een pittoresk pleintje in Fès had de twee tot levenspartners geridderd. Hij vertelde tijdens de les wel eens over de geweldige tripjes naar Marokko – als hij begon met zijn reisverslagen wisten we dat hij de resterende lestijd vol zou lullen. Hij had meer van Marokko gezien dan ik. Daar schaamde ik me soms wel voor. De muren van het wiskundelokaal waren versierd met fraaie foto's van de Sahara. Tijdens de wiskundelessen bestudeerde ik de foto's als een museumbezoeker. De woestijnduinen hadden een immense aantrekkingskracht op mij. Ik was nog nooit in de Sahara geweest en toch voelde ik een enorme drang om ernaartoe te gaan.

Meneer Koks zei dat we zachtjes mochten kletsen, want hij ging een kop koffie halen. Ik werd gewenkt. Ik liep naar de achterste rij, waar Sophie haar hand op een stoel had gelegd. Daarna haalde ze de hand door haar natte blonde haren. Ik ben dol op achter in de klas zitten. Vooral naast mooie meisjes.

‘Dag Mozart.’

‘O alsjeblieft, hou op.’

‘Zal ik knuffelmarokkaan zeggen? Beter?’

Ik keek haar aan en zei: ‘Dan liever neukmarokkaan. Ik ben niet zo van het knuffelen.’

‘Zo, je bent wel recht voor z’n raap vandaag.’

‘Ja hè, buig eens voorover dan.’

Ik smiet mijn tas op de grond en nam plaats.

Ze fluisterde: ‘Zou je me hier in de klas willen nemen terwijl iedereen toekijkt?’ Ze legde haar hand op mijn dij en begon erin te kneden. ‘Mijn god, ze zouden iedere jongen moeten verplichten zulke gespierde bovenbenen te hebben.’

‘Hoe is het met Tom?’

Ze lachte smalend: ‘Slecht. Hoe is het met Evelien?’

‘Prima. Ze studeert rechten.’

‘Wat leuk. Mag ze nou al bij je over de vloer komen of moet ze eerst moslima worden?’

Ik pakte mijn agenda uit mijn tas, legde hem op tafel en zei: ‘Ik vraag me al een tijdje iets af.’

‘Nou?’

‘Hoeveel piemels passen er in dat vunzige mondje van je?’

‘Goeie vraag. Hangt van de situatie af.’

‘Wat ben ik blij dat ik je vader niet ben.’

‘Nou zeg. Papa mag trots zijn op zijn lieve dochter.’

‘O ja? Weet-ie wat voor reputatie jij op school hebt?’

‘Mijn vlekkeloze reputatie? Daar is hij bekend mee, mijn laagste cijfer is een acht.’ Ze sloeg mijn agenda open. ‘En wat is jouw laagste cijfer, Sam de Vlam?’

Ik sloeg de agenda dicht.

Meneer Koks keerde koffiedrinkend terug en zei dat we stil moesten zijn. Ik negeerde Sophie verder en concentreerde me op de les. Ik stond er niet al te best voor. Mijn laagste cijfer was een vier, voor wiskunde. Dat betekende dat ik op het examen een wonder moest verrichten, anders kon ik fluiten naar mijn diploma. De afgelopen weken hadden we veel met oude examens geoefend. Maar tevergeefs. Ik bleef dikke onvoldoendes scoren. Ik zag geen logica in wiskunde. Ik miste simpelweg het vermogen om de patronen in de sommen te herkennen. Elk

muziekstuk bijvoorbeeld heeft duidelijk een patroon dat ik kan visualiseren als ik het hoor. Waarom kregen we geen examens over muzikwetenschap?

Ooit hoorde ik een musicoloog op Radio 4 verbanden leggen tussen wiskunde en pianospelen. Ik wilde de man uit de radio trekken en een rechtse directe verkopen.

Ik dacht aan het optreden van gisteren, naar mijn gevoel flink verkloot. Alle finalisten kregen een personal coach toegewezen. Een of andere derderangspianist bleef er maar op hameren dat ik ingetogen moest spelen. Tijdens de finale deed ik dat, en terwijl ik speelde dacht ik, mijn God, waar ben ik mee bezig? Ik was mijzelf niet. Maar ik won wel. Onverdiend winnen voelt als verliezen. Een wijze les voor de volgende keer. Ik luister liever naar mezelf, en faal, dan dat ik anderen volg en win. 'Soms win je als je verliest,' zei mijn broer ooit tegen Soesi na een potje schaak om hem te troosten.

Meneer Koks begon over hoe we ons moesten voorbereiden op het examen, maar ik dacht aan andere dingen. Ik dacht aan de open dag, de dag dat ik me inschreef op de middelbare school, mijn eerste schooldag en de eerste klas. Ik verzonk in een jachtige maalstroom van nostalgische herinneringen.

Het was avond. De maan was wazig, het leek alsof iemand had geprobeerd om hem weg te gummen. Mijn broer en Soesi parkeerden hun scooters voor de Coffee Company in de Beethovenstraat. Mijn broer liep voorop. Soesi waggelde naast me. Je kon hem van mijlenver herkennen aan zijn pinguïnachtige loopje. Hij waggelde met zijn voeten in een uitgediepte v, in een soort pli . Ze legden hun handen in mijn nek toen we de weg overstaken richting de school. Bij het verlichte bordes stonden van die nette mensen, wat zeg ik, alléén maar nette mensen.

'Hervormd Lyceum' stond er boven de schooldeur.

Soesi zei: 'Ze gaan je op deze school misvormen, ouwe.'

De deftige mensen staarden ons aan. De gesprekken vielen stil toen wij langsliepen. Soesi werd er behoorlijk kriegel van. Hij vroeg een oude mevrouw: 'Heb ik soms wat van je an, ouwe?'

Hij nam zichzelf van top tot teen op.

Nike Air Max.

Ajax-trainingspak.

Opgeschoren kapseltje.

De mevrouw, die overduidelijk uit het stenen tijdperk stamde, was gestoken in een beige pak. Ze had onnatuurlijk witte tanden en versleten blond haar, maar wel een superstrak gezicht. Zwijgend bleef ze voor zich uit staren.

Soesi zei: 'Fucking mummie.'

Mijn broer had hem tot rust gemaand. Hij eiste dat hij zich moest gedragen. We waren niet in de Pijp. Hier zou geen stennis worden geschopt. Het zou de toekomstige school van Sam kunnen zijn.

Victorine, een van de vele vriendinnetjes van mijn broer, zat op deze school (in zes vwo) en had ons uitgenodigd. Vooral om met mijn broer te pronken voor de ogen van haar vriendinnetjes. Ze besprong mijn broer vanaf het bordes, hij ving haar met gemak op, ze tolden rond terwijl ze hem kusjes op zijn gezicht gaf. Vrolijk als een zomerjurk leidde Victorine ons rond op de school. Het was de eerste keer dat ik me er waagde, maar het leek alsof ik er in een ander leven al was geweest: de overbelichte hal met de brede trappen, de donkere gangen, de glas-in-loodramen aan het einde van iedere gang, de deuren met de kleine raampjes, de knusse lokalen die omgetoverd waren in kleurrijke bezienswaardigheden om zo veel mogelijk achtstegroepers te verleiden.

Aan het einde van de rondleiding vroeg Victorine: 'En?'

Ik keek naar mijn broer en vertelde: 'Dit wordt 'm.'

De inschrijvingen vonden plaats in de kamer waar 'decaaat' op de deur stond. Het was er druk en benauwd. We waren bijna aan de beurt. Voor ons stond een meneer in een getailleerd pak met een vrouw en een jochie van mijn leeftijd. Ik herinner mij nog exact wat er in gouden letters op zijn grote tas stond.

'Oger.'

Zo'n gekke neanderthalernaam vergeet je niet snel. Ze bleven eindeloos lang vragen stellen aan de gebrilde decaan die vermoeid achter zijn volle bureau zat. De decaan keek steeds naar ons ten teken dat er ook anderen stonden te wachten. Maar dat hielp niet.

Toen gebeurde het.

Met de nodige minachting vroeg de man in pak aan de decaan: 'Zitten er ook... Marokkanen, op deze school?'

Mijn broer keek mij aan. En keek toen naar Victorine. Zij schudde het hoofd. Soesi was een sigaretje roken op het bordes.

Godzijdank.

De decaan hield even op met praten en veinsde een kuchje. Met dat kuchje probeerde hij hem te attenderen, zo van: 'keert u om, keert u om!' Hij antwoordde: 'Op dat soort vragen kan ik helaas geen antwoord geven.'

Zou de decaan dat ook hebben gezegd als wij niet in het kamertje hadden gestaan?

Mijn broer gaf mij een knipoog, tikte de man aan, hij draaide zich om. De manier waarop de meneer uit zijn ogen keek was werkelijk fascinerend. Ik raakte er ontroerd van. Het was een komische mengeling van ongeloof en doodschrik. Vermoedelijk zag hij een snelle rits van levensdia's langsflitsen.

'Is er iets mis met... Marokkanen?'

'Eh... Eh... Ja, ik bedoel nee! Nee, nee, nee, nee joh! Natuurlijk niet. Het kwam toevallig in me op, neemt u mij niet kwalijk. Ik heb een Marokkaanse werkster, Hafida! Ik ben er niet zo één hoor. Nee nee, écht niet.'

Mijn broer lachte: 'Maar natuurlijk, meneer.'

'Zullen we dan maar gaan?' vroeg de meneer aan de vrouw. Hij wenste ons een heel fijne avond.

'Victorine en twee heren,' zei de decaan, 'wat kan ik voor jullie doen?'

Nadat ik de inschrijfformulieren had ingevuld en overhandigd had, vroeg de decaan ons allervriendelijkst of we nog vragen hadden.

Mijn broer vroeg: 'Zitten er ook... Marokkanen, op deze school?'

De decaan had overdreven hard gegiecheld en zei dat het een goeie was. De mafkees ging er ook nog echt op in. Hij zei dat het reuze meeviel. Hij kende er eentje in de examenklas.

De decaan ordende de formulieren en legde zijn vingertoppen tegen elkaar: 'Als het goed is gaat er dus eentje weg en komt er een ander bij.'

Op de eerste schooldag wenste ik de rector op het bordes een goedemorgen. Hij keek mij eventjes aan, bestudeerde mijn opgeschoren kapsel en wendde zijn gezicht af. Andere schoolgenootjes gaf hij wel antwoord. Misschien had ik wat harder moeten praten. Maar omdat ik aan één oor doof ben, praat ik al wat harder dan de anderen.

Onze mentor was afwezig. Hij dacht dat hij een week langer zomervakantie had, dus moesten we ons aan elkaar voorstellen zonder klassenhoofd erbij. Veel

van de kinderen in mijn klas kenden elkaar al. Ik kende niemand. Het leek alsof al mijn klasgenoten, alle zielen die op de school ronddwaalden, gekloond waren. Je had kakkers en kakkers, veel meer kakkers, nog meer kakkers, andere kakkers en nog wat kakkers. De jongens hadden dezelfde kapsels en praatten en bewogen op dezelfde manier, stijfjes en onverschillig. Ze hadden truien, bloezen en t-shirts aan van een raar merk. Op de borst een kleine ruiter die met een stok op zijn paard insloeg.

Ik zat naast Alain Fléons. We waren de enigen met zwart haar. De rest had uiteenlopende varianten van blond haar. Alain was bijzonder. Toen iedereen zich moest voorstellen zei hij: 'Hoi, ik ben Alain, ik woon in Buitenveldert en ik ben joods.'

Joods zijn was ontzettend hip: bijna al mijn nieuwe medeleerlingen zeiden dat ze ergens een joodse oma of een joodse tante hadden. Perfecte gelegenheid om mijn wijsheid te etaleren. Ik stond op en vertelde over de joodse diaspora – Soesi had het mij een keer haarfijn uitgelegd, het verband tussen de joodse diaspora en die van de Marokkanen.

Ze keken me aan alsof ik gek was.

Alain en ik gingen weer zitten. Vol blijdschap heb ik een halfuur naar hem zitten staren, het was een mooi moment, hij was mijn allereerste jood.

Toen was ik aan de beurt. Ik stond op en zei: 'Hallo, ik ben Samir, iedereen noemt me Sam. Ik woon in de Pijp, je weet toch daarzo bij Albert Cuyp. En o ja, ik ben moslim.'

De wimpers van mijn klasgenoten gingen op en neer. Moslim zijn, dat was niet hip. Niemand had ergens een moslim tante of een moslim oma. In plaats daarvan vroeg Céline: 'Die slachten toch schapen op het toilet?'

'Mijn familie niet. Mijn vader kan het niet over zijn hart verkrijgen om een schaap de keel door te snijden. Al mijn ooms lachen hem uit. Tijdens het Offerfeest kopen we een mooi schaapje van de islamitische slager en die hangen we dan aan de keukenmuur op. Ondersteboven. Mijn moeder schuift dan een emmertje eronder om het bloed dat uit de nek druipt op te vangen.'

Er ging een rilling door de klas.

'Drinken jullie het bloed op?'

'Denk je dat we vampiers zijn of zo? Nou ja, er was een keertje dat mijn broer een emmertje bloed op een griesmeelpudding goot en het aan een vervelende

oom gaf. Alleen reageerde de oom niet hoe wij dachten dat hij zou reageren. Hij lachte zijn rode tanden bloot. Hij vond het verdomd lekker. Sindsdien noemen we hem oom Schapenbloed.'

Céline barstte los: 'Moslims, die hebben toch de godganse dag van die jurken aan?'

'Klopt. Mijn vader en moeder dragen djellaba's met puntcapuchons. Mijn vader heeft altijd een piepkleine Koran in zijn puntcapuchon. En soms ook mandarijntjes of broodjes met dadeljam voor als hij ineens trek krijgt.'

'Wat is een Koran?'

'Haha. Ga me niet zeggen dat je niet weet wat dat is.'

'Ik weet het echt niet.' Ze keek achterom en vroeg of iemand in de klas het wist. Iedereen zweeg.

'Wauw,' zei ik, 'ben ik op Mars beland?'

Max zei: 'Hé knaap, als we in Zuid de betekenis van een woord niet kennen dan willen we het waarschijnlijk ook niet weten.'

De klas lachte om Max.

Plechtig als een godsdienstleraar vertelde ik: 'De Koran is een soort Bijbel voor moslims.' Ik keek Max aan en vervolgde vurig: 'En als ik jou was zou ik het avondeten voor de komende twee jaar overslaan, vuile vetzak, kan je je pik wel zien met zo'n buik? Nee hè? Wanneer heb je dat wormpje voor het laatst gezien? Nou? Zeg dan wat. Heb je je tong doorgeslikt, had je honger? Niet meer door de klas knorren ja? Heb een beetje respect. Ik ben een beetje moslim. Wij houden niet zo van varkens.'

Céline sprong op en zei: 'Oké, oké, finito, een beetje lief zijn voor elkaar, jongens. Jullie zitten nog een heel jaar bij elkaar in de klas.'

Céline was het aandacht slurpende kindercolakutje van de klas. In elke klas heb je er wel zo eentje. Toen ze zich voorstelde, had ze nog even erbij vermeld dat als de zomervakantie aan de Kootazuur eindigde, ze er altijd een weekendje shoppen in Parijs achteraan plakten.

'Oew Paris!' smoezelden de meisjes in de klas.

En dat ze voor tienduizenden euro's aan kleren, tasjes, schoenen en schoolspullen hadden gekocht. Ze liet haar Louis Vuitton-agenda aan de klas zien en liep ermee door de klas zodat iedereen even eraan kon voelen en er meteen ook iets in kon schrijven. Céline vertelde het allemaal met een nonchalance zoals ik

zou zeggen dat ik naar het bankje voor mijn deur ging. Maar het was een soort geveinsde gewoonheid, of het leek zó gewoon dat het ongewoon overkwam, ik weet het niet, ik kon er mijn vinger niet op leggen. Op de Sjanseli Zee zag Céline heel veel van die moslimmannen in jurken uit Dubai met echt zó veel tassen van Cartier, Estée, Gucci, Louis en D&G. ‘Echt níet te filmen gewoon.’

Ik keek Alain aan.

‘Jij mag toch ook geen varkensvlees eten?’

Hij knikte.

‘Hebben ze je pik ook ingekort?’

Hij knikte weer.

We hadden veel gemeen.

Ik stak mijn hand uit om een vriendschap met hem te beginnen, maar hij bleef mijn hand glazig aankijken.

Na de kennismaking begon de natuurkundeles. De leraar had een slaapverwekkende stem. Hij vertelde over elektriciteit, maar ik lette niet echt op, ik ben niet van de exacte vakken. Eigenlijk zou ik dan júist moeten opletten – had hij maar een spectaculairdere stem moeten hebben.

Ik zag dat Max mij de halve les aandachtig bekeek. Als ik naar hem keek, keek hij weg. Hij stond ineens giechelend op, wees naar mij en vroeg hoe het kwam dat ik nu al baardgroei had. De hele klas keek naar mij en barstte in lachen uit. Het leek alsof er gloeiende kolen in mijn lichaam werden gedouwd.

‘Weet ik veel.’

Iedereen sloeg zich op de knieën en had lol terwijl ik me voorstelde hoe ik Max na school zou opwachten om hem keihard te rossen. Ik zag het levendig voor me, hoe ik hem bij de kraag van zijn veel te strakke polo zou vastpakken en met sierlijke uithalen zijn gezicht rood zou laten spuiten als een knappende tomaat. De ene ram na de andere, als een heimachine die palen in de grond slaat.

Kaboewwm.

Kaboewwm.

Kaboewwm.

Tot omstanders ons uit elkaar zouden trekken en ik ze met grommende geluiden weg zou jagen; tot de rector zou komen en ik hem zijn oren af zou bijten, want hij hoort mij toch niet als ik hem een goedemorgen wens; tot het

ambulancepersoneel ons uit elkaar zou trekken en ik hen ook in mekaar zou slaan; tot agenten zouden komen aansnellen die ik nog blauwer zou slaan dan ze al zijn.

De natuurkundeleraar suste de lollige klas en ik stak mijn vinger op. Ik vroeg of ik even naar het toilet mocht.

In het toilet koelde ik af. Dat was veilig grondgebied. Ik had me een paar dagen geleden voor het eerst in mijn leven geschoren. Het was een groot bloedbad geweest. Ik gebruikte het scheermes van mijn broer. Als hij zich schoor, bekeek ik hem altijd vanaf de dichtgeklapte toiletpot. Magisch vond ik het hoe het scheermesje als een sneeuwschuiver langs zijn gezicht gleed en al het scheerschuim meenam. Ik mocht dan het scheermesje door het waterpoeltje halen en op de rand van de gootsteen tikken. Ik vroeg hem wel eens of ik me ook mocht scheren maar hij vertelde dat ik nog te klein was. 'Als de tijd rijp is, zal ik het je leren.'

Ik werd zo kwaad dat hij er niet was om het mij te leren dat ik bijna moest janken. Ik legde mijn handen op de wasbak en bekeek mezelf in de spiegel. Beschaamd bevoelde ik de stoppeltjes op mijn rode kaak. Waarom had ik dit nu al en al mijn klasgenootjes niet? Waarom wilde ik in vredesnaam op zo'n maffe school waar iedereen op elkaar leek?

De deur van het toilet was opengegaan, ik vermande mezelf. Het was de schoonmaker. Drie keer raden waarvandaan?

We spraken Arabisch met elkaar. Hij wees met het uiteinde van zijn dweil naar mij.

'Ben je een van ons?'

'Zeer zeker.'

'Allah, Allah, Allah, mijn dag is verguld!'

'De mijne ook.'

Hij omhelsde mij en gaf mij vier kusjes. Hij was ontzettend blij dat er een soortgenoot op de school was gekomen.

Hij zei: 'Zeldzaam. Heel, heel, heel zeldzaam.'

De schoonmaker kwam uit een stadje niet ver vanwaar mijn vader geboren was. Hij was bol, besnord en bijna bejaard. Oplettend keek hij om zich heen, bracht zijn bezwete gezicht naar het mijne en fluisterde: 'Laat ze nooit aan je twifelen. Hou je rustig en schop geen herrie. Als je dat wel doet,' hij knipte met zijn verweerde vingers, 'dan flikkeren ze je meteen van school.' Ik schudde meteen de

gedachte af om Max op te wachten. De schoonmaker zei dat hij het beste met mij voorhad en dat ik heel hard mijn best moest doen zodat ik mijn diploma zou halen. Daarna vroeg-ie of ik een van de meisjes uit mijn klas voor hem zou kunnen regelen. Dan zouden we dubbeldaten.

Na de geslaagde kennismaking met de schoonmaker had ik mijn eerste gymles. De gymles vond plaats op een sportveld achter het justitiegebouw aan de Parnassusweg. We waren te vroeg, dus schopten we een bal rond. Nou ja, we, ik werd iedere keer gepasseerd. Veel van de jongens zaten op AFC, de chique voetbalclub. Anderen zaten op Hurley, een hockeyclub voor nichten in het Amsterdamse Bos. Ik kreeg een briljante ingeving en schreeuwde: 'Jongens, bloedbal spelen?!'

Ze tikten de bal door, iemand vroeg: '*Seriously?* Bloedbal? Wat is dat nou weer?'

'Bloedbal, jonge! Wie een panna krijgt mag je helemaal kapotslaan en trappen, kennen jullie dat niet?'

Max lobde de bal in zijn handen, zette een verdwaalde haarlok achter zijn oor en zei: 'Hé knaap, dat soort dingen doen wij niet in Zuid.'

'Daar ben ik wel achter gekomen. Tik die bal eventjes naar mij.'

'Nee.'

'Tik die bal even.'

'Nee.'

'Tik die bal, nú.'

'Waarom?'

Ik griste de bal uit zijn vette vingers, schoot hem met een daverende knal naar de andere kant van het veld, hij stuiterde over het hek en viel in de sloot.

'Daarom. Ik speel mee of niemand speelt.'

In de kleedkamer smoezelden de jongens dat ze Evelien heette. Ze deden er geheimzinnig over, alsof Evelien ieder moment door de stenen muur die ons van de meisjeskleedkamer scheidde kon komen aanzweven en hen zou betrappen. Ik wilde weten wie ze was. Het was Max die met zijn bolle kin naar haar wees voordat hij de plee in rolde. Evelien was op het grasveld aan het strekken. Zij was een van de mooiste meisjes die ik ooit in mijn leven had gezien.

Ze had lang, golvend bruin haar en een witte Lacoste-haarband in. Ze droeg een wit sporttopje en sportbroekje, eveneens van Lacoste, waardoor de brute buitenwereld haar begeerlijke benen en buik kon bewonderen. Zacht ademend strekte ze zich uit met de elegantie van een vorstin. Zelfs de stoere stem van de gymleraar hoorde ik veranderen toen hij haar instructies gaf. Haar aanwezigheid werkte verzachtend als een keelpastille. Ook bij de meisjes maakte ze iets los. Die waren óf extreem lief tegen haar óf ze negeerden haar compleet. Ik hielp de gymleraar met pionnetjes opruimen, zodat ik een wit voetje bij hem haalde, maar vooral om haar van dichtbij te bekijken. Ze had groengrijze ogen met spikkeltjes die je de gore adem deden stokken. Allah had haar lichaam besprenkeld met moedervlekjes alsof Hij een cupcake voltooide. Maar wat mij het meest opviel aan haar, waren de goddelijke welvingen van haar hals. Ik wilde veranderen in een van haar sjaaltjes die ze waarschijnlijk keurig in een la naast haar ondergoed gelegd had zodat ik haar kwetsbare hals beschermde als het koud werd. Ik wilde mijn dove oor op haar keel leggen als ze aan het praten was zodat ik de trillingen kon opvangen als een seismograaf. Ik wilde een gedicht op een papiertje schrijven, opvouwen tot het even groot was als een vingernagel en het voorzichtig in haar navel stoppen als ze even niet oplette. Er gebeurde iets wat ik nog nooit had meegemaakt. Ik was voor de eerste keer in mijn leven bang voor een meisje. Als ik dat aan mijn broer zou vertellen zou hij me waarschijnlijk uitlachen. Ik belde mijn broer op om ergens af te spreken zodat ik hem kon vertellen hoe mijn eerste schooldag was gegaan, dat ik het mooiste schepsel op aarde had aanschouwd, zodat we meteen een succesvolle strategie konden opstellen om haar voor me te winnen. Zijn telefoon stond uit. Ik probeerde hem nog een keer te bellen. Maar toen ik hoorde dat Max aan het slot van de wc-deur morrelde en de deur niet open kreeg, realiseerde ik me dat mijn broer achter slot en grendel zat. Evelien was klaar met strekken en kwam mijn kant op, waardoor ik een beetje in paniek raakte: ik draaide rondjes, als een hondje dat zijn staart achterna zat. Toen stopte ik. Evelien keek eventjes naar mij, wat betekende dat ze mij in elk geval opmerkte. Dit was hét moment om wat te zeggen: lust je Café Noir-koekjes? Of: je bent best lenig, zit je op ballet? Of: ben je thuis of in het ziekenhuis geboren? Ik moest iets zeggen, maakt niet uit wat.

Maar ik durfde niet.

Op de terugweg, ter hoogte van de brug op de Parnassusweg waar twee snackbars elkaars klanten probeerden weg te snoepen door schaamteloos felgekleurde vlaggetjes en uithangborden op de stoep neer te kwakken, reed een wit justitiebusje langs met geblindeerde ramen. Zo een waarin gedetineerden naar de rechtbank worden vervoerd. Ik zwaaide uitbundig. Misschien zat mijn broer er wel in. Elke keer als ik zo'n busje zag langsrijden, zwaaide ik opgetogen naar de verduisterde ramen.

De malloten van agenten zwaaiden altijd terug.

De gymleraar zag het.

'Wil je bij de politie?'

'Wat denk je zelf?'

'Mooi beroep.'

'Echt hè?'

Amen.

Een halfjaar na de eerste schooldag knipte ik tijdens de geschiedenisles een blaadje uit mijn schrift. Op de voorkant van het schrift stond in sierletters: *In de Pijp zijn we lijp*. Ik schreef met een rode pen een absentiebriefje.

Sam heeft vandaag om 13.45 uur een afspraak bij de kno- arts.

*Morgen zal hij als gewoonlijk in het klaslokaal zitten,
fris en fruitig.*

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Ik probeerde op mijn allermooist te schrijven en gebruikte opzettelijk dure woordjes als geïnformeerd. Dure woordjes schitteren als sieraden in de zon waardoor ze autoritaire ogen tijdelijk verblinden. Althans, zo zag ik het voor me in mijn dwaze verbeeldingswereld. Het sneue feit was dat opgroeien in een Marokkaans milieu je een geweldige charlatan maakte.

Onder aan het absentiebriefje krabbelde ik routineus als een vermaard acteur een fijne handtekening met daaronder de initialen van mijn vader, en vouwde het een keer of vier op. Bodine Fellerman zat naast mij en was mij de hele tijd aan het bekijken terwijl ze onder de tafel haar nagels lakte. Ik rook een prikkelende geur. Ze keek verschrikt. 'Je krabbelt gewoon maar een handtekening? Ze gaan het

vergelijken hoor!’ fluisterde ze, terwijl ze haar lispelende lipglosslippen afschermden. Ik leunde achterover op de achterste stoelpoten.

De stoere jongens zit.

Ik keek naar de docent die het over het Romeinse Rijk had, terwijl ik Bodine zachtjes antwoordde: ‘Vergelijken, denk je dat je met het Pentagon te maken hebt?’

‘Wat is het Pentagon?’

Ik keek haar aan en zuchtte.

Eigenlijk wilde ik alleen bij noodsituaties zulke briefjes vervaardigen. Vandaag was zo’n situatie. De laatste pro-formarechtszaak van mijn broer en Soesi zou over een uurtje plaatsvinden aan de Parnassusweg. Vandaag zouden ze van de rechter hun straf te horen krijgen. Twee weken geleden wierp de officier van justitie een forse strafeis voor hun voeten. Acht jaar onvoorwaardelijke celstraf was niet iets wat je in een paar dagen uitzat. Ik bad tot alle goden die bestonden dat het nog een vrijspraak zou worden. Ik hoopte dat ze de rechters op andere gedachten konden brengen maar dan moesten ze wel hun zwijgen doorbreken. Ze hadden tijdens de verhoren in alle talen gezwegen.

‘Nou, Sam?’ vroeg meneer De Zwaan ineens.

‘Sorry?’

‘Het antwoord op de vraag.’

‘Sorry meester, ik was er even niet bij.’

Ik zag meteen wat de leraar van plan was, leraren zijn de meest voorspelbare lui, het zijn net goudvissen. Hij ging dus de op-de-teentjes-getrapte-leraar uithangen. Dat is echt wat ik het meest aan leraren haat. Ik heb sowieso al een gezonde hekel aan ze en al helemaal als ze zo’n half geacteerd, half gemeend toneelstukje opvoeren en daarmee de klas voor zich willen winnen.

‘En waarover zat je dan wel niet te dromen, tijdens mijn les? Vertel het ons maar.’

Hij stond me aan te staren met zijn hand in zijn zij. Zijn slonzige zwarte overhemd was rond zijn middel besmeurd met vegen krijtpoeder.

‘Nou?’

De geschiedenisleraar trok zijn dunne wenkbrauwen op, de groeven die op zijn voorhoofd verschenen leken op loopgraven. Ik wilde zeggen dat ik volgens mij, nee ik wist het wel zeker, de enige was die nooit in slaap viel tijdens de

geschiedenisles. Dat ik hem een joviale vent vond en dat als het aan mij lag de minister van Onderwijs alle vakken in geschiedenis zou mogen veranderen. Dat de Grieken onder leiding van Odysseus snedige gasten waren met dat zelfgemaakte paard. Dat grootheidswaanzin aan Hitler leed en het strategisch volkomen onverantwoord was om Stalin aan te vallen. Ik wilde hem echt van alles wijsmaken. In plaats daarvan tuurde ik naar het bord om te kijken bij welke vraag hij was blijven haken.

‘De val van het West-Romeinse Rijk? Was dat niet in het jaar 476 na Christus? Dat is toch ook zo’n beetje het einde van de klassieke Oudheid? Vlak daarna begonnen de Middeleeuwen. Toch? Die duurden tot ongeveer vijftien meier, ik bedoel vijftienhonderd. Corrigeert u me als ik het mis heb?’

De bel ging. De docent draaide zich ietwat teleurgesteld om en terwijl iedereen haastig zijn tas inpakte, schreef hij ‘476’ op het bord.

‘Soesi, pik.’

De leraar vroeg: ‘Zei je wat?’

‘Nee hoor.’

Tijdens het inpakken van mijn geschiedenisboeken bedacht ik een mooie zin om ’m de nekslag toe te dienen.

‘Meester,’ zei ik. Hij keek op. ‘Als ik droom verlies ik de realiteit niet uit het oog.’

Hij liet mijn citaat bezinken en vroeg: ‘Is dat zo?’

Ik knikte, heel vals.

Hij vroeg: ‘Mag ik het huiswerk van vandaag even zien?’

Waarop ik hem smeerde.

‘De kno-arts?’

Ik stond in de kamer van de afdelingsleidster van de brugklassen. Ik had haar het briefje overhandigd.

‘Keel-, neus- en oorarts,’ zei ik terwijl ik lichtelijk op mijn tenen wiebelde. Ik probeerde zo nonchalant mogelijk over te komen, dus staarde ik bedachtzaam naar het schilderij achter haar bureau. Michelangelo, weet je wel. Die ene waarin Adam in adamskostuum zoals een of andere gewillige nicht half op de grond ligt, met zijn kleine pik op zijn gespierde dijbeen, en met zijn vinger de vinger van God probeert aan te raken. Hem probeert te verleiden. Ik beeldde mij in wat er op het

onderschriftje zou staan onder de gewelfschildering in het Vaticaan: *‘Adam die de Almachtige nogal jongensachtig aankijkt.’*

De afdelingsleidster vroeg: ‘En waar zit die?’

‘Wie?’

Ze keek mij aan.

‘De kno-arts.’

‘In het ziekenhuis.’

‘Dat weet ik ook wel, maar welk ziekenhuis?’

‘Het Onze Lieve.’

Ik dramde door want ze bestudeerde nu het briefje nogal precies.

‘Ik ben al sinds mijn geboorte doof aan mijn linkeroor. Nu heb ik last van mijn rechteroor. Dokters constateerden namelijk dat ik een dun trommelveliesje heb waardoor het heel snel openscheurt.’ Ik deed alsof ik een vel papier verscheurde. ‘Door te hoge luchtdruk bijvoorbeeld of wanneer tijdens het douchen water erin sijpelt, dan lig ik nachtenlang op bed te kronkelen. Een keertje lag er zelfs allemaal blóed en bruine smurrie dat zó als een beekje uit mijn oor stroomde en op mijn Ajax-kussen droop. Maar ik zag het pas de volgende ochtend toen ik opstond en het kussen aan mijn gezicht zat vastgekoekt.’

Ze keek alsof ze op het punt stond om te kotsen.

‘Morgen ben je er weer,’ ze keek naar het briefje, toen naar mij. ‘Fris en fruitig.’

Ik beet keihard op mijn tong om niet te lachen.

‘Ik wens je alvast sterkte voor straks.’

‘Het is maar ter controle hoor, maar bedankt.’

Als er iemand sterkte nodig had, dan waren het mijn broer en Soesi wel.

Van school naar de rechtbank was het vijf minuten wandelen. Via de Beethovenstraat liep ik naar de Stadionweg. Langs de eindeloze rij van geparkeerde sportwagens en SUV’s, de beeldige bruiloftsboetiekjes, de kantoren met misselijkmakende makelaarsmannetjes. Bij het Olympiaplein sloeg ik linksaf de brede Parnassusweg op. Ik kreeg een beetje buikpijn toen ik het witte justitiegebouw zag. Ik bedacht dat als ik straks weer buiten stond, ik ontzettend gelukkig zou zijn, of mijlenver van dat gevoel vandaan.

Binnen was er een veiligheidscontrole, ik moest door een metaaldetector lopen. Niks piepte, toch werd ik nog even gefouilleerd door een strenge mevrouw. Toen

de gezaghebbende hand over mijn lies ging, ontstond er een tinteling die van mijn scrotum tot halverwege mijn rug doortrok.

In de naar koffie geurende hal was het behoorlijk druk. Overal snellende advocaten in belachelijke zwart-witte kleding, die dikke donkere dossiers onder de arm meezeulden.

Ik vroeg aan een geüniformeerde rastafarimevrouw achter de balie waar mijn broer moest voorkomen. Ze keek op een lijstje en verwees me door naar de meervoudige kamer.

Ze vroeg of ik wel achttien was.

Ik zei ja.

Ze vroeg naar mijn ID.

Ik vertelde dat ik m'n rijbewijs in de auto had gelaten.

Indringende rastafariblik. Geel oogwit. Behoorlijk griezelig.

‘Echt, in mijn opklapdinges, waar dat spiegeltje zit, tussen de verzekeringspapieren.’

Na lang peinzen verscheen er een vals lachje op haar gezicht. Ze gaf mij het voordeel van de twijfel en liet me door.

Ik zat als enige op de publiekstribune. De ruimte was afgeschermd met dik glas. Vast en zeker kogelwerend, zodat je je magazijn niet op de rechterlijke macht leeg kon schieten. Ik keek neer op een lege rechtszaal. De show moest nog beginnen. Mijn klamme vingers rikketikkend op mijn knieschijven alsof ze morsecode uitzonden. Achter de stoelen waar de rechters zaten hing een portret van Hare Majesteit. Ik had verder niks te doen dus keek ik er heel lang naar. In het portret zag je niet alleen het gezicht van Trix, maar tegelijkertijd ook de Nederlandse vlag.

Haar hoed was rood.

De achtergrond was wit.

Haar mantelpakje was blauw.

Het was een onpersoonlijk portret. Ze keek je niet in de ogen. Misschien vond ze het not done om mensen aan te kijken die naar dit soort plekken kwamen. Misschien durfde ze niet. Een beetje slap van zo'n sterke vrouw. Laat ze er dan eentje ophangen waarin ze wel oog in oog staat met het gevallen gepeupel. Ik hoor het al een verwarde voorman van een volkspartij met een vermanend vingertje vertellen op tv.

Ik zat te denken dat Beatrix tijdens het vervaardigen van het portret misschien wel naar een vogeltje had gekeken. Of naar haar papa Bernhard die in het piekfijn onderhouden gazon, met de hete augustuszon op het gezicht, noest een nieuwe, nogal onschuldige hobby aan het beoefenen was, namelijk het schrijven van ontzettend onpersoonlijke brieven naar rijkskanselier Adolf Hitler.

Een kwartiertje later vlogen beneden de deuren open en kwamen er met veel kabaal agenten en bewakers binnen. Ze stelden zich strategisch op: bij de deuren en tussen de rechters en het strafbankje in. Een menigte van donkerblauwe pakken leidde mijn broer de rechtszaal binnen en liet hem plaatsnemen aan een tafeltje met een glas water en een gebogen microfoon. Ik was zo blij maar tegelijk ook heel bedroefd toen ik hem zag. Ik wilde tegen het glas kloppen om hem te laten weten dat ik er was, maar dan zou iedereen naar boven kijken. Hij wilde niet dat mijn ouders aanwezig zouden zijn. Hij had ze niet verteld dat de rechtszaak vandaag plaatsvond. Tegen mij wel, maar hij vond dat ik naar school moest. Na het eerste gevangenisbezoek wilde hij niet meer dat we hem opzochten, hij kon niet tegen het gehuil van mijn vader.

Soesi schuifelde naar binnen en nam ook plaats. Ze zaten een meter of vijf van elkaar verwijderd. Mijn broer sprak op sluikse wijze met zijn advocaat. Over en weer. Hij zag er fit en alert uit. Soesi hing loom in zijn stoel, als een ongemotiveerde scholier. Zijn advocaat praatte steeds tegen hem, maar hij leek zich er niet veel van aan te trekken. Niet veel later kwam het rechterlijke zootje uit de deuren. Op dat moment stond iedereen op. Ik dacht dat zulke formaliteiten alleen in films bestonden.

De rechters vertelden dat ze de zaak niet uitvoerig zouden behandelen, maar heel kort wat facetten zouden aanstippen, de verdachten wat vragen zouden stellen en uiteindelijk het vonnis zouden uitspreken. Ze begonnen met mijn broer. Ze hadden het meteen over zaken die mijn pet te boven gingen. Woorden als het NFI, OM, AT en *first offender* passeerden de revue. Sommige woorden probeerde ik te onthouden om op school op te zoeken. Mijn broer gaf antwoord op de basale vragen die de vrouwelijke rechter hem stelde: zijn naam, geboortedatum en huidige woonadres. Toen ze hem vroeg naar zijn 'huidige woonadres', had ze eventjes beschaamd weggekeken, omdat ze zich betrapte op onverhoedse humor

van de laagste soort. Ze verhelderde: 'Je woonadres, voordat je werd opgesloten natuurlijk en naar de gevangenis in Almere-Binnen werd overgebracht.'

Mijn broer speelde het spelletje mee en antwoordde: 'Naja, Almere buiten dan hè?'

Waarop de sfeer wat informeler werd en mijn broer mij, de bewakers, de griffier en de rechters (op de officier van justitie na) aan het giechelen kreeg.

Toch was het behoorlijk enerverend. Niet alleen voor mij en Soesi die ongedurig met zijn voeten op en neer bewoog zodat er kringetjes ontstonden in het water van zijn bekertje. Maar vooral voor mijn broer op wie alle aandacht nu gefixeerd was. Ik zou onder de omstandigheden waarin hij verkeerde aan een acute hartstilstand zijn bezweken. Toch had ik, om hem van de mentale wurggreep van de rechters te bevrijden, graag met hem geruild, zodat hij zich als twintiger weer vrij in de wereld kon begeven zoals dat op die leeftijd hoort. De grenzen van het pas ontdekte leven verkennen, die dan sporadisch overschrijden – mits het binnen de stalen, gekaderde lijnen van de rechtstaat blijft. Dan zou hij mij de raad kunnen geven die ik als behoeftig brugklassertje nodig had. Ik fantaseerde dat we 's avonds op de scooter door Amsterdam zouden toeren. Ik voorop met de handjes op het koude stuur, hij met zijn armen om mij heen, door het verkeer manoeuvrerend met de finesse van een Russische balletdanseres. Met nonchalante oplettendheid de verkeersborden, voorrangregels en stoplichten volledig negerend, glijdend langs de glazige grachten die er soms zo vredig bij lagen dat ze de boterkleurige lichtkringen van de verstrooide straatlantaarns en de façades van de grachtenpanden vlekkeloos naschilderden. Op de kade langs de Amstel, vluchtig de bakstenen bruggen op, bruggen af, waardoor je dat gevoel in je buik krijgt alsof je vliegt. De huilende wind trotserend tot je ineens begint te huilen, zilte genotstraantjes die zich wapperend een weg naar de suizende oorschelpen banen, een wit residu op de slapen achterlatend. Dan vroeg mijn broer of we harder moesten gaan, en krijste ik: 'Ja!' en antwoordde hij: 'Ik hoor je niet,' en dan krijste ik: 'Ja nog harder!' En dan remde hij af en zei: 'Nee, als je te snel gaat mis je al het moois.'

We reden naar zijn favoriete straat, dus ook de mijne. Cruisend door de Utrechtsestraat, langs de bomvolle barretjes, terwijl we naar de billen van mooie meisjes keken die buiten met een drankje in de hand deden alsof ze gezellig met

elkaar stonden te kletsen, maar stiekem hopeloos stonden te wachten op een sympathieke klootzak die ze van de oersaaie gesprekken zou verlossen, ze omver zou lullen en ze zou meenemen op avontuur.

Voordat we naar huis terugkeerden, maakten we om het passend af te sluiten een ererondje door de Pijp. Van de Utrechtsestraat reden we langs de lichtgevende fontein op het donkere Frederiksplein. Daar keek ik naar de cijferloze klok om met glanzende ogen vast te stellen dat het al ruim na middernacht was. Zachtjes aanzwellend sirenegeloei en steeds helderder flakkerend blauw licht vanuit de verte kwam onze kant op. Mijn broer stopte met gas geven, veerde op als een stokstaartje en reed weer keurig. Hij kromde de vingers krachtig om de handvatten en keek geïnteresseerd toe terwijl we langs het peloton motorrijdende marechaussees reden, dat als een lasso om een felbegeerd waardetransport cirkelde en dat druk gebarend de Nederlandsche Bank in dirigeerde.

Met een mooie bocht rechtsaf door de naar sardientjes meurende, verlaten Albert Cuyp. Door een meute kijdende meeuwen die om ons heen opstoven als een zwerm kwade engelen. Langs schimmige gitaarjunkies die schichtig overstaken en iedere voorbijganger om saffies of kleingeld vroegen. Als je ze vroeg waarvoor het kleingeld zou dienen, zeiden ze 'Voor avondeten', maar ze logen en bedrogen de hele wereld bij elkaar. Ze kochten heroïne uit stoere negerhanden versierd met gouden mattenkloppers om de tweekleurige vingers en spoten het vervolgens in het Sarphatipark, onder het glijbaantje, in de elleboogholtes. Stapvoets op de scooter langs de schaars geklede oma's aan de Ruysdaelkade, die tegen de rode ramen rammen om geramd te worden en ook nog eens schaamteloos op hun allergeilste met je staan sjansen maar dus totaál niet geil zijn. Misschien sjansten ze zo tijdens de wederopbouw. Arme oma's. Ze zijn de weg kwijt. Amsterdam zit er vol mee, mensen die de weg kwijt zijn. Ben je tegen de honderd en sta je daar een beetje met jezelf te pronken in een verpieterd leren pakje, om maar te zwijgen over de handelswaar.

We reden door, langs de louche kroegen aan de kade, waar met lange halen de lach werd uitgelaten. De clientèle: zonnebankgebruinde, boos kijkende pubers van halverwege de dertig die zich penozegozers noemen en met kauwgum kauwende kale koppen continu naar hun kostbare kloteklokkie kijken. Als je goede oren hebt, heb ik dus niet, hoor je ze baken over Zuid-Amerika en de haven van Rotterdam, terwijl het tuig teugjes neemt van wodka-appelsap en opvallend om

zich heen kijkt, zodat iedereen kan zien dat het over hun afwijkende beroepen gaat.

Arme stakkers.

Als de bliksem door de Ceintuurbaan, onder de immense platanen door die over de weg buigen en elkaar bijna broederlijk lijken te willen omarmen – de basten schilferend alsof ze aan een huidziekte lijden. We stopten bij de bakker in de Ferdinand Bolstraat, die volgens mijn broer pas echt penoze was – hij verpatste stiekem croissantjes en moorkoppen na sluitingstijd. Daar floot en klopte mijn broer een geheime code op de deur, het deuntje van *The Godfather*, en kwam de penozebakker aanzetten. Hij keek met flitsende blikken om zich heen alsof de Gestapo hem zocht en fluisterde: ‘Zeg maar wat je hebben wil.’ We zeiden wat we hebben wilden en moesten om ’t hoekie *stehen bleiben* want die kleresmerissen hielden ’m in de smiezen, ze hadden ’m van de week nog een smerige boete aangesmeerd. Dan scheurden we naar onze straat, peuzelden de kraakverse kaascroissants op, en dan sloeg mijn broer zijn arm om me heen, die altijd naar verleidelijk vrouwenparfum rook – van de miljoenen meisjes die aan hem hingen. En voordat we zouden slapen, gingen we op het bankje heftig discussiëren wie het mooiste meisje van de avond was geweest.

Maar als ik mijmer, slaat de werkelijkheid mij meestal ongenadig hard wakker.

Ik zat nog steeds in het justitiegebouw, op de publiektribune. Tegenover een drietal gehaaide rechters, een griffier en een venijnige officier van justitie met permanent een blik op z’n teringsmoel alsof-ie met een everzwijn getrouwd was. Machteloos bekeek ik mijn broer en Soesi, die op het strafbankje zaten. Vanachter glas. Alsof zij in quarantaine zaten en ik niet besmet mocht worden. Iedereen die zich daarbeneden feestelijk had verkleed was immuun: het kordon van blauwe uniformen, de zwarte toga’s met witte bef, de koningin in haar tuttige mantelpakje.

Op dat moment schrok ik.

De rechter keek mij aan alsof ik mijn gedachten hardop uitsprak. Hij vroeg mijn broer of er familie van hem op de tribune zat. Mijn broer zocht met omzichtige ogen de stoelen op de tribune af en kwam al snel bij mij terecht.

Hij knipoogde.

Ik knikte terug.

‘Dat is mijn broertje.’

Ik zag aan zijn mimiek en hoorde aan zijn stem dat hij het niet echt geweldig vond dat ik er was. Enerzijds kon ik me dat voorstellen, anderzijds niet. We waren tenslotte wapenbroeders. Waar hij ook naartoe ging, ik zou hem achterna gaan. De middelste rechter, die het meest aan het woord was geweest, bleef mij tot mijn ergernis aanstaren. Ik had eerst slechts een figurantenrolletje gehad in dit haast onwerkelijke spektakel, en ineens veranderde ik tijdelijk in de hoofdrolspeler. Hij vroeg: 'Hoe oud ben jij?'

Alle ogen richtten zich op mij. Ze priemden dwars door het kogelvrije glas heen.

'Dertien.'

De rechter hoorde mij niet door het glas, ik moest óf harder praten óf met mijn vingers mijn leeftijd uitbeelden.

Ik deed allebei.

'Dertien jaar? Dat is nog wel ietsje te jong om hier aanwezig te zijn.'

Ik slikte een paar keer.

'Moet jij nu niet op school zijn?'

Ik twijfelde of ik het wel moest zeggen maar ik zei toch, vastberaden als een politicus: 'Ik heb geen school vandaag, in verband met studiedag.'

'Studiedag,' herhaalde hij terwijl hij nadenkend met een pen aan het spelen was en vervolgde: 'Dan hoop ik dat je hier wat van opsteekt.'

Hij gaf mij een belerend knikje, hetgeen zijn onderkin behoorlijk accentueerde, keek op zijn horloge en zei: 'Laten we continueren.'

Mijn broer mocht nog wat zeggen voordat de straf uitgesproken werd. Hij stond op, ik gleed naar de punt van mijn stoel. Mijn mond was zo droog als een woestijnwind. Ik voelde mijn hart een miljoen slagen per minuut rammen. Mijn broer gleed met zijn doortastende blik over de rechters, bleef de officier van justitie links in de hoek heel lang aankijken, blikte naar zijn advocaat rechts van hem, die hem bemoedigend toeknikte.

'Op advies van mijn raadsman beriep ik mij gedurende de rechtszaak op mijn zwijgrecht. Maar na lang twijfelen wil ik nu het een en ander toelichten.' Hij pakte het glaasje water en nam wat nipjes. 'Ik wilde zeggen dat ik niets maar dan ook niets te maken heb met alle aantijgingen. Het geldt dat ik op het moment van mijn arrestatie op zak had, had ik in het Vondelpark gevonden, bij de fontein om

precies te zijn. Ik heb niets met al die gewelddadigheden te maken waar jullie het de vorige keren uitgebreid over hadden. Er is ook nergens DNA van mij gevonden. In mijn huis zijn ook geen verdachte spullen gevonden. Telefoontaps leveren geen enkel bewijs. Ik ben nooit in aanraking gekomen met politie, justitie, criminele bendes of wat dan ook. De officier van justitie sloeg de plank volledig mis met zijn onsamenhangende fantasieverhaal. Er zijn geen bewijzen, slechts valse vermoedens en één getuige die via Meld Misdaad Anoniem zomaar wat namen heeft genoemd. Tja. Ik had hem graag aan de tand gevoeld. Wat ik probeer duidelijk te maken is dat ik niet wil brommen voor een misdaad die ik niet begaan heb. Ik heb het volste vertrouwen in de rechtstaat. Dit is Nederland, niet Rusland. Verder zou de andere verdachte in deze zaak mijn misdaadcompagnon zijn. Dat is wel heel geestig, kan ik u vertellen, ik heb de man nog nooit in mijn leven gezien. Ik ben onschuldig. Ik ben moe. Ik wil naar huis zodat ik dit afschuwelijke hoofdstuk kan afsluiten. Dank.'

Het was alsof mijn broer tegen een verslaggever in het buitenland aan het praten was. De rechter hoorde hem knikkend aan en wachtte een paar tellen voordat hij reageerde.

'U verklaart dat u de andere verdachte nog nooit heeft gezien?'

'Dat klopt.'

Hij bladerde met zichtbare moeite terug in het gewichtige dossier: 'Maar hier lees ik dat jullie beiden in de Julianastraat wonen. En wel tegenover elkaar!'

'Daar verbaasde ik mij ook al over. Toch heb ik hem nog nooit gezien. Ik ken mijn bovenburen niet eens. Dat is toch heel normaal in een stad als Amsterdam. Ik weet niet in welke chique villawijk u resideert, maar in de Pijp bemoeien de bewoners zich vooral met zichzelf.'

Mijn broer en de rechter hielden voor een paar tellen een zinderende aankijkwedstrijd. Totdat de rechter naar het dossier keek en zei: 'U heeft uw punt gemaakt. Duidelijk.'

De rechter vroeg of de andere rechters nog vragen hadden, maar die schudden het hoofd. Ze maakten wat aantekeningen en richtten zich op Soesi.

Soesi bestudeerde de tafel en voelde aan de microfoon alsof hij erachter wilde komen van welk materiaal die was gemaakt. De officier van justitie keek onafgebroken, zonder ook maar één keer te knippen, naar Soesi. De officier

zuchtte diep, waardoor een haarlok van zijn voorhoofd waaide. Hij nam net als Soesi een moedeloze houding aan en zakte in zijn stoel weg. Het woord werd aan zijn advocaat gegeven.

‘Mijn cliënt en ik zijn na langdurige gesprekken tot een besluit gekomen. Een eerlijk besluit. Mijn cliënt zal in tegenstelling tot de andere verdachte het zwijgrecht niet verbreken.’ Hij kuchte, krabde aan zijn keel en nam een slok water. ‘Mijn cliënt heeft mij opgedragen om, via mij, de leden van de rechtbank in kennis te stellen van zijn aandeel in het strafbaar feit. Hij neemt volledige verantwoordelijkheid en bekent dat hij een van de twee daders is van het gepleegde misdrijf.’

Ik knipperde een paar keer met mijn ogen. Hoorde ik dat nou goed? Er ging een vlag van verwarring door de rechtszaal die iedereen trof als een onverwachte klap. De rechters keken elkaar verrast aan en bogen net als ik naar voren, om de advocaat goed te kunnen horen. De officier van justitie bloeide op als een opgewonden horloge. Hij maakte als een bezetene aantekeningen, evenals de griffier. Zelfs de bewakers die zonder belangstelling de zoveelste rechtszaak in het oog moesten houden, keken heel eventjes op. Mijn broer keek Soesi geschokt en onderzoekend aan.

‘De attributen waarmee het misdrijf is gepleegd, heeft mijn cliënt in het bos verbrand. De wapens heeft hij in een gracht gegooid, maar hij kan zich niet meer herinneren welke. Het geld dat is buitgemaakt, is tijdens de vlucht zoekgeraakt. Ik vraag om rekening te houden met de omstandigheden van mijn cliënt en dat mee te wegen in de straf. Zijn ouders zitten in een scheiding, wat heeft gezorgd voor roekeloos gedrag; mijn cliënt heeft het delict in verwarde toestand gepleegd. Mijn cliënt heeft spijt. Hij wil zijn leven beteren en zijn werk als marktkoopman voortzetten. Hij wil zich inschrijven op een school om alsnog zijn startkwalificatie te halen. Mijn cliënt hoopt met zijn bekentenis op een lagere straf dan geëist en hij zou graag zien dat de voorwaardelijke straf van vier jaar die hij al aan zich had kleven, komt te vervallen of aanzienlijk wordt gereduceerd. Mijn cliënt zal op verdere vragen geen antwoord geven.’

De rechter lachte, draaide een kwartslag met zijn stoel en kruiste de benen.

‘Uw cliënt beroept zich op zijn zwijgrecht dus zal ik via u, de raadsman, moeten communiceren. Het misdrijf is in vereniging gepleegd, uw cliënt heeft bekend dat

hij daar een rol in heeft gespeeld. Nu wil de rechtbank natuurlijk graag weten wie de andere dader is.’

‘Mijn cliënt heeft verder niets toe te voegen.’

De rechter wendde zich tot Soesi.

‘Ik snap dat u zich beroept op uw zwijgrecht. Maar snapt u wel dat u heel wat jaren voor de boeg heeft?’

Soesi zweeg.

‘Ik ben blij dat u bekend hebt, weliswaar via uw advocaat, maar al met al is dat een stap voorwaarts. De vierjarige voorwaardelijke straf is haast onontkoombaar. Ik ben er om een oordeel te vellen op basis van wat er gebeurd is én van wat er gezegd wordt. We zullen zoveel mogelijk rekening houden met uw omstandigheden en uw toekomst. Denk aan uw toekomst... Wat u vandaag besluit te doen, zal invloed hebben op de rest van uw leven... U zwijgt, maar als u de mededader aan zou kunnen wijzen, dan kunt u zich alsnog op uw zwijgrecht blijven beroepen.’

De advocaat van mijn broer stond kwaad op om tegen de rechter in te gaan maar werd met een streng handgebaar berispt.

Soesi keek van zijn tafel naar de rechter, van de rechter naar zijn tafel. Ik had hem nog nooit zo nerveus gezien. Het leek alsof hij wilde ingaan op het krankzinnige verzoek van de rechter. De rechter zei: ‘Mijnheer, u zult nu een beslissing moeten nemen. Let wel, die beslissing zou u misschien heel wat jaren kunnen schelen.’

Soesi tilde twijfelend en tegenstribbelend zijn tengels op, in totale tweestrijd...

Hij wees mijn broer aan.

De rechter zei: ‘We schorsen de zaak vijf minuten voor overleg.’

Mijn broer keek Soesi strak aan. Ik zag vuur en verwarring in zijn ogen, een levensgevaarlijke combinatie. Soesi zat rechtop in zijn stoel en legde zijn handen naast elkaar op tafel. Toen legde hij zijn handen op elkaar. Daarna vouwde hij ze in elkaar en uiteindelijk sloeg hij de armen over elkaar.

De rechters keerden één minuut later terug en waren genadeloos.

Ondanks zijn bekentenis werd Soesi veroordeeld tot een onvoorwaardelijke celstraf van zeven jaar. Hij haalde zijn handen langs zijn wangen. Hij zei tegen zijn advocaat: ‘Vuile teringhond, gladde tyfusteringaal!’ richtte zich op de rechters en

schreeuwde: 'Krijg de kolere, vieze vuile kankerlakken!' Hij werd besprongen door bewakers en hardhandig afgevoerd.

Tegen mijn broer waren ze ook niet mild. Ze spraken de woorden 'zes jaar onvoorwaardelijke celstraf' in drie seconden uit.

Het was gedaan. Mijn hoop op een goed einde was als een onverhoord gebed vervlogen. Na het vonnis werd mijn broer weggevoerd. Ik beukte tegen het glas en hoopte dat hij naar mij zou kijken, maar dat deed hij niet. De rechters liepen weg, de zaal raakte leeg. Mijn voorhoofd bonkte moedeloos tegen het glas dat langzaam besloeg.

Ik stond daar een tijdje.

Voor mij uit te staren.

Ik keek naar Beatrix.

Maar zij keek weg.

Soesi gaat eraan.

Zonder twijfel.

Hoogverraad.

Coup d'état.

De strop.

Amen.

Ik schrok op uit mijn gedachten toen de bel keihard ging. Het eerste uur was geëindigd: nooit meer wiskunde! Meneer Koks zei: 'Dat was het dan, mijn lieve eindexamenleerlingen. Als jullie vragen hebben of iets willen weten over de examenstof, bel, mail, ping, twitter, skype of facebook mij!'

Hij had een mooi preekje voor mij in petto toen ik langs zijn bureau liep.

'Sam, ik weet dat je wiskundige capaciteiten niet verder dan je kuif reiken, maar probeer vanaf vandaag iedere dag te oefenen met de oefenopdrachten. Ik heb vertrouwen in je. Je kan het.'

'Ik kan het niet, meneer. Ik ga het zo hard verkloten.'

'Als je met deze houding straks de gymzaal in gaat dan ga je het zeker verknallen. Sam, luister naar mij. Je gaat de tips doornemen en heel veel oefenen en dan gaat het lukken, insjallah.' Ik lachte, hij vervolgde: 'Geloof in jezelf. Ik heb je hoog zitten, je zal het fantastisch doen. En wat betreft de multiplechoicevragen, de eerste indruk is meestal de juiste.'

‘En wat als de eerste indruk onjuist is?’

Hij zuchtte.

‘Schrijf de berekeningen van de antwoorden zoveel mogelijk op, die gaan je kostbare punten opleveren.’

Ik leunde voorover op zijn bureau en fluisterde: ‘Kan je mij niet gewoon een acht geven?’

‘We zijn niet in Marokko. Oefenen jij, *yalla yalla imshi*.’

Voordat ik de klas uit slenterde, keek ik een laatste keer naar de rustgevende woestijnfoto's. Daarna manoeuvreerde ik me tussen snellende schoolgenoten door naar de volgende les. Ik had geen idee waar de volgende les plaatsvond, ik volgde Sophies mooie kont, die bij iedere stap een andere kant opging. Ze dook uiteindelijk het geschiedenislokaal in.

De muren van dit lokaal hingen vol met getekende portretten van machtige mannen: Churchill, Marx, Castro, Goebbels, Chroesjtsjov, Lenin, Roosevelt, Trotski, Stalin, Kennedy en Guevara. Omdat de achterste banken bezet waren, zat ik noodgedwongen voor in de klas. Ik legde mijn rugtas op de stoel naast mij want ik wilde dat niemand naast mij ging zitten. Ik had geen zin in gelul dit uur, hoewel ik mij geouwehoer kon permitteren, want voor geschiedenis stond ik een negen komma vier. Eigenlijk zat ik puur voor de vorm in de klas. Vandaag werd alles doorgesproken wat we de afgelopen maanden hadden geleerd. De lessen bleven zich maar herhalen, als wijsjes van een carrousel op een braderie. Dat was de tactiek natuurlijk, herhaling, herhaling, herhaling tot de examens aan de deur klopten, om daarna al de stof die we geleerd hadden in één keer te vergeten. Waarom bestonden er überhaupt examens? *What is it good for? Absolutely nothing!*

Ik keek naar Guevara en de smeulende Cubaanse sigaar die uit zijn mondhoek omhoogstak als de kernraketten die hij van Chroesjtsjov cadeau kreeg. Ik fantaseerde over een geweldige studentenopstand, die hier in het geschiedenislokaal begon en als een goedaardig gezwel uitzaaide naar de omliggende scholen en steden. Tot we na een episch vuistgevecht het gebouw van het ministerie van Onderwijs in bezit kregen en we de minister met zelfgemaakte wapens dwongen om vanuit de perszaal de eindexamens nietig te verklaren. Toen stormde meneer De Zwaan de klas binnen en gilte dat we stil moesten zijn, en binnen een halve tel was het zo stil als op een begraafplaats. Ik zou met deze klas niet eens het toilet van de Coffee Company kunnen bezetten.

Ik stak een oordopje in mijn rechteroor om het eeuwenoude gezeik van meneer De Zwaan niet aan te hoeven horen. Het was tijd voor Bachs *Menuet in G majeur*. Eigenlijk is het stuk van Christian Petzold, maar op een of andere magische manier is het toegeschreven aan Bach.

Het gerinkel van de schoolbel in de hal overstroomde de school; het golfde door de gangen, vloeiende via het streepje lucht tussen de deur en het versleten opstapje de klaslokalen in, klotste onze gehoorgangen in en luidde het begin van een nieuw uur in.

3

Het vwo heeft een duur van zes jaar, even lang als de gevangenisstraf van mijn broer. Behalve het behalen van het diploma in die vastgestelde tijd, kwam er voor mij nog een doelstelling bij. Ik moest en zou mij revancheren op Soesi. Het verraad had mij in een coma van verbijstering gebracht. Ogenblikkelijk ontwikkelde ik een heftige aversie en een hele hoop agressie jegens hem. Het voelde alsof hij ook mij had verraden. Ik wist niet dat je met een simpel gebaar, een wijzende wijsvinger, iemand zo veel pijn kon doen. Het verraad vrat aan mij. Ik kende Soesi al mijn hele leven, ik zag hem als mijn tweede broer. Toch wilde ik nu niets liever dan hem als een krankzinnige kooivechter aftuigen en zijn wijsvinger met een sigarenknipper mooi en egaal eraf knippen en hem achter mijn oor leggen als een trofeetje.

Hoe zou mijn broer zich voelen op dit moment? Mijn broer en Soesi hadden elkaar in de kleuterklas ontmoet. Ze hadden de basisschool samen doorlopen. Ze voetbalden op het Henrick de Keijserplein stevast in hetzelfde team, vochten samen tegen rivaliserende buurten, logeerden bij elkaar, noemden elkaars moeder 'tante', droegen elkaars kleding en spendeerden hun laatste centen aan elkaar. Maar wat ze maandelijks verdienden met werken correspondeerde niet met de leefstijl die ze voor ogen hadden.

Ze zaten samen op een matzwarte BMW R 1200 GS-motor, mijn broer achter het stuur. Ze hadden zwarte coltruien en colberts aan. Ze droegen kleurrijke keppeltjes. Waarschijnlijk het idee van Soesi om er niet als prototype Marokkanen uit te zien – wie zou twee joodse jongens op een motor verdacht vinden? Sporttassen langs hun zij die door de wind zachtjes tegen hen aan dansten. Soesi hield een led-berichtenbord vast. Ze achtervolgden het waardetransport op afstand, aandachtig maar onopvallend. Door het centrum, langs winkelstraten en grachten, waar de waardetransporteurs pinautomaten vulden. Op de Herengracht, in de Gouden Bocht, haalde mijn broer de geldwagen in. Hij haalde nog een auto in en slipte met een halve draai voor een Saab. Ze gooiden de keppeltjes weg en

trokken gelijktijdig bivakmutsen over hun gezicht. Soesi sprong stuntelig van de motor en snelde naar de Saab. Hij opende het portier en sleurde de automobilist uit zijn wagen. Soesi vroeg hem of hij een zwemdiploma had. De man knikte bangig, waarop Soesi hem als een kogelstoter in de Herengracht wierp. Mijn broer klom behendig via de motorkap op het dak van de Saab. Hij haalde uit de sporttas een uzi-pistoolmitrailleur. De vier banden van de geldwagen gingen gillend achteruit, alsof een strijkkwartet op straffe wijze de strijkestokken over de snaren streek. De wagen knalde tegen een auto die zijdelings tegen wat amsterdammertjes klem raakte. Mijn broer klapte met een snelle zwaai de schoudersteun van de uzi uit, laadde en richtte hem op de kogelwerende voorruit van de geldkar. De twee chauffeurs doken weg waarna er zes snelle schoten klonken. De kogels sloegen tegen de bovenkant van de voorruit als kleine komeetjes, wolkjes van versplinterd glas dwarrelden op. De hete hulzen vlogen uit de patroonkamer en er volgde een oorverdovende stilte. Het vacuüm werd verbroken toen de hulzen op de stoep tingelden alsof iemand op een viool tokkelde. Mijn broer wisselde van wapen. Hij gooide de pistoolmitrailleur in de sporttas en haalde een RPG-7-granaatwerper tevoorschijn die hij als een vastberaden rebel op zijn schouder liet rusten. Soesi hield intussen het elektronisch berichtenbord omhoog waarop rode letters langs zweefden: UITSTAPPEN NU. Hij gooide het bord weg en rende met getrokken pistool naar de geldauto terwijl de schuifdeur aan de zijkant openging. Hij trapte het trillende tweetal terug in het voertuig, smeede de sporttas naar binnen en klom de wagen in. Twintig seconden later hobbelde hij met een loodzware sporttas de wagen uit terwijl hij met het pistool om zich heen zwaaide om eventuele heldhaftigheid in de kiem te smoren. Mijn broer verborg het schouderwapen in de tas, sprong van de Saab af en stapte op de motor. Soesi sprong snel achterop, waarop de motor zo snel optrok dat het voorwiel tijdelijk van de grond kwam, als een steigerend paard met twee zwarte ruiters. Ze flitsten met snelheden boven de honderd kilometer per uur langs de grachten, vlogen over de bruggen als stuntcrossers. Minderden met gierende banden vaart om bochten te maken – bij iedere bocht smeede Soesi spijkers en schroeven over zijn schouder. Op de Magere Brug trok een jong meisje mijn broers aandacht. Niemand anders merkte haar op. Mensen liepen langs haar alsof ze niet bestond. Mijn broer stopte naast haar en bekeek haar. Ze speelde

viool, sprookjesachtig mooi. Soesi porde hem in zijn zij met het geladen pistool en vroeg: 'Ben je gek geworden?'

Mijn broer zei tegen het straatviolistje: 'Ontspan je vingers en hou je schouders omlaag' en vervolgde tegen Soesi: 'Ik ben niet gek, de regering is gek. Ze bezuinigen op kunst en cultuur. Hoe halen ze het in hun hoofd!'

Ze nam het advies van mijn broer in acht. Mijn broer bekeek de versleten haren van de strijkstok die aan de uiteinden oprolden als een krulsnor. Hij pakte een briefje van vijfhonderd uit de sporttas en legde het in het vioolkoffertje. Haar ogen veranderden in schoteltjes.

Soesi zei: 'Ze gaan ook bezuinigen op gevangenis. Wil je daar vanavond slapen? Karren, klootzak!'

Nadat het meisje de gulle daad met een knieknikje beantwoord had, hervatte ze de afgebroken akkoorden en begonnen in de verte sirenes te loeien.

Het misdaadverhaal is door de waardetransportmedewerkers, ooggetuigen en het straatviolistje gereconstrueerd. De vraag is of ze allemaal wel betrouwbaar zijn. Het enige waarvan ik weet dat het volkomen waar is, is wat mijn broer tegen het violistje zou hebben gezegd. Dat zei hij namelijk iedere keer tegen mij als hij uitgespeeld was en ik op de warme pianostoel plaatsnam. Hij had het zinnetje overgenomen van Simon, zijn pianoleraar. Mijn broer noemde hem Pluisbol, want zijn kapsel leek op de pluisbol van een paardenbloem. Simon noemde mijn broer Superheld. Mijn broer had het lichaam van een superheld: zijn schouders zo groot als kanonskogels, zijn borstspieren strak gestroomlijnd als een haaienkop, buikspieren zo verdomd symmetrisch alsof een beeldhouwer zijn halve leven zachtjes met een beiteltje op hem had zitten inhakken, netwerkjes van aders stevig als gevlochten hennepdouwen, sierlijk meanderend door zijn imposante lijf.

Op de sportschool bezorgde mijn broer vrijwel iedereen een minderwaardigheidscomplex. Alleen al de manier waarop hij de warming-up begon. Met vingerloze handschoenen omklemde hij de lichte gewichten en trok die neuriënd naar zich toe, waardoor de rustende bicepsen geleidelijk aan veranderden in bonkende babyhoofdjes. Via de spiegelwand knipoogde hij om de tien seconden naar mij. Al die smoezelende alfamannetjes om ons heen, het ging hun niet in de koude kleren zitten, met hun heldhaftige loopjes die vliegensvlug

changeerden. Het moment dat mijn broer de fitnessruimte betrad, stopten ze met kreunen en hijgen en sloegen ze de ogen neer als een onderdrukt moslimmeisje.

Nadat hij klaar was met de gewichten, wandelde hij water drinkend naar de brede optrekstang, waaraan hij zich optrok. Het alpenreliëf op zijn rug openbaarde zich; de gezellige tl-lampen lieten de speldenknopjes zweet glinsteren. Daarna wierp hij zich op de vloer om zich soepel maar krachtig op te drukken. Ik stelde me dan altijd voor dat de aarde een paar meter uit zijn baan vloog.

Eén keer was ik getuige van iets behoorlijk hilarisch. Dagen later had ik nog spierpijn in mijn buik van het lachen. Mijn broer liep langs de op volle toeren draaiende loopbanden. Doordat ik achter hem aan schuifelde, enerzijds omdat ik hem niet kon bijhouden, anderzijds omdat ik zijn enorme bidon met water meesjouwde – ‘Daar krijg je gespierde armen van’ – kon ik het tafereel helder aanschouwen. Een mooie vrouw met een blonde bos beweeglijke krullen keek mijn broer na terwijl ze aan het sprinten was. Ik bedacht dat ze zijn testosteron ruiken kon, want iets leek haar brein te dwarsbomen bij het versturen van berichtjes naar de zenuwbanen in haar onderlijf; haar bovenbenen, maar vooral haar dijen, liezen en kuitspieren verslaptten, zodat ze met ’n harde knal op de loopband stuiterde en als een lappenpop naar achteren werd geworpen. Niet alleen ik grinnikte stiekem, maar ook een meneer met een gek kapsel die naast me stond. Hij tikte even later mijn broer aan: ‘Het is niet aan je te zien, totaal niet, maar toch denk ik dat jij deze oude knar wel wat effectieve armoeeningen kunt verklappen.’

Mijn broer demonstreerde hem wat oefeningen. Ondertussen raakten ze aan de praat, hijgerig en hees. De man vertelde, zonder dat iemand ernaar vroeg, dat hij dirigent was. Verrast vertelde mijn broer over de vleugel. De man bleek ook pianoleraar te zijn! Toen bedacht mijn broer een mooi voorstel. In ruil voor personal training zou mijn broer graag pianoles van hem willen krijgen. Simon had geglimlacht: ‘Dat klinkt als muziek in mijn oren.’

Sindsdien namen ze elkaar onder hun vleugels. Hij was dirigent van het Nederlands Philharmonisch Orkest en had ons een keer uitgenodigd voor een niet-publiekelijke uitvoering in het Concertgebouw. Zijn lichaamsuitdrukkingen toen hij aan het dirigeren was leken op die van Hitler tijdens een woedeaanval.

Na het sporten rekte mijn broer zijn spieren, gooide de schouders los en met een voldaan lachje strekte hij de armen als een tevreden turner ten hemel. Hij

eindigde altijd met dezelfde rek- en strekoefening. Zijn handen pakte hij achter zijn rug vast terwijl hij het hoofd naar voren boog, als de klassieke pose van een reddeloze arrestant.

Evelien was weer aan het rekken na de gymles. Het ene moment voelde ik mij diep ongelukkig, dan miste ik mijn broer, het andere moment was ik vol van blijdschap want dan zag ik Evelien weer. Meer dan een halfjaar geleden zag ik haar voor het eerst. Nog steeds was ik niet moedig genoeg om haar aan te spreken. Uit pure frustratie over mijn langdurige lafheid besloot ik naast haar op het gras te gaan zitten en al haar bewegingen als een pantomimespeler na te bootsen.

Na een lange minuut keek ze naar mij.

Ik vroeg: 'Ben jij thuis of in het ziekenhuis geboren?'

Ik schold mezelf uit in gedachten, ik kon niet geloven dat ik zoiets stoms had gezegd.

Ze rolde met haar ogen, en lachte.

'Gekke vraag.'

'Ja sorry, ik heb te lang in de zon gezeten.'

Ze keek naar de bewolkte lucht, haar hoofd hing naar achteren, haar hemelse hals veroorzaakte een hittegolf binnen in mij.

'De zon heeft vandaag niet eens geschenen.'

'De zon brak net eventjes door hoor, daarzo.' Ik wees snel naar de lucht en begon mijn benen te strekken.

'Niets van gemerkt.'

Ik vroeg: 'Wist je dat ik vroeger dacht dat skipistes op de wolken waren?'

'Dacht je dat echt?'

'Nee, dat heb ik net verzonnen eigenlijk.'

Ze lachte weer. Dat was denk ik een goed teken. Het viel me op dat ze permanent kuiltjes in haar wangen had, ook als ze niet lachte.

'Maar ik ben niet thuis en ook niet in het ziekenhuis geboren.'

'Waar dan?'

Evelien was klaar met strekken en ging liggen, zodat ze naar de wolken keek. Ik deed hetzelfde. Ze wees naar een wolk en zei: 'Daarzo.'

'Hoe dan? Beviel je moeder toen ze aan het skiën was?'

'Nee, aan boord van een vliegtuig. Een maand voordat ze uitgerekend was.'

‘Echt?’

‘Op tien kilometer hoogte. Boven de Indische Oceaan.’

‘Wauw. Hoe heet je trouwens?’

‘Evelien.’

‘Mooie naam.’

‘Dank je.’

Ik stond ineens op en sloeg de grassprietjes van mijn joggingbroek. Ze deed mij na door ook op te staan en het gras van haar broekje af te slaan.

Ik zei: ‘Ik denk dat ik maar naar huis ga.’

‘Ik ook. Eerst naar huis en dan paardrijden.’

‘Echt? Zo vet. Wil je het me leren?’

‘Nee.’

‘O. Dan leer ik het mezelf wel. Slaap lekker alvast.’

‘Het is halfdrie ’s middags.’

‘Weet ik.’

Ze draaide zich om en liep naar de begeerlijke meisjeskleedkamer. Maar voordat ze die binnenging, keerde ze om.

‘Hoe heet jij?’

‘Bond, James Bond.’

‘Ik krijg de slappe lach van je.’

‘Dat is niet goed. Ik heet Sam.’

Ze stak haar hand uit, ik deed hetzelfde en op het moment dat onze vingertoppen elkaar aanraakten, kregen we allebei een statische schok.

Ze zei: ‘Je bent statisch!’

‘Je bent zelf statisch!’

‘Jij bent—’

‘Oké... Ik wilde nog vertellen over mijn superkrachten, maar ik wilde er niet over opscheppen.’

‘Het is goed met je.’

We keken elkaar aan, bedenkend hoe we afscheid van elkaar konden nemen zonder elkaar pijn te doen. We bewogen de handen naar elkaar, lieten wat ruimte ertussen en zwaaiden.

Ik vroeg: ‘Zullen we samen naar huis fietsen?’

‘Ik ben met de tram.’

‘Mijn bagagedrager is stuk maar je kan op de fietsstang.’

‘Nee andere keer.’

‘Toe nou, doe eens gek.’

‘Ik ben niet gek.’

‘Daarom zeg ik: dóe eens gek!’

Ze werd geroepen door wat meisjes. Ze zeiden dat ze snel moest komen, anders vertrok de tram. Ik zag dat ze twijfelde en ik voelde dat ik een blauwtje zou lopen.

Ze zei: ‘Als je belooft dat je heel voorzichtig gaat fietsen...’

Na iedere gymles bracht ik haar naar huis. Ze woonde in een fraaie villa in de Diepenbrockstraat. Pas na twee maanden had ik haar, tussen manshoge cilindervormige heggen voor het toegangshek, durven zoenen. Laat dat nou exact hetzelfde moment zijn dat haar vader de deur uit liep: ‘O, zal ik doen alsof ik dat niet heb gezien?’

We lachten verlegen en hij kwam op ons toe gelopen. Evelien stelde mij aan haar vader voor en we schudden elkaar de hand.

‘Ik kan wel wat mankracht gebruiken, Evelien en haar moeder tiranniseren me!’

‘Oké pap, moet je niet naar je werk?’

‘Zie je wat ik bedoel?’

Ik knikte.

‘Nou, ik ga naar de zaak en vanavond dineer ik met een klant. Mama komt pas heel laat thuis. Yenda komt al over een uurtje. Sam...’ Hij keek naar Evelien, wilde iets zeggen maar hield zich in. ‘Tot snel.’

Hij analyseerde de heggen om zich heen, stapte op een McGregor-fiets en vertrok.

Evelien vroeg mij mee naar binnen. De hal had een brede boogtrap met witte trapspijlen en er stond een uitnodigende Blüthner-vleugel. Als er een vleugel in mijn buurt was, betrapte ik mezelf erop dat ik een beetje opgewonden raakte. In haar kamer, die heel lekker naar lavendel rook en een balkonnetje had dat uitkeek op het Beatrixpark, deden we de zoenpartij over. Tijdens het zoenen voelde het alsof ik dobberde en mij door de deining liet meevoeren naar open zee, ver van vaste grond. Toch voelde het zoenen alsof ik iets verkeerd deed. Als ik thuis met mijn ouders een film of een soap keek en er kwam een zoenscène voorbij, dan moest ik onmiddellijk wegzappen, zo kuis waren wij thuis.

Even later hoorde zij, ik hoorde niets, dat er iemand was thuisgekomen. Ik vroeg wie het was.

‘Yenda.’

‘Is dat je zus?’

‘Nee, ik ben enig kind. Yenda is onze kok.’

Ik lachte: ‘Nee, even serieus.’

‘Ik ben serieus.’

‘Hebben jullie een kok?’

‘Ze is heel lief, ze komt uit Malawi en kan echt superlekker koken. Mijn ouders eten niet thuis. Blijf je mee-eten?’

Die avond aten we linguine met inktvisringetjes. Yenda pakte een houten kist uit de kast waarop LAGUIOLE stond. Ze opende hem en haalde er bestek uit. Zachtjes zingend dekte ze de tafel, stak de kaarsen aan en schonk ons cola in. Ik voelde me ontzettend schuldig tegenover haar. Dus bij iedere hap die ik nam, benadrukte ik dat ik het erg lekker vond. Tijdens het eten giechelden Evelien en ik alsof we elkaar grapjes vertelden. Ik zag dat Evelien mijn onthutsing opmerkte en tegelijkertijd negeerde.

Na het hoofdgerecht leidde ze me rond in het huis. Ik kwam erachter dat ze een wijnkelder hadden, een binnenzwembad met op de bodem de initialen van het bedrijf van haar vader en een sportschooltje met een rek gloednieuwe gewichten en fitnessapparaten die erom schreeuwden om getemd te worden.

Toen we terugkwamen in de eetkamer lagen er toetjes voor ons klaar. Macarons en tiramisu. Daarna lagen we samen op bed in haar kamer. Voordat we gingen liggen, had ze een flesje lavendel geopend en over het bed gesprenkeld. We zoenden en praatten. Ik vroeg hoe stout zij was. Het stoutste wat zij in haar leven had gedaan, was een middelvinger opsteken. Een halve seconde lang. Daarna had ze zich verontschuldigd. Terwijl ze mijn nek zoende, keek ik naar het plafond. Ik wilde nooit meer naar huis, man, dit was het leven. Evelien leefde alsof ze permanent op vakantie was. Ik dacht aan mijn broer. Ik wilde hem alles gedetailleerd vertellen. Wat zou hij nu aan het doen zijn? Waarschijnlijk deed hij hetzelfde als ik, liggen en naar het plafond staren, maar hij zat in een hel en ik niet. Wat zou hij doen als hij mij was? Ik bedacht wat hij mij zou hebben geadviseerd. Dus probeerde ik in gedachten de juiste woorden te zoeken om het haar te vragen.

Maar iedere zin schoof ik opzij. Ondertussen hoorde ik mijn maag geluiden maken, het verteren was begonnen. Tot ik onverwachts vroeg: 'Evelien, wil je vertering met me? Ik bedoel verkering! Verkering, vertering.' Ik sloeg mezelf voor het hoofd.

'Te lang in de zon gezeten?'

We lachten. Tijdens het lachen knikte ze.

Daarna knuffelde ik haar heel lang.

Een bries blies de balkondeuren dicht, de roze gordijnen leken opbollende jurken.

Evelien vroeg: 'Gaan we het bubbelbad in?'

Evelien en ik lagen in het bubbelbad, dat bromde alsof watermonsters onder ons aan het gorgelen waren. We luisterden naar een jazztrompettist die zachtjes op zijn trompet blies alsof het een meisje betrof op wie hij verliefd was en met wie hij net verkering had. Ik probeerde door de wolkjes badschuim heen te gluren, die het zicht belemmerden op al het moois van de wereld. Toen ze net haar kleren had uitgedaan, was ze meteen het water in gesprongen, zodat ik maar een glimp van haar billen had opgevangen.

'Heb je wel eens al je moedervlekjes geteld?'

'Nee.'

'Mag ik ze tellen?'

Evelien schudde haar hoofd en pakte haar elektrische tandenborstel. Ze kneep tandpasta uit een tube en poetste haar tanden. Na afloop viel het mij op dat ze niets had uitgespuugd.

'Waar is de tandpasta gebleven?'

'Welke tandpasta?'

'Waarmee je je tanden net poetste.'

'Heb ik doorgeslikt.'

'Meen je dat? Waarom?!'

Ze trok haar schouders op.

'Nooit bij stilgestaan eigenlijk.'

Wie slikte tandpasta door? Was het op lange termijn niet schadelijk? En op korte termijn? Eveliens malheid wond mij op. Ik begon haar steeds leuker te vinden.

Even later lagen we gewassen en gepoetst op bed. Naast haar bed lagen Eveliens paardrijspullen: lange laarzen met stro tussen het profiel, een geruit zadel, dressuurzweepje, helm. Ik pakte de helm, zette hem op en vroeg: 'Mag ik die lenen?'

Onderweg naar huis zong ik liedjes van Phil Collins, ik had de cap op. Mensen staarden mij na, ik gaf ze kushandjes, liefde behoort men te delen. Ik was van plan om mijn broer te schrijven.

Een week later lag er een envelop op mijn bed. Ik herkende het handschrift. Ik scheurde de envelop open met de gulzigheid van een kind dat op kerst zijn pakje mag uitpakken.

Broertje,

Wie had ooit gedacht dat wij zouden schrijven?

Ik ben superblij dat ik post heb gekregen!! En wel van mijn broertje! Twee dingen waar ik naar uitkijk: recreatie en post. (En de late belsletten op SBS6.)

Slim van je om bij je brief een extra envelop en een postzegel van de majesteit te stoppen. Ik zou er niet op gekomen zijn. Maar zoals ik altijd al riep: de leerling zal ooit de meester overtreffen.

Met mij gaat het oké. Rukken, sporten, schaken en nadenken. Jammer dat ze geen vleugel hierbinnen hebben, dan zou ik tegen de tijd dat ik vrijkom nog beter zijn dan Rachmaninov. Ik heb een bevriende bewaarder voorgesteld om één keer in de week op mijn kosten een vleugel te huren en een gevangenisconcert te houden om de gedetineerden vredig te houden. Hij antwoordde dat er dan juist rellen zouden uitbreken. Hij is wel een aardige mafkees. Ik help hem met afvallen, ik heb sport- en eetchema's voor hem gemaakt. Hij is al zeven kilo afgevallen! Als iedereen op cel zit, maakt hij mijn celdeur open om in de bewaardersruimte te schaken. Hij kan aardig schaken voor een PVV-stemmer. Tijdens het schaken vroeg hij me een keer wat ik het meest miste. Ik zei: mijn broertje. Ik vertelde hem hoe trots ik op je ben, dat je je vwo-diploma gaat halen en dat ik vluchtgevaarlijk word als ik erover nadenk dat jij daar helemaal in je eentje zit in die grote stad.

Evelien dus? Ik ben eventjes weg en jij neemt meteen de boel over?

Evelien...

Geile naam.

Elke meisjesnaam klinkt hier geil.

Beloof je me dat wanneer ik vrijkom, ik haar een weekje van je mag overnemen? We delen alles toch?! Ik hoor je al klagen. Dacht dat ik op je kon rekenen...

Maak je wel je huiswerk?

Trouwens, ik heb iets voor je. Aangezien we thuis niet aan verjaardagen doen heb ik besloten om je een passend cadeau te geven. Ik heb daarvoor acht bewakers moeten omkopen en drie giganten van tuignegers met een scheermesje moeten neersteken, dus koester het.

Dat neersteken en omkopen was een geintje, meneer de cipier.

Wist je dat alles wat ik je nu schrijf eerst door de bewaarders gelezen wordt voordat het in jouw handen terechtkomt? Die snuffelhonden.

En die vervelende gast bij je in de klas, trek je er niks van aan. Over viervoeters gesproken, wist je trouwens dat Max de populairste hondennaam is? Ik weet dat je 'm graag wilt beuken maar als je dat doet, gaan ze je van school trappen. En als ze je ervan aftrappen, breek je de belofte van Pisa. En dat moeten we niet hebben. Righty right?

Broertje, ik wilde dat ik bij je kon zijn, je kon ophalen van school en door Amsterdam toeren.

Ik ben er altijd voor je, zelfs als ik er niet bij ben.

Jij bent nu de man in huis.

Wees lief voor je zussen.

En vader en moeder.

En voor jezelf!

Hou je taai.

Je broer.

Afdeling B. Celnummer 13.

Almere, Alcatraz, Binnen.

Over en uit.

ps *Nee, maak je maar geen zorgen, ik laat de zeep niet vallen tijdens het douchen.*

Ik vond het opvallend dat mijn broer niets over Soesi vertelde in zijn brief. Deed het hem niets? Of deed het hem juist zoveel dat hij het liever wegstopte?

De dag nadat ik zijn brief had ontvangen was het 5 mei. Tijdens de geschiedenisles besteedden we er aandacht aan; de hele week stond in het teken van oorlogsdokumentaires, waarvan ik geen genoeg kon krijgen. De zoveelste keer dat je op school en op televisie herinnerd werd aan de Tweede Wereldoorlog. Het is net proefwerkstof, herhaling, herhaling, herhaling maar dan zonder het plotselinge vergeetelement. Hoe kun je de beelden vergeten van mensen die proberen te vluchten maar in de rug worden geschoten en als verstrikte marionetten in het prikkeldraad hangen?

Een keer op de basisschool riep de juf mij bij haar omdat ik *Een jood in nazi-Berlijn*, van oorlogsoverlevende én homoseksueel Hugo van Win, had meegenomen. (Mijn broer en Soesi jatten zo nu en dan de boekhandels leeg, want ze mochten de bibliotheek niet meer in omdat ze te veel lawaai maakten. Temperament wordt door sommige stijve bibliothecaressen aangezien voor luidruchtigheid.) De juf las de achterflap terwijl ze naarstig wilde weten van wie ik het boek had gekregen, waarom ik het wilde lezen en hoe ik over joden en de Shoah dacht. Nadat ik een halfuur alles uit de kast haalde over wat ik wist van de belangrijkste gebeurtenissen in de tijdspanne tussen 1933 en 1948, kon ze me opgelucht afkappen en zei ze: 'Interessante invalshoeken. Hoe komt het dat je daar zoveel over weet?'

Op de een of andere merkwaardige manier had ik het vermoeden dat ze dacht dat ik de jodenvervolging zou ontkennen. Of op zijn minst zou vertellen dat van die zes miljoen er geen één te weinig was of iets in die richting. Het was een vermoeden. Ik kon het natuurlijk ook mis hebben. Ik heb het altijd mis, maar dan ook echt altijd. Als ik bijvoorbeeld ga tossen, verlies ik altijd. Ik ben ook zo stom om bij enige onenigheid te gaan roepen: 'Kom tossen dan!' Terwijl ik wéét dat ik altijd verlies. Echt idioot. Ergens denk ik dat ik die keer dan wel zal winnen omdat het al zo vaak niet is gebeurd. Dat is iets wat gokverslaafden ook hebben.

Maar goed.

Mijn passie voor oorlogsverhalen was op een koude zaterdagnacht ontstaan.

Het was ineens druk en rumoerig op en rond het bankje in mijn straat. De jongens waren bijeengekomen nadat hun de toegang tot iedere discotheek in Amsterdam was geweigerd. Ik hoopte altijd dat ze werden geweigerd, want dan brachten ze de nacht op het bankje door. Terwijl ik zachtjes mijn jas over mijn pyjama aantrok, hoorde ik mijn vader en moeder om en om snurken, alsof ze een ruziënd muziekstuk ten gehore brachten. Dus paste ik mijn passen aan aan het gesnurk tot ik bij de deur was en die zachtjes in het slot liet vallen. Ik huppelde de trappen af en de heren op het bankje, vooral Soesi en mijn broer, verwonderden zich, en verwelkomden mij door mij net iets te fanatiek te aaien waarbij het mij opviel dat hun ogen behoorlijk glazig waren.

Soesi vroeg: 'Kleine tijger, ben je 'm uit je kooi gesmeerd?'

Ik knikte.

'Goed zo, altijd doen waar je zin in hebt. Geef me eens een flinke pakkerd.' Hij bracht zijn wijsvinger naar zijn wang. Ik zag dat alle jongens naar me keken, hun handen tegen elkaar wreven, de gezichten half verstopt in hun dunne leren jassen.

'Daar heb ik geen zin in.'

'Nee, nee, kleine tijger, soms moet je dingen doen waar je geen zin in hebt, dat is nou eenmaal *das Leben*.'

Mijn broer zei: 'Laat hem met rust man, kinderlokker. Kom bij me zitten.'

'Schei uit, hij gaat bij mijn zitten, precies hier naast mijn!' schreeuwde Soesi. Meteen fluisterde hij: 'Wil je naast je broer zitten of liever naast Ome Soes?'

Ik keek ze allebei even aan en vroeg: 'Waarom gaan jullie niet allebei op het bankje zitten, dan zit ik tussen jullie in.'

'Kijk 's an, wat een gochme, 'n bruggenbouwer, ouwe, van wie zal-ie dat hebben? Niet van zijn grote broer in ieder geval, die *Schlappschwanz*.'

Soesi had een bloedhekel aan moffen maar gebruikte wel Duitse woorden, dat snapte ik niet. Maar de man was een en al tegenstrijdigheid, dus ergens klopte het ook wel weer.

Ik zat op het bankje tussen de twee leiders van het groepje. De mooiste verhalen werden verteld. Ze planden gedetailleerde moordaanslagen op de uitsmijters die hen geweigerd hadden – Soesi wilde ze het liefst vierendelen. Daarna hadden ze het over flessen Jack Daniels. De keer dat ze naar de slijterij slenterden om sterkedrank te stelen. De beveiliging was op Soesi afgelopen en had hem gewezen op de opvallende contouren rond Soesi's broeksband. Soesi zei dat

hij nogal flink geschapen was. De jongens schaarden zich ondertussen achter Soesi. De beveiligers vroeg of hij dat alsjeblieft terug kon zetten. Soesi tilde zijn trui op, greep de fles Jack Daniels bij de hals en toverde hem tevoorschijn.

Hij zei: 'Ge-jat, wat wil je doen?'

Ongestoord waren ze de geplunderde slijterij uit gewandeld.

Daarna hadden ze het over de meisjes die ze neukten. Vechtpartijtjes die ze altijd wonnen. Politiebureaus waar ze overnachtten. Klussen die ze klaarden. Klussen die mislukten. Alle klussen die ze wilden klaren, mislukten. Want anders zouden ze niet op het bankje zitten. Toen begonnen ze weer door te krijgen dat ik er al die tijd ook bij zat. Soesi nam snel de taak op zich om met zijn groteske oorlogsverhalen de aandacht van al de foute dingen die ze deden af te leiden. Het lukte hem ook nog eens. Hij stond voor me, met het diffuse straatlantaarnlicht dat tegen zijn rug en achterhoofd scheen, waardoor het silhouet van zijn leren jasje en zijn hoofd wat gelig uitsloeg, prikte zijn laatste patatje uit het bakje – hij bestelde altijd patatje oorlog – kwakte dat achter zich in de heggetjes die de voortuintjes ommuurden en met een halfvolle mond stak hij van wal: 'Ik gaan je een vet verhaaltje vertellen, tiigertje.' Hij knikte peinzend, veegde zijn smoel af en vervolgde: 'Vanavond vertel ik je over een lijpe gozer. Een nazi. Je weet dat ik de pestpleuristyfushkel heb aan juten, uitsmijters en nazi's, maar deze gozer, deze gozer was zo'n beetje als die Von Stauffenberg, Schindler, je weet toch, nazi's van dat soort makelij. Foute, maar ook weer een beetje goeie gasten.'

'Vertel, vertel!' riep ik trappelend.

'Houd je pan dicht. De Pijp is aan het woord.'

Soesi noemde zichzelf wel eens de Pijp, hij vond dat hij de belichaming van de buurt was.

'Na deze avond ken je in de toekomst al je geschiedenisleraren voor joker zetten. Mot je tegen die klaplopers zeggen: "Ome Soesi, ouwe pik, die heb me dit geleerd."'

Mijn ogen glunderden en een jagend gevoel van opwindning schoot door mijn lichaam.

Met de bombarie van een verhalenverteller uit Marrakech begon hij: 'Ben je er kláár voor?'

'Jaha, vertel nou!'

'De naam die ik je zo zal verklappen, zal je van je leven niet meer vergeten.'

Hij haalde zijn neus op, waarna een flinke rochel op de grond kletste. Hij haalde diep adem en sprak uitgesponnen: ‘Veldmaarschalk Rommel.’

‘Rommel?’

‘Erwin fokking Rommel. De linke lieverd was lange tijd het lievelingetje van Hitler. Hij leidde het Afrikakorps. Zijn divisies werden ook wel spookdivisies genoemd. Weet je waarom?’

‘Ehm, omdat ze op spoken leken?’

‘Juist, omdat ze zich retesnel voortbewogen, als spoken. De moffen die de coördinaten doorkregen en pionnetjes op de strategietafels vooruitschoven maakten overuren, ouwe. Soms wisten de opperfokkingbevelhebbers niet eens waar Rommel met zijn mannetjes was. Rommel stond ook bekend als de Woestijnvos omdat...’

En toen vertelde Soesi, gepassioneerd als een bekeerling, urenlang over alles wat er gebeurde vanaf het moment dat Rommel ‘uit zijn nazimoeders kut kroop’ totdat hij in een donker kamertje omringd werd door ss-officieren, een gifpil innam en stuiptrekkend doodviel.

Op het moment dat Rommel in mijn verbeeldingswereld neerviel, nam in werkelijkheid het ochtendlicht het over van de straatlantaarn. IJzig blauw licht zette zich af tegen de donkere wolken die hun plezier hadden gehad en nu gestaag als een theatergordijn over ons heen wegschoven. Vogeltjes begonnen als vanouds hun vunzige liederen te zingen terwijl wij onze vermoeide gezichten wasten met de opwekkende ochtenddauw die ongemerkt op ons was neergedaald.

Ik was over naar de tweede klas van het vwo. Het was zomervakantie. Evelien vroeg of ik mee uit eten ging met haar ouders.

We zaten in een knus restaurantje met aan het plafond cirkelconstructies van lampen. Een bol mannetje met een brillette op rende ruziënd rond. Wie noemde zijn restaurant in vredesnaam Le Garage?

Ik zat tegen de muur in de hoek – in de hoek vang je meestal de harde, rake klappen. Zij zaten al in het restaurant toen ik van mijlenver te horen was geweest; mijn barrel van een fiets verkeerde in kritieke toestand. Dus stond het bij voorbaat al 1-0. Ze speelden ook nog eens thuis, want het was het restaurantje waar ze al jaren kwamen. 2-0. ‘De allerliefste kelner van de hele wereld’ had Evelien in zijn gore handen gehad toen ze nog een baby was. 3-0.

‘Hij is ook Marokkaans!’ snerpte Eveliens moeder.

Marokkaan in da house.

Het scorebord gaf 3-1 aan.

Heel eventjes dacht ik er een gelijkspel uit te kunnen slepen. In mijn wildste fantasieën zou ik met geheven hoofd vertrekken. Bij binnenkomst had ik al hevige spijt gehad en was ik in gedachten aan het uitstippelen hoe ik tussen de schransende mensen de vrije wereld weer in zou kunnen duiken.

Bij binnenkomst had de barman gezegd dat ik vijftig cent voor het toilet moest betalen. Ik antwoordde dat ik kwam eten, met Evelien en haar ouders. Hij had onegeneerd naar mijn outfit gestaard: witte teenslippers, roze hawaïzwembroek en een blauw Superman-T-shirt dat een beetje aan het verkleuren was.

Evelien kwam aangelopen. Op zwarte Magali Pascal-hakken met ijzeren vierkantjes, rondjes en driehoekjes erop gestikt. Dezelfde vierkantjes, rondjes en driehoekjes op haar zwartleren handtasje. Ook zij nam mij van top tot teen op.

Ze snoof even aan mijn schouder: ‘Chloor?’

Ik zei dat ik net van het zwembad kwam. Enthousiast vertelde ik dat het mijn idee was geweest om over het hek naar binnen te glippen via een omgevallen boom.

‘Slim hè?’

‘Je kon ook bij mij zwemmen.’

‘Maar dan is je vader net weer baantjes aan het trekken.’

‘Kon je niet wat anders aantrekken?’

‘Ik wilde nog naar huis om me om te kleden, maar dan zou ik misschien te laat zijn.’

‘Dat ben je toch al.’

‘Sorry.’

Ik keek naar mijn tenen, krulde ze op en merkte op dat ik ze moest bijknippen.

‘Kom,’ zei ze, ‘mijn ouders wachten.’

Evelien droeg een elegant zwart jurkje en had zilveren oorbellen in die glinsterden in het licht van de halflange kaars op tafel. Haar opgemaakte wimpers leken op spinnenpootjes. Eveliens moeder zat tegenover mij en had oorbelletjes met veertjes in. Een zwart-wit gestreepte bloes en half eroverheen zo’n op zaterdagmiddag zelf in elkaar geflanste kralenketting. Ze keek als een strenge juf.

Terwijl ze met haar vingertoppen over de ketting streek, vertelde ze haar halve levensverhaal terwijl niemand daarom vroeg. Ze kwam uit het Gooi, uit Blaricum om precies te zijn, en na de kunstacademie in Maastricht had ze zich in Amsterdam genesteld. Nadat ze had verteld dat het nestelen niet zo soepel was verlopen omdat de cultuurschok immens was geweest, alsof ze godverdomme uit Ait Mellul kwam, vertelde ze dat ze juf was. ‘Op een vmbo-school waar de onderlaag van de samenleving behoorlijk vertegenwoordigd is en heel veel hulp behoeft.’

Ik knikte. Leraren denken dat ze de wereld kunnen verbeteren door voor de klas te staan. Eveliens vader zat tegenover mij, zwijgend en lurkend aan een glas rood, het wijnglas zo groot als een vissenkom. De eerste keer dat ik hem zag was hij opgewekt en een beetje grappig, nu leek hij afstandelijk. Misschien dacht hij aan zijn secretaresse die hij stiekem neukte. Hij gaf mij net een behoorlijk krachtige hand, hij brak zowat mijn tengels. Het schijnt iets over je te zeggen, las ik ooit in een psychologietijdschriftje bij de tandarts. Ik lees die dingen nooit maar de vrouw op de cover die je zogenaamd heel slim zat aan te kijken, deed dat heel aantrekkelijk.

Nadat ik zijn hand had geschud en mijn verformfaaide handje in mijn zak had gestopt, wees diezelfde hand een stoel aan, tegenover hem. Ik nam plaats en observeerde de boel als een stille. De bovenste twee knopen van zijn witte overhemd waren open en een bruine Ray Ban, pilotenmodel, lag op zijn peper-en-zoutkleurige haren.

Hij lachte in zichzelf, dronk van zijn wijn terwijl hij naar zijn vrouw keek die onhandig bleek te zijn met moderne apparatuur – docenten. Evelien maakte haar moeder wegwijs op het vierendertigste model van de iPhone. Papa keek van zijn meisjes naar mij, zette zijn glas op tafel, zocht naar mijn drankje en vroeg: ‘Wat wil je drinken, Sam?’

‘Een glas melk graag.’

‘Mélk? Heeft dat iets met je geloof te maken?’

Evelien keek op en mokte: ‘Pááááp.’

‘Nee hoor, ik vind melk gewoon lekker. Of doe anders maar cola.’

4-1.

‘Nee, melk voor jou,’ zei Evelien beslist.

Haar moeder bemoeide zich ermee: ‘Kom nou, laat ’m drinken wat-ie wil.’

‘Meisjes,’ zei Eveliens vader terwijl hij zijn handen omhoogstak als bij een arrestatie, ‘*doucement*, Sam krijgt zijn melk.’

Even later ontmoette ik Anwar, de keurige kelner. Er ontstond een ingetogen moment van verstandhouding tussen ons beiden, waarop hij lachend *salam* zei en de menukaarten en een glas melk bracht.

4-2.

Dit was het hoogtepunt van de avond.

Vanaf hier ging alles met een tollende snelheid bergafwaarts.

Niks *doucement*.

Anwar stak op gehaaste wijze een kaars aan van de naburige tafel. Daarna klonk een belletje, liep hij naar wat gereedstaande borden op het verhoogde aanrecht van de keuken en bracht ze naar een tafeltje verderop.

‘Wat doen je ouders?’ vroeg de juf. ‘Ja, wat doet je vader?’ vulde schoonvader aan.

‘Hij gaat wel eens naar de moskee.’

Allebei namen ze een slok. Hij schonk zijn glas bij. Evelien nipte stiekem van mama’s glas, pakte snel de kaart erbij en zei: ‘Zullen we maar bestellen?’

Haar vader zei: ‘Goed plan.’

Dit was het verschil: mijn ouders zijn praktiserende moslims, Eveliens ouders praktiserende drinkers.

Terwijl ik de menukaart onder de loep nam, ontdekte ik een struikelblok: de volstrekt onbekende namen van de gerechten. Ik gleed met mijn hand over de panty van Evelien. Ik bedekte mijn gezicht met de menukaart en fluisterde: ‘Wat de fuck is car-pac-cio?’

Haar moeder keek op van de kaart. Ze bleek het gehoor van een vleermuis te bezitten. Terwijl een leesbril op haar neusvleugels rustte, legde ze mij haarfijn uit wat carpaccio was. ‘Dungesneden ossenhaas, met kappertjes en vlokjes Parmezaan,’ herhaalde ik. Heel beminnelijk. Alsof ze mij de grootste gunst van de wereld had gedaan. Ondertussen keek ik verschrikt naar de kelner die aankwam met een dienblad waarop ons bestek op een servetje klaarlag: nóg een obstakel. Bij ons thuis werd er niet met bestek gegeten. Behalve als we spaghetti aten, maar dat was een zeldzaamheid.

Op dat moment zag ik mezelf uit mijn lichaam opstijgen en even verderop bij een leeg tafeltje neerstrijken. Ik bekeek mezelf. Het leek alsof ik plankenkoorts had. De knieën knikkend omdat ik niet hier, op deze plek, met deze mensen wilde zijn. Alsof ik in een drukke lift zat – claustrofobisch! Dit was de eerste keer in mijn leven dat ik met Nederlanders uit eten was. Dat ik überhaupt in het gezelschap was van alleen maar Nederlanders. Kijk mezelf nou zenuwachtig wezen, in m'n trouwe Superman-T-shirt. Dat shirtje is toch echt het enige heroïsche aan mij. En op dat moment dacht ik: wat de fuck is ossenhaas?

Zo merkte ik, uit mijn ooghoeken kijkend, dat de vork met links wordt vastgehouden. Bij Marokkanen is het verplicht met rechts te eten. De duivel eet met je mee als je met links eet, waardoor je niet snel verzadigd raakt, zei vader. Schijnt in de Koran te staan. Het druiste tegen mijn natuur in. Ik trachtte met links te eten, assimilatie moet toch ergens beginnen. Vooruit, dan eet Satan maar gezellig een keertje mee. Op het moment dat ik met mijn vorkje begon te prikken in mijn gegrilde kipfilet met olijven-roomsaus en zongedroogde tomaatjes uit Toscane, begreep ik het gezegde 'twee linkerhanden hebben'. Ik deed enorm hard mijn best om zo gewoon mogelijk te eten. Verdomd moeilijk. Ondertussen trok ik een alles-onder-controle-er-is-helemaal-niets-aan-de-hand-gezicht tot Evelien iets interessants te vertellen had. Ze zei dat ik niet zo moest smaken.

Ik keek haar lief aan.

Ze legden alle drie hun mes en vork op dezelfde manier op hun lege bord met veegjes en half gekauwde vetstukjes. Ik at heel langzaam, zo kon ik ze precies nadoen. Anwar was lachend aan komen lopen. Lach maar, vuile huppel-Marokkaan, dacht ik terwijl ik naar hem lachte. Voorovergebogen gaf hij een slijmerig knikje.

Eveliëns vader zei: 'Het vlees was iets te rood maar, maar, maar, verder was het voortreffelijk.'

De juf zei: 'Het was echt overhéérlijk. Een feestmaal.'

Ziehier, een glansrijke overeenkomst tussen Marokkaanse vaders en moeders en Nederlandse papa's en mama's. Beiden kunnen ze flink overdrijven met loftuitingen.

Evelien zei: 'Ja, lekker.'

‘Zuena,’ zei ik en ik legde de hand op het hart, een onderonsje. Ik keek naar Eveliens ouders. 4-3.

Anwar verdween klingelend de keuken in met balancerende borden. Voldane zuchten werden geslaakt. Eveliens vader vroeg: ‘Horen jullie dat?’

Zachte jazzmuziek droop uit het plafond. Hij keek peinzend omhoog. Op dezelfde manier had hij een ogenblik terug naar de wijnfles getuurd die de ober hem presenteerde en daarna voor hem ontkurkte. Na de tweede fles keek hij niet meer naar het etiketje maar knikte hij met getuile lippen.

‘Miles Davis,’ zei hij, hij wierp toen een blik op mij, ‘een goeierik. Onthouden die naam.’

Tijdens het toetje, crème brûlée – ik geloofde niet dat ze met een minivlammenwerpertje op het toetje richtten om de oppervlakte te karamelliseren, tot Anwar het voor mijn snufferd deed – werd er gesproken over het vakantiehuisje op de Veluwe. Het vakantiehuisje op Ibiza. En ook dat in Midden-Frankrijk. Aan de Dordogne. Het dak moest gerenoveerd worden. Ik knikte alsof ik helemaal wist waar het over ging. Ondertussen begon ik behoorlijk vermoeid te raken. Mijn onderrug gaf signaaltjes af en mijn bovenbenen hadden een bed nodig. Ik beet op mijn tong om niet te geeuwen. Toen vlijde zich een akelige stilte neer. Stiltes zijn in Amsterdam over het algemeen een godsgeschenk, maar dit was een ander soort stilte. Iemand voelde zich genoodzaakt de stilte op te vullen, dus vroeg Eveliens vader voorzichtig formulerend: ‘Sam, ik vraag me dus af, zo iemand als jij, wat voelt-ie zich nou? Voelt-ie zich Marokkaan? Of voel je je toch meer Nederlander?’

Boem.

Ik lig op het canvas. Te staren naar de dansende lichtjes boven me. Me afvragend hoe ik ben neergegaan. Joelend publiek. De driedubbele scheidsrechter die over mij heen gebogen staat telt op zijn vingers. Ik hoor hem niet. Het is alsof ik onder water zit. Dan hoor ik onderwatergeluiden van een restaurant: prikkende vorkjes, geroezemoes, neppe lachuitbarstingen, belletjes, klinkende wijnglazen, en die trompetneger van een Miles Davis. Hier was ik al beducht voor. Al toen ik van de duikplank veerde, tijdens het onbevangen moment tussen hemel en zwembad, schoot dit onvermijdbare klotemoment door mij heen. Onder water dacht ik nog:

welnee. Welja dus. Van het vakantiehuisje in Frankrijk sprongen we logischerwijs op het ultragevoelige onderwerp: Marokkanen.

Ik kwam weer bij en keek naar de flikkerende vlam boven op het stompje kaars, traantjes kaarsvet vloeiden langsij naar beneden, alsof de kaars mij bespote. Daaromheen twee afwachende gezichten. Mijn ogen zochten Evelien. Ze was druk in de weer met haar telefoon. Ik woelde door mijn haren.

Ik had er nog nooit over nagedacht, eigenlijk.

Niemand had mij ooit die vraag gesteld.

Wat voel ik mij meer?

Marokkaan?

Of Nederlander?

Als ik Nederlander zeg, zal-ie dan opgelucht ademhalen, de armen spreiden en lachend zeggen: welkom? En als ik Marokkaan zeg, wordt-ie dan boos, zal-ie met de vuist op tafel slaan, met de dessertborden om zich heen frisbeeën en tegen Evelien zeggen dat ik niet deug, en een omgangsverbod van kracht laten gaan?

Marokkaan zijn, doet soms pijn.

Op dit moment zou ik blond haar en blauwe ogen willen hebben, dan had ik zo'n klotevraag niet voor mijn kiezen gekregen. Die rotzak wilde mij het vuur na aan de schenen leggen. Ik wilde met de halfvergane kaars die op tafel stond deze zogenaamd hippe tent in de hens steken, naar buiten rennen en de deurklink met al mijn kracht stevig naar mij toe trekken. Wat zouden de nieuwszenders melden?

‘Amsterdams knulletje legt restaurant in as, 43 doden’? Of: ‘Marokkaan pleegt aanslag op restaurant, 43 doden’?

‘Zie je wel, die Marokkanen, zie je wel!’ zal er op straat tegen camera’s van de publieke omroep worden gescandeerd door lieve, Hema-tompoes-etende oudjes. Help ik de prestigieuze praatprogramma’s eens aan gespreksstof voor de komende twintig jaar. Experts en geduchte politici worden uit de stoffige kast getrokken, kunnen zij ook aan hun nationalistische trekken komen. Rechts rukt op, met de snelheid van een rukkende rechterhand, spuitend over de gezichten van links zoals al die moslims sinds het begin van de jaren zestig hebben gedaan, en basta.

Hoofddoekjes worden verboden. Mannenjurken worden verboden.

Moslimmannen moeten verplicht gladgeschoren over straat. Moslimvrouwen ook. Gaandeweg zullen er borden bij de buurthuizen, coffeeshops en portiekjes komen te hangen. Ruiten van snackbars en dönerkebabzaken zullen sneuvelen. Halve

maantjes worden op de borstzak gespeld. De NS biedt haar diensten aan. Helden blazen panden op waar de Sociale Dienst huist. En uiteindelijk, na een half decennium en een tergend lange hongerzomer komen de Chinezen met een omweg op het strand in Den Helder aan.

Feest.

De minister van Buitenlandse Zaken van China komt met het Xing-Yangplan. Eindelijk, Allah zij geprezen, een moslim-joods-christelijk Nederland. Onschendbaarheid. Op antisoennitisme staat de doodstraf. Overlevenden krijgen een klapper van een schadevergoeding én een leven lang gratis winkelen bij de Aldi. De aanslag wordt tijdens de eerstvolgende Bevrijdingsdag als een heldendaad erkend. Ook wordt er een bronzen beeld onthuld op de Vrijheidslaan. Een ruitersstandbeeld van een jongetje met een hawaïbroek en Superman-T-shirt. En dat, godverdomme, allemaal naar aanleiding van de wat-voel-je-je-vraag.

Eveliëns ouders wachtten in spanning af.

Beschaamd trok ik mijn uitgeputte schouders omhoog: 'Sorry, maar ik weet het echt niet.'

Hij zei: 'O. Nou dat kan.'

Zij zei: 'Dat is ook niet erg.'

Hij: 'Je bent tenslotte aan het opgroeien.'

Zij: 'Helemaal waar.'

Tegelijkertijd zeiden ze: 'Dat zul je allemaal nog ontdekken.'

Ze keken elkaar aan en lachten.

Op datzelfde moment doofde de kaars uit. Een dun gordijntje rook steeg op.

De volgende dag sjokten Evelien en ik na schooltijd hand in hand door de lege school. Ze bood haar excuses aan voor het gedrag van haar ouders: 'Als er wijn in het spel is, worden ze overmoedig.'

'Vast niet zo erg als wanneer mijn ouders aan de wijn zouden gaan.'

'Wanneer nodig je me uit bij jou thuis?'

Ze vertraagde het looptempo tot ze bijna stilstond, zodat haar vraag gewichtiger werd. Felle zonneschijn scheen door het hoge raam op haar gezicht waardoor haar pupillen even groot werden als een puntje aan het einde van een zin.

Ik zei: 'Snel.'

Dat was een stom antwoord om haar op afstand te houden. Ik durfde haar namelijk niet te vertellen dat ik geen vriendinnetjes mee naar huis kon nemen.

Mijn moeder wil het liefst dat ik met een Marokkaans meisje trouw. Het liefst uit dezelfde streek, beter nog uit hetzelfde stadje, sterker nog uit dezelfde familie. Een vol nichtje dat drie dagen na mij werd geboren, wordt tot mijn ergernis tot op de dag van vandaag mijn toekomstige vrouw genoemd. Als kind trok ik de haren uit haar hoofd zodat een eventuele liefdesband meteen werd geruïneerd.

Mijn ouders wisten het niet van Evelien. Daar praatte ik niet over met ze. Het was alsof omgang met het andere geslacht simpelweg niet bestond. Het was een onuitgesproken regel die ik als een dwaas opvolgde. Ik heb overwogen om het ze te vertellen, maar verder dan overwegen is het niet gekomen.

Ik trok aan Eveliens hand en verhoogde het looptempo weer.

‘Wanneer is snel? Morgen?’

‘Morgen kan ik niet, die lul van een meneer De Zwaan verzuipt ons in huiswerk.’

‘Overmorgen?’

‘Misschien.’

‘Misschien?’

Ik stond stil.

‘We zien wel, oké? Had ik je al verteld dat je het allermooiste meisje van de school bent?’

‘Nee.’

‘Bij dezen dan.’

Toen ik thuiskwam, smeed ik mijn rugtas in de hoek en zocht ik mijn vader. Ik vond hem in de keuken waar hij thee aan het zetten was.

Ik zei: ‘Hallo.’

‘Hallo?’

Ik zuchtte en verbeterde mezelf: ‘*Salam aleikum.*’

‘Aleikum salam.’

‘Ik wil je iets vragen.’

‘Waar zit je mee?’

‘Ik zit nergens mee.’

‘Maar je wilde iets vragen?’

‘Dat wil toch niet zeggen dat ik ergens mee zit?’

‘Je hebt gelijk. Maar ik voel dat je ergens mee zit.’

Hij keek eventjes naar mij en tilde het theepotje op: ‘Wil je een glaasje?’

‘Nee.’

Ik pakte melk uit de koelkast en schonk een bodempje in een glas. Dronk het in één teug alsof het een shot tequila was. Het was alsof ik mezelf moed indronk: ‘Ik moet van school een presentatie houden met een meisje. We moeten een heleboel voorbereiden en bij haar thuis zijn ze aan het verbouwen.’

Vader stond op het punt een nipje te nemen van zijn thee, maar stopte en zette het glaasje terug op het aanrecht.

‘Dan nodig je haar toch uit?’

‘Echt?’

‘Ja, waarom niet? Is ze wel een beetje aardig?’

‘Heel aardig.’

Hij knikte grinnikend terwijl hij zijn baard masseerde.

‘Dan krijgt ze amandelkoekjes die ik vanochtend gebakken heb.’

Vader schoof de ovenlade uit en pronkte met de rijtjes koekjes in hartjesvorm. Hij stak zijn hand omhoog, ik gaf hem een high five.

‘Waar is moeder?’ vroeg ik.

‘In de woonkamer.’

Ik riep haar. Mijn vader keek eventjes naar mij alsof hij een front wilde vormen.

Moeder kwam de keuken binnen sloffen: ‘Wat is er?’

‘Ik moet van school een presentatie houden met een meisje. We moeten een heleboel voorbereiden en bij haar thuis zijn ze aan het verbouwen.’

‘En nu?’

Terwijl vader een vol theeglas in een leeg glas overschonk en dat steeds herhaalde om de thee af te koelen zei hij: ‘Dus ik zei nodig haar maar uit.’

‘Ze komt het huis niet binnen.’

‘Ze gaan aan school werken, waar ben je bang voor?’

‘Ik ben bang dat ik haar kaal zal plukken als een kip.’

‘De profeet zei: “Wees gastvrij voor iedereen.” ’

‘Zie ik eruit als de profeet?’

‘Kom op,’ zei vader, ‘het is maar huiswerk!’

Moeder keek naar mijn vader zoals alleen kwade moeders dat kunnen. Hij keek naar mij, boog zijn hoofd, liet het glas thee op het aanrecht staan, pakte zijn gebedskralen die hij aan de muur had hangen en liep murmelend weg.

Terwijl ik de trap op liep naar mijn kamer zei mijn vader: 'Iemand heeft je iets opgestuurd. Het ligt op je bed.'

Een passend cadeau, dacht ik, terwijl ik het uitpakte. *Het Achterhuis*, van Anne Frank. Ik sprong vrolijk op de koude vensterbank. Voordat ik begon met lezen, tuurde ik uit het raam naar het bankje. Zielig bankje, helemaal alleen, met alleen het lichtwaas van de lantaarnpaal als een dekentje over zich heen.

Mijn broer nam mij vroeger overal mee naartoe: Ajax-wedstrijden, het Rijksmuseum, het Anne Frank Huis, Tuschinski, het Allard Pierson Museum, peepshows op de Wallen. Dat waren de mooiste dagen van mijn leven. Op het Henrick de Keijserplein vertelde ik wat ik allemaal met mijn broer had meegemaakt. De jongens hingen aan mijn lippen alsof ze de ergste vorm van diabetes hadden en ik ze insuline gaf met mijn verhalen.

Ik wilde ook een boek voor hem kopen. Ik kende een aftands boekhandeltje aan het Sarphatipark dat dag en nacht open was en tweedehandsboeken onder een afdakje had staan. Ik ging erheen.

Er stond een handgeschreven brief boven de boeken: € 1,- *per boek, graag deponeren in brievenbus*.

Ik vond het zo'n mooi initiatief dat ik heel lang naar het briefje staarde. Ik zocht met mijn ogen naar wat mooie titels en boeiende boekomslagen. Eentje trok mijn aandacht. Het boek woog zowat tachtig kilo, dus het kon ook als halter worden gebruikt: *De graaf van Monte-Cristo* van Alexandre Dumas. Ik pikte het eruit omdat erop stond dat het een verdomd spannend boek was over wraak, maar vooral omdat er een gevangenisontsnapping in werd beschreven, zeer gedetailleerd...

Ik viste een twee-euromunt uit mijn zak, twijfelde even, maar deponeerde hem toch in de brievenbus.

Boven de brievenbus stond: *Merci*.

De vensters van de ramen in de kamer van de afdelingsleider waren ondergesneeuwd. Het was maart, maar Koning Winter besloot nog even te blijven

hangen. Ik moest op gesprek bij mijn afdelingsleider. Mijn cijfers waren niet fraai. Ik zou de tweede klas moeten overdoen als ik op deze manier doorging.

Ik beloofde dat ik harder mijn best zou doen.

Of er iets aan de hand was thuis?

Tuurlijk niet!

Ik keerde terug naar het lokaal waar ik les had en deed waar ik ontzettend goed in was, wegdromen.

Als er een docent in de buurt was, hield ik me gedeisd. Zo niet, dan had ik meestal een godskolere grote bek en relde ik zonder geldige reden de boel een beetje bij elkaar. Ik hunkerde naar ontregeling. Het zat in mijn aard om alles te ontkennen, maar ik was meestal degene in de klas die de sfeer goed verziekte en er niet openlijk voor uitkwam.

Ik liet de leraren gissen.

Prachtig vond ik dat.

Ontroerend haast.

Ik zou het zelfs kunst willen noemen.

Weet je waar leraren dus helemaal lijp van worden? Als ik vond dat de wiskunde- of geschiedenisles een verzetje nodig had en iedereen even wakker geschud moest worden, dan begon ik te neuriën.

Zo heel onopvallend.

Een onophoudelijk lage toon.

Zo vervelend en oneindig als het getal pi.

De buurman volgt meteen, zelfs als het iemand is die zogenaamd volwassen was en altijd zei: 'Doe niet zo kinderachtig.'

Ik weet niet hoe ik het moet formuleren, het is een universeel iets: elke leerling wil de leraar dwarsbomen, en al helemaal als de kans om gepakt te worden gering is, ik hoef dat niet uit te leggen. Niet lang nadat je bent gaan neuriën zul je zien dat jouw rij vol goede moed bezig is en al gauw is de hele klas aan het neuriën geslagen. En dat zonder dat je iets hoeft te zeggen, af te spreken of te gebaren.

De klas tegen de leerkracht.

Geweldig gevoel.

Eenheid.

Ik wilde dat ik dat gevoel eeuwig kon blijven vasthouden. Op zo'n moment voelde ik me namelijk intens verbonden met mijn klasgenoten. Zelfs met Max.

Dat klinkt verwarrend en dat is het ook. Meneer De Zwaan had het laatst in zijn geschiedenisles over een gelijksoortig geval. Iets met de vijand van je vriend of zoiets, ik herinner het me niet meer zo goed want op dat moment begon ik te neuriën.

Tijdens het wegdromen zag ik ineens het gezicht van mijn broer door het deurraampje van het klaslokaal. Mijn ogen stelden zich scherp en verdomd, het was hem echt! Hij klopte aan en opende de deur.

‘Sorry dat ik uw les onderbreek, maar zou ik Sam even mogen lenen?’

‘Dit is al de tweede keer dat ik hem uitleen vandaag. Nou, heel eventjes dan.’

Ik was al opgestaan en zigzagde met nauwelijks ingehouden enthousiasme tussen de schooltafeltjes door naar hem toe.

Op de gang vloog ik in zijn armen. Ik deed dat net iets te snel zodat ik pas iets later zag dat zijn been in het gips zat en dat hij op twee krukken steunde.

‘Broertje! Ik heb je gemist, man!’

Hij bekeek mij.

Ik vroeg: ‘Hoe ben je hier gekomen?’ Toen schoot het boek door me heen dat ik hem had gestuurd. Was hij over de hoge gevangenismuur geklauterd en daarna de vrije wereld in getuimeld waardoor hij zijn been had gebroken?

‘Ben je ontsnapt?!’

‘Wist je dat het in Nederland niet strafbaar is om te ontsnappen uit de gevangenis?’

‘Dus je bent ontsnapt?’

‘Nee. Ik ben vanochtend keihard gevallen tijdens het sporten, krak. Dus moest ik naar het ziekenhuis om het in het gips te laten zetten. En onderweg dacht ik, ik moet even langs mijn broertje. Dus vroeg ik mijn privéchauffeur of dat even kon gezien mijn drukke agenda.’ Hij seinde naar een dikke meneer aan het einde van de gang. De meneer keek op van zijn kruiswoordpuzzel, zwaaide en zei: ‘Nog een klein minuutje.’

Kauwend op een potloodje keek hij weer naar zijn kruiswoordpuzzel.

‘Dat is de bewaarder over wie ik je had geschreven. Je had moeten zien hoe dik hij eerst was, ‘Kerstman’ noemde iedereen hem op de afdeling. Nu loopt hij te zeiken dat hij zoveel is afgevallen!’

‘Hoezo?’

‘Al zijn oude kleren passen hem niet meer!’

De bewaarder zei: ‘Hé, dat hoorde ik!’

We lachten. Mijn broer legde zijn hand in mijn nek.

‘Ga je nu al terug?’

‘Ik moet wel, het is geen schoolreisje. Als iemand erachter komt dat hij een gevangene een gunst heeft verleend dan is hij de lul!’

Ik had toevallig een viltstift in mijn zak, ik pakte die om iets op het gips te schrijven. Hij stak zijn been uit en kreunde. Ik schreef: *In de Pijp zijn we lijp!*

Ik vroeg: ‘Wil je nog iets voor me doen voordat je weggaat?’

Mijn broer had op de deur geklopt. Hij vroeg of hij Max even mocht lenen.

Dat mocht.

Max keek verbaasd maar vond het wel een leuk plan om er eventjes tijdens de les tussenuit te gaan. Hij deed de deur grijnzend dicht. Mijn broer zette één kruk tegen de muur. Hij stond op één been en pakte Max bij zijn keel, duwde hem tegen de muur en wurgde hem een tijdje. Ik genoot met volle teugen. Max’ Prada-schoenen kwamen van de vloer en spartelden als gevangengenomen vissen. De bewaarder keek op. Mijn broer wuifde dat hij er zo aan kwam. De bewaarder schudde het hoofd terwijl hij lachte.

‘Als je nog één keer iets tegen mijn broertje zegt, zal ik je spietsen, braden en opvreten, zwijntje.’

Mijn broer liet los, waardoor Max als een zak aardappelen op de grond viel. Zijn gezicht was felrood en zijn nekader, die normaal verzonken lag in een hele hoop vet, kon je heftig zien pompen.

‘Ik hoef je vast niet te zeggen dat dit tussen ons blijft? Ga naar de plee en blijf op de pot zitten tot dit uur eindigt.’

Max verdween rennend en naar adem happend het toilet in.

Het geschater van mijn broer en ik weerklonk door de schoolgangen. We klaptten de handen tegen elkaar, trokken onszelf naar elkaar toe. Hij legde zijn voorhoofd tegen het mijne.

‘Concentreer je op school. Ik zie je snel.’

Hij draaide zich om en het getik van het rubberen uiteinde van de krukken vulde de gang.

Halverwege stopte hij. Hij vroeg zonder om te kijken: ‘De belofte van...?’

Ik knikte en zei zachtjes: 'Pisa.'

Ik bleef staan kijken tot hij zijn arm om de bewaarder sloeg en de trappen af hinkelde. Ik stond op het punt te gaan huilen maar deed dat natuurlijk niet. Mijn ogen besloegen zodat het beeld waterig werd als een aquarelschilderij.

Na een lange, woeste winter, zelfs de lente werd overgeslagen, begon het eindelijk zomer te worden. Ik borg mijn schoenen op in de kast en trok teenslippers aan.

Ik had met Evelien afgesproken. We hadden elkaar meer dan een week niet gezien. De proefwerkweek was de boosdoener. Evelien was inmiddels nog steeds niet bij mij thuis gekomen, ik had haar verteld dat mijn moeder het liever niet wilde. Evelien snapte het niet en moest ervan huilen, midden in de volle kantine. Haar ouders vonden het bijzonder merkwaardig dat ze niet bij mij thuis kon komen en confronteerden haar er continu mee. Iedere keer als ik bij haar thuis was, was de sfeer geprikkeld.

Met Evelien achter op de fiets zette ik koers naar de weilandjes aan de Amstel. Als het mooi weer was, ging ik met mijn familie in die weilandjes picknicken. Evelien had haar handen niet om mijn middel geslagen zoals ze altijd deed.

Evelien sprong zo snel als ze kon van de fiets. We strompelden langs de Amstel tot we een bankje vonden waar mos op groeide. De zon hing halverwege de lucht en zond een baan van glitters over het groene water.

Evelien was anders dan normaal. Ze was een beetje stil. Te stil. Ze had nauwelijks gepraat.

'Is er iets?'

Ze antwoordde niet.

'Hallo?'

Ze keek mij niet aan.

Ze frommelde in alle ernst aan een grasspriet.

Een uur later zat ik op het bankje voor mijn deur. Halfdood. Het voelde alsof mijn borst openscheurde, man wat een pijn.

Evelien had het uitgemaakt. Ze had op het bemoste bankje een verhaal opgehangen in de trant van: ik weet het ook allemaal niet, misschien is het wel beter zo, ik wil ook bij jou over de vloer komen, het is niet eerlijk allemaal – en daarna luisterde ik niet meer. Wel toen het woordje 'cultuurclash' viel, want toen

wist ik zeker dat een van haar ouders, of allebei, een hartig woordje met haar had gewisseld voordat ze tot deze beslissing was gekomen. En dat stemde mij weer ongelukkig, want zij kon het wél met haar ouders over mij hebben en ik niet met mijn ouders over haar.

Alsof het niet mooier kon, bleef ik ook nog zitten. ‘Doubleren,’ noemde mijn mentor het. Hij zei dat ik met mijn ouders naar school moest komen.

‘Dat kan niet want ze zijn op ziekenbezoek in Marokko en pas na de zomervakantie zullen ze terug zijn.’

Dus kreeg ik een formulier mee dat zij moesten ondertekenen zodat ze wisten dat ik het tweede jaar opnieuw zou doen.

‘Wel direct aan je ouders geven als ze weer terug zijn.’

‘Natuurlijk, meneer.’

‘Hebben jullie nog steeds geen huistelefoon?’

‘Nee.’

‘Zijn ze toevallig bereikbaar op een mobiel nummer?’

‘Toevallig niet. Ze zitten heel hoog in de bergen en daar hebben ze nooit bereik.’

In mijn kamer krabbelde ik een handtekening op het formulier en verstopte het onder het tapijt. Tegen mijn ouders zei ik dat ik over was.

Vader zei: ‘Allah heeft mijn gebeden verhoord!’

Had verdomme wat harder gebeden, man.

Niks amen.

De hele zomer bleef ik binnen, met dichte gordijnen. Ik voelde mij solidair met mijn broer. Ik was blij als het avond werd, want ik kon slecht tegen daglicht. Het dagboek van Anne Frank las ik een keer of dertig uit. Langzaamaan begon ik een beetje door te draaien. Ik stelde mij gestoorde dingen voor. Het leek op een gegeven moment alsof ik met Anne in het Achterhuis ondergedoken zat. Als het avond werd, sloop ook ik op mijn tenen rond en gebruikte ik zo min mogelijk licht. Elke keer als ik het dagboek opnieuw las, hoopte ik dat Anne tegen het einde alsnog de Bevrijdingsdag zou beschrijven. Maar elke keer moest ik de realiteit onder ogen zien. Betraand. Kloteverraders! Op een avond besloot ik iets te doen, in opperste staat van depressiviteit welteverstaan. Boven aan de laatste bladzijde

van het dagboek schreef ik 'Lieve Kitty'. Daaronder beschreef ik Bevrijdingsdag. Voor Anne. Zo kreeg ik het warme gevoel dat ze de Shoah alsnog had overleefd en dat ze nu grijs en oud, maar wel lief, met de kleinkinderen voor haar deur op het grasveldje van het Merwedeplein zat te picknicken. Na het picknicken zouden haar kinderen in een cirkeltje om haar heen zitten en zouden de kleinkinderen voor de zoveelste keer vragen naar de getatoeëerde getallen op haar onderarm.

Na de oorlog had Anne samen met Simon Wiesenthal haar verraders opgespoord om hen flink te laten aftuigen door een knokploeg potige marktjoden van het Waterlooplein, die na hun werk de Amsterdamse boksscholen bevolkten en de ramen van de bokszalen in de winterperioden deden gloeien en druipen. De verklikkende tongen werden met brute kracht uit de gillende kelen getrokken om vervolgens met een bot slaggersmes moeizaam af te worden gezaagd. Na de tongen werden er cijfertjes in de onderarmen gekerfd. Daarna paradeerden ze jubelend door de straten terwijl ze de lichamen knersend over het asfalt meesleepten, slordige rode sporen achterlatend. Amsterdammers langs de weg moedigden ze aan als supporters bij een wielervedstrijd, van de marktkraampjes op het Waterlooplein langs de Stopera, tot over de Blauwbrug die met zijn gietijzeren bogen op een Parijse Seinebrug lijkt. Bij de brugleuning stonden foto's schietende toeristen op hun tenen om een glimp van het bloederige tafereel op te vangen. Voorbij de Blauwbrug, langs de Amstel bij De Kleine Komedie en al die flikkerende flikkertentjes tot aan de klingelende klanken van het carillon van de Munttoren. Over het Rokin, over de oneffen kinderkopjes op de Dam waardoor het sleepgeluid even anders klonk, als een rappe rapcadans. Langs dat nationaal bekende, langwerpige monument dat op de lul van God lijkt. Over het Damrak, langs het Beursplein, waar al die zoetgeurende Zegna-maatpakken met hun gepolijste kapsels het land op nog diepere punten brengen dan de metroschachten van de Noord-Zuidlijn. Het eindsprintje naar de drukke, van applaus vervulde hal van het Centraal Station, de trappetjes op naar de winderige perrons waar uiteindelijk de lillende lichamen, in koor: 'Eén, twee, drie!' op het spoor werden gekieperd, alvorens er natuurlijk gulzig beslag was gelegd op schoeisel, broeken, truien, manchetknopen en bretels van de verraders – het waren immers marktjoden.

In de verte doemden ze op: gele treinen, stipt op tijd, met gillende snelheid. Met Hollandse vlaggetjes aan weerszijden. De roterende wielstellen sneden in de

lichamen als snijmachines van slagers door het vlees. Een ledematenfestijn van wereldklasse.

Tegen haar kinderen en kleinkinderen op het Merwedeplein, die op pluizige dekentjes om haar heen zaten, zou Anne grappen dat de cijfertatoeage haar telefoonnummer was en dat ze dat in de oorlog had laten tatoeëren voor het geval ze het zou vergeten. Daarna zou ze vertellen dat het allemaal heel weinig had gescheeld of ze zouden niet hebben bestaan. Dat ze zich moesten realiseren hoeveel geluk ze hadden, dat ze zelf enorm veel geluk had gehad. Terwijl ze dat vertelde, flitsten de geselende beelden weer voorbij, als een rolprent die geen einde kent. Ze voelde tranen opwellen, maar sterk als ze is glommen haar ogen slechts een beetje. Ze had zichzelf jaren geleden de belofte gedaan dat ze er geen traan meer om zou plengen, uit innerlijk verzet; het kleine beetje dat ze niet van haar konden afpakken, haar in duizend stukken gereten waardigheid, domineerde ze liever dan zich te laten gaan. Wel stopte Anne zonder dat ze het doorhad met vertellen, en zagen haar kinderen dat ze haar kaakspieren aanspande, waardoor er steeds plechtig twee bobbels aan weerskanten van haar gelaat uitstaken, ritmisch, ritmisch als haar kloppend hart. Opa pakte Annes hand beet en kneep erin. Beide handen waren geteisterd door ouderdomsvlekjes, alsof een kunstschilder met bevlogen halen de vlekjes er met zijn verfkwast op had gesmeten. Opa was een Canadees uit Vaughan, een klein stadje niet ver van de grens van Amerika. Als hij sprak, dan hoorde je, als je goed luisterde, ergens ver weg in zijn baritonachtige stem nog zijn accent. Accentjes vervagen zelden helemaal, net als herinneringen. Anne bleek sterker te zijn dan een infanterist. Ze had hem, weliswaar niet zonder slag of stoot, overgehaald om in Amsterdam te blijven. Heel soms grapte ze dat dat een moeilijker opgave was geweest dan die drie verschillende kampen overleven. Haar zus verklaarde haar voor gek. Margot was halsoverkop naar Israël geëmigreerd, exact een maand nadat Israël onafhankelijk werd en was uiteindelijk, ze heeft haar woord gehouden, kraamverzorgster geworden.

Daarna pakten de kinderen Annes hand en knuffelden ze met z'n allen hun opa en oma. Tot iemand een grapje maakte dat ze buiten stonden te janken als zuigelingen en ze allen moesten schaterlachen, terwijl ze werden gestreeld door de laatste zonnestralen die de bovenste ramen van de zandkleurige huizen op het Merwedeplein, in hun pupillen weerspiegelden...

Op diezelfde plek stond er nu midden op het Merwedeplein een bronzen standbeeld van een meisje dat verdomd veel op Anne leek en dat in de ene arm een schooltas omklemde en met de andere hand een koffer vasthield, en dus de impressie wekte ergens naartoe te gaan. Waarschijnlijk van haar ouderlijk huis aan het Merwedeplein naar het Achterhuis aan de Prinsengracht, om daarna Bevrijdingsdag op de Dam te vieren. Daar, tussen al het gejuich en de vrolijkheid, bulderde een colonne Canadese tanks, de grond trillend als bij een lichte aardbeving. Daar zou de hand van een jonge soldaat Anne op zijn tank hijsen. Zittend op de zijkant van de tank zouden ze zoeven door de binnenstad. Anne merkte op dat er schelpen in de rupsbanden zaten vastgekleefd en wees ernaar. De jonge soldaat liet de tank stoppen, klom eraf, pakte zijn zakmes waarop zijn dienstnummer gegraveerd was en wrikte wat schelpjes los. Hij maakte er inkepingen in, trok een veter uit zijn legerlaars, reeg de schelpen eraan en bond de schelpenketting om Annes hals. Met hem zou zij de rest van haar leven doorbrengen...

Mijn god, wat heb ik toch een bloedhekel aan de realiteit.

Maar zoals ik al zei, ik was behoorlijk aan het doordraaien.

Ik was zo boos op alle verraders die op deze aardkloot rondliepen. Mijn handen jeukten, ik wilde Soesi in mekaar rossen. Hij was degene die verantwoordelijk was voor het feit dat mijn broer nu vastzat. Ik bekeek bokswedstrijden van Muhammad Ali op YouTube. Ik bestudeerde zijn swingende voetenwerk maar vooral zijn snelle stoten. Ik zou venijnig snel en adequaat moeten reageren als ik ooit oog in oog met Soesi zou komen te staan. Na de landing van de eerste vuistslag meteen de andere erachteraan, en nog één en nog één en nóg één, zodat hij niet de tijd kreeg om na te denken.

Kaboewm!

Patspats!

Boem!

Een overrompelende hagelvlaag van harde, koude stoten.

Ik ramde uiteindelijk met mijn vuisten op de toetsen van de vleugel om af te koelen. Ik legde mijn nek tussen de opengeslagen vleugelklep, die in een hoek van 45 graden stond. Als ik nu de klepstok met de vlakke hand wegsloeg, zou ik

onthoofd worden. Bereidwillig bracht ik mijn hand naar de klepstok. Ik voelde er voorzichtig aan, als een vis die het aas onderzoekend aftast...

Iedereen die ik liefhad, verdween.

Ik was mijn broer en Evelien kwijtgeraakt, ik was blijven zitten. Erger nog, ik verzwéég dat ik was blijven zitten.

Hoe lang zou ik dat volhouden?

Mijn kamer verstikte mij. Mijn huis verstikte mij. Thuis vond ik niet wat ik zocht, dus ging ik instinctief naar de plek waar iedere Marokkaan naartoe gaat als hij zoekende is, maar vooral niets te doen heeft in zijn leven.

Het buurthuis.

In de Pijp zijn we lijp.

Dat motto moest in ere worden gehouden.

Hoog worden gehouden.

Als de eeuwig brandende vlam van Olympia.

Ik bestudeerde tijdens de geschiedenisles zowat het hele uur Guevara's gezicht. Zonder dat ik wist hoe laat het was, wist ik dat binnen twintig seconden de bel zou gaan en de les geschiedenis voor altijd geschiedenis zou zijn.

Trrrrrrrrrrrrrrrrrrring!

Ik vloog op alsof de bel mij tot leven bracht en verliet joelend de klas.

De volgende les was niet op school. Als het mooi weer was, kregen we filosofieles in de tuin van mevrouw Zeeman. Dat moesten we altijd voor ons houden want ze wilde niet dat de rector erachter kwam. Daarom alleen al vond ik haar geweldig. Ze woonde in een straatje achter de school.

Mevrouw Zeeman stond glimlachend bij het tuinhek, begeleidde ons de tuin in en gebaarde naar de tuintafel. Daarop lagen filosofieboeken, chocoladebonbonnetjes, tompoezen, roze koeken, frisdrank en een pak melk. De melk zette zij speciaal voor mij neer. Melk met extra calcium, elitemelk. Toen iedereen op de tuinstoelen zat en met elkaar praatte, stak mevrouw Zeeman haar hand op. Gouden armbandjes schoven naar halverwege haar onderarm. Iedereen zweeg.

‘Mijn filosoofjes, voordat ik inhoudelijk met de allerlaatste les begin, wil ik eerst iets kwijt...’

Tussen mevrouw Zeemans verhaal door hoorde ik iets in de verte. De geluidsgolven waren de school ontvlucht, surften op een krachtige wind de Stadionweg over, tussen ronddraaiende spaken van fietsers, onder rijdende auto's door, veerden op een verkeersdrempel zodat mijn oorschelp het verzwakte geluid opving, cirkelend als een balletje in een trechter. Door mijn gehoorgang, het trommelveelies, langs de gehoorbeentjes. Het slakkenhuis zette de trilhaartjes in beweging, de gehoorzenuwen vingen het op, stuurden het meteen door naar de hersenen en die herkenden de geluiden van de schoolbel.

Een nieuw uur was ingegaan.

4

De jaren van de tweede tot de vijfde klas waren mijn Middeleeuwen. Nog iedere dag miste ik de naar lavendel geurende hals van mijn eerste liefde. De belletjes en brieven uit de bajes namen af. Vader was gestopt met roken en kwam kilo's aan. Tot ergernis van mijn moeder, zij werd steeds dunner. Mijn tweelingzusjes maakten carrière in de supermarkt: Mina was teamleidster, Lina was assistent-manager.

Het was pas in de vijfde klas van het vwo dat ik mijn eerste echte hechte vriendschap sloot. Het lot fluisterde mij in dat ik naast die stille jongen in de hoek moest gaan zitten. Toen ik Ysbrand Paars voor het eerst zag, moest ik denken aan een blonde puppy. Hij keek zo onschuldig uit zijn blauwe ogen dat ik meteen wist dat ik hem onder mijn hoede moest nemen. Het was een gevoel dat ik bij niemand eerder had gevoeld. Ik wist dat hij zich in Amsterdam Oud-Zuid staande kon houden, maar als hij buiten zijn natuurlijke habitat zou treden, zouden ze hem als hyena's opvreten.

We keken elkaar eventjes aan en knikten.

'Sam Zafar.'

'Y-y-y-y-ysbrand Paars.'

Hij knipperde met zijn ogen waardoor hij nog aandoenlijker was dan eerst. Ik hield mij in om hem niet over zijn lange, mooie blonde haren te aaien.

Ik deed hem na: 'Y-y-y-y-ysbrand? Hoeveel y's zijn dat? Nee, grapje gozer. Mag ik je iets vragen?'

Hij keek vragend naar mij. Durfde niet te praten, bedacht ik mij, want anders zou hij waarschijnlijk weer vastlopen als een gekraste plaat.

'Weet je waar je op lijkt?'

Hij trok een wenkbrauw op.

'Een fucking puppy, ouwe.'

'M-m-m-mag ik jou nu wat vragen?'

'Ga je gang.'

'Hoe kom je aan zulke gespierde armen?'

‘Rukken. Nee geintje, sportschool.’ Ik trok de mouw van mijn shirt omhoog en vervolgde: ‘*Dumbbell curl* voor de biceps, dippen voor de triceps en zijwaarts heffen voor de schoudertjes.’

Ik was fanatiek aan het fitnessen. Ik was sinds kort thuis begonnen met lichte gewichten maar al snel verveelden die mij en ging ik op de sportschool verder met zwaardere. Mijn broer had een mooi schemaatje voor mij gemaakt. De hoofdreden dat ik aan de gewichten ging hangen was omdat ik sterker dan Soesi wilde worden. Als ik hem in de toekomst zou tegenkomen, mocht hij geen schijn van kans hebben.

Ysbrand knikte bedenkelijk toen ik hem vertelde over de oefeningen.

‘Moet je horen, pup,’ zei ik. ‘Ik zoek nog een trainingsmaatje. Mag ik een pitbull van je maken?’

‘O-o-o-o-o-’ hij zuchtte woedend, ‘o-o-o-o-o-’

‘Oké?’

Hij knikte.

Diezelfde dag gingen Ysbrand en ik na school fitnessen. Hij was sterker dan ik had verwacht en het opmerkelijke was dat zijn linkerarm sterker was dan zijn rechter. Ik leerde hem de adem- en heftechnieken. Hij pikte mijn aanwijzingen snel op en als ik met zware gewichten in de weer was dan stond hij achter mij om mij te helpen, stil en scherp surveillerend.

Als hij bezig was, hielp ik hem: ‘Kom op Ys! Knallen! Rammen! Beuken Ys! Laatste! Nog eentje! Nog eentje om het af te leren! En nog eentje voor onderweg!’

Na iedere training dronken we bij mij thuis een proteïneshake met havermout en banaan. Mijn moeder kwam iedere keer naar mijn kamer met een dienblad vol koekjes die mijn vader had gemaakt. Van Hollandse meisjes moest ze niets hebben, Hollandse jongens daarentegen, daar had ze niets op tegen. Was ik verdomme maar homo geweest!

Mijn vader noemde Ys *rubío*, Spaans voor blonde. Toen hij hem voor het eerst zo noemde, snelde ik naar de badkamer, pakte de flessen shampoo voor blond haar en gaf ze aan Ys.

In mijn kamer vroeg Ys: ‘Is dat een Marokkaanse gewoonte?’

‘Wat?’

‘Dat bezoek shampoo krijgt?’

‘Ja, wist je dat niet?’

‘Nee.’

‘Dan weet je dat nu. Marokkanen hechten heel veel aan hun haar en het haar van anderen. Weet je wat je nooit moet doen bij een Marokkaan?’

‘Hem vertrouwen?’

We lachten terwijl ik mijn kuif kamde voor de spiegel. Ik wees met de kam naar hem.

‘Kijk je uit, Ys? Je zit in het hol van de leeuw. Let even op, ik vertel je serieuze shit, het kan je je leven kosten. Nooit aan het haar van een Marokkaan zitten. Nooit.’

‘Echt? Ook niet aan jouw haar?’

‘Een bisschop mag mij overal bezoedelen, als hij van mijn kuif maar afblijft.’

‘En als ik nu aan jouw haar zit?’

‘Hollanders met kloten? Bestaan die?’

Hij stond op en ging vlug met zijn hand door mijn haar. Ik pakte zijn hand in de lucht, vloerde hem en hield hem in een houdgreep. We rolden luidruchtig lachend over de koude kamervloer.

‘Nooit meer doen. Zeg sorry!’

‘Nee.’

‘Zeg het!’

‘Nee!’

We stonden allebei sukkelig op toen we doorhadden dat mijn moeder bij de deuropening naar ons stond te kijken.

Vanaf het moment dat Evelien het uitmaakte, was ik iedere dag in het buurthuis te vinden. Ik zag Evelien wel eens op school maar ik negeerde haar compleet. Ze had mij zo’n pijn gedaan dat ik op een avond mezelf wijsmaakte dat ze gestorven was. Dat hielp bij het verwerkingsproces. Als ik haar op school zag dan was dat slechts haar geest die nog ronddwaalde op aarde. Feit was dat het helemaal niet hielp en ik iedere dag wel duizend keer aan haar dacht.

Maar goed.

De eerste keer dat ik in het buurthuis in de Diamantbuurt kwam, was magisch.

Ik naderde buurthuis Cinetol, dat zetelde in een wit gebouw met spuuglelijke gele accentjes. Het lag in de Tolstraat, een zijstraatje van de Van Woustraat.

Tegenover diamantslijperij Asscher en naast de bibliotheek. Daartussen interviewde een cameraploeg mensen die voor een gesneuvelde autoruit stonden. De bieb was trouwens ooit een theosofische tempel, toen een bioscoop en daarna werd het een homobioscoop. Nu is het dus een bibliotheek, maar wie leest er tegenwoordig nog boeken? Over een paar jaar zal de bieb denk ik worden omgedoopt tot een moskee.

Voor de deur van het buurthuis zag ik Duivel onderhandelen met een jongen in een rood pak waarop STRAATCOACH stond. Ik heb vroeger met Duivel op de Koranschool gezeten. We hebben die Heilige Oorlog overleefd. Man, wat kregen we een pak slaag met de bamboestok als we de Koranverzen niet hadden geleerd. Ik had Duivel lange tijd niet gezien maar omdat we leed hebben gedeeld, was onze band nog behoorlijk intact gebleven, als een vliegtuigbom die een halve eeuw later bij graafwerkzaamheden wordt ontdekt.

‘Duivel!’

‘Sam?’

Duivel zag eruit alsof-ie opgegroeid was in de hel. Hij had een slag in zijn linkerwenkbrauw waardoor die omhoogstak. Een soort duivelshoorn.

We knuffelden elkaar broederlijk.

Duivel zei: ‘De laatste keer dat ik je zag was toen die Koranschoolteef die bamboestok kapot had geslagen op m’n handpalm!’

‘Ik probeer die prachtige tijd te vergeten.’

‘Het kostte me nog dagen om de splinters eruit te peuteren! Als ik dat teringwijn ooit tegenkom, op Allah, ik sla d’r dood.’

‘Ik doe met je mee!’

‘*Faka*, je broer? Is het waar dat Soesi hem heeft verraden?’

Ik knikte.

‘Dus het is echt waar? Ik geloofde het niet toen ik het hoorde. Ze waren altijd samen!’

‘Van wie hoorde je het?’

‘De hele buurt heeft het erover!’

‘O ja?’

Duivel werd geroepen door de straatcoach en zei dat hij er zo aan kwam.

‘Ze hebben toch die geldwagen aangepakt? Met die dikke BMW-motor, 1200 cc, fucking wajow, zelfs Allah zou mij niet eens kunnen bijhouden met dat ding onder

mijn reet. Iedere keer als ik zo'n waardetransport zie, beginnen mijn handen te jeuken en moet ik aan je broer denken. Geruchten gaan rond dat hij geld in het bos heeft verstoppt en nooit meer van zijn leven hoeft te werken als hij vrijkomt.'

'Onzin.'

'Ja, ja, hou je maar dom. Hoeveel was het? Een paar miljoen?'

'Die straatcoach roept je, ga naar hem toe.'

'Die gierige hond wil niet omlaag met zijn prijs.'

'Wat verkoopt-ie?'

'Hasj en gestolen iPhones.'

'Echt? Een straatcoach?'

'Ja. Ik zou het onderhandelingsgesprek eigenlijk moeten opnemen en zijn teringmoer chanteren. Of opsturen naar wat kranten. Wordt meteen voerpaginanieuws. Over nieuws gesproken, heb je een tijdje geleden op het journaal gezien dat er een stel was weggepest?'

'Ja!'

'Daar was ik verantwoordelijk voor. Ik houd de buurt schoon tegen ongedierte. Iedere puf die we lieten, en dat bedoel ik letterlijk, meldden zij bij de politie. Dan kregen we weer boetes voor samenscholing. Dus moesten we wel harde maatregelen nemen. Je weet wat Bush zei.'

'Nou?'

'*You're either with us or against us.*'

'En zo is het.'

Duivel en ik strompelden een betonnen trap op en bij elke tree hoorde ik steeds harder gebonk van rapmuziek. Mijn hersenen doorzochten het muziekarchief en stuitten al snel op 2Pac, 'I Wonder If Heaven Got a Ghetto'. Een groepje gierende gozers zat boven aan de trap. Ze schudden Duivel hartstochtelijk de hand, ze noemden elkaar 'soldaat' en 'strijder'. Duivel vertelde wiens broertje ik was. Ze schudden mij de hand. Heel lang en onderdanig.

Aan het einde van de donkere gang brandde een lichtje boven een deur met daarboven een bordje: CHILLKAMER. Sterke hasjgeur deed mijn adem een beetje sukkelig stokken. Het lampje dat boven mij hing zat verstrengeld in talloze snoeren, alsof het gewurgd werd. Het leek alsof de draden het lampje probeerden te belemmeren, maar dat weerhield het er niet van de boel aan het einde van de

donkere gang toch te belichten. Een klein beetje weliswaar, maar toch. Duivel keek mij eventjes aan en duwde de deur open. Banend door een asgrijs rookgordijn klaarde het langzaam op: ik zag Marokkanen schreeuwen en krioelen alsof ze door de soek dwaalden.

Twee jongens waren tegelijkertijd vol woede met dartpijltjes aan het gooien: op het dartbord was het gezicht van Geert Wilders geplakt.

Een tweetal zat luidruchtig achter de gesubsidieerde Xbox vechtspelletjes te spelen. Anderen imiteerden de gevechten. Sommigen zaten onderuitgezakt naar het door schimmel aangevreten plafond te kijken terwijl een smeulende joint in hun mondhoek hing. Rook krulde op langs de vieze haartjes op de bovenlippen, bloeddoorlopen ogen en opgeschoren hoofden. Ze zaten er best wel verloren bij, als comapatiënten voor wie de hoop jaren geleden was opgegeven. De enige motoriek die ze nog beheersten was de joint tussen de gebarsten lippen schuiven.

In de hoek hing een bord: FILMHOEK. Een groepje zat naar een muur te kijken. Er werd een misdaadfilm op geprojecteerd. Ze waren heel braaf vergeleken met de rest. Totdat een van hen opstond, naar de muur wees en zei: 'Let op, let op!' Ray Liotta deed voorzichtig de kofferbak open. Er lag een bebloede man in. Joe Pesci stortte zich op hem en stak hem herhaaldelijk met een mes. De jongens moedigden hem aan. Opgewonden schreeuwden ze: 'Maak 'm af! Snij z'n hoerenmoeder open, snij 'm!'

Tussen het tot moord aanzettende marktgejoel door klonken tingelende geluiden. Ik zocht het geluid op. Een drietal jongens stond in de hoek muntjes tegen de verste muur te gooien. Degene die het muntje het dichtst bij de muur gooide, mocht beide muntjes incasseren.

'Doe die fucking niggermuziek wat zachter!' schreeuwde een jongen die achter een pc zat die was vastgeschroefd aan de wand. Boven de pc stond een bordje: HUISWERKHOEK. Hij wekte enorme nieuwsgierigheid op, dus ging ik stiekem achter hem staan. Hij zat op www.opsporingverzocht.nl en in het balkje waar 'zoeken' stond, had hij 'overval op joewelier' ingetikt. Hij was een beetje van slag omdat er geen zoekresultaten werden gevonden. Ik boog voorover en verbeterde het een en ander voor hem. Enter. Er waren 344 resultaten.

Hij zei: 'Soldaaaaaat!', salueerde en gaf mij een boks.

Toen hij me aankeek, schrok ik me rot. Zijn gezicht leek op een gebruikte snijplank: vergeven van krassen en littekentjes.

‘Ben je nieuw?’

‘Ja.’

Hij zei wat, maar de jongens die de film zaten te kijken, begonnen stoelen tegen de muur te gooien.

Hij herhaalde: ‘Gappie, ik ga even huiswerk maken, spreek je later.’

Hij zette een uit elkaar vallende koptelefoon op en draaide zich weer om naar het scherm. Ik gaf hem een schouderklopje en keek een beetje verdwaasd om mij heen. Op de betonnen wand was met graffiti gespoten, gele letters dreven op een blauwe achtergrond. De tekst bevestigde de situatie: In de Pijp zijn we lijp.

Elke stap die ik in het buurthuis zette ging gepaard met een knersend geluid. Volgens mij was er elfhonderd jaar niet gedweild. Er lagen kapotte plastic bekers, afgelebbelde peukjes en popcorn op de grond. Op een ranzig tafeltje stond een bak met chips en popcorn weg te teren en daarnaast een grote kan met pisgele limonade en een torentje witte plastic bekers. Een jongen met een capuchon op zijn hoofd greep gniffelend een handjevol popcorn en smiet het in het gezicht van een andere jongen. Dat ontaardde in een wurgpartij, maar je kon aan de manier van wurgen zien dat de twee beste vrienden waren. De lieve Turkse begeleider kermde snijdend door de hasjmosfeer: ‘Hé! Hé! Hou op of anders opgesodemierd!’ Hij schonk limonade voor Duivel in. Duivel zocht mij met zijn ogen en gebaarde of ik ook wilde. Ik knikte. Langzaam liep ik naar hem toe en nam wat te drinken. Flauwe lauwe limonade, maar wel limonade.

Duivel vroeg de begeleider: ‘Hoe gaan de zaken, Turk?’

De begeleider negeerde hem, liep mokkend langs het tafeltje, ging grommend door zijn knieën, ruimde de popcorn met zijn ruig behaarde handen op en vloekte in een taal die niet de mijne was, en ik, ik had volledig zicht over de waanzin in de Chillkamer. Nooit geweten dat er zo’n verborgen wereld binnen handbereik was. Ik was erin gestapt, de toegang was gratis, het plezier oneindig. Thomas Mores Utopia ontvouwde zich voor mijn snufferd, slechts weinigen wisten hiervan, alleen een select groepje mocht hiervan deel uitmaken, de uitverkorenen. Er is geen plek voor mensen die zich niet willen aanpassen in Utopia, zoals dat echtpaar dat weggetreiterd werd: zij weg, ik kwam erbij.

Ik voelde mij de eerste seconde al thuis: de bedwelmende geuren van Marokko, chips en limonade, 2Pac op de achtergrond. 2Pac had het trouwens mis. Dit is

eigenlijk godslastering maar ik zeg het toch: het is niet de vraag of de hemel een getto heeft maar of het getto een hemel heeft. En dat heeft het. Dit buurthuis was het levende bewijs ervan. Wie hield het voor mogelijk, het paradijs verscholen in de Diamantbuurt? Moslims sparen hun hele leven voor een reis naar Mekka, christenen sloffen zich de godkolere naar Santiago de Compo-nog iets en joden klagen kordaat een muur bij elkaar, maar ik hoefde slechts door twee straatjes te wandelen en ik was er. Het hiernamaals. Het speelde zich af in het nu. Dus dronk ik het bodempje lauwe limonade leeg, boerde, tikte Duivel met mijn elleboog aan en zei: 'Gappie, hier moeten we vaker komen.'

Het buurthuis organiseerde interessante activiteiten. Razend populair waren de zeer educatieve tripjes naar de Efteling en Walibi. Daarvoor moesten we zogenaamd wel beloven dat er geen rottigheid werd uitgehaald. Onze beloftes stonden gelijk aan die van politici. Naar aanleiding van de gewelddadige pretparkexcursies werden kickbokslessen in het leven geroepen. Om de zelfbeheersing onder controle te krijgen. Ik had mij ingeschreven, na aandringen van Duivel. Hij zat steeds te brallen over een of andere bekende K1-vechter die de trainingen zou verzorgen.

In de gymzaal stelden we ons geknield op. De kickboksleraar was te laat. We hoorden slippende autobanden en concludeerden dat hij het moest zijn. Hij kreeg een beetje op zijn flikker van de directeur van het buurthuis, want de uurtjes kickboksen die hij ons gaf gingen af van de taakstraf die hij aan zijn broek had hangen. Hij was veroordeeld voor mishandeling en huisvredebreuk.

De kickbokslessen sloten perfect aan bij mijn streven Soesi te grazen te nemen. Dat stond nog steeds hoog op mijn verlanglijstje, onder het vwo-diploma dat een jaartje uitgesteld was. Maar op een mooie dag zou ik ze hoe dan ook in mijn handen krijgen, het vwo-diploma en Soesi. Ik stelde me die beelden voor tot ze bruisten van levendigheid.

Ik lette heel goed op de houding van de K1-vechter: de dekking, de lancering van de stoten vanuit de schouders, de voet die continu meedraaide zodat de stootkracht ten volste werd benut.

Aan het einde van de les moesten we knielen en de ogen sluiten, terwijl de kickboksleraar ons toesprak: 'Concentreer. Adem in. Adem uit.' Ik snoof zure zweetgeuren op die prikten aan de randen van mijn neus. 'Adem in. Adem uit.'

Denk eraan. Kickboksen is een sport van zelfbeheersing. Alles wat we hier leren, gebruiken we alleen maar –'

'Op straat en in discotheken!' Duivel naast me onderbrak hem zodat iedereen, inclusief de K1-vechter, in lachen uitbarstte.

Met een beestachtig geluid rochelde Duivel een regelrechte gadverdammefluim op de stoeptegels. Een toevallige passant staarde er met veel minachting naar en vroeg: 'Doe je dat thuis ook?'

Waarop Duivel op zingende wijze antwoordde: 'Ik ben zo vaak op straat, ik weet niet meer wat thuis is. Loop alsjeblieft door voordat ik boos word.'

En dat deed de passant.

Hoofdschuddend.

Maar verstandig.

We stonden elke avond met zeker elfhonderd man op de hoek van de Van Woustraat en de Carillonstraat. Mo-geflippte, Mo-rustige, Mo-zig-zag, Mo-begrijp-je?, Mo-mooiboy, Mo-dikzak, Kleine Mo, Big Mo en Eski-Mo. Dan had je nog Fritessaus, Fransman, Platvoet, Blakka, Kotelet en Skippybal. Alien, Tijgerpoot, Babymonster, Stoeptegel, Piemelhoofd en Kutje (hij werd zo genoemd omdat hij een gespleten kin had). Paardenlul, Gizmo, Tandje, Vakkenvuller, Kaassoufflé, Luchtballon, Tuinslang en Rotkop (zijn gezicht was door acne ontsierd, alsof iemand langdurig met een kalasjnikov op zijn gezicht had geschoten). Trammetje, Aladdin, Engeltje, Schaamhaar, Barbaar, Extremist en Rooietiet. Dan had je nog Beer, Ijsbeer, Grizzlybeer, Pandabeer, Papabeer en Teddybeer. Blinde, Leugenaar, Boeli, Afoeman, Pannenkoek, Big, Cobra en Haas. Gremlin, Slagtand, Pistoletje, Neger, Mormel en Louis Karton (hij had een voorliefde voor namaakkleding van Louis Vuitton). Papegaai, Pinguïn, Vogel, Struisvogel, Kanarie, Vleermuis, Centjes, Scooby en Sweet-Sweet. Dimma, Trolletje, Furby, Roefy, Boogy, Blaman, Pizza, Schildpad, Zuivelchef en Duivel.

Samen staan we sterk, las ik ooit op een politiek pamfletje.

De Pijp moest nodig vertegenwoordigd worden. Onze broers deden het, wij volgden in hun voetsporen – de cyclus des levens. Als de deuren van het buurthuis werden dichtgegooid, slenterden we met z'n allen als vanzelf hiernaartoe.

Onderweg werden er patatjes oorlog en kaassoufflés bij snackbar 't Ankertje gehaald, alles werd broederlijk met elkaar gedeeld. De eigenaar van snackbar

Toetmosis, elf meter verderop, weigerde ons binnen te laten omdat we, volgens die faraopijper, te veel herrie maakten en de klanten afschrikten.

Dus werd er passend gehandeld. Er werd een steen door zijn ruit gekeild. Wanneer het kapotte raam vervangen werd, vloog er dezelfde avond nog een steen doorheen. Ik ben niet zo'n verrader, maar Duivel was de werper. Man, hij had dezelfde soort swing in z'n gooi als Palestijnen. Daar was ik vreselijk jaloers op. Toen ik samen met de jongens van een steenworp afstand de boel aanschouwde en het geklingel van de glasscherven hoorde – we rolden over de stoep van het lachen – vertelde ik de kameraden op de hoek van de straat opgewonden over Kristallnacht. Ik bracht het op dezelfde manier als hoe Soesi de verhalen voordroeg, gedreven en bedreven. Toen ik uitgeraasd was, bleven ze eventjes stil. Eenieder van hen. Ze keken mij aan. De wind gleed tussen ons door, sommigen knoopten de bovenste knopen van hun jassen dicht. Het enige wat je kon horen, waren de tramkabels die stroomstootjes kregen van de aankomende tram 4. Ze keken naar elkaar en toen gebeurde het. Gewelddadige salvo's van gelach, die tot aan het Frederiksplein weergalmden. Ze sloegen zich op de buik en wezen naar mij: als ik nog een keer zoiets stoms vertelde dan zouden ze niet Toetmosis maar mij bekogelen. Duivel was de enige die mij niet uitlachte maar ook hij vond het niet echt fascinerend. Hij sprong ertussen: 'Wie 'm aanraakt, maak ik af.' Terwijl iedereen mij bespote en vertelde dat ik moest oprotten, concludeerde ik iets: ik was het buitenbeentje van de buitenbeentjes.

Ik hoorde pianogeluiden, Mozarts *Eine Kleine Nachtmusik*. Mijn telefoon ging over. Een van de jongens op de hoek hoorde dat ook.

Grizzlybeer zei: 'Pianoringtone? Wat een homo!'

'Ik speel piano. Wat is daar mis mee?'

'Als je dat zelf niet weet, ga ik het je niet uitleggen, pianistje.'

'Je kan het niet uitleggen omdat je een idioot bent. En je moeder is een homo. En als je wilt vechten, ik sta precies hier.'

De jongens hielden op met praten en keken naar ons. Sommigen stookten de boel op: 'Pik je dat, Grizzlybeer?'

Ik had wel zin in een generale repetitie. Eerst iemand van mijn leeftijd aanpakken en daarna opklimmen naar de zwaargewichten waartoe Soesi behoorde. Ik zette mijn borstkas uit, duwde mijn vingertoppen in mijn

handpalmen zodat mijn knokkels eruitzagen als bergketens. Met arendsogen bekeek ik zijn woedende gezicht. Ik stelde me voor dat ik als een slingeraap op hem zou springen, me aan hem zou vastklampen en hem met vurige vuisten zou verbrijzelen. Hij zag dat ik bloedlink uit mijn ogen keek, dat ik hem zou verpletteren als een walsmachine want hij zei: ‘Tazz, ik mat niet met muzikantjes.’

‘Dat is maar goed ook, pikkentrekker. Ik had je een toontje lager laten zingen.’ Ik zag dat Ys belde. Ik distantieerde mij van de menigte op de hoek en nam op. Ys vroeg of ik al g-g-g-g-gegeten had.

‘Een paar patatjes maar niet echt gegeten.’

Hij vroeg of ik met zijn ouders wilde eten in het Okura Hotel.

‘Nee, andere keer.’

Hij zei dat ik dat de vorige keer ook al zei.

‘Gaan je ouders geen domme dingen vragen?’

Hij zei van niet.

Moeizaam schopte ik mijn witte Nike Air Force-schoenen uit. In mijn kamer wurmde ik me uit mijn Adidas-joggingpak en smeed het op de vleugel. Ik trok een zwart overhemd en een spijkerbroek aan.

Ys en zijn ouders stonden in de lobby. Ik stelde me voor, we namen de lift. Daar zag ik zijn moeder, Iris, onderzoekend naar mij kijken, op de manier waarop bokkers hun tegenstander opnemen vlak voor het gevecht. Wantrouwend wil ik het nog net niet noemen. Je kon aan haar zien dat ze een tijdschriftenverslindster was. En dat ze er een gesofisticeerde levensstijl op na hield: haute couture van ontwerpers met ingewikkelde Franse namen, dure crèmes, kasjmieren sjaaltjes, subtiële sieraadjes.

Het restaurant zat op de drieëntwintigste verdieping, vanaf het bankje in mijn straat kon ik de ramen zien. Ys vertelde dat het restaurant Ciel Bleu heette en twee Michelinsterren had.

We werden naar onze tafel gedirigeerd. Het uitzicht was allesbehalve verkeerd. We zaten aan een mooi gedekte tafel bij het raam van waaruit je over heel Amsterdam uitkeek. De stad leek verstild, versluierd in zwart vilt. De stadsverlichting als gevallen sterrenclusters. Ik werd er een beetje stil van. Stiltes zijn verraderlijk, dus keek ik voorzichtig om mij heen. Hier kwam het soort mensen dat tijdens het eten glimlachend neerkeek op de rest van de stad.

De burgemeester van Amsterdam zat twee tafeltjes achter ons. Toen we hem passeerden, gaf de vader van Ys hem een hand.

Ys' vader fluisterde: 'Slappe hap die PvdA'er. De criminaliteit in de stad vermenigvuldigt zich om de twee dagen en hij zit hier gezellig te dineren.'

Iris vroeg: 'Sam, wat vind jij nou van al die Marokkaanse straatschoffies?'

Ik overwoog om in gebarentaal terug te praten. En dan vooral veel met de middelvinger. De eerste ronde was nog niet eens begonnen en ze haalde verwoestend uit.

Iris vervolgde: 'In de taxi hiernaartoe zagen we op de Van Woustraat een heel leger van die tierende Marokkaantjes. En toen grapte ik, hé, misschien zit Sam er wel tussen! Ik weet dat dat natuurlijk niet zo is, maar wat vind jij van al die jochies?'

Ze had een ongelooflijk gevoel voor humor. Ik had het gevoel dat mijn antwoord bepalend zou zijn voor de avond.

Scheidsrechtermodus gestart.

'Nou, ik vind dat die jongens hobby's moeten zoeken in plaats van op straat te hangen.'

'En wat voor hobby's dan?'

'Weet ik veel, gewoon hobby's. Sporten, lezen, een vriendinnetje, pianospelen.'

'Misschien zien zij hangen op straat wel als een hobby.'

'Dat kan.'

'Wat zijn jouw hobby's?'

'Ik speel wel eens op de vleugel. En fitnesssen met Ys.'

'Ysbrand vertelde al dat jullie de sportschool op stelten zetten. Ik doe aan bodypump.'

Ik werd moedig: 'Leuk! En Iris, behalve bodypump, wat zijn jouw hobby's?'

Ys' vader zei vlugjes: 'Die is ze dagelijks aan het zoeken in de P.C. Hoofdstraat. En ze heeft ze nog steeds niet gevonden!'

'Dat is vrij logisch als je in een zijstraat van de P.C. woont,' zei ze bitter. 'En als je wilt dat je kleren morgen worden gewassen, het bed wordt opgemaakt, je golfclubs bij elkaar worden geraapt en het eten wordt klaargemaakt, dan zou ik me behoorlijk gedragen vanavond.'

Ys zei: 'Je kan fantastisch koken, Iris, daarom gaan we bijna iedere dag uit eten.'

Ys' vader kuchte en tussen het kuchen door zei hij: 'Touché.'

De rest van de avond verliep bijzonder gemoedelijk. Ik begon mij zelfs op mijn gemak te voelen. Niet alleen door de pianist in de hoek die naarmate de avond vorderde steeds baldadiger werd, maar vooral door Iris. Ze was heel nieuwsgierig, maar totaal niet vervelend. Niet alleen had ze een rustgevende stem maar ook een vrolijke gezichtsuitdrukking die onbewust oversloeg op mij. Bovendien vond ik het betoverend hoe Iris haar mes en vork met sensuele vingertoppen vasthield, haar salade in stukjes sneed en smakelijk opat, haar polsen rustend op de rand van de tafel. Ze zou een oorkonde moeten krijgen voor sierlijkste tafelvrouw van het jaar.

Ze was nog nooit in gesprek geweest met een Marokkaan maar had dat altijd al zo graag gewild, dus zei ze: 'Loop leeg, Sam! Ik wil alles weten.'

Ik vertelde over mijn ouders. Hoe zij in Amsterdam terecht waren gekomen. Ik vertelde over de vakanties naar Marokko. Dat de autoreis van Amsterdam naar Marokko drie dagen duurde. Met z'n allen in de auto zonder airco. Met zo'n dak met daarop oude wasmachines, kapotte koelkasten, toiletpotten, geragde racefietsen, karretjes, brommertjes, alles verpakt in spuuglelijk gifgroen zeil – Iris sloeg haar hand voor haar mond.

'Ys, ga je een keer mee?'

'Drie dagen onderweg? Weet je hoeveel minuten dat zijn? Ik word al knettergek van een autorit van Amsterdam naar Vinkeveen.'

Ys' vader schudde het hoofd: 'Zal ik mijn commentaar maar voor me houden?'

Iris zei: 'Sam, ga maar een keer met ons mee op vakantie.'

Toen het diner afgelopen was, dacht ik dat er een geintje met mij werd uitgehaald. We hadden drie gerechtjes gekregen die bij elkaar nog niet eens de helft van een babymaag zouden vullen. Ik vroeg Ys hoe hij in spiermassa wilde aankomen als hij dit soort kleine hoeveelheden at.

'Kleine maaltijden verspreid over de dag toch?'

'Maar niet zó klein.'

We namen afscheid van zijn ouders, Iris gaf mij drie kussen – Ys keek heel even uit zijn ooghoeken naar mij.

Ik nam Ys mee naar de moskee in een zijstraatje van de Albert Cuyp. Het was een oud schoolgebouw waarin een moskee, een kapper en een Turks restaurantje

zat. Een handig *all-inclusive*-concept: na het bidden liet je je baard trimmen om daarna de opkomende trek te stillen. Ik liet er altijd mijn haren knippen, voor vijf euro. Ys geloofde dat niet. Ik wees het prijsbordje aan. Ys liet zijn haar knippen in de Cornelis Schuytstraat, voor honderd euro!

Ik klopte op het raam van de coiffeur. Hij was bezig met een klant maar gaf mij en Ys even een hand.

Ik vroeg hem: 'Heb je al de nieuwe collectie binnen?'

'Kom morgen terug, zelfde tijd. Neem je blonde vriend mee.'

De knappe kapper was een dikbuikige Algerijn zonder voortanden en met een baard als die van Merlijn. Als hij mij kortwiekte dan schuurde zijn bolle buik, alsof hij er een drieling in herbergde, tegen mijn achterhoofd, waardoor ik voorover schoot en hij streng schreeuwde dat ik stil moest blijven zitten. Aan de muren van zijn kapperskraam krioelden krullerige Koranteksten. Hij bad ieder gebed stipt op tijd, maar in de tussentijd kocht en verkocht hij gestolen merkkleding.

Ys en ik liepen de drukke zaal in, vol theedrinkende Turken en mompelende Marokkanen met zware baarden en nog zwaardere stemmen.

Ik zei tegen Hakan, de restauranteigenaar: 'Laat mijn vriend kennismaken met de lekkerste keuken van de wereld.'

Hakan zei: 'Komt goed, *abi*.'

Ys keek om zich heen.

Ik zei: 'Ik weet wat je denkt. Maar niet te snel oordelen. Je gaat straks huilen van geluk.'

'Huilend naar huis bedoel je.'

'Ys, als die karige koks van Ciel Bleu twee Michelinsterren aan de keukenmuur hebben hangen dan heeft deze Turk er recht op drie.'

De muezzin kondigde het avondgebed aan. Vanuit de luidsprekers in het plafond schalde zijn scherpe stem.

Ys schrok, zozeer dat hij van zijn stoel af viel en naar boven blikte: 'W-w-w-wat de fuck is dit in godsnaam?'

'Het is een lokzang.'

'Wat zingt-ie?'

'Beste moslims, zoek! Zoek voor mij blonde jongens die ik verkrachten kan!'

Na de gebedsoproep liep de zaal leeg alsof er een tip binnenkwam dat de vreemdelingenpolitie langs zou komen.

Even later legde Hakan een meterslange Turkse pizza op tafel, sneed hem in stukken, perste een citroen eroverheen en zei: 'Eet smakelijk, jongens.'

'Aan jou de eer, Ys.'

Hij pakte een stuk, nam een hap en kauwde voorzichtig.

Ys vroeg: 'Hoe heet dit tentje?'

'Weet ik veel, waarom?'

'We moeten hem voordragen voor een Michelinster.'

Op het bankje leerde ik Ys Arabisch. Niet alleen de scheldwoorden waarmee hij zich op straat staande kon houden, maar ook volzinnen zodat hij met mijn ouders kon communiceren. Vader glunderde toen Ys hem accentloos vroeg hoe het ging. Vader zei meteen: 'Leer hem ook Koranverzen! Wil hij zich niet bekeren tot de islam?'

Ys stotterde niet meer als hij tegen mij praatte. Als de leraren hem vroeger tijdens de les iets vroegen, brabbelde hij meestal een vaag antwoord en werd hij knalrood. Maar nu antwoordde hij constructief en zelfverzekerd. Hij haalde zelfs geintjes uit op school. Toen hij zich tijdens een gymles vaker kon opdrukken dan de gymleraar, zei Ys hem: 'Harder trainen, meester.' Ys groeide snel in spiermassa en zijn ronde puppywangetjes verdwenen. Hij begon steeds meer te lijken op een arische held die op een propagandaposter van de nazi's schitterde. Brede schouders, strakke kaaklijnen, mooi blond haar, blauwe ogen, trotse blik.

Ys was er duidelijk klaar voor. Ik wachtte er een tijdje op, maar nu was hij klaar om uit zijn comfortzone te stappen en kennis te maken met de wereld buiten de luxerestaurants, tuinfeestjes en school.

Voor de deur van het buurthuis stond de stramme straatcoach te surveilleren met een fiets tussen de benen: 'Boys, willen jullie verse, verse hasj?'

Ik zei: 'We zijn sporters, we roken niet.'

'O. Ik kan ook anabolen voor jullie regelen. Moet ik Schwarzenegger even opbellen?'

'Nee bedankt.'

'Willen jullie echt niet stoned worden vanavond?'

‘Andere keer.’

‘Hou ik je aan.’

‘Hou je het schorem wel in de gaten?’

‘Sowieso.’

Ys en ik liepen de chaotische Chillkamer in. Ik herkende de blik op Ys’ gezicht want zo had ik ook de eerste keer gekeken: verstomd en verward. Eén voor één viel iedereen stil en ze gaapten Ys een tijd lang aan.

Iemand riep: ‘Wie is die verdwaalde toerist?’

Ik zei: ‘Volgens mij ben jij de verdwaalde toerist. Wat doe je in zijn land?’

Duivel kwam naar ons toe, groette mij en bekeek Ys van top tot teen.

‘Hooft hij bij jou?’

‘Ys, dit is Duivel, Duivel, Ys.’

Ys zei: ‘Leuk je te ontmoeten, Duivel.’

‘Ys? Lijpe naam. Hé Ys, ik wil niet vervelend doen maar ik zal je moeten fouilleren.’

Ik vroeg: ‘O, heb je een nieuw beroep? Ben je agent geworden?’

‘Parttime. Ik vertel je straks wel een politieverhaaltje.’ Hij richtte zich op Ys: ‘Ik moet zeker weten dat je geen microfoonje op je hebt. De laatste tijd zijn er veel undercoveragenten actief in de buurt. En sorry dat ik het zeg, maar ze lijken allemaal een beetje op jou, Ys. Ys, klinkt wel als een undercoveragentennaam.’

Duivel en Ys keken elkaar aan. Ys keek naar mij. Ik speelde het spelletje met Duivel mee en trok mijn schouders op. Ys tilde zijn armen op.

Duivel zei: ‘Ik zit je maar te dollen, vriend. Spiderman heeft z’n *spider sense* die hem waarschuwt voor gevaar, ik heb er ook zo eentje maar dan voor agenten. M’n rechterooglid gaat dan tintelen. En m’n ballen stuiteren in mijn balzak. Maar dat is dus niet gebeurd. Doe alsof je thuis bent, wat zeg ik, je bent al thuis. Wat moet je drinken? Ik heb limonade en limonade.’

‘D-d-d-d-doe maar een glaasje graag.’

‘Turk, schenk snel drie bekertjes in voordat ik de gemeente bel en vertel dat je villa’s in Turkije koopt van subsidiegeld dat voor ons bedoeld is.’

Ys en ik zaten op de bank in de Chillkamer. De jongens moesten wennen aan Ys en andersom ook; ze wierpen blikken op elkaars kleding en schoenen die verrassend veel gelijkenissen vertoonden. Ys had witte Gucci-sneakers aan, sommige jongens

ook. Ys had Blue Blood-jeans, sommige jongens ook. Ys had een donkerblauwe Ralph Lauren-bodywarmer, die niemand van de jongens had. Toen ik eventjes naar het toilet ging, vroeg Skippybal mij: 'Yo, die tata, vette bodywarmer heeft-ie, man... Gaan we 'm *smooth* aanpakken?'

'Hoe bedoel je?'

'Wakka met hem naar een stille straat, rip ik die bodywarmer van zijn moer.' Hij keek om zich heen. 'Deze kraspen is zo scherp, dat-ie je snijdt als je er alleen al naar kijkt.'

Hij liet mij heel onopvallend de stalen punt van de kraspen zien.

'Skippybal, hou jij het op autoruiten en TomToms.'

'Hoe bedoel je?'

'Precies hoe ik het zeg. Als je buiten bij hem in de buurt komt, zal ik hooguit twee seconden twijfelen maar je daarna neerknuppelen zoals ze dat met zeehondjes doen.'

'Niet denken dat je de baas bent omdat je het-broertje-van bent.'

'Als je zo doorgaat word ik je zwager. Hoe is het met je zus?'

'Goed. Hoe is het met je tweelingzussen? Wanneer mag ik ze komen ophalen? Twee voor de prijs van één?'

Duivel liep langs en zei: 'Zijn zussen zijn al voor mij gereserveerd, toch Sam?'

Ik zei: 'Degene die ze wil trouwen moet op z'n minst piloot zijn.'

'Ik ben politieagent!'

'Hoe lang ga je dat blijven zeggen?'

'Ik meen het! Kom, ik ga een verhaal vertellen.' Duivel stak twee vingers in zijn mond, floot en riep: 'Drieres verzamelen!'

Duivel verzamelde de jongens in een halve maan onder het bordje FILMHOEK. Hij kreeg ze meteen stil toen hij zei dat hij een van zijn tories zou vertellen. Ik zat naast Ys die zich op zijn gemak begon te voelen; hij had de popcornbak van tafel gepakt en op zijn schoot gelegd. Ik fluisterde: 'Wel delen hè?'

Hij graaide gretig en gaf de popcornbak door naar rechts.

Duivel begon.

'Dus ik was met drie gasten. Ik ga geen namen noemen. We kregen een tip. Doekoe en zeker tien kilo cocaïne in een huis.'

Skippybal vroeg: 'Hoeveel doekoe?'

‘Paar ton, zeker.’

‘Waar is dat huis?’

‘Hou even je bek, Skippybal, deze torie is al geklaard. Dat huis was dus in Limburg, dicht bij de grens van Duitsland. Dus wij gingen die kant op met een gestolen Golf 5. Maar voordat we daarheen gingen, hadden we politie-uniformen gekocht van zo’n gast. Compleet met petjes, stokken, handboeien, traangas en dat ding waar ze hun pistolen in doen... Hoe heten die ook alweer?’ Duivel knipte met zijn vingers achter elkaar.

Ys stak zijn vinger op alsof hij in de klas zat en zei popcorn kauwend: ‘Holsters.’

‘Die ja, hoe weet je dat?’

‘Ik b-b-b-b-en toch een undercoveragent?’ Iedereen lachte. Duivel vervolgde: ‘Dus wij die politiepakken aantrekken, ze stonden ons echt fucking goed. Onderweg naar dat cocaïnehuis gingen we een beetje grapjes uithalen. We persten auto’s tegen de vluchtstrook die te snel reden terwijl we de politiepetten uit de raampjes staken. Toen zeiden we dat we hun rijbewijs in beslag gingen nemen. Weet je hoe ze gingen smeken? Maar dat vonden we zielig dus zeiden we dat we vandaag in een goede bui waren en dat het bij een waarschuwing bleef. Dus wij parkeren voor dat drugshuis. Ik zou samen met een van die gasten aanbellen. Hij wilde het woord voeren want de politie is zo vaak bij hem langs geweest dat hij precies wist wat hij moest zeggen. Twee anderen wachtten in de auto en zouden op ons teken uitstappen en mee naar binnen stormen.’

Skippybal vroeg: ‘Hadden jullie pistolen?’

‘Nee, we wilden tien kilo afpakken met dildo’s. Natuurlijk hadden we pistolen bij ons, sukkel. Glock 17’s want die gebruikt de politie ook. Dus ik belde aan, met mijn knokkel natuurlijk. Mijn hart ging een beetje tekeer, alsof ik een sprintje had getrokken. Niemand deed open. Lichten brandden wel. Ik belde weer aan, weer met de knokkel. Deur ging open. Een of andere dunne Antilliaan met de halve wereldvoorraad goud in zijn bek. Dus die mattie van mij die zou praten, begon met praten. En wat zegt die fucking dombo: “Goedenavond, politie Amsterdam-Amstelland.” Terwijl we in fucking Limburg zijn! Dus die anti smeeet meteen die deur dicht, terwijl hij schreeuwend zijn niggermatties alarmeerde. Ik probeerde nog die deur open te trappen maar hij zat goed dicht. De auto in gerend en binnen een uur waren we weer terug in Amsterdam, met lege handen, zoals fucking altijd.’

Ys vond het een geslaagde dag. Het verhaal van Duivel vond hij briljant. Als hij tegen zijn ouders zou vertellen wat hij had gezien zouden ze hem voor geen goud geloven. De jongens deden dingen waarover hij niet eens durfde te fantaseren.

We liepen de trap van het buurthuis af en Ys vroeg: 'Heb jij ooit iets gestolen?'

'Dat vraag je een Marokkaan? Overbodige vraag vind je niet? Ik heb nog nooit iets gestolen. Als ik wat wilde, vroeg ik het mijn broer en dan kreeg ik het. Hij jatte het dan waarschijnlijk. Heb jij ooit iets gejat? Vast niet hè.'

Hij liet een stilte vallen terwijl hij schuldig uit zijn blauwe ogen keek.

'Echt?'

'De biologische supermarkt om de hoek bij ons was bijna failliet gegaan door mij. Ze hadden kokosrepen die makkelijk in de zakken gleden. Op een gegeven moment kreeg ik een Burberry-jas met diepe zakken. Toen werd het een hobby. Op een dag vroeg ik me af hoeveel repen er precies in de zakken pasten. Iemand pakte mijn arm stevig vast toen ik mijn zakken aan het vullen was, op heterdaad betrappt door de manager.'

'En toen?'

'Werden mijn ouders gebeld.'

'Laaiend?'

'Iris een beetje, mijn vader lachte me uit. Hij zei: "Genoeg geëxperimenteerd. Volgende keer kiezen we een jas uit zonder zakken."'

'Alleen dat? Kreeg je geen straf?'

'Nee. Iris zorgde ervoor dat mijn zakgeld juist omhoogging.'

'Je liegt.'

'Waarom zou ik?'

'Wauw, had ik maar zo'n moeder.'

Sommige mensen vonden de combinatie niet kloppen. Toen we na het buurthuisstripje naar huis reden, ging Ys even geld pinnen. Ik wachtte op de scooter naast hem. Twee politieagenten kwamen op ons af. Ze vroegen Ys of ik hem onder bedreiging had gedwongen om geld te pinnen.

Ys zei: 'Misschien is dit wel zijn pinpas en heb ik hem bedreigd. Of verwar ik jullie nu? Goed speurwerk hoor, ga vooral zo door!'

Ik vroeg: 'Kan ik meteen even aangifte doen van discriminatie?'

'Bel het meldpunt maar.'

‘Wat is het nummer?’

Ze negeerden mij en liepen weg.

Ys en ik maakten ook wel eens misbruik van de situatie. Als we voor een druk stoplicht op groen wachtten, Ys op zijn blauwe Vespa, ik op mijn witte, verveelden we ons mateloos. Ik zette dan het alom gevreesde boze-Marokkaan-gezicht op – ik hoefde slechts de ogen een beetje dicht te knijpen – en begon een woeste woordenwisseling die Ys meteen meespeelde: ‘Wat kijk je?!’

‘Mag ik niet kijken?’

‘Kijk weg voordat ik je ga beuken, blonde bitch.’

‘Mij beuken? Kom dan als je lef hebt, kut-Marokkaantje.’

We stapten van de Vespa’s en veinsden een vuistgevecht. Automobilisten stapten uit en voetgangers snelden schreeuwend op ons af.

En dan lachten we ze ineens uit.

En gaven elkaar een high five.

De gezichten van die lui.

Ze begrepen het niet.

Sommigen lachten.

Anderen niet.

Sukkels.

Ys en ik zaten in zijn kamer. Ik zat op de grond in kleermakerszit. Ys had zijn schoenen aan, ik niet. Ik wist niet dat er mensen bestonden die met schoenen door het huis liepen! We waren hard aan het leren voor de aankomende toetsenweek: ik zat op mijn telefoon op Facebook foto’s van mooie meisjes te liken. Ella Fitzgerald klonk uit mijn telefoon. In mijn andere hand hield ik een schoolboek vast. Ys was op zijn Macbook Pro wakeboardtrucjes aan het bekijken die hij in zijn geheugen probeerde te prenten.

Hij kreeg een berichtje op zijn telefoon, las het en zei: ‘Sam, vanavond is er een vet huisfeestje aan de Keizersgracht. Gaan we erheen?’

‘Van wie?’

‘Kyra, haar ouders zijn op vakantie. Hé, jij ging toch vroeger met Evelien?’

‘Ja, hoe weet je dat? Dat heb ik je nooit verteld.’

‘Ik zag jullie altijd samen op de fiets. Zij zat altijd op de fietsstang toch?’

‘Volgens mij ben je echt een undercoveragent!’

‘Nee, meer een oplettende burger. Een Marokkaan met een Hollands meisje, die moet je wel goed in de gaten houden.’ Ys lachte, ik niet. Hij vervolgde terwijl hij op het toetsenbord van zijn laptop tikte: ‘Googel ik meteen het nummer van het Meldpunt Discriminatie voor je.’

‘Lul. Vertel nou wat je wilde vertellen.’

Ys duwde zich van zijn bureau weg en rolde rondjes draaiend met de bureaustoel naar het midden van de kamer.

‘Kyra en Evelien zaten samen op paardrijden. Ze waren beste vriendinnetjes. Tot een van de twee, ik vermoed Kyra, een roddel over de ander verspreidde en nu zijn ze,’ Ys zette een kakkerig stemmetje op, ‘gebrouilleerd.’

‘Gebrou-wat?’

‘Gebrouilleerd, mijn moeder en haar vriendinnen zeggen dat altijd als ze in de woonkamer over mensen roddelen die uit elkaar zijn gegaan: “Die en die zijn gebrouilleerd.”’

‘Weer iets geleerd vandaag. Moeten we niet leren voor de proefwerken in plaats van naar dat feestje?’

‘We nemen de boeken mee en dan leren we daar.’

Hij rolde met de stoel terug naar zijn bureau, draaide zich om naar mij en vroeg: ‘Wil je iets geils horen?’

Ik legde het schoolboek neer en zei: ‘Brand los.’

Hij stond op en wreef theatraal in zijn handen. ‘Voordat ik je kende, was ik door Kyra uitgenodigd voor een huisfeestje. Het bleek bij Evelien thuis...’

‘Ys, vertel me niet dat je wat met Evelien hebt gedaan...’

‘Ja sorry maar ik struikelde en... Tuurlijk niet Sam, ik zit je maar te dollen.’

‘Ik kreeg bijna een hartstilstand.’

‘Niet doodgaan, je bent de eerste en laatste van een uitstervend ras.’

‘O ja? Heb je al die mocro’s in het buurthuis soms over het hoofd gezien?’

‘Ik heb het over pianospelende Marokkanen.’

‘Wat een lul ben je.’

‘Het is een constatering.’

‘Krijg de tering.’

‘Hoe dan ook. Gezellige nacht gehad, gedanst, geluld en gedronken, je kent het wel. We stonden allemaal langs het verlichte zwembad. Op een gegeven moment

begonnen Kyra en Evelien heel sexy te dansen, met de benen tussen elkaar. Net zoals lesbiennes elkaar neuken maar dan staand...'

'Ga verder, Ys, ga verder.'

'T-t-t-t-t-t'

'Ys, dit is fucking níet het moment om te stotteren!'

'T-t-t-t-t-t,' hij lachte. 'Haha, ik had je beet!'

'Mafkees.'

'Dus ze dansten heel zwoel. Bewogen hun gezichten steeds dichterbij elkaar toe. En toen... zoenden ze elkaar. Iedereen viel stil. Op hun gezichten scheen van dat beweeglijke zwembadlicht. Het was het geilste wat ik in mijn leven heb gezien, Sam. Ik ben ervan overtuigd dat alle meisjes sopten en de broeksknoppen van de jongens op springen stonden.'

'Denk je dat ze lesbisch zijn?'

'Nee, ik denk dat ze van alle markten thuis zijn.'

Ik moest even op adem komen.

Iris kwam de kamer binnen met een scala aan tassen.

'Kijk eens wat ik voor je gekocht heb.'

Ys achter de MacBook Pro leek haar niet gehoord te hebben want hij reageerde niet.

Ze zei: 'Ys, kijk even.'

'Jezus mam, gooi het op mijn bed en ga weg.'

Ik zei: 'Ys, doe even chill en kijk even.'

Iris keek mij aan, ik trok mijn schouders op.

'Ys!'

Hij zuchtte, draaide zich naar haar toe en zei: 'Tien seconden. Eén, twee, drie—'

Ze smiet de tassen op zijn bed en liep weg.

Ik bleef even stil.

'Ys, ik wil niet preken, maar waar de fuck ben je mee bezig? Ze haalt vette kleren voor je en je zit haar zo af te zeiken? Ben je fucking gek geworden? Mijn moeder had een keer een vliegenmepper voor mij gekocht, weet je hoe blij ik was?'

Hij keek op van zijn laptop. 'Hoe blij dan?'

'Als ik een staart had, zou ik de hele dag hebben gekwispeld.'

'Was het zo'n elektrische vliegenmepper?'

‘Nee, een normale.’

‘Je kan van een elektrische vliegenmepper een taser maken.’

‘Weet ik. Sinds wanneer ben jij de wapenexpert?’

‘Ik zag het op YouTube.’

‘Maar doe even chill tegen je ma, ja?’

‘Ik doe wat ik wil.’

Ik zweeg.

Hij zei: ‘Soms heb ik zin om Iris te taseren. Heb jij dat nooit met jouw moeder?’

‘Dat heeft iedereen wel eens, maar jij hebt geen geldige reden.’

‘Ze zeikt.’

‘Nee gap, jij zeikt.’

Ella Fitzgerald klonk op de achtergrond.

Your daddy's rich

And your ma is good lookin'

So hush little baby

Don't you cry

Ik zette de muziek uit en stond op: ‘Ik ga naar huis, douchen en zo. Tot straks.’

Ik toeterde. Twintig tellen later kwam Ys de deur uit en zwaaide Iris vanachter het raam naar ons. Ys stapte op zijn scooter, bedacht zich en zei: ‘Ik ga comazuipen,’ en stapte van zijn scooter af.

‘Dat was ik eigenlijk ook van plan, Ys.’

‘Ik dacht dat moslims niet dronken?’

‘Wie zegt dat ik moslim ben?’

‘Allah gaat je straffen!’

‘O hou toch op, ik krijg die shit al thuis te horen. Ik pit bij jou ja?’

‘Nee. Wat denk je, dat mijn huis een opvangtehuis is voor ex-moslims?’

‘Spring achterop, Ys.’

‘Ik heb zin in dat huisfeestje. Het is beter als we op één scooter gaan want dat halveert de kans op een fataal ongeluk.’

Met een veldheerblik reed ik op aanwijzingen van Ys naar het huisfeestje. Aangekomen bij de gigantische huisdeur van massief grijs staal werden we

ontvangen door meisjes met sexy pakjes en engelenvleugels.

‘K-k-k-kunnen jullie ook vliegen?’

‘Alleen als we paddo’s ophebben. Rechtdoor, lift, vierde verdieping. Veel plezier, *guys!*’

Ys en ik slenterden door een gang met enorme kroonluchters. We stapten in de lift, waar het naar parfum en sigaretten rook en ik mezelf in de spiegel bekeek en mijn haren nog even in model bracht.

Ys zei: ‘Ik vind jouw kapsel te gek. Het dwingt respect af.’

‘Had ik maar zulke mooie blonde haren als jij.’

De liftdeuren schoven opzij. Ik wist niet of het de eerste stappen waren die ervoor zorgden dat ik duizelig werd, of de prachtige woonkamer waarin we meteen terechtkwamen. Zwart-witte tegels van marmer, hoge Franse plafonds, een Bösendorfer-piano, tafeltjes vol hapjes, flessen drank en goedgevulde champagneglazen waarvan de bubbeltjes naar de oppervlakte raasden. Trosjes mooie jonge mensen die allemaal eventjes opkeken om de nieuwkomers te bekijken. Ze gingen verder met converseren.

Er gebeurde iets.

Het volume van de gesprekken nam met een halve decibel af. Iemand met een normaal gehoor zou dat niet doorhebben, maar omdat ik doof ben aan één oor, ben ik gevoelig voor de meest geringe geluidsveranderingen.

Ys fluisterde: ‘Merk je dat? Ze zijn bang voor je. Datzelfde gevoel had ik toen ik je voor het eerst zag en je naast me kwam zitten.’

Ik grinnikte.

Een blond meisje liet wat gesprekspartners in de steek en groette Ys uitbundig, alsof ze hem tegenkwam in een ver land. Ze gaven elkaar drie kussen en vroegen hoe het ging. Ze stond op afgetrapte All Stars en droeg een wit mannenoverhemd en een zwart stropdasje die allebei halverwege haar blote bovenbenen eindigden.

‘Kyra, dit is Sam.’

‘Hoi Sam.’

Ze stak haar hand uit en bewoog geïnteresseerd haar hoofd opzij, waardoor een sikkelvormige haarlok langs haar gezicht zwengelde. Ook stond ze met de ene schoen half op de andere.

Ik was eventjes sprakeloos. Ze was beeldschoon. Kramp klampte zich met kleine klauwen vanuit de marmeren vloer aan mijn voetzolen, langs de schenen

naar mijn knieën, die mij met moeite op de been hielden zodat ik niet instortte van verslapping. Mijn pik reageerde met een tegenreactie: acute verharding.

‘Heeft je vriend zijn tong verloren?’

‘Hij is doof aan één oor, soms moet je herhalen wat je zegt.’

‘Sorry, ik ben Sam, soms valt het geluid weg als ik iets bijzonders zie.’ Ik pakte haar hand en kuste die.

‘Oew.’ Ze trok twee keertjes de wenkbrauwen op en vervolgde: ‘De eerste gentleman van het feestje.’

‘Ik zie dat jullie een Bösendorfer hebben.’

‘Klopt,’ ze draaide zich om naar de piano, ‘niemand zit aan dat arme ding.’

Terwijl Ys drie champagneglazen pakte, riep hij: ‘Kyra, je moet hem horen spelen, je gelooft je oren niet.’

‘Dronkenpraat. Niet luisteren naar hem.’

‘Wil je niet even met je vingers langs de toetsen glijden?’

Ze keek mij een tikkeltje uitdagend aan.

‘Straks misschien. Na wat glaasjes.’

‘Afgesproken.’

Ze knipoogde.

Ys en ik zopen alsof het de laatste dag van de wereld was. Hij kreeg een rood blosje op zijn wangen. Het huisfeestje leefde geleidelijk op: het volume werd opgeschroefd, er werden drankspelletjes gespeeld, de gesprekken werden vunziger, de meisjes en jongens raakten elkaar vluchtig aan. Om preciezer te zijn, Kyra had meerdere malen met haar hand mijn onderarm aangeraakt terwijl we het over haar studie hadden. Ze was eerstejaars studente toegepaste psychologie. Was ze mij aan het versieren of was ze de vriendelijke gastvrouw aan het uithangen? In ieder geval kon ik aan haar zien dat ze graag grenzen overschreed. Niet alleen dronk ze als een Russische dakloze het ene glaasje na het andere, ook had ze een gezichtsuitdrukking die verraadde dat ze in was voor gekkigheid. De manier hoe zij uit haar katachtige ogen keek, zoet en zondig tegelijk. Ik betrapte mezelf erop dat ik haar met Evelien vergeleek. Evelien was veel zachter, introverter, en verlegen op een uiterst verleidelijke manier.

Kyra zei: ‘Ik ga even mijn gezicht poederen. Daarna ga jij pianospelen.’

‘*On verra.*’

Ik keek Kyra na. Ze liep als een onvervalste fashionista; bijzonder achteloos en verdomd vrouwelijk.

Ys zei: 'Jij gaat altijd Frans lopen lullen als je dronken bent.'

'De taal van de liefde, nietwaar?'

'Het is duidelijk waar jij vannacht gaat slapen.'

'O is dat zo?'

'Ze raakt je de hele tijd aan, man. Ze is zich nu waarschijnlijk op het toilet aan het vingeren.'

'Ys, waar zijn de boeken?'

'Welke boeken?'

'We zouden hier toch leren?'

'Nog wat wodka en ik vertel iedereen dat ik schooldirecteur ben.'

Kyra kwam, pakte mijn hand en leidde mij naar de piano. Ik genoot van de bloemfrisse geur van haar blonde haren, ongetwijfeld vanochtend gewassen. Ik zag het voor me, hoe ze met gesloten ogen de shampoo op haar hoofdhuid masseerde, die weelderig liet schuimen, zachtjes uitspoelde en haar haar met een handdoek droogwreef.

Ik zette mijn glas gin-tonic op de grond neer en ging achter de piano zitten, de toetsen waren bedekt met een laagje stof. Ik blies het ervan af, stofwolkjes stoven rollend van de zijanten omhoog. Ze deed de muziek uit en kondigde een intermezzo aan. Het werd stil. Ik begon een chaotische jazzmelodie. Snel schakelde ik over op een nocturne van Chopin, *no. 20 in cis klein*, waarbij ik wat noten missloeg maar *who gives a fuck*, iedereen was toetjelaam. Dronken pianospelen is het geweldigste wat er is.

Ik stond op, salueerde, er werd geapplaudisseerd. De aanwezigen keken uit hun ogen alsof ze een pasgeboren baby zagen praten. Ik raakte verlegen dus ik pakte snel mijn glas en dronk het leeg.

Kyra's blik was meer dan die van een attente gastvrouw.

Niet lang na het intermezzo gingen we met z'n allen het dakterras op, heel slim met zo veel drank op. Het was Kyra's idee.

Het was een zachte zomeravond. De skyline van Amsterdam was te zien: de Westertoren, de Rembrandttoren, de lichtgevende luifel van het Okura, het Rijksmuseum en de RAI-toren – New Yorkers zouden ons uitlachen.

Ik stond met Kyra te kletsen terwijl onze ellebogen op de reling rustten. We hadden het over muziekstukken. Haar vader luisterde veel Chopin, dus zij automatisch ook, ze kende al zijn nocturnes.

‘Je papa is dus echt een romanticus.’

‘Hij is echt een klootzak.’

‘Een romantische klootzak?’

Ik sloot mijn ogen eventjes en hoopte dat ze mij niet had gehoord. Ze keek mij aan en zei: ‘Zo kan je ’m eigenlijk wel typeren.’ Ze draaide zich om zodat ze met haar onderrug tegen de reling leunde en vervolgde: ‘Wat vind jij van Chopin?’

‘Die Pool is onnavolgbaar briljant. Hij was zo gek op de piano dat hij acht jaar lang met een vrouw heeft samengewoond en haar de eerste zeven jaar niet heeft geneukt. Over toewijding gesproken.’

‘Dat meen je niet?’

Ik knikte.

‘Ik zou allang bij hem zijn weggegaan.’ Ze lachte guitig, nam slurpende slokjes van haar Baileys en keek opzij naar Ys. Hij was verderop aan het kletsen met een leuk grietje. Kyra vertelde dat het meisje Els heette. Ys en ik gebaarden naar elkaar.

Ik voelde een druppel op mijn arm. Kyra stak haar hand op en keek naar de lucht. Boven ons stuwde een boze wolk als een groot spookschip voort. Het begon te regenen. Iedereen liep jammerend de steile trap af naar de woonkamer. Kyra en ik bleven staan. Ys liep als laatste met het meisje de trap af, keek even naar ons en schoof de dakklep op een kiertje. Nu stonden alleen Kyra en ik nog op het dak. De regendruppels plonsden in onze glazen op de reling.

Ik zei: ‘Over Chopin gesproken, ken je zijn onvoorspelbare stuk *Regendruppelprelude?*’

‘Wat is een prelude?’

‘Een muzikaal voorspel.’

Sprankelende stadsgeluiden kregen de overhand: toeterende auto’s, langsdenderende trams, cafégelach, een ambulancesirene die zachtjes wegstierf. De straatlantaarns onthulden rijzige regengordijnen. De geur van regen op warm asfalt steeg op van de straten. De kleren plakten tegen onze lichamen. De wind stak op, ik kreeg kippenvel. Kyra trok haar mouwen over haar handen, wat er op een of andere manier heel sexy uitzag. Ze klappertandde. Ik pakte haar handen en wreef ze warm. We keken elkaar eventjes aan. Daarna zoenden we. Ik trok haar

naar mij toe, tilde met mijn ene hand haar overhemd op en met mijn andere hand gleeed ik heen en weer over de randjes van haar ondergoed en haar koude kont. Ik kuste haar in de nek, zoog zachtjes haar oorlel in mijn mond, waardoor ze een stuip trekking vertoonde die mij ongelooflijk opwond.

Ze zei: 'Blijf bij me slapen, ik heb het koud, ik heb het zo koud.'

Niet lang na het huisfeest kwam er goed nieuws en godverdommegeweldig nieuws! Ys en ik waren over naar de zesde klas. En het godverdommegeweldige nieuws was dat mijn broer mij belde en vertelde dat hij volgende week vrijkwam! Hij had de volle zes jaar vastgezet. Zijn kans op strafvermindering had hij verspeeld wegens medeplichtigheid aan een grote vechtpartij. Hij zei door de telefoon: 'M'n celgenoot kreeg het aan de stok met een neger. Iedereen hoopte zich eromheen. Ik probeerde ze uit elkaar te halen maar kreeg een mep. Conclusie: een massale vechtpartij en iedereen die eraan meedeed, kreeg een rode kaart.'

Ik vertelde Ys alles over mijn broer. Hij vond het net zo spannend als ik en zei dat ik over mijn broer sprak alsof hij een mythisch figuur was.

Een week later haalden Ys en ik hem op met de champagnekleurige BMW 6-Serie Cabrio van zijn vader. Het was mijn idee om hem met de cabrio op te halen, zodat we majesteitelijk over de landweggetjes konden glijden en hij de koeienmestlucht kon opsnuiven waar hij zo gek op was.

Terwijl we aan het wachten waren voor de gevangenispoort leunden we tegen de cabrio. Ik had kriebels in mijn buik en kon niet stilstaan, dus liep ik onrustig heen en weer.

Ys keek lachend naar mij: 'Wat is er mis met je? Ik heb je nog nooit zo zenuwachtig gezien!'

'Ys, je wilt niet weten hoe lang ik op deze dag heb gewacht.'

'Dat snap ik. Maar doe even rustig, ga even in de auto zitten. Zet dat klassieke gezeik op waar je net naar luisterde. Kalmeer een beetje.'

'Ik krijg juist energie daarvan.'

De gevangenispoort ging kletterend open. Tegelijkertijd ging er een deur open. Mijn broer werd naar buiten begeleid door de bewaarder die ik eerder had gezien – het viel mij op dat hij dunner was dan eerst. Hij had een enorme vuilniszak bij

zich. Ze gaven elkaar een knuffel en schudden mekaar de hand. De bewaarder keek mijn broer na die naar ons toe liep.

Mijn broer had een enorme grijns op zijn smoel en zei: 'Tijger!'

Jezus, wat had ik lang uitgekeken naar dit moment. Jarenlang had ik op dit moment gewacht en nu was het eindelijk zover. We renden op elkaar af en omhelsden elkaar. We deden niets anders dan naar elkaar kijken en voortdurend lachen, de ene lachbui na de andere. Ik wist niet zo goed wat ik moest zeggen. Wat vond hij van mij? Het viel mij op dat zijn huid bleek was en dat zijn haar daardoor veel donkerder was dan normaal.

Hij vroeg: 'Voelde ik nou spieren toen ik je omhelsde?'

'Ja, nee. Lijkt alleen maar zo. Hoe voel jij je?'

'Herboren.'

Hij sloeg zijn arm om mij heen. Hij rook naar zweet. Ik pakte de vuilniszak van de grond en gooide die in de kofferbak.

'Ys, dit is mijn broer.'

Ze gaven elkaar een hand.

Ys vertelde mijn broer dat hij voorin kon zitten en dat hij wel op de achterbank plaatsnam. We stapten in.

'Ik kan niet geloven dat jij mij ophaalt. In een cabrio nog wel. Wacht even hoor, ik moet dit even verwerken.'

'Verwerk dit orgastische geluid maar even.' Ik gaf gas in zijn vrij, de motor gromde gretig.

Mijn broer zei: 'Doet me denken aan de dag die ik liever vergeten wil.'

'Fuck die dag. Shit, ben iets vergeten.'

Ik stapte uit en pakte de fles Veuve Clicquot uit de kofferbak, popte 'm – hij stroomde over –, nam een slok, gaf de fles aan mijn broer en zei: 'Op de toekomst en z'n mallemoer.'

'Ho, ho, wacht even hoor,' mijn broer keek Ys aan, de lederen bekleding van de stoel kraakte. 'Dronk mijn broertje nou champagne? Ik stap uit, ik wil terug. Het gaat me veel te snel allemaal.'

'Wen er maar aan!'

Ik scrolde op de iPod die in het dashboard verankerd zat. Ys tikte mij aan en wees met zijn ogen. We keken naar mijn broer die heel lang naar het kleurloze gebouw staarde.

‘Zes jaar van mijn fucking leven.’ Hij nam flink wat teugen van de fles, zijn adamsappel schoot als een schietspoel heen en weer. Hij stapte ineens uit en smeede de fles tegen de gevangenis muur zodat die uiteenbarstte als een ontplofte ster.

Hij schreeuwde: ‘Mazzeltof!’ stapte in en vervolgde: ‘Plankgas!’

De Harman/Kardon-speakers trilden heftig:

Bob Sinclairs ‘Sound of Freedom.’

Vol gas naar Amsterdam.

Weilanden en koeien.

Achteruitkijkspiegel:

Ys’ haar wapperde.

Mijn broer snoof:

‘Ruik je dat?’

Ik lachte.

Mest!

Mijn broer wilde niet meteen naar huis. Hij wilde door Amsterdam toeren en vrouwen bewonderen. Dat deden we. Rijnstraat, Van Woustraat, Utrechtsestraat, Muntplein, Vijzelstraat, Museumplein. Bij het stoplicht naast het Concertgebouw stonden we stil naast een ronkend waardetransport. Mijn broer bekeek de wagen. De bestuurder keek op ons neer en knikte vriendelijk.

Mijn broer knikte terug.

Ik vroeg: ‘Ken je ’m?’

Hij keek mij aan.

‘Vage kennis.’

We lachten.

Groen licht.

Plankgas.

Thuis heerste dezelfde sfeer als tijdens het Suikerfeest: slingers en ballonnen, koekjes en taarten, opgedirkte familie en kennissen, een overdosis schijnheiligheid.

Ik zag dat mijn broer deed alsof hij het hartstikke leuk vond. De gesprekken die hij met iedere aanwezige moest voeren verliepen uitbundig maar zichtbaar

moeizaam. Ys was de honingkoekjes aan het plunderen die mijn vader rondbracht en ik bekeek het decor.

Releaseparty.

Toen de laatste feestganger was vertrokken, wilde mijn broer meteen gaan slapen.

Het voelde zo raar om weer samen de trap op te lopen naar onze kamer.

‘Wat een fucking theaterstuk was dat zeg. Ik zit liever een weekje iso dan nog zo’n avond.’

We liepen onze kamer in, waar hij om zich heen bleef kijken. Hij liep naar het raam, zette het op een kier en ging even op de pianostoel zitten, terwijl hij de toetsenklep omhoogdeed. Hij spreidde zijn vingers en legde ze net niet op de toetsen, alsof hij bang was voor de tonen die zouden vrijkomen.

‘Speel dan.’

‘Morgen.’

‘Speel!’

‘Nee.’

Hij deed de toetsenklep rustig dicht, stond zuchtend op en stapte in bed – de versleten houtverbindingen in de lattenbodem kermde het uit. Terwijl zijn gezicht onderweg was om op het kussen te landen, nam ik plaats op de pianostoel. Ik keek naar hem. Ik wilde huilen van blijdschap maar deed dat niet.

‘Sam, speel eens wat voor me dan.’

Ik haalde me de eerste noten van *Canto Ostinato* voor de geest, maar voordat ik die speelde, was hij al in slaap gevallen. Ik speelde het stuk toch. Zachtjes met de vingertoppen aanrakend, speelde ik een maat of vier. Tot ik langzaam naar voren helde alsof de klankkast mij opzoog en ik in slaap dommelde.

Ik had samen met Ys de boeken van het vijfde jaar ingeleverd en onze rapporten opgehaald. Hij vertelde dat zijn moeder hem had gebeld en had gezegd dat ze een leuke verrassing voor ons had.

Ys bleef nog even hangen op het bordes met wat meisjes terwijl ik naar mijn Vespa liep. Achter de school schitterden de smetteloze scooters op de stoep. Ik zag dat Evelien op haar Vespa zat, pal naast de mijne. Ik klikte op mijn alarmbedieninkje waardoor het scooteralarm uitschakelde en de zijlichtjes

oplichtten. Ze merkte mij op en ik vermoedde dat zij in gedachten een vraag aan het bedenken was.

‘Sam?’

Ik maakte het zadel open en legde het rapport in mijn buddy.

‘Sam?’

‘Wat is er?’

‘Mijn helm is uit mijn scooter gestolen.’

Ik stapte op mijn scooter: ‘Dus je dacht, Sam is de enige Marokkaan op school, die zal ’m vast hebben.’

Ze lachte: ‘Nee, tuurlijk niet. Ik weet niet wat ik nu moet doen.’

Ik startte de motor: ‘Ik ook niet.’

‘Wacht even.’

Ik fronste.

‘Heb jij geen extra helm in je buddy toevallig?’

‘Nee.’

‘Wil je me naar huis brengen?’

Ik werd zo kwaad. Hoe kon zij mij zoiets vragen? Waarom deed ze alsof er niets aan de hand was? Er kwam een gedachte in me op die ik meteen naar de afgrond verdreef. Nee, Sam. Niet doen. Rij haar niet omver. En níet ingaan op haar idiote voorstel. Negeer haar verdomd mooie gezicht en verleidelijke ogen. Die hals, jesusfuckingchristus die hals zou ik het liefst nu willen kussen en likken en daarna zachtjes inzepen en met een warm washandje slaafs schoonwrijven. Ik keek naar de grond zodat mijn blik haar hals vermeed, maar toen stuitte die op haar blote kuit. Ik wilde me op de knieën werpen, met mijn vingernagels voorzichtig witte sporen in haar kuit krabben. Daarna wilde ik haar kuit inmasseren met babyolie. Ik sloot mijn ogen en zei iets vreselijks.

‘Spring achterop.’

5

De filosofieles in de tuin van mevrouw Zeeman leek in een flits voorbij te zijn gegaan. Het derde uur was voorbij, de kleine pauze was begonnen. Ik had nog een halve schooldag voor de boeg waar ik allesbehalve zin in had.

We kregen samenvattingen mee die ik allemaal al uit mijn hoofd kende. Mevrouw Zeeman had een enorm positieve invloed op het leervermogen van haar leerlingen; geen van ons ging met een onvoldoende de examens in. Ze wist namelijk de juiste balans te vinden tussen lesgeven en plezier maken.

Na de les stonden leerlingen met mevrouw Zeeman na te praten over Nietzsche. Ik zat onderuitgezakt in de tuinstoel, met de zon op mijn smoel. Ik kwam met moeite overeind – ik verwachtte messcherpe steekjes in mijn hielen, maar die bleven uit. Ik had trek en een stijve pik. Ik had zin in seks. Heel veel seks. Mevrouw Zeeman heeft het er zo in gedramd dat ik meteen dacht aan Maslow en de lichamelijke behoeftes, die onder aan zijn piramide stonden.

Ik checkte mijn iPhone op WhatsApp-berichtjes. Ik had er drie.

Ys: ‘Goeiesmorgens. Heerlijk, de laatste schooldag geskipt, ben net wakker. Ben je op school? Skip de middag! Perfect vaarweer, over een uurtje bij mijn boot?’

Kyra: ‘Zin om even langs te wippen? Trek ik jarretels voor je aan... lebber.’

Evelien: ‘Je laatste schooldag, baby! Zet ’m op! Als je in de pauze langs wil komen, kunnen we even knuffelen en lunchen! Kusje.’

Nadat Eveliens helm gestolen was, waren we elkaar blijven zien. Puur vriendschappelijk. En seksueel. Verder niets. Wel bekenden we allebei tijdens het neuken dat we elkaar vreselijk hadden gemist in de periode dat het uit was geweest. Evelien had het niet leuk gevonden dat ik haar geen gedag meer zei en haar niet eens aankeek als we elkaar tegenkwamen in de schoolgangen. Ik wierp tegen dat ik het niet leuk vond dat zij het had uitgemaakt. Ze gaf mij meteen gelijk en suste de boel door mij te zoenen. Ik wist natuurlijk waarom ze dat deed. Om het niet over de reden te hebben waarom ze het met mij had uitgemaakt. Dus speelde ik het spelletje mee.

Evelien had trouwens mijn vaders koekjes nog altijd niet geproefd. Mijn moeders halsstarrigheid werd alleen maar groter. Bovendien kwam ik alleen langs bij Evelien als haar ouders aan het werk waren. Ze verzwegen dat ze weer met mij omging, omdat ze niet wist hoe haar ouders daarop zouden reageren. Ik zei: 'Hé Evelien, *join the club!*'

Omdat ik was blijven zitten, zat ik nog op het Hervormd Lyceum maar Evelien was al eerstejaars rechtenstudente aan de Universiteit van Amsterdam.

Ik nam haar daarom eens mee op een romantische date. We gingen naar de rechtbank aan de Parnassusweg. Ik leidde haar rond langs de meervoudige kamer, de enkelvoudige kamer, we woonden een rechtszitting bij, ik legde haar fluisterend uit wie wie was.

'Hoe weet je dat allemaal?'

'Algemene ontwikkeling.'

Supersnel tikte ik de letters in op mijn touchscreen.

Ik schreef Evelien: 'Ik kom er nu aan. Ik haal wat broodjes bij de Hergo, kusje terug.'

Ik schreef Kyra: 'Ben er met een halfuurtje, hou je dat vol? Lebber terug.'

Ik schreef Ys: 'Maak er anderhalf uur van.'

Het was inderdaad een prima idee om de rest van de schooldag op de grachten door te brengen in plaats van in maffe klaslokalen. Zelf ruik je het maffe niet als je erin vertoeft. Pas als je vraagt of je naar de plee mag gaan om vervolgens een beetje door de school rond te zwalken, en daarna terugkeert, gutst de smerigheid van vijftientig piepende pubertjes als vuilniswagenlucht over je heen.

Ik nam afscheid van mevrouw Zeeman en scheurde naar de Hergo in de Beethovenstraat. Ik kocht een bruin pistoletje met tonijnsalade en een bruin pistoletje met rosbief voor mezelf en voor Evelien een wit pistoletje met filet americain.

Ik opende het toegangshek en belde aan. Evelien deed de deur open in badjas, haar natte haren langs haar hals gedrapeerd. We knuffelden. Ik kustte haar hals.

'Dag liefje, ik was even baantjes trekken.'

'Sportief bezig.'

'O my god, al mijn bikini's zijn te klein!'

‘O my god! De mijne ook!’

Terwijl ik achter haar aan liep, masseerde ik haar rug. We liepen naar het zwembad, waar het een beetje benauwd was. Ze schudde de badjas van zich af. Naakt dook ze het water in. Ik ging languit op de linnen ligstoel liggen en at mijn pistoletje tonijnsalade. Ik keek toe terwijl ze haar borstslag perfectioneerde. Op de terugweg veranderde Evelien van zwemslag. Ze zwom op haar rug zodat haar kleine tepels en mooie volle borsten boven water dreven alsof het reddingsboeien waren. Ik was inmiddels aan het pistoletje met rosbief begonnen.

‘Kom ook zwemmen.’

‘Ik heb last van mijn schouder.’

Ik had een smerige schouderblessure opgelopen tijdens het bankdrukken. De grootste fout die een fitnessfanaat kan maken: te veel schijven aan de stang schuiven. Ik ben zeker tot na de eindexamens uitgeschakeld. Schouderblessures vergen een lange herstelperiode. Ys haalde nu de sportschool ondersteboven met mijn broer. De twee konden het goed met elkaar vinden.

Ik vroeg Evelien: ‘Heb je geen college vandaag?’

‘Jawel. Vanavond.’

Ze dreef geluidloos in het midden van het zwembad, haar haren golvend om haar heen.

‘Ik moet zo alweer naar mijn les.’

‘Dat was ik vergeten.’

Ze zwom naar de kant, klom er waterkletterend uit en kwam naast me zitten.

Ik zei: ‘Eet je broodje op.’

‘Zo. Eerst even...’ Ze zat in kleermakerszit, kneep water uit haar haren, ontknoopte mijn spijkerbroek en vervolgde: ‘...iemand begroeten.’

Ze pakte mijn pik en streek met haar vingertoppen heen en weer eroverheen. Ik wilde haar vingers maar ze pakte mijn hand onderweg vast: ‘Ik ben ongesteld.’

‘Dus?’

Ze schudde haar hoofd: ‘Niet vandaag.’

Tussen het pijpen door spuugde ze erop, alsof ze ’m minachtte. Ze rukte me zo snel dat-ie bijna vlam vatte en hield toen ineens op. Ze sloeg mijn pik tegen haar borsten, legde ’m ertussen en drukte haar warme tieten tegen elkaar alsof het kruikzakken waren. Ik voelde dat ik bijna klaarkwam: ‘Kus me even.’ Ze keek mij aan en schudde haar borsten heftiger. Ik rekte het zo lang mogelijk uit, tot ik niet

meer kon, mijn ogen dichtkneep, mijn kiezen op elkaar schuurden, de buikspieren krachtig aanspannen en ik opstond. Net op tijd.

‘Deed ik je pijn?’

‘Nee liefje.’

‘Wil je niet klaarkomen?’

Ik werd gebeld. Het was Kyra. Ik drukte haar weg.

‘Nee, ik wil dit euforische gevoel behouden.’

Ik trok hinkelend mijn broek aan.

Kyra stuurde meteen een bericht: ‘Waarom druk je me weg? Ben je met Evelien?’

Evelien stond boos op en vroeg: ‘Ben je weer met Kyra aan het whatsappen?’

‘Nee, daar hebben we het toch al over gehad? Dat ze verleden tijd is?’

Ik stuurde Kyra: ‘Zit in de les!’

Evelien vroeg: ‘Met wie app je dan?’

‘Met Ys.’

‘Laat me het zien dan.’

‘Nee.’

‘Waarom niet?’

‘Wel eens van privacy gehoord?’

‘Nee.’

‘Grappig, en jij studeert rechten?’

‘Luister Sam. Ik heb al die gore berichten gelezen die jullie elkaar stuurden. We hebben geen relatie, maar als je haar ziet, dan hoeft ik jou niet te zien. Punt.’

‘Ik moet naar mijn les.’

Tien minuten later werd ik als een panter besprongen door Kyra toen ik de lift uit kwam. Ik omklemde haar billen, tilde haar moeiteloos op, waarna ze haar benen strak om mij heen sloeg – een voordeel van al dat gewichtheffen. Wel voelde ik een pijscheutje in mijn schouder maar dat negeerde ik. Ze woelde door mijn kuif terwijl we zoenden. Ik liet haar voorzichtig landen op de Bösendorfer en spreidde haar slanke benen. Ze had een laddertje in haar zwarte kous. Met een nieuwsgierige tong gleed ik langs haar dijen naar het heiligste plekje van haar lijf. De voorkant van haar zijden ondergoed was drijfnat. Ik schoof het opzij. Haar kut kwijlde als een babymond. Gulzig likkend en slurpend alsof ik een verschoppeling

was die de woestijn was ingejaagd, dagenlang dorstig rondzwierf, vechtend tegen een onverbiddelijke zon maar eindelijk een oase tegenkwam waaruit ik drinken kon.

Ik vroeg: 'Hoeveel vingers?'

Ze hijgde: 'Doe maar eentje.'

Een minuut later: 'Doe maar twee.'

Halve minuut later: 'Doe maar drie.'

Daarna was mijn piemel aan de beurt.

We neukten als een goed muziekstuk, hard en meeslepend. Haar borsten bewogen rond, haar tepels tekenden o'tjes in de lucht. Bij elke stoot kwamen de hakken van haar voeten eventjes van de pianotoetsen om er daarna weer hard op te vallen. Er klonken zware en lichte tonen tegelijk. De tonen begonnen steeds sneller achter mekaar te spelen, werkten zich op naar een heftige finale, begeleid door een meisjes- en jongenssopraan. Ik stootte tot zij kermend klaarkwam. Dat zorgde ervoor dat ik mijn pik, die spoot als een brandslang, weer onder controle probeerde te krijgen. We lachten, tongden na en bekeken het glinsterende kunstwerk van miljoenen zwemmende zaadjes op haar borsten en buik.

Vergeet muziek tijdens het vrijen, we maken het zelf.

Kyra en ik zaten naakt op de pianostoel. Ze zat in tegengestelde richting op mijn schoot en knuffelde en kuste mij terwijl ik wat deuntjes speelde.

'Wat wilt u dat ik voor u speel, mejuffrouw?'

'Weet je dat ik met niemand anders klaarkom dan met jou?'

Mijn vingertoppen rustten eventjes op de toetsen.

'Met wie neuk je nog meer dan?'

'Met niemand. Ik bedoel dat ik nooit klaarkwam als ik seks had.'

'Meen je dat?'

'Ja.'

'Vind je het logisch.'

Ik speelde fraaie flarden van Chopins *Nocturne no. 20*.

'Logisch?'

'Je hebt zeker alleen maar grachtengordelpiemels gehad.'

Krachtig knelde ze haar dijen rond mijn middel in een poging mij te verstikken. Haar hoektand ging zachtjes langs mijn nek. Terwijl ik met mijn linkerhand de

gebroken akkoorden intoetste, speelde mijn rechterhand een dromerige pianissimo.

Ik vroeg: 'Wel eens van Mohammed de profeet gehoord?'

'Er zijn cartoons over hem gemaakt toch?'

'Ja. Hij zei tegen zijn metgezellen dat als ze seks hadden, ze de vrouw eerst moesten laten klaarkomen, voordat zij dat deden.'

'Nobele meneer, die Mohammed. Hé, speel je nu Chopin?'

Ik knikte en zei: 'Als je weet welke nocturne dit is, ren ik naakt naar buiten en duik ik de Keizersgracht in.'

Met haar hoofd op mijn schouder neuriede ze een passage mee, minieme trillinkjes overbrengend.

'De twintigste?'

'Fout.'

Geleidelijk ging ik over in een andere nocturne, maar ze had mij na een paar tellen door.

'Gluiperd, ik had gelijk! Naakt naar buiten jij, nu!'

Ik zei dat ik met Ys had afgesproken.

Ik vroeg haar om op te staan.

Ze wilde nog een keertje.

Ik zei dat ik moe was.

Ze likte mijn oor:

'Vluggertje?'

'Sta op.'

'Nou.'

Ik wandelde door het Hilton Hotel naar het tuingedeelte aan het water waar hotelgasten, politici en witteboordencriminelen aan het lunchen waren. Aan de achterzijde van het Hilton ligt een jachthaven, het is de slaapplek van De Ysbreker. Het was een cadeau van Ys' vader voor zijn achttiende verjaardag. Zijn vader was een succesvolle botenhandelaar. Hij verkocht luxesloepen en mini-jachten in binnen- en buitenland.

Ys was de touwen die aan zijn sloep bevestigd waren aan het ontknopen.

'Blonde boef, blijf van die boot af!'

'Ben je alleen?'

‘Eh, ja?’

Ik gooide mijn rugtas in de sloep, stapte aan boord, waardoor de sloep wiebelde, en nam plaats op de designkussens.

‘Bel even wat chicks op.’

‘Hoezo? Ik heb jou toch? Ik ben al bij twee chicks geweest deze ochtend, laat me met rust.’

Hij startte de sloep.

‘Toch niet Evelien en Kyra hè?’

Ik salueerde en zei: ‘Ayay, varen kapitein.’

Hij schudde het hoofd: ‘Je bevestigt het clichébeeld, Sam.’

‘Welk nou weer?’

‘Alle Marokkanen zijn players.’

‘Kunnen we het even elf seconden niet hebben over dat eeuwige Marokkanengedoe? Doodmoe word ik ervan.’

‘Soms moet je de waarheid onder ogen zien.’

‘Welke waarheid?’

‘Gewoon de waarheid.’

‘Fuck jou en de waarheid.’

‘Ben je een beetje opgefokt, Sammetje? Te lang niet aan de gewichten gehangen? Testosteronophoping?’

Ik ging op de kussens liggen, staarde naar het dak van het Hilton en dacht eventjes aan de knuffeljunk die ervan afsprong.

Ik vroeg: ‘Hoe zijn de trainingen met mijn broer?’

‘Heftig. Hij is echt een beul.’

Gister toen Ys voor mijn deur achter op de Vespa van mijn broer sprong, belden ze mij op om te zeggen dat ik uit het raam moest kijken.

Mijn broer vroeg: ‘Kijk je uit?’

‘Waarvoor?’

‘Dat je andere schouder niet uit de kom vliegt tijdens het rukken!’

En toen reden ze lachend weg.

Sukkels.

Ys zette zich af tegen de kade zodat de sloep naar het midden van de gracht dreef en vroeg: ‘Gaan we langs je broer varen op de Wallen?’

‘Wat jij wilt.’

Mijn broer was na zijn vrijlating meteen aan de slag gegaan als winkelier.

Niet zomaar een winkel.

Een sekswinkel.

Toen hij vastzat, besliste de politiek dat het tijd was voor een nieuw gevangenisstelsel. Twee op één cel, wegens overbevolking. Hij kreeg een celgenoot die een beruchte Amsterdamse seksbaas bleek te zijn. Hij bezat de helft van de ramen en sekswinkels op de Wallen. Ze raakten zeer goed bevriend. Mijn broer maakte op een of andere manier heel gemakkelijk vrienden. Ik weet niet of dat een goede of slechte eigenschap is. Het gaat er natuurlijk vooral om wát voor vrienden je maakt.

Maar goed.

Ik vond het niet slim van hem om meteen na zijn vrijlating weer de donkere kant van de stad op te zoeken. De Wallen zijn een broedplaats van criminaliteit, vol drugsdealers, junkies, mensenhandelaren, loverboys, corrupte agenten, kortom, akelige mensen.

Daarom hadden we net na zijn vrijlating een fiks meningsverschil.

Ik vroeg hem waarom hij niet als personal trainer aan de slag ging in plaats van een sinistere sekswinkel te runnen. Hij wist alles over fitness: de correcte uitvoeringen van de oefeningen, de juiste voeding, de bouw van het menselijk lichaam, de spieren, pezen en gewrichten.

Hij zei: 'Vetzakken motiveren? Zwaarder werk bestaat er niet.'

'Van een beetje zwaar werken is nog nooit iemand doodgegaan.'

'Het is maar tijdelijk. In de tussentijd aas ik op gedegen arbeid. Ramen opkopen en verhuren aan hoeren. Of pooier worden.'

'Volgens mij wil jij weer terug naar binnen. Draaideurcrimineel.'

'Wat zei je?'

'Je hoorde me goed. Draaideurcrimineel.'

Snel verliet ik onze kamer.

Het was anders dan ik had verwacht, ineens weer de kamer delen met mijn broer. Zette ik de televisie aan, dan wilde hij dát programma kijken maar ik die serie. Wilde ik pianospelen, dan hield ik hem wakker. En of ik mijn bladmuziek, schoolboeken en kleren even wilde ordenen zodat hij er niet over struikelde. Zette

ik porno op om even hartstochtelijk te sjoeren, kwam hij binnen. Het voelde alsof ik een irritante celgenoot had.

's Avonds parkeerden auto's met louche figuren naast het bankje. Ik had die lui nooit eerder gezien. Dan stapte mijn broer in en bleven ze urenlang praten. Soms gingen de autoraampjes naar beneden zodat sigarettenrook uit de auto ontsnapte. Tot mijn verbazing stapte Ys soms ook in.

Het was niet zoals vroeger. Hij had een flink deel van mijn jeugd en ontwikkeling gemist. En zijn ontwikkeling was natuurlijk ook een tijd lang gestagneerd.

Grote gaten in de weg der broederschap zorgden voor hobbelige ritten.

Ys en ik voeren vredig over de gladgestreken grachten terwijl de stad voorbijgleed. Ik lag voorin met mijn gezicht naar Ys toe. Ys bestuurde de sloep op opmerkelijke wijze. Zijn tenen omklemden het grote ronde stuur. Zo nu en dan corrigeerde hij de stuurrichting. Hij had zijn Persol-zonnebril opgezet en dronk een aardbeien-proteïneshake uit een wijnglas.

Ik had de wiskundeboeken uit mijn rugtas gepakt om te leren, maar de zon weerspiegelde de witte bladzijdes in mijn ogen, waardoor ik witte vlekken zag – het zou ook door de sommen kunnen komen. Ik gooide de boeken op de bootvloer. De wind leek meer interesse dan ik te hebben voor de examenstof, de bladzijdes werden erdoor opengeslagen. Ik dacht aan de eindexamens die ik binnenkort onder mijn neus geschoven zou krijgen.

'Ys, hoeveel sta je voor wiskunde?'

'Acht komma zes.'

'En voor geschiedenis?'

'Drie komma acht.'

'Als je wilt slagen moeten er dus wonderen worden verricht.'

'We varen, kunnen we het over iets anders hebben?'

'Ik heb een supermooi plannetje, Ys. Ik ben al een keer blijven zitten, ik móet dat vwo-diploma halen, al moet ik de halve school gijzelen.'

'Vertel me je mooie plan morgen maar.'

'Nee nu.'

'Sam, morgen.'

'Morgenochtend dan.'

‘Trouwens, weten je ouders nog steeds niet dat je bent blijven zitten?’

‘Als ik niet was blijven zitten, hadden wij elkaar niet gekend.’

‘Ik weet al wat jij gaat worden later.’

‘Wat dan?’

‘Leugenaars worden meestal romanschrijver.’

‘Romanschrijvers zijn geschrift. Ik niet.’

‘O nee? Wat is jullie buurtkreet ook al weer? In de Pijp zijn we...?’

Ik gooide een kussen naar zijn hoofd.

Het werd even donker. We voeren onder een brug door. Enorme moeren, spinnenwebben en vogelnesten. Pas nadat we erdoorheen waren gevaren merkte ik op dat het de brug was waar zeven jaar geleden de duif werd doodgereden en die maffe man de vleugels in zijn binnenzak stopte.

Ys zei: ‘Ik zit eraan te denken om een spectaculair examenfeest te geven na de examens. In ons vakantiehuisje aan de Vinkeveense Plassen. Nodig ik alle lekkere chicks van school uit.’

‘Is het niet verstandiger om je op de examens te richten in plaats van op een examenfeest?’

‘Ik ben meer van het langetermijndenken.’

Ik pakte uit het koelkastje onder het stuur een flesje water en nam wat slokjes. Ik ging naast Ys zitten en vroeg: ‘Wat wil je na de examens gaan doen?’

‘Dat zeg ik net, een examenfeest geven.’

‘Ik bedoel daarna.’

‘Dat weet ik niet.’

‘Ik dacht dat je van het langetermijndenken was.’

Ys pakte zijn telefoon en belde mijn broer op om te vertellen dat we eraan kwamen.

Nadat we vorig jaar te horen hadden gekregen dat we over waren naar de zesde klas vwo, was Iris zo trots op ons dat ze vertelde dat ze een verrassing voor ons in petto had. Ik mocht mee op vakantie naar Bali.

Ys zei: ‘Sam, we gaan ons rot lachen om die inboorlingen.’

We verbleven vier weken in een vette villa. Ik at voor het eerst in mijn leven kreeft en kangoeroebiefstuk. Iedere avond dineerden we in stijlvolle restaurants in de hippe buurt Seminyak: Métis, Ku De Ta, Gado Gado, Khaima.

Laatstgenoemde was zelfs een Marokkaans restaurant. De Marokkaanse eigenaar bediende ons. Ik bestelde in het Arabisch. Hij schrok, we knuffelden en kregen korting.

Ys zei aan tafel: ‘Zwerflustig volk die Marokkanen.’

Op Bali leerden we surfen en duiken. Ook gingen we sportvissen in de Indische Oceaan – terwijl ik met de benen uit de boot bungelde, keek ik omhoog naar de blauwe oneindigheid en dacht aan Eveliens geboorteplek. Ys ving om de halve minuut een tonijn, een barracuda of zo’n gekleurde platvis. Ik ving niks. We gebruikten hetzelfde aas en dezelfde hengels. Ik geloofde niet dat hij zo veel geluk kon hebben dus beschuldigde ik hem van valsspelerij. Hij gaf mij zijn magische hengel en kreeg de mijne. Ik ving nog steeds niets. Ys bleef voortdurend vis vangen.

Iris bekende dat ze mij de vakantie niet alleen cadeau deed omdat ze trots op ons was. Ook had het verhaal over de drie dagen durende autorit naar Marokko dagenlang door haar hoofd gespoekt.

Na de vakantie in Bali nam Iris mij geregeld mee naar haar schoonheidsspecialiste aan de Minervalaan, omdat ze zich ergerde aan de meeters op mijn neusvleugels. Ik zag na de behandeling geen verschil, zij wel. En omdat we er toch waren, werden mijn hoektanden ook even gebleekt.

Als Ys met mijn broer ging sporten, bracht ik Iris op de Vespa naar openingen van postmoderne-kunstgalerieën aan de grachten. Ze vroeg: ‘Kom je mee naar binnen? Gaan we keten!’

‘Kom ik wel binnen?’

‘Tuurlijk kom je binnen. De tentoonstelling is van een goeie vriendin, zet je scooter op slot.’

‘Gezelligheid!’

Dan probeerden we geïnteresseerd rond te kijken naar beelden van boomschors waaraan prijskaartjes met bedragen in de duizenden euro’s hingen. Tegen het einde van zo’n opening trad dan meestal een dichter op – vergezeld door een muzikant, meestal een violist – om onsamenhangende verhalen te verkondigden. Over hoe belangrijk kunst is, dat ze niet zouden kunnen leven zonder kunst, dat het leven kunst is en dat soort gekunstelde onzin – alle aanwezigen knikten alsof ze aan Parkinson leden. Halverwege die slaapverwekkende slotverhalen slopen Iris

en ik dan weg om gezellig ergens een salade te eten. Op de terugweg liet ik de scooter staan en slenterden we gearmd door het Vondelpark. Daarna gingen we naar de P.C. Hoofstraat 'op zoek naar koopjes'. Iedere winkeleigenaar of manager kende Iris, schonk haar latte macchiato in en liet haar eventjes in het magazijn naar de nieuwe collectie koekeloeren terwijl ze bedenkelijk met een lepeltje door haar kopje koffie roerde. Sommigen hadden zelfs een leuk jurkje of een paar hakken apart gehouden omdat ze wisten dat Iris die enig zou vinden.

Bij de Ralph Lauren kocht ze sokken voor Ys en een geruit overhemd voor mij.

Ik zei: 'Aah, dankjewel! Dat had echt niet gehoeven!'

'Iedereen heeft af en toe recht op een mazzeltje.'

'Iris?'

'Ja?'

'Waarom heeft Ralph Lauren in godsnaam een logo van een meneer die een paard aan het mishandelen is?'

Ze legde me uit dat hij niet tegen het paard maar tegen een balletje sloeg. Scheen een sport te zijn. Polo heette het. Terwijl ze het mij uitlegde, merkte ik op dat Iris haar best deed om mij niet uit te lachen. De kassabediende zat te gniffelen. Ik keek hem aan: 'Wat lach je?'

'...Ik had een binnenpretje!'

Ik bleef hem aankijken.

Iris trok me weg en zei: 'O Sam, wat ben je soms toch snoezig.'

'Ben ik niet! Moet ik mijn gemene kop opzetten?'

'Dan zul je er vast nog snoeziger uitzien.'

We liepen de winkel uit.

Voor de deur zei ze: 'Over gemene koppen gesproken, ik moet je iets zeggen maar beloof mij dat je niet boos wordt.'

'Hoe kan ik nou boos worden op jou? Zeg wat je zeggen wil!'

Ze ging op een stoel zitten van het terras naast de Ralph Lauren. Ik ging naast haar zitten.

'Oké,' ze haalde diep adem en keek naar mijn haar. 'Dat kapsel... Van de zijkanten opgeschoren... Dat kan écht niet.'

'Waarom niet?'

'Het schrikt mensen af.'

'Dat is ook mijn bedoeling.'

Een ober kwam, Iris zei: 'Ik ben iets heel belangrijks aan het bespreken. Kunt u zo even terugkomen?'

'Tuurlijk.'

'Dank u.' Iris vervolgde: 'Ik kruip even in mijn moederrol. Sam, je zit in de zesde klas vwo. Volgend jaar ga je waarschijnlijk studeren. Met zo'n kapsel zullen mensen meteen denken van: daar heb je weer zo eentje.'

'Dat zegt toch alleen maar iets over de mensen die zo denken?'

'Daar heb je ergens gelijk in.'

'Dacht je dat ook bij mij?'

'Wil je een eerlijk antwoord?'

Ik glimlachte terwijl ik mijn handen langs mijn opgeschoren hoofd streek en ze achter mijn hoofd in elkaar vouwde.

Iris zei: 'Ik ken een steengoede kapper in de Cornelis Schuyt. Laat je haar van de zijkanten even groeien, neem ik je mee. Neemt hij je even onder handen en als je het niet leuk vindt, kunnen we de zijkanten altijd nog laten opscheren. Oké?'

'Ik weet niet of ik er klaar voor ben.'

'Geef het de tijd.'

'Vooruit, mam.'

We werden lollig, bestelden twee scroppino's en bekeken flanerende mensen om ze daarna uit te lachen.

Het zat dus zo: waar ik me eerst over Ys ontfermde nam mijn broer dat van mij over. Waar mijn broer zich eerst over mij ontfermde, nam Iris dat langzaam van hem over.

Ys en ik voeren op de Oudezijds Voorburgwal. Hij meerde aan voor de sekswinkel, we klommen de kade op en liepen naar binnen, Ys voorop.

Mijn broer zei: 'Ysbeer! Sam! Ys, heb je spierpijn van gister?'

'Mijn benen! Niet normaal, ik had moeite met lopen vanochtend bij het opstaan.'

'Goed zo jongen, squatten die benen. Kom je een kuisheidsgordel voor Sam kopen? Om het rukken onmogelijk te maken?'

Ik zei: 'Het is niet grappig om ieder grapje duizend keer te herhalen.'

'Wel als ik de kamer binnenloop en jou je pik snel zie verbergen!'

Ze lachten terwijl ik mij omdraaide en door de sekswinkel struinde. Porno-dvd's, gewatteerde handboeien, opblaaspoppen, mondknevels, tepelklemmetjes, zwepen, penispompen en dildogeweren. Het rook sterk naar rubber.

Ys fluisterde geheimzinnig tegen mijn broer. Ik keek op. Mijn broer knipoogde, maar niet naar mij.

Toen vroeg Ys of hij een rits condooms en flessen glijmiddel voor een vriendenprijsje mee kon nemen. 'Ik ga een examenseksfeest organiseren.'

Mijn broer zei: 'Vergeet mij niet uit te nodigen. Ik heb heel wat in te halen!'

'Jij staat op de gastenlijst, vriend! Of nee, je staat voor de deur als portier, om vervelende Marokkanen tegen te houden. Zoals Sam.'

Ik schoof de glazen deurtjes van een vitrine opzij, pakte een geweer met aan het uiteinde een dildo, haalde de trekker over waardoor de rubberen penis met een zoemend geluid heen en weer schoot en zei: 'Ys, ik ga dit dildogeweer in je rammen. Zonder glijmiddel. Kijken of je daarna nog kunt squatten.'

Ys antwoordde: 'Iemand heeft duidelijk *mental issues*.'

Mijn broer gaf hem een tasje vol Durex Featherlite en flessen glijmiddel en zei knipogend: 'Van de zaak. Veel plezier en tot kijk!'

6

Dit was het meesterlijke plan: ik zou het geschiedenisexamen van Ys maken en hij zou mijn wiskunde-examen maken.

We beten de spits af met het geschiedenisexamen.

De laatste keer dat ik zo nerveus was, was toen ik voor de gevangenispoort op mijn broer aan het wachten was.

We hadden het een miljoen keer bij Ys in de tuin gerepeteerd. Ik vraag een extra examenblad voor aantekeningen. Op dat blad schrijf ik alles in een ander handschrift over, de antwoorden net iets anders geformuleerd. Bovenaan zet ik 'Ysbrand Paars'. Dan verzamel ik vriendelijk alle examens van de leerlingen om mij heen en lever ik ze in bij de eerste de beste surveillerende leraar. Ys verzamelt ook de examens om zich heen, levert die ook in, maar zonder zijn examen.

Ys en ik wandelden zwijgend door de gangen naar de gymzaal, als ter dood veroordeelden op weg naar de stoel. Met een pen in de hand deed ik de deur van de gymzaal voor Ys open en fluisterde: '*Après vous.*'

'Als je Frans nou net zo goed was als je wiskunde.'

'Gaan we stoer doen? Wie gaat zo je geschiedenisexamen maken? Zeg dat je van me houdt.'

'Fuck you.'

'Dankjewel, attent van je. Ben je niet geaaid toen je baby was? Kreeg je voor het slapen nooit een kus?'

'Zet 'm op, historicus.'

We gaven elkaar een boks en liepen naar de schoolstoelen die in rijen klaarstonden.

Pas toen ik op mijn stoel zat, realiseerde ik mij wat voor risico's ik aan het nemen was. Leraren waggelden om ons heen als gevangenisbewaarders. Mijn vingers trilden alsof ik het koud had dus legde ik ze even onder mijn billen tot ik het examen voor mijn neus kreeg. Als het misging, waren we nogal de lul. Het was erop of eronder.

Waarom had ik in vredesnaam de belofte van Pisa gesloten?

De leraren begonnen met blaadjes en examens uitdelen.

Ik kreeg één blaadje en het geschiedenisexamen.

‘Mag ik nog een blaadje van u?’

‘Je hebt wel genoeg aan eentje.’

‘Ik heb er echt twee nodig –’

‘Het zijn vier kantjes –’

‘Aantekeningen.’

‘Zeg dat dan.’

Ik grinnikte.

Hij gaf het.

Help me,

Allah.

Het geschiedenisexamen was verdomd makkelijk, binnen een uurtje was ik klaar.

Toen schreef ik het netjes over op het aantekeningenblaadje. Als er een leraar

langskwam, schoof ik het blaadje heel rustig, heel koelbloedig onder het examen.

Toen een van de leraren de drie uur durende stilte verbrak door te zeggen dat het tijd was, schreef ik met sierlijke letters bovenaan: ‘Ysbrand Paars’.

Ys keek mij bezorgd aan.

Ik knikte.

Hij juichte ingetogen.

Nu kwam het moeilijkste gedeelte. Ik keek met een onbezorgde blik om mij heen. Ik verzamelde de examens van leerlingen voor, achter, links en rechts van mij. Ik liep naar een naderende leraar die mij vroeg: ‘Hoe ging het?’

‘Een beetje dubbel.’

Ik gaf hem de stapel examens en antwoordbladen.

‘Hartelijk dank.’

‘*De rien!*’

Er volgden andere examens die ik naar mijn gevoel behoorlijk goed maakte: Frans, Nederlands, Engels, aardrijkskunde en filosofie. Alsof het lot mij niet al genoeg dwarszat, was het wiskunde-examen pas op de laatste dag.

Toen ik opstond, onderdrukte ik de neiging om vanuit een telefooncel de politie te bellen om een bommelding te doen. Voor de gelegenheid zou ik mij een angstaanjagend Arabisch accent aanmeten.

Ergens in de gymzaal van het Hervormd Lyceum Zuid heb ik een superspijkerbom uit Iran verstoppt. Succes met vinden! Afsluiten met *salam aleikum* en dan zou ik heel duivels lachen.

De enige reden waarom ik de bommelding niet deed, was omdat ik de executie op die manier uitstelde.

Ys zat twee rijen rechts van mij. Hij was noestig aan het schrijven.

Ik keek het wiskunde-examen kwaad aan. Het had net zo goed een examen Japans kunnen zijn. Om te kalmeren tekende ik een woestijnduin met palmbomen op mijn examenblaadje.

In mijn zak had ik voor de zekerheid een trukendoosje.

Het waren de drie langste uren van mijn leven. Ik zat te wachten op een strenge stem die Ys zou vragen of hij nou helemaal van de ratten besnuffeld was. Maar tot nu toe hoorde ik alleen maar schrijvende pennen en potloden, hier en daar wat gekuch, medeleerlingen die om de elf seconden hun neus ophaalden.

Toen Ys na drie uur naar mij knikte, was ik de gelukkigste eindexamenleerling van Amsterdam.

Een leraar vertelde: 'Het is tijd. Ik wil dat iedereen nú zijn pen of potlood neerlegt en zijn handen in de zakken stopt. Blijf op je plek zitten tot alle examens zijn opgehaald. Wie zich beweegt, krijgt stante pede een één.'

Ik voelde een schok door mijn lichaam. Haastig haalden de leraren de examens op. Als ze bij mij langskwamen, moest ik ze een examenblad overhandigen met een woestijnduin en palmbomen erop getekend. Ys keek mij paniekerig aan. Geluidloos vroeg hij: 'En nu?! Wat nu?!'

Ik stak mijn handen op advies van de leerkracht in mijn zakken, haalde vliegensvlug het trukendoosje uit mijn zakken, opende het onder de tafel en liet de inhoud op de grond vallen.

Een lerares was twee tafels van mij verwijderd, nu nog maar één... Ze nam het stencil van mijn buurjongen in ontvangst. Ze liep naar mij toe. Ik keek haar aan... En grijnsde uit onmacht.

'Jij ziet er gelukkig uit. Heb je het goed gemaakt?'

Zwijgend bleef ik grijnzen.

Ze keek naar mijn examenblad.

Er vormde zich een flinke frons op haar voorhoofd.

En op dat moment schoot een klasgenote van haar stoel en krijste: ‘Ratten! Ratten!’

Iedereen sprong schreeuwend op en rende door elkaar heen bij het zien van de hollende babyratjes. Tafels werden omvergegooid, stoelen omvergelopen, leerlingen probeerden met opgerolde blaadjes de babyratjes te vermorzelen, leraren probeerden de beestenboel te sussen. Ys en ik zochten elkaar in alle chaos op, als geliefden tijdens een bombardement. Hij gaf mij het kostbare wiskunde-examen. Ik liep terug naar mijn stoel, ging zitten en keek naar het meisje dat begon met krijsen en nu hurkend op de tafel stond. Ik zei: ‘Het zijn maar babyratjes, man, stel je niet aan!’

De twee babyratjes werden gedood. Een ethisch vraagstuk rees op – offers. Lang leve de dierenwinkel. Ik had de babyratjes eigenlijk voor Sis gekocht. Ze zouden hoe dan ook sterven.

De leraren haalden uiteindelijk de antwoordbladen op. Ik hoorde ze tegen elkaar zeggen: ‘Laatst zag ik een muis op de gang aan een stukje brood vreten!’

‘Vreten kunnen die beesten. Zich vermenigvuldigen ook, in het kwadraat! In dat opzicht zijn ze heel wiskundig.’

Hoogstaand lerarengelul.

Ik gaf haar het examen.

‘Kijkt u eens, alstu!’

Ik stond op.

Naar Ys.

Hij zei:

‘Vuile–’

‘Rat!’

Met het wiskunde-examen waren de zenuwslopende examens eindelijk voorbij, dus dat moest gevierd worden. Ys en ik verkasten naar zijn vakantiehuis aan de Vinkeveense Plassen. Het huis had ramen van het plafond tot aan de grond. Alle zeven slaapkamers waren voorzien van airco. De vloeren van de vier badkamers waren betegeld met mozaïek. Er was een gigantische tuin met luxeligstoelen, een

trampoline, een Amerikaanse barbecue, een tuintafel met stoelen, een aanlegsteiger met een dobberende mahoniebruine Riva Aquarama-speedboot.

Evelien was mee. Ik genoot steeds meer van de rust die zij over zich had.

Els was ook mee, het grietje met wie Ys had zitten kletsen op Kyra's huisfeestje. We zouden in het huis verblijven tot de uitslagen van de examens bekend werden gemaakt.

Overal waar ik slaap, slaap ik als laatste en word ik als eerste wakker. Ik liep rustig naar buiten, het drietredige trappetje af en ging op het natte gras zitten. De zon brak tussen wolkenvelden door, alsof ze een krachtmeting hielden. Een zwerm zwaluwen zwierf zwierig voor de zon. Ik vroeg mij af hoe oud de zomereik midden in de tuin was. En de gele treurwilg vlak langs het water. De omlaag hangende twijgen van de treurwilg leken op het haar van een voorovergebogen vrouw. Ruisend beroerden ze het water. Ik voelde mij voor het eerst sinds tijden heel kalm. Vanavond vond het examenfeestje plaats en dan was het afwachten tot het verlossende telefoontje. Ik was zo ver gekomen – de eindstreep was al in zicht – dat ik, als ik nu te horen zou krijgen dat ik niet geslaagd was, geschift zou worden.

Nadat ik het ontbijt had klaargemaakt, wekte ik de slaapkoppen en ontbeten we aan de tuintafel.

Daarna stapten we in de speedboot voor een wakker makende rit. Ys gaf de gashendel een ruk naar voren, waardoor de motor van de Riva zich in het water groef en de voorkant van de speedboot met suizende snelheid omhoogkwam – de meisjes en ik hielden ons vast aan de chromen leuning. Evelien en Els gilden: 'Woeeeeehoeeeee!'

De windvlagen sloegen de slaap uit onze ogen. We raceten tussen eilandjes, boeien en plukjes riet. In de verte staken witte zeilen uit het water als haaiantanden. Enorme hekgolven achter ons waar Ys bewust overheen ging zodat het heftig schokte. Ik stak mijn hand buiten de speedboot en voelde het opspattende water tegen mijn vingers. Na een paar minuten waren de meisjes aan de snelheid gewend en lagen ze als poserende fotomodellen op het zonnedeck.

Ik nam het stuur over. Ys maakte zijn voeten aan zijn wakeboard vast. Ik minderde vaart. Hij dook het water in, zoog zijn mond vol met water en maakte Evelien en Els nat. Ze gilden alsof ze een enorme spin zagen.

Ys hield zich vast aan de kabel die aan de achterzijde vastzat en zei: 'Rustig de snelheid opvoeren.'

Ik gaf natuurlijk vol gas, waardoor Ys naar voren werd gerukt en plat op zijn buik in het water viel. We lachten hem uit. Ik ging rondjes om hem heen varen. De golven sloegen tegen zijn gezicht.

'Evelien en Els, zeg het maar, laten we hem achter?'

Ze schreeuwden: 'Ja, ja!'

'Sam, kom terug!'

Vaardig voer ik naar hem toe, omdat ik het sneu vond, waarop de meisjes klaagden en Ys hen weer nat maakte.

Ik voerde het tempo rustig op, Ys gleed gekkebekkentrekkend over de hekgolf en voerde fraaie trucs uit die hij van YouTube had afgekeken. Daarna probeerden de meisjes te wakeboarden. Dat zag er komisch én sexy uit. Iedere keer gleed hun bikinitopje omlaag, en wanneer ze het topje met een hand snel weer omhoog probeerden te trekken, verloren ze hun grip en vielen keihard in het water.

Ys zei: 'Sam, nu jij!'

'Ben je vergeten dat ik een schouderblessure heb, vuile sadist?'

Tegen de namiddag keerden we terug naar het vakantiehuisje, zonverbrand en rozig. Al die waterpret zorgde ervoor dat we trek hadden gekregen, nee honger, de geduchte Afrikaanse variant. Evelien en Els maakten een salade. Ik marineerde de ossenhaasbiefstukken en kipfilets en legde ze op de barbecue terwijl Ys ons huppelend vanaf de trampoline aan het bekijken was.

'Ys, neem het even van mij over.'

'Waar-om?'

'Ik moet even iets snijden.'

'Wat-dan?'

'Dat proef je zo wel.'

Ys stopte stuntelig met springen en nam stribbelend mijn schort over. Ik sneed koriander en muntblaadjes fijn voor over de biefstukken, de finishing touch, van mijn vader geleerd.

Ys draaide zich om en ging zich met de meisjes bemoeien. Het touw van zijn schort viel in de barbecue, vatte vlam en voordat hij het wist stond het schort in de

fik. Hij sloeg er paniekerig op, rende gillend over het gras naar het water en sprong erin.

We zaten aan tafel, Ys met een zak ijsblokjes tegen zijn onderbuik. Hij stelde zich aan. Het was een beetje rood van irritatie, maar dat kwam waarschijnlijk eerder van het slaan. Hij vertelde dat zijn moeder ieder moment met wat vriendinnen kon arriveren om 'de boel op te leuken'. Rond zevenen kwam de Italiaanse traiteur met hapjes. Rond achten kwam dj Pussyface. En rond negenen zou een vierkoppig team van Bacardi komen en een cocktailbar opzetten in de tuin.

Els zei: 'Jeej, cocktails!'

Evelien zei nephuilend: 'Niet leuk, ik wilde er zó graag bij zijn.'

Ys zei: 'Sams broer kan ook niet, die moet werken.'

Ik deed alsof ik Ys niet hoorde en zei tegen Evelien: 'Ja jammer, lieverd.'

Evelien kon het examenfeest niet bijwonen omdat ze de volgende ochtend een tentamen had dat ze niet kon missen. Dat kwam heel goed uit. Ys had namelijk Kyra uitgenodigd. Per ongeluk. Hij had iedereen in zijn telefoonlijst een uitnodiging gestuurd. Kyra reageerde pijlsnel terug: 'Nice! Ik ben van de partij!'

Ys zei aan tafel: 'Evelien, waarom skip je het tentamen niet? Ga voor de herkansing, heb je langer tijd om te leren.'

Ik keek Ys met een doodsblink aan.

Evelien keek bedenkelijk.

Ys zei: 'Gezellig, hapje, drankje, dansje.'

Ik trapte hem onder de tafel.

Hij verbeet stilletjes de pijn.

Els zei: 'Ja blijf!'

Ik trapte haar ook.

'Au!'

'Sorry! Ik schoot uit.'

Evelien zei uiteindelijk: 'Nee, ik moet echt zo weg.'

Ik riep uit: 'Ik breng je wel!'

Ik bracht Evelien weg met de Vespa. Toen ik terugkwam, was de tuin compleet veranderd. Alles was versierd met witte en blauwe linten. Er hingen ronde lampionnen aan de takken van de bomen. Verlichte tafeltjes. Functionele fakkels

langs het water zodat fanatieke feestgangers niet erin flikkerden. En op het water dreven zelfs vierkante, crèmekleurige lampionnen die zachtjes met de golven meedeinden.

De moeder van Ys was de laatste lampion aan het ophangen toen ze mij zag: ‘Sammie!’

Ze liep het trappetje af en omhelsde mij – ze rook heel lekker.

‘Wat vind je van de tuin?’

‘Supermooi.’

‘Goed hè? Als het straks donker wordt dan is het vast nog mooier. Schenk je wat wijn voor mij in?’

‘Je vergeet “garçon” te zeggen.’

‘Als je een kelner in Frankrijk op die manier aanspreekt dan breekt opnieuw de revolutie uit.’

‘O.’

‘“Monsieur” of “mademoiselle” is gangbaarder in goede restaurants.’

Ze liep het trappetje op, rekte zich uit en hing de lampion op. Ik pakte een fles chardonnay van het dranktafeltje naast de ligbedden en vroeg: ‘Iris?’

‘Ja?’

‘Wat is dat toch?’

‘Wat?’

‘Dat gretige verlangen naar Frankrijk van sommige Nederlanders? Kun je mij dat uitleggen?’

‘Goeie vraag... Ik denk het schijnbaar zorgeloze leventje. Een manier van leven die heel erg aantrekt.’

Knikkend schonk ik een glaasje voor haar in. Wijn drinkend voegde ze zich bij haar vriendinnen die aan de tuintafel zaten en al aan de wijn waren. Ze wilden nog een glaasje drinken met Ys en mij voordat ze zouden weggaan. Maar Ys klapte in zijn handen en zei: ‘Hup, hup, wegwezen. Dit feest is niet voor bejaarden!’

De halve school stond inmiddels in de tuin. Ys speelde de gastheer, iets wat hem niet op het lijf geschreven was. Hij wees een beetje om zich heen en vertelde waar wat was. Dj Pussyface bracht met zijn elektronische deuntjes geleidelijk de vrolijke menigte in extase. Het Bacardi-team stond behendig cocktails te shaken: caipirinha’s, daiquiri’s, mojito’s, mai tais. Ik greep een mojito en leefde mij uit op

de bruschetta's, de vitello tonnato en de salade caprese die in aluminium bakken op de tafeltjes lagen.

Kyra kwam scheurend in haar Mini Cooper Cabrio aan, zodat iedereen opkeek. Ze was modieus te laat. Ze stapte samen met drie andere vriendinnetjes uit en riep: 'Ys en Sam!' Ze stak de handen in de lucht en zei heel Engels-kakkerig: '*Let's party!*'

Kyra was van haar vriendinnen het mooist opgemaakt. Ze had grijze smokey eyes. Ik stelde mij voor hoe zij en haar vriendinnen een paar uur geleden voor de spiegel in haar kamer hadden gestaan. Hoe ze met een vrolijk muziekje op de achtergrond elkaars gezichten opmaakten met zwarte oogschaduw, eyeliner en mascara, en het onderwijl hadden over meisjesdingen: de meisjes die ze verafschuwden, nauwkeurige schattingen van hoe groot de grootste piemels waren die ze gezien hadden, de onbereikbare jongens die op hun verlanglijstje stonden, stalkers die ze achter zich aan verzamelden als bedroefde bedelaars, smekend om een liefdesgift. En om de opmaaksessie af te maken, vuurrode Dior-lippenstift.

Kyra kuste Ys en gaf mij een likje op mijn lippen. Ze gleed met haar hand over mijn kaak en fluisterde in mijn oor: 'Ik blijf het steeds zeggen. Dat stoppelbaardje staat je zó sexy.'

'Dat is mijn slechte oor. Zeg het eens nog een keer in dit oor.'

Ze sloeg mij zachtjes in mijn zij.

Kyra had op haar huisfeestje verteld dat ze mijn stoppeltjes superleuk vond. Vanaf dat moment was ik nóóit meer onzeker geweest over mijn baardgroei.

Ik haalde drankjes voor de meisjes. Ys en ik stonden een tijdje met ze te ouwehoeren. Kyra pakte een pakje Davidoff Gold-sigaretten uit haar rode Hèrmes Birkin-tas en vroeg: 'Ysje, kunnen we hier crashen vannacht?'

Ze stak met geknepen ogen een sigaret op en gaf het pakje door aan haar vriendinnen.

Ys zei: 'Ik ga je toch niet naar huis laten rijden met al die cocktailtjes op? Dat zou onverantwoord zijn.'

'Lief dat je zoveel om ons geeft!'

'En nu comazuipen jullie!'

'Gaan we zeker doen! Ik leg eerst even wat spulletjes in de slaapkamer. Welke kamer is voor ons?'

'Zoek maar uit!'

Ze gingen naar binnen. Daarna dansten ze voor de geluidsboxen om de dreunende vibratie door hun lijfjes te laten stromen.

Ik wandelde tussen de fakkels naar de steiger en ging zitten, terwijl achter mij het feestje doorging.

Het werd langzaam avond. Oranje wolkslierten sierden niet alleen de lucht maar ook het stille water, alsof het een enorme spiegel was. De aanwezigen kon ik bijna niet meer herkennen. Zij werden dansende silhouetten bij een zonsondergang. Ik voelde mij sereen. Het was de combinatie van alles. Het feit dat de examens achter de rug waren, de natuur, de alcohol, Ys, Kyra, de feestvierende aanwezigen. Ik word gelukkig als ik mensen gelukkig zie. Ik was zo dankbaar dat ik op het Hervormd Lyceum was toegelaten. Anders had ik dit allemaal gemist, en dit had ik voor geen goud willen missen.

Evelien belde mij, maar ik nam niet op.

Evelien was verstandig en verlegen en snakte naar structuur. Kyra was assertief en impulsief, gejaagd en gek. Ik geilde op allebei. Evelien plande alles, maar dan ook echt alles. Nog even en ze pakte haar agenda erbij om te vragen wanneer ik eventueel seks met haar zou willen hebben.

Ys kwam naar mij toe gelopen.

‘Sam, is er iets?’

‘Nee, pik.’

‘Heb je wat liefde nodig?’

‘Nee, nog meer liefde en ik verdrink erin.’

‘Poëtische teksten bij een zonsondergang, ik zei toch—’

‘Wat wil jij nou worden, Ys?’

Hij kwam naast mij zitten.

‘Mijn vader wil het liefst dat ik bedrijfskunde ga studeren, net zoals hij. Maar daar heb ik geen zin in. Ik wil liever ergens in investeren. Slapend rijk worden. Ik heb een spaarrekening waar ik bij kan. Ach, ik weet het allemaal niet.’

‘Geef het de tijd.’

‘Dat zegt Iris ook altijd.’

‘Weet ik.’

‘Hoe weet je dat?’

‘Dat heb ik haar wel eens horen zeggen.’

‘Wanneer dan?’

‘Als we naar exposities gingen.’

‘Exposities?’

‘Ja, heb ik je dat niet verteld?’

‘Nee.’

Er ontstond een beetje een ongemakkelijk sfeertje. Ys keek mij eventjes onbegrijpend aan.

‘Nou, toen jij en mijn broer gingen trainen, bracht ik haar wel eens naar zo’n tentoonstelling.’

Hij knikte begrijpend.

‘Waarom gaat ze niet in haar Fiat 500?’

‘Parkeerproblemen.’

‘Volgende keer pakt ze wel de taxi.’

Ik zweeg eventjes. Maar voelde een dringende behoefte om de stekelige sfeer onderuit te halen, dus zei ik: ‘Maak je niet druk, Ys, je krijgt heus geen halfbroertje binnenkort.’

Licht onpasselijk lachte hij en zei: ‘Ander onderwerp alsjeblieft.’

Ik vervolgde: ‘Tenzij je heel graag een broertje wilt. Ik bedoel, met mijn broer kun je best goed overweg toch?’

Ik besepte dat ik te ver ging, dus sloeg ik mijn arm om hem heen, maar hij duwde me weg.

‘Kom op, Ys, ik zit je maar te sarren, sukkel.’

‘Ander onderwerp.’

‘Goed. Waar hadden we het ook alweer over? Je vader wil dus dat je bedrijfskunde gaat studeren?’

‘Zegt jouw vader niet wat jij moet studeren?’

‘Nee.’

‘Had ik maar zo’n vader. En jij, wat wil—’

‘Ik heb mij gefocust op het diploma. Wat ik daarna ga doen, geen flauw idee. Misschien het conservatorium, geschiedenis studeren of banken overvallen. Ik weet het niet. En ik vind het ook wel prima. Ik was heel lang bang voor het onbekende, nu niet meer. Ik ben er vrienden mee geworden.’

‘Hoeveel cocktails heb jij gedronken?’

Ik nam een slokje van mijn koude mai tai met miniparasolletje, pakte het prikkertje met kers eruit en schoof het met de voortanden in mijn mond.

‘Dit is mijn vierde. Bij de vijfde begin ik Frans te spreken.’

We lachten en keken naar eenden die rakelings over het water scheerden. Kwekkend sloegen ze met de vleugels op het water, een baan van luchtbelletjes en rimpelingen achter zich latend, die geleidelijk door de warme wind werd gladgestreken als door een stomend strijkijzer.

‘Hé Sam, als ik jou en je broer niet had ontmoet, was ik waarschijnlijk nog steeds zo’n mietje geweest.’

‘Dat ben je nog steeds.’

We glimlachten en gaven elkaar een handdruk, alsof we op het punt stonden om armpje te drukken. Daardoor spanden we onbewust onze armen zodat allebei onze spierballen uit de mouwen staken.

Ys stond op, ritste zijn gulp open, draaide zijn rug naar mij toe en plaste zwiepend in het water. Een heldere, sterke straal kletterde op de witte waterlelies.

‘En al die grapjes over Marokkanen meen ik niet.’

‘Weet ik ook wel.’

‘Nou, er zit natuurlijk wel een kern van waarheid in.’

‘Fuck jou en je waarheid. Berg je lul op, kom feesten!’

Mijn telefoon trilde, Evelien belde weer.

Ik nam op: ‘Dag schatjepatatje.’

Ik geloofde niet wat ze zei.

‘Onderweg waarnaartoe?’

Ys keek afwachtend.

Ik sloot de ogen.

En slikte.

‘Oké.’

Ik hing op.

Ys keek ernstig.

Ik zei: ‘Evelien komt...’

Hij kneep af en vroeg: ‘Wat zeg je?’

‘Ze is op de snelweg, haar vader brengt haar hierheen. Ze heeft zich verkeken. Het tentamen is pas volgende week. Ik ben zwaar—’

‘De lul.’

‘Waarom gebeurt mij dit altijd?’

Ys zei: ‘Ik zie het al helemaal voor me als die twee elkaar opmerken. Gelukkig ligt er een verbanddoos in het keukenkastje.’

‘Je bent niet grappig, Ys.’

Radeloos liep ik van de steiger af, mengde mij in de menigte en zocht Kyra. Iemand kneep in mijn kont, ik draaide mij om, zij was het.

‘Dag knappe pianist, wil je me straks bespelen met die vlugge vingers van je?’

‘Nee. Je zal je even moeten inhouden vanavond.’

‘*Hard to get...* Spannend, eens zien hoe lang je dat volhoudt.’

‘Evelien komt zo.’

‘Wat zeg je?’

Ik zweeg, het was niet iets om te herhalen.

Ze zei: ‘Oké dan ga ik nu weg. Doei Sam.’

Ze draaide zich om en liep weg. Ik sprong een gat in de lucht! Toen stopte ze, liep terug en zei: ‘Nee wacht, ik laat me niet weggagen.’

‘Echt niet?’

Ze wilde mij in het gezicht slaan, maar mijn reflexen waren bijzonder snel.

‘Klappen mag je me alleen tijdens het neuken.’

‘O jij gaat mij echt nooit meer neuken. Waarom Evelien? Waarom zij?’

Ik staarde naar mijn schoenen, grassprietten ontsierden de zijkanten.

‘Kyra, ik vind je supermooi—’

‘O hou op met je gelul.’

Ze wilde weglopen, maar ik hield haar hand vast.

‘Ik doe alles wat je wil. Alles. Als je maar geen herrie schopt vanavond.’

‘Wat versta jij onder herrie schoppen?’

‘Je weet wat ik bedoel, hou op met die spelletjes.’

‘O, ik ben degene die nu spelletjes speelt? Het wordt steeds mooier.’

Dj Pussyface bouwde de muziek langzaam op. Om de paar seconden schoof hij zijn koptelefoon tegen zijn oor. Hoofdbonkend in de lucht mixte hij hiphop met house.

‘Beloof je me dat je je rustig houdt? Alsjeblieft?’

‘Wat kan jij zielig kijken zeg.’

‘Weet ik. Alsjeblieft?’

Ze zuchtte half: 'Oké.'

'Oké wat?'

'Dat ik me rustig hou, Sam.'

'Dank je.'

Ze liep weg.

Toen Evelien arriveerde, bekeek Kyra mij met argusogen. Kyra kon mij met haar blik neuken, maar ook vermoorden. Evelien liep naar de cocktailbar voor een drankje, Kyra ging haar achterna. Ik bleef wijselijk op afstand. Ys zag het ook en wees met zijn ogen naar de bar. Man, wat keken ze elkaar kattig aan. Kyra kreeg haar drankje eerder en wandelde arrogant naar haar dansende vriendinnetjes. Dj Pussyface bereikte z'n epische hoogtepunt, er klonken vreugdekreten. Evelien kwam het trappetje op waar ik stond en zei: 'Gezellig, je vriendinnetje is ook van de partij. Proost.'

'Eef, kappen.'

'Wat als ik niet was gekomen?'

'Dan had je hier niet gestaan.'

'Was je dan met haar gaan rotzooien? Ja hè?'

'Hypothetische onzin.'

Ik vertrok naar de plee om te plassen.

Daarna voelde ik mij zo ongemakkelijk dat ik iedere keer drie mai tais haalde, voor mezelf. Ik was vier keer naar de bar geweest, dus vier keer drie is, twaalf? Plus de mojito's van daarvoor, dat maakte – waarom was ik in godsnaam aan het rekenen op een examenfeestje?

Mijn bewegingen leken vlotter en tegelijkertijd langzamer te gaan. Door de wind brandden de fakkels als sterren, zachtjes en dan weer fel. De schaduwen van scholieren die zich in het zweet dansten, dansten op het gras mee. Aan de bar dronk Evelien het ene shotje na het andere.

Ik kwam op een geweldig idee. Ik besloot dat ik seks met Evelien moest hebben om vrolijk te worden. Dan zou vast ook haar stemming veranderen. De boosheid uit haar verdrijven met bloetheid. Het kon mij eigenlijk niet zoveel schelen hoe Kyra zich voelde.

Evelien weigerde eerst, maar ik haalde haar over. Toen ik Evelien naar binnen trok, keek ik toch even of Kyra ons niet zag.

In de donkere slaapkamer struikelde ik over wat spullen. Evelien vroeg of ik de deur op slot wilde doen. Ik rommelde aan de sleutel in het gat. Tegen de muur steunend, voelden we aan elkaar. Ik liet mij op bed vallen en vroeg of Evelien mijn pik tevoorschijn wilde toveren. Hij was zo hard als een gummiknuppel. We kleeadden elkaar onhandig uit. Toen we naakt waren, zoenden we eventjes en pijpte ze mij. Hartstochtelijker dan in het zwembad. Terwijl haar tong over mijn pik gleed, befte ik haar. Tussen ons ingehouden gekreun door, voelde ik de schokken van de bas. Ik probeerde op de maat van de muziek te likken.

Ineens ging de deur open, feestgeluiden stroomden de kamer in. De deur ging snel dicht... We hielden allebei op. Voetstappen klonken over de hardhouten vloer. Het was pikkedonker dus ik wist niet of het Ys of iemand anders was.

Een zwakke telefoonzaklamp ging aan.

Het licht ging zoekend over de vloer.

Een luidruchtige zucht.

Kyra.

Ik hoorde haar vingers iets aan de muur zoeken.

Het zoekende geluid stopte.

Het licht ging aan.

Kyra keek naar ons. Ze stond aan het uiteinde van het bed. Evelien en ik verstarden, als konijnen gevangen in de lichtbundel van een koplamp. Ik was vaak naakt geweest, met hen allebei, en ik ben een voorstander van exhibitionisme, maar dit keer voelde mijn naaktheid bijzonder onaangenaam.

Kyra's onderlip trilde. Het rijzen en dalen van haar borstkas versnelde. Ze keek onafgebroken naar Evelien. Ze legde haar knie op het bed, die weg zonk in het matras. Ze liep op de knieën, enigszins wankelend, naar ons toe. Het laatste stuk tijgerde ze en toen stortte ze zich op Evelien... Ze pakte haar vol op de mond! Het leek alsof ik droomde. Tijdens het zoenen kleepte Kyra zich uit. Ze zaten aan elkaar alsof ze het ijskoud hadden en elkaar probeerden op te warmen. Op het moment dat ik mij in de steek gelaten voelde, werd er naar mijn gummiknuppeltje gegrepen. Hij zwol op als nooit tevoren en leek bijna te imploderen van geluk. Ik sloot mijn ogen eventjes. Het was een koude hand en aan de manier van rukken, voelde ik dat het Kyra was. Het aandachtspunt verschoof. Vier lippen, vier handen en twintig vingers waren mijn lichaam aan het bevoelen, klappen, kussen en

krassen. Ze gebruikten mijn wasbord als krabpaal. Onze lichamen raakten in elkaar verstrengeld als gevlochten meisjesharen. Ik deelde bevelen uit als een generaal: 'Kyra, op mijn gezicht zitten, nú,' en: 'Evelien, klim op mijn pik, nú.'

Daarna smeed ik ze allebei op bed. Ik spreidde hun benen. Ze bezaten de mooiste kutjes van het galactische stelsel. Op mijn knieën zittend, met mijn handen keurig op mijn bovenbenen keek ik naar ze terwijl ze elkaar lieflijk zoenden en elkaars gezichten bevoelden. Ik prentte dit beeld in mijn geheugen om er later op terug te komen voor als ik een keer eenzaam in bed lag. Ik zat trouwens precies op de manier waarop moslims het gebed eindigen en zeggen: 'Moge de vrede en de genade van Allah met u zijn.'

Ik bedankte Allah en begroef daarna mijn gezicht tussen Eveliens benen terwijl ik Kyra zachtjes vingerde. Wanneer ik geen adem meer had en als een snorkelaar naar de zeeoppervlakte dreef om lucht te happen, wisselde ik van schaamlippen. Mijn geniale plan was om ze tegelijk te laten klaarkomen en mezelf op die manier onsterfelijk te maken. Maar dat mislukte. Kyra kwam als eerste, haar gekreun was als het gehuil van een wolvin. Even later kronkelde Evelien over het bed alsof ze bezeten was door een geplaagde geest.

Ik viel op bed en vertelde dat ze vrij spel hadden.

De volgende ochtend werd ik in een leeg bed wakker. Ik voelde mij ineens heel alleen. Daarna bedacht ik dat het misschien wel beter was dat ik alleen was. Suffig stond ik op en strompelde door de slaapkamer. Ik had een zwaar hoofd, maar ik had vooral enorme trek. In de warme woonkamer en zelfs buiten op het gras lagen overal slapende schoolgenoten. Het leek alsof er een veldslag was uitgebroken en zij elkaar hadden uitgemoord. Wolken als opgeklopte slagroom rolden langzaam en doelloos door de lege lucht.

Ys was ook wakker. Hij zag er vermoeid uit. Zittend op de tuintafel keek hij naar zijn iPhone. Toen hij mij zag, lachte hij onafgebroken: 'Koning Trio. Hóe de fuck heb jij dat voor elkaar gekregen?'

'Hoe weet je dat?'

'Ik zocht je en kon je niet vinden. Dus liep ik de kamers af en welke drie dronkenlappen zie ik diep slapen?' Hij schudde met zijn iPhone. 'Ik heb meteen een foto gemaakt. Zal ik hem op Facebook posten?'

'Doe waar je zin in hebt.'

‘Ik heb hem wel naar je broer doorgestuurd. Zodat hij in de toekomst nooit meer zal zeiken over dat je alleen maar rukt.’

‘Ontzettend bedankt, Ys, maar echt. Wanneer zijn ze weggegaan?’

‘Kyra’s vriendinnetjes belden haar duizend keer op, ze liep toen versuft naar buiten en is weggereden in de Mini Cooper. Ze knalde nog tegen een kliko, dat kutkind. Tien seconden later volgde Evelien. Ze is meegegaan met een groepje dat terugging naar Amsterdam.’

Ik haalde diep adem, voelde de frisse lucht in mijn longen, dacht aan gisternacht en keek keel krabbend om mij heen.

‘Wat een tyfusbende zeg.’

Ys zei: ‘Over een uur komt de schoonmaakploeg.’

Drie dagen later lagen Ys en ik te zonnen in de tuin terwijl we angstig op het verlossende telefoontje zaten te wachten. Tussen vier uur ’s middags en zes uur ’s avonds zou iedere examenleerling worden gebeld door de mentor. Dat gebeurde op alfabetische volgorde van de achternamen, dus Ys zou eerder worden gebeld dan ik. Het was een slecht moment om Zafar te heten.

Bedreven brokkelde ik een brokstuk hasj. Voordat we naar het vakantiehuisje waren gekoerst, waren we langs de straatcoach geweest – het was Ys’ idee; hij wilde ‘naar de klote gaan’. Het zou niet lang meer duren voordat de coffeeshops in de buurt failliet gingen, verklaarde de straatcoach vrolijk. Door het brokkelen bleef ik mijn pianovingers prikkelen en in beweging houden zodat ze niet log en lomp werden. Ys flenste de joint in elkaar en stak hem op. Het uiteinde gloeide gelig op toen hij zijn longen volzoog met magisch Marokko. Hij tikte het askegeltje af op het gras en gaf het jointje aan mij. Ik nam twee trekjes en merkte meteen het geritsel op van ieder blaadje dat aan de armen van de eikenboom hing. Ik zag de netwerkjies van nerven helder voor me, die niet alleen dienstdeden als vochtvervoerders maar ook houvast boden aan integere insecten zoals lieveheersbeestjes. De bladeren boven ons bewogen om ons heen als indianen tijdens een rituele dans – geen drugs meer voor mij vandaag.

Het contact met Evelien en Kyra lag stil. Ik checkte continu of mijn telefoon uit stond maar dat was niet het geval. Eerst zag ik ze om en om. Toen allebei. En nu waren ze verdwenen.

Elvis zong mij vanuit de hemel toe: *Are you lonesome tonight?*

Ik zong terug: 'Fuck you, Elvis.'

Op aarde zijn we allemaal in bruikleen van elkaar.

Ys' iPhone ging over. We schoten voorover en keken elkaar aan. Hij nam snel op. Terwijl hij belde, streek hij door zijn haren: 'Oké... Oké... Ja oké... Tot ziens. Dag.' Hij hing op.

'En?'

'Herkansing. Geschiedenisexamen dik verprutst. Bedankt, Sam.'

'Rot op! Echt?'

'Tuurlijk niet! Ik ben geslaagd!'

Ik wilde hem in de armen vliegen, maar hij rende langs mij en dook uit vreugde het water in.

'Je bent fucking briljant, Sam!' Hij sloeg zijn natte blonde lokken met een snelle beweging van zijn ogen en vervolgde: 'Meneer Van Kleef vertelde: "Een flinke uitschieter voor geschiedenis, een negen komma drie!"'

Meteen daarna belde hij mijn broer op.

Eventjes had ik spijt dat ik het geschiedenisexamen voor hem had gemaakt.

Ik geloofde niet echt in God, toch bad ik als een bezetene voor goed nieuws. Ik keek omhoog. Zoekend naar goddelijke kracht. Die was nergens te bekennen. Dus spitste ik mijn oor als een hond die zijn baas was kwijtgeraakt. Tussen het geruis van de bomen was geen stem te horen. Allah zal het vast druk hebben met de Arabische Lente.

Bijgeloof bood zich aan. Ik pakte een twee-euromunt uit mijn zak en legde die op mijn duim.

'Ys, ben ik geslaagd of niet? Munt is geslaagd. En kop—'

'Ik zeg kop!'

'Wat voor een vriend ben jij nou weer?'

'Als we allebei munt zeggen dan is er toch niets aan?'

Ik schoot de munt hoog in de lucht, ving hem op en legde hem op de rug van mijn hand.

'Laat zien!'

Ik trok voorzichtig mijn hand weg.

Koningin Beatrix' gezicht.

Ik sloot mijn ogen.

En werd gebeld.

Ik nam op.

‘Hallo?’

Ys probeerde mee te luisteren terwijl hij het jointje oprookte. Water druppelde van zijn kin op mijn schouder. Ik duwde hem weg. Ik sloot af met: ‘Nou oké, gezellig. Tot dan,’ en hing op.

‘En? Zeg het, Sam, zeg het. Ik kan niet tegen die fucking spanning! Je zei “gezellig”. En “tot dan”. Je bedoelt het toch niet sarcastisch hoop ik?’

Hij keek mij aan met zijn puppyblik waarvan ik dacht dat hij die voor eeuwig had opgeborgen.

Godsamme, ik kon wel janken. Ik kon wel door mijn knieën zakken en slaand door het gras rollen als een onhandelbaar kind. Ik wilde dingen in de fik steken en ernaar kijken. Zien hoe het vuur ontstaat, beweegt, zich voedt, versterkt, afzwakt en afsterft. Na oorlogstijd of ter afsluiting van een zwaar tijdperk, worden vreugdevuren aangestoken. Ik schreeuwde het uit: ‘Ik ben fucking geslaagd!’

Ys en ik dansten als idioten in de tuin terwijl ik mijn broer opbelde en hem het geweldige nieuws vertelde.

Toen Ys begon over dat hij de vlag en rugtas meteen zou uithangen als hij thuiskwam, werd ik eventjes stil. Zijn opmerking zaaide een zenuwachtig gevoel in mij. Ik stond voor een dilemma. Welke vlag zou ik aan de mast hangen?

Over vijf minuten zou het schijnheilig gelul van de rector beginnen. De gymzaal zag er niet meer zo angstaanjagend uit als tijdens de examens. Ys en ik zaten met geslaagde leerlingen in de bloedhete gymzaal die getooid was met slingertjes en andere opvrolijkende tierelantijntjes. We hadden allemaal zwarte geslaagdhoedjes op. Ze werden door de jolige leraren uitgedeeld. Het was onze dag, de dag van de leerlingen. Toch wilden heel wat leraressen de show stelen. Eindelijk konden ze die ene verwassen tafelkleedjurk aantrekken waarin ze zich weer jong, wild en levenslustig voelden. Ys en ik keken naar ze met open mond.

Ys zei: ‘Ik weet ineens wat ik wil worden!’

‘Nou?’

‘Stylist!’

We lachten, draaiden ons om en zwaaiden. Mijn trotse broer, vader en moeder en tweelingzussen zaten naast Ys' ouders, ze zwaaiden allemaal terug.

Vandaag zou ik de belofte van Pisa inlossen. Het vwo-diploma dat ik had begeerd als een onbereikbare liefde, zou binnen luttele minuten mijn klamme handen bereiken. Ik dacht aan het moment dat ik naar voren zou worden geroepen. Hartelijk de handen schudden met de rector en de mentor. Zouden er slijmerige verhaaltjes verteld worden? En terwijl ze die onzin zwetsten, werden er dan foto's wereldkundig gemaakt om je belachelijk te maken?

Ik wilde naar huis om het te vieren met mijn vleugel. De overbuurman weer eens opvrolijken en de vliegende eieren met open mond opvangen.

Ys zei: 'Ik weet wat je denkt.'

'Wat dan?'

'Je wilt weg. Ik ook. Gaan we varen?'

'Nog even volhouden, ouwe. Wat gaan we vanavond doen?'

'Ik ga uit.'

'Met wie?'

'Met je broer.'

De rector rommelde aan de haperende microfoon. Hij kreeg hulp van de geluidsman.

'Leuk dat ik daarvan op de hoogte ben.'

'Je mag best mee hoor.'

De rector zei: 'Dames en heren welkom, welkom op deze mooie dag.'

De drukte verstomde.

Op dat moment werd ik gebeld. Het was Duivel. Ik nam snel op.

Ik fluisterde: 'Autopech? Waar?!' en hing op.

Ik voelde een duistere kracht vrijkomen. Zwarte vloeistof begon door mijn lichaam te stromen. Het breidde zich uit als een olievlek en steeg als kolkende magma op naar mijn bovenlijf.

Ik stond op, sloop naar de zijkant van de gymzaal – 'Waar ga je heen?' –, volgde het pad naar de deuren, fluisterde in het oor van de afdelingsleider terwijl ik de hand over mijn buik wreef en hem krampachtig aankeek. Hij onderdrukte een lach en deed de deur voor mij open. Ik trok het geslaagdhoedje van mijn hoofd en smiet het in de hoek.

7

Ik schrok wakker. Er werd aangebeld, lang en autoritair. Ik wist precies wie het waren. En voor wie ze kwamen. Ik zag dat mijn broer niet in de kamer was, sinds zijn vrijlating sliep hij weer vaak bij meisjes. Snelvoetig stond ik op uit bed en beende berustend naar beneden. Zware voetstappen kwamen de portiektrap op. Mijn moeder vroeg zich af wie er in hemelsnaam zo vroeg aanbelde. Ik vertelde dat het Ys was en dat ze moest doorslapen. Ik wachtte mijn visite op terwijl ik tegen de deurpost leunde.

Een viertal agenten in burger legitimeerde zich.

De mevrouw vroeg: 'Ben jij Samir Zafar?'

'Weet ik niet. Zou kunnen. Wie ben ik? De eeuwenoude hamvraag die de mens blijft kwellen tot hij uitsterft.'

De agenten keken elkaar aan.

'Sorry voor mijn ochtendhumeur. Ik ben inderdaad Samir Zafar.'

'U wordt verdacht van zware mishandeling. U bent bij dezen aangehouden.'

'U mag mij tutoyeren hoor.'

'U mag zich eventjes omdraaien.'

Ik bleef haar aankijken. Ze pakte handboeien.

'Ik vraag het niet nog een keer.'

'Moet ik ze om?'

'Jazeker.'

Ik draaide me om.

Toen de agente de koude boeien om mijn polsen sloeg, rukte ik mijn handen weg en gilte: 'Au! Au! Stomme tr... Ik heb een schouderblessure, ik kan onmogelijk die boeien om. Sorry. Doe ze maar om mijn enkels.'

De agente keek naar de agent. Hij zei: 'Steek je handen maar naar voren.'

Knusjes zat ik tussen twee agenten in op de achterbank van de politieauto. Ik rook afgrijselijke aftershave en bekeek het vers geschoren, geïrriteerde gelaat van de jonge agent naast mij. Ik wilde hem scheertips geven, maar als ik dat deed dan zouden de machtsverhoudingen verschuiven en dat wilde ik hem niet aandoen.

We reden de Julianastraat uit en de Van Woustraat in. Het was leeg op straat, op een kwieke krantenbezorger na. De zon kwam zachtjes op, de bovenverdiepingen van de huizen in de Van Woustraat vingen zonlicht. De veelzijdige vormen van de daken vielen mij voor het eerst op. We stonden stil voor een rood stoplicht – kennelijk was ik geen hoge prioriteit. Het knipperlicht verraadde dat we links af zouden slaan, de Ceintuurbaan in. De agente voorin zat met de radio te rommelen. Ze wisselde om de seconde van radiostation dus vroeg ik: ‘Mag ik een verzoekje doen?’

‘Nee.’

‘Schakel over op Radio 4, de radiozender voor klassieke muziek.’

Ze hield op tegen de radio te rammen en draaide zich naar mij om.

‘Meen je dat nou echt?’

‘De frequentie is 94.5. Zoek maar op.’

Ze draaide weer naar voren. Bleef eventjes stil. De nieuwsgierigheid won het. Ze stak toch haar hand uit naar de radio om uit te vinden of ik het meende.

Een vertrouwde vrouwenstem vertelde: ‘Beleef de klassieke concerten alsof u er zelf bij bent.’

De agente schudde ondertussen haar hoofd. Ze probeerde oogcontact te maken met de agent die reed, maar hij keek naar de weg, terwijl hij zachtjes op het stuur trommelde. Het stoplicht sprong op groen en voordat wij de Ceintuurbaan in reden, werd er voorrang verleend aan een taxi.

‘...Een intieme ochtend met niemand minder dan de Noorse componist Edvard Grieg. *Ochtendstemming* is een van zijn beroemdste stukken. Het is geschreven voor het nóg beroemdere toneelstuk *Peer Gynt*.

Het muziekstuk klinkt wanneer de hoofdpersoon Peer Gynt ontwaakt in de woestijn van Marokko en de zon ziet opkomen.

Ochtendstemming klonk ook op de begrafenis van koningin Juliana toen de kist door dragers begeleid werd naar de grafkelder van Oranje-Nassau in Delft.

Afijn, ik laat u niet langer in spanning wachten. De piano-uitvoering van *Ochtendstemming* zal u ongetwijfeld een fabelachtige ochtend bezorgen.’

De politieauto reed midden op de lange Ceintuurbaan, die eruitzag als een landingsbaan. Hemelse pianomuziek klonk. Ik staarde naar buiten, naar de bomen die over de weg hingen. Zonder dat ik het doorhad, kwamen mijn geboeide handen van mijn knieën en speelden de vingers tegelijk met het muziekstuk in het luchtledige.

Het stuk bevatte een crescendo, een stijgende toonladder met een toonreeks van vijf tonen die zich vrij snel opbouwden tot een hemels hoogtepunt. Het voelde alsof de autobanden van de weg kwamen en we langzaam opstegen, boven de boomtoppen, daken en straten. Door goddelijkheid aangedreven, alsof we werden opgetild door muziekgoden die ons steeds verder voortstuwden naar boven. Steeds hoger en hoger. Tot het toppunt bereikt was. Toen tuimelden de tonen op tere wijze, als kinderen die van een heuvel renden. Mijn oogleden drukte ik krachtig dicht zodat ze niet huilden van geluk. Ik voelde niets anders dan de pianotonen die mij het absolute gevoel gaven dat ik leefde. Ik had duizenden muziekstukken beluisterd, en ze uit het hoofd geleerd zodat ik ze, als ik aan mijn andere oor doof zou worden, altijd in gedachten kon afspelen. Maar pas nu, deze ochtend, raakte de essentie van muziek mij als nooit tevoren en wist ik zeker dat er niets mooiers op deze wereld bestond dan wat ik nu hoorde. Ik was de gelukkigste arrestant van de wereld.

De banden gleden weg over de gladde trambanen toen we linksaf de Ferdinand Bolstraat in sloegen. We parkeerden voor het bureau. Het hemelse eindigde toen de helse stem van de agente vertelde dat ik moest uitstappen. Ze zei dat ik heel lang geen muziek zou horen.

Ik zat in een steriele verhoorkamer tegenover twee rechercheurs. De ene was een blanke man, tussen de dertig en vijfendertig jaar oud, met een pokdalig gezicht, gemillimeterd haar en een grijs slobbervest van G-Star. De andere was een negroïde man, van zo'n zelfde leeftijd, met een tenger postuur en een fout ringbaardje.

Een opvallend duo dus.

Kent of herkent u deze mannen, bel dan naar...

Ze startten de computer op, ventilatiegeluid vulde het verhoorkamertje. Ik maakte mij klaar voor een zwaar verhoor, ongemerkt haalde ik heel diep adem.

Ongeïnteresseerd vertelde de negroïde meneer dat ze mij vragen zouden stellen waarop ik niet tot antwoorden verplicht was.

‘Dan zijn we snel klaar.’

Ze keken mij aan.

‘Als ik jou was,’ begon de negeragent, ‘zou ik meewerken.’

‘Uniek, een agent die zich in mij verplaatst.’ Ik boog voorover. ‘Zullen we met dit slechte acteerwerk stoppen?’ Ik keek de andere agent aan. ‘Ik ben nogal een dramatische tegenspeler. Dramatisch als in verschrikkelijk. Maak het jullie zelf gemakkelijk, haal mij uit dit biechthokje, breng mij naar de cel of naar waar de fuck jullie ook willen.’

Ze keken elkaar aan, met hun blikken overlegden ze hoe ze een geweldig tegenoffensief gingen voeren. De blanke agent stond op, stak zijn hand uit en zei: ‘Dank je!’

Mijn wenkbrauw raakte hoofdhaar.

Ze trokken hun jassen aan die over de stoelen hingen.

‘Door jou kunnen we eerder naar huis!’

Doordat de criminaliteit in de Pijp uit haar voegen barstte, hanteerden politie en justitie tijdelijk het befaamde lik-op-stukbeleid. Ik werd dus meteen op transport gezet. In zo’n politiebusje met getinte ramen werd ik naar de rechtbank aan de Parnassusweg gereden om meteen terecht te worden.

Blauw geüniformeerde mannen flankeerden mij. We liepen door wat gangen en kwamen uiteindelijk in een grote rechtszaal terecht. Wat mij meteen opviel was de enorme afbeelding van Beatrix’ gezicht achter de rechters, die al aanwezig waren. Daarna pas zag ik dat Soesi ook aanwezig was! Hij zat onder de paarse zwellingen, gedroogd bloed en pleisters.

De vrouwelijke rechter vroeg vlotjes: ‘Bent u Samir Zafar?’

Ik knikte.

‘Er is aangifte tegen u gedaan bij de politie wegens een zware mishandeling. Gaat er een lampje branden?’

‘Nee.’

Soesi had me op het bankje geleerd dat ik als ik in de problemen zat, altijd moest ontkennen.

‘Kunt u mij vertellen wat u gisteren hebt gedaan?’

‘Waarom?’

‘Omdat wij willen vaststellen of u de dader bent van een strafbaar feit dat gisteren rond vier uur gepleegd is in de Van Woustraat.’

‘U kunt mij toch ook vragen of ik het was?’

Ze knipperde met de ogen: ‘Was jij het?’

‘Nee.’

Ze nam de formulieren voor haar onder de loep. ‘Er ligt hier een aangifte, ontelbare getuigenverklaringen, én,’ ze pakte een USB-stick en wees ermee naar de beamer: ‘haarscherpe camerabeelden.’

Ik wist zeker dat ze aan het bluffen was. Dat doen rechters om de haverklap zodat de verdachte meteen toegeeft. Dus zei ik: ‘Laat maar zien.’

De lichten gingen uit en er rolde een wit scherm uit het plafond.

Druk verkeer, overstekende voetgangers, het stadsleven. Er stopte een auto langs de weg. Soesi stapte uit. Hij tilde de motorkap op. Hij belde, keek op zijn horloge en zwaaide met zijn handen. Het beeld versnelde, de rechter spoelde naar voren. Aan de overkant kwam een Vespa in beeld. De bestuurder was niet te zien. Witte Nike Air Force-sneakers zetten de scooter op de standaard en slopen op Soesi af. Vuisten werden gebald. Op het moment dat ik mezelf in vol ornaat op het scherm zag, sloot ik mijn ogen en herbeleefde ik het voorval.

Soesi zag mij pas op het laatste moment en keek verschrikt.

Het vierde deel van Dvořák's negende symfonie speelde in mijn hoofd. Het bombastische orkestgeweld zwoefde mij op. De sectie stormachtige strijkers. Klarinetten, hoorns en fagotten. Dwarsfluiten, bekkens en pauken. De trompetten, trombones en tuba's triggerden de tiran in mij. Mijn rechtervuist slingerde als een sloopbal door de lucht en knalde op Soesi's oogkas. Hij werd over de motorkap gekatapulteerd en kwam op de stoep terecht. Ik liep naar hem toe, beheerst en gedecideerd. Hij lag als een gewond dier op de grond. Op haastige hakken en handpalmen schoof hij naar achteren. Hij noemde mijn naam en zei dat we moesten praten.

Ik zei: ‘Praten kan je wel hè?’

‘Ik heb niet gepraat!’

‘Wijsneus.’

Ik had zijn wijsvinger in het vizier. Ik stampte erop alsof ik een sigaret uittrapte. Hij stootte een kreet uit. Ik eiste dat hij opstond. Dat deed hij. Hij wankelde op zijn poten als een pasgeboren veulen. Met een elegante trap vloerde ik hem. Hij viel zijwaarts neer, als een zwakke boom tijdens een zware storm. Snel sprong ik op hem, duwde mijn knieën in zijn buik en probeerde hem vast te grijpen, maar hij stribbelde tegen. Dat maakte mij nog woester, alsof het hellevuur in mij ontstak. Ik haalde ongenadig hard uit. De ene ram na de andere, als een heimachine die palen in de grond slaat.

Kaboewwm.

Kaboewwm.

Kaboewwm.

De stoten werden zwakker en natter. Zijn gezicht was bedolven onder het bloed, alsof hij met zijn hoofd in een pot rode verf was gevallen. Mijn vuisten dropen van het bloed. Het rook naar ijzer. Ik veegde ze aan hem af. Iemand trok aan mij. Ik draaide mij om, om diegene ook neer te halen, volgde de scherpe lijnen van zijn arm naar zijn nek, en toen, toen zag ik het gezicht van mijn broer! Het opvliegende orkest bedaarde.

Hij was furieus. Beval mij weg te gaan voordat de politie arriveerde. Zorgelijk keek hij eventjes naar Soesi, die roerloos op de grond lag, en beval mij om nu te vertrekken. Ik wendde mij tot Soesi en zei: 'Geluk!'

Omstanders stonden in een cirkel om ons heen. Ik merkte ze nu pas op. Triomfantelijk treuzelde ik tussen hen door, ze schoven angstig opzij, alsof ik een of andere gek was!

Ik startte de Vespa en reed de buurt uit.

Het scherm rolde zich op.

De lichten gingen weer aan.

De rechter vroeg: 'Ben jij het nog steeds niet?'

'Ik zal moeten toegeven... Dat het iemand is die héél erg op mij lijkt.'

'Mag ik je handen eens zien?'

Ik liet haar mijn handpalmen zien.

'Draai ze eens om.'

Ik draaide ze langzaam om. De knokkels waren blauw en opgezwollen.

'Hoe komt u aan die verwondingen?'

‘De klep van mijn vleugel viel op mijn handen. Ik ben vannacht dronken thuisgekomen en besloot te spelen—’

‘Hoe komt een jongeman als u aan een vleugel?’

Ik keek Soesi aan. Hij keek bezorgd en gleed langzaam onderuit in zijn stoel. Terwijl ik naar hem keek, antwoordde ik: ‘Gewonnen met een prijsvraag.’

‘Kijk eens aan, bofkont. Hoe luidde de vraag?’

‘“Welke componist wordt ook wel de vijfde evangelist genoemd?” ’

De rechter wachtte. Ze knikte me toe ten teken dat ik moest doorgaan.

Ik zei: ‘O, Bach natuurlijk.’

Ze sloeg zich voor het hoofd: ‘Tuurlijk, vanwege al zijn cantates. Hoe weet u dat allemaal?’

Ik sloeg mezelf voor het hoofd en trok mijn schouders op.

De rechter zei: ‘Dus vannacht viel de klep van de vleugel op je handen. Het slachtoffer heeft vannacht in het ziekenhuis geslapen maar is toch hier aanwezig. Buitengewoon moedig.’

Ze richtte zich tot Soesi en wees mij aan. ‘Is hij degene die u dit heeft aangedaan?’ Ze las voor: ‘Een gebroken kaak, een gebroken neus, beschadigingen aan de irissen, tanden door de lippen, hersenschudding, schaafwonden op het lichaam, een verstuikte enkel, en zo kan ik nog wel even doorgaan, maar wegens tijdgebrek doe ik dat niet.’

Hij knikte en zei: ‘Ja, mevrouw,’ hij wees met een in verband opgerolde wijsvinger naar mij en vervolgde: ‘Hij heeft het gedaan.’

‘En u kent hem ook?’

‘Ja.’

‘Wat is zijn naam?’

‘Samir Zafar. Hij woont in de Julianastraat 21, is geboren op Koninginnedag 19—’

‘Ik geloof u wel.’

Ik begon: ‘Mevrouw de rechter, ik ben een pacifist. Ik loop mee met demonstraties tegen geweld. Ik ben zo vredelievend als een lieveheersbeestje. Daarover gesproken, ik heb zelfs zo’n stoeptegels met een lieveheersbeestje voor mijn deur gelegd! Het slachtoffer zegt dat hij mij kent, maar ik ken hem niet. Zo’n kop zou mij nooit ontgaan, nou ja, hij is ietsjes onherkenbaar op het moment, maar goed. Bovendien wees hij mij aan als de dader, maar zoals u net vertelde heeft hij mankementen aan zijn irissen dus misschien heeft-ie een vertekend beeld

van de werkelijkheid. En ziet hij mij aan voor degene die hem heeft geslagen terwijl diegene die het heeft gedaan nu ergens op een terrasje van een espresso aan het genieten is.'

'De rechtbank acht wettig en overtuigend bewezen dat verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan zware mishandeling. De rechtbank veroordeelt verdachte tot een werkstraf van tweehonderd uur en een schadevergoeding van duizend euro. Volgende zaak.'

Aan de muren van het bejaardentehuis hingen spectaculaire stilleven. Als ik het avondeten vanuit de keuken naar de bejaarden in de hal bracht, wierp ik een blik op de schilderijtjes. Vrijheidsmomentjes.

Nog honderdvijfennegentig uur. Ik probeerde het niet als straf te zien, maar als een uitstapje naar mijn toekomstige thuis. Ik moest het avondeten klaarmaken, rondbrengen, de borden ophalen en al het servies afwassen in de spoelkeuken. De rimpelige vingertoppen die ik daardoor kreeg, leken op de gezichten van de bejaarden.

In de pauze ging ik achter in de hal eten. Al die slaphangende huiden, witte haren en mufte poepgeuren zorgden ervoor dat ik geen hap door mijn strot kreeg.

In de hoek van de bejaardenhal stond een opgetuigde kerstboom. Het was fucking juni.

In de andere hoek stond een aftandse piano.

Ik bestudeerde de bejaarden als een antropoloog. Sommigen aten gezellig in groepjes, anderen met hun bezoekende familieleden. In al het grijze gekabbel viel mij iemand op. Een vrouw zonder gezelschap. Ze keek om zich heen en draaide zich steeds om naar de drukke groepjes wanneer die in lachen uitbarstten. Ze droeg de mooiste kleren van iedereen, alsof ze van plan was na het eten een bal met haar aanwezigheid op te sieren. Ze had mooie gouden ringen, gouden kettingen, gouden oorbellen en een gouden horloge dat licht in mijn ogen weerkaatste, alsof de tijd mij een knipoog gaf. Ik keek even opzij of ze misschien ook gouden velgen op de wielen van haar rollator had. Maar die had ze niet. Ik zag dat ze soms zwaaide, dan keek ik op, en dan liepen mensen naar buiten die haar niet zagen. Bijna moest ik huilen, maar dat deed ik natuurlijk niet.

Ik kwam op een idee, liep naar de piano, draaide hem op zijn wieltjes om zodat ik de hal in keek, en nam erachter plaats. Om haar deze hal te laten vergeten

speelde ik *Canto Ostinato* op de ontstemde piano. Al was het maar voor even. De bejaarden stopten met kletsen en keken naar mij. Ze begonnen uitbundig met hun hoofden te wiebelen en met de handen heen en weer te zwaaien. Tussen het spelen door zei ik: 'Jullie mogen best met elkaar schuifelen hoor.'

Iedereen kwam moeizaam overeind en struinde door de zaal. Koppels werden gevormd. Een meneer met een ingeklonken rug en een kraagje roosvlokjes op zijn trui vroeg de mevrouw van goud ten dans. Ze schudde haar hoofd. Hij drong aan. Ze schudde opnieuw haar hoofd. Toen hij wilde weglopen, greep ze zijn hand vast.

Terwijl ze door de hal schuifelden, bekeek het keukenpersoneel het tafereeltje vanuit de keuken. Ze lachten zich een hoedje! Behalve de chef-kok, en hij was degene die iets over mij te zeggen had.

Na de dans wenkte hij mij, ik liep naar hem toe, we stonden naast de stilleven.

Hij droogde zijn natte handen met een blauwe theedoek en zei: 'Jij hoort hier niet.'

'Weet ik, ik ben pas negentien.'

'Je begrijpt me verkeerd.'

'Ik begrijp je heel goed. Sorry voor deze flater. Zal niet meer gebeuren.'

Hij zei berustend: 'Je begrijpt me verkeerd,' en vervolgde: 'Ik krijg al meer dan dertig jaar taakstraffers over mijn keukenvloer. Ik zie meteen wie er deugt en wie niet. En jij hoort hier niet.'

'Oké.'

'Vroeger, voordat ik chef-kok was, raakte ik ook altijd in de problemen. Matpartijtje hier, blauw oog daar, schrammen en dikke bulten, ik droeg ze als eretekens. Als je nu tegen iemand oploopt, krijg je een taakstraf. Vroeger kwam de politie en dan moest je mekaar een hand geven. Zand erover.'

'Briljant betoog.'

Hij lachte: 'Moet je een klap voor je harses?'

'Volgens mij ben ik veroordeeld voor vechten, vergeten?'

'Ik vocht ook, maar ik werd nooit veroordeeld.'

'Touché.'

'Beloof je mij dat ik je nooit meer terugzie? Nooit meer vechtpartijtjes en andere flauwekul?'

Ik zweeg eventjes. Toen zei ik: 'Nooit meer. Ik zweer het.'

‘Op Allah?’

‘Op wie je maar wilt!’

‘Goed.’ Hij sloeg de theedoek over zijn schouder en vervolgde: ‘Op één voorwaarde maak ik een rapport op dat je de volle tweehonderd uur zonder gedonder hebt voltooid.’

‘Ik ben een en al oor.’

‘Eén keer in de week kom jij hier een uurtje pianospelen.’

‘Echt?’

Hij knikte.

‘Deal. Zij hebben immers het land weer op de rails gekregen na de oorlog.’

Statig sloeg hij de smerige schoteldoek over mijn schouder: ‘Maak de afwas af en verdwijn.’

Terwijl ik uit het bejaardenhuis banjerde, belde ik Ys. Met mijn vingertoppen veegde ik vlekjes van de voorkant van mijn Vespa. Ys was bij de kapper, met mijn broer. We hadden over een kwartiertje afgesproken op het bankje in mijn straat. Ik had mijn broer niet gesproken sinds het treffen met Soesi. Hij sliep niet meer thuis. Hij, Evelien en Kyra reageerden niet meer op mijn berichten, dus besloot ik een pauze in te lassen. Ik wist niet wie van de twee meisjes ik eigenlijk het meest miste. Ik miste Kyra’s gekkigheid en Eveliens tederheid. Waarom konden we nuchter níet met zijn drieën door een deur? Dat mijn opa overweg kon met drie vrouwen wilde nog niet zeggen dat ik zijn talent had geërfd. Het was tijd om een knoop door te hakken. Ik pakte weer mijn telefoon uit mijn zak en mailde Evelien, vertelde dat ik haar graag wilde zien. Dat ik voorlopig genoeg geëxperimenteerd had en met haar wilde zijn.

Terwijl ik op mijn scooter stapte, dacht ik aan onze geweldige thuissituatie.

Eveliëns ouders wilden nog steeds niet dat we met elkaar gingen. Net als mijn moeder. En ik vreesde dat het nooit zou veranderen. Ik dacht aan een zin die ik Phil Collins ooit hoorde zingen: *Why can't they understand the way we feel?*

Misschien zorgde de afkeuring juist dat het verlangen naar elkaar werd versterkt. Het is de tegenwind die ons verbindt.

Misschien was het helemaal voorbij en verlangde Evelien niet meer naar mij.

Ik reed de Julianastraat in op de Vespa. Het schemerde, de hemel was bedekt met wolkendotten met een rode gloed, als watten bepoederd met rouge. Kleine vleermuizen kropen uit de scheurtjes en spleetjes van de daken en vlogen in cirkels achter elkaar aan. Een zwarte kraai bekeek vanaf de lantaarnpaal naast het bankje het in beslag genomen luchtruim, hield verstandig zijn snavel en vloog stilletjes weg vanwege de herrie die onder hem werd gemaakt. Ys en mijn broer zaten op het bankje, ze hadden lol samen. Dat irriteerde mij een beetje. Toen ik dichterbij kwam, merkte ik op dat Ys er anders uitzag dan normaal. Had hij zijn haar van de zijkanten opgeschoren? Stekeltjes? Ys had een Marokkanenkapsel!

Terwijl ik de stoep op reed, lachte ik hem uit: ‘Wat de fuck heb jij met je haar gedaan?’

‘Ik dacht, doe eens gek. Ik heb de kapper een tientje gegeven in plaats van een vijfje. Vond het een beetje bedroevend.’

Ik zette de Vespa op de standaard, draaide de motor uit en vroeg: ‘Ben je naar mijn kapper geweest?’

Mijn broer hield zich op de vlakte.

Ys knikte: ‘Aardige kerel, halverwege het knippen hoorde ik die zingende man weer – Allahoe Akbar –, liet de kapper mij half geschoren achter en ging bidden! Jij moet ook weer even die zijkantjes opscheren.’

‘Nee, ik laat het even op zijn beloop. Nog even en dat opgeschoren kapsel wordt ingecalculeerd in de genen. Hoeven we nooit meer naar de kapper.’

Mijn broer stond van het bankje op en zei tegen mij: ‘Ga zitten.’

‘Ik sta liever.’

‘Ga zitten.’

Ik ging zitten.

Hij keek mij heel lang aan.

‘Waarom heb je dat gedaan?’

‘Wat bedoel je?’

‘Waarom heb jij Soesi geslagen?’

Ik keek naar Ys die zich in de vuurlinie bevond en zich geen houding wist te geven. Lachend zei ik: ‘Wie zegt dat ik hem heb geslagen?’

Mijn broer gleed met zijn hand over zijn gepikeerde gezicht: ‘Sam, ik zweer het, ik sta op het punt je op je gezicht te rossen.’

‘Waarom?’

Ys zei: 'Jongens, hou even op—'

Mijn broer zei: 'Ys, bek dicht.'

Ys keek naar de neuzen van zijn schoenen.

'Waarom heb je hem geslagen?'

Ik zweeg.

'Tijdens je fucking diploma-uitreiking, een van de belangrijkste momenten van je leven, besluit jij weg te sluipen? En zonder ook maar iets tegen mij te zeggen?'

Hoe vaak heb ik niet gezegd: als je iets wil doen, overleg het eerst met mij?'

'Overleggen? Ben je mijn baas? Ik ben geen fucking twaalf meer.'

Hij stond over mij heen gebogen, dichtbij en dreigend.

Ik zei: 'Overleggen, die is grappig. Waar was jij de afgelopen zes jaar?'

Ik bleef zijn woedende ogen aankijken. Minuscule kronkeltjes van bloedvaatjes liepen door zijn oogwit als knetterende elektriciteit. Zijn platte hand smakte supersnel mijn wang. Niet alleen ik was stomverbaasd, mijn broer was dat ook.

Ys sprong geschokt op. Hij duwde mijn broer van mij weg. Ik legde mijn hand op mijn hete wang. Mijn ogen besloegen zoals de keukenramen dat deden wanneer mijn vader aan het koken was.

Na een stilte zei mijn broer: 'Ga je huilen nu? Je bent toch geen fucking twaalf meer?'

Ik wilde iets zeggen, maar ik was bang dat ik in janken zou uitbarsten. Ik voelde de hartslag in mijn wang, het schokte als elkaar opvolgende aardbevingen.

Stoutmoedig stond ik op en schreeuwde: 'Ik deed het voor jou! Ik ranselde die vuile verrader af voor jou.'

'Heb ik je gevraagd om dat te doen? Nou? Ga maar lekker tweehonderd uur afwassen.'

'Al kreeg ik fucking duizend uur taakstraf! Kan mij geen moer schelen!'

'Verhef je stem niet tegen mij.'

'Anders wat?!'

Gezicht tegen gezicht. Laaiend keken we elkaar aan. Ik rook zijn mintige adem. Mijn vuisten trillend onder spanning. Het voelde onnatuurlijk. Als de tweede klap zou vallen, besloot ik, ontketen ik de hel. Als de tweede klap zou vallen, zou ik hem doodslaan tegen de vierkanten stenen en hem met kolossale krachten tegen het bankje slingeren zodat de houten rugleuningen als luciferstokjes zouden

breken. Maar hij stompde mij behoorlijk snel en efficiënt in mijn buik, zodat ik kreunend en steunend terug op het bankje neerzakte.

Mijn broer ging op zijn Vespa zitten en startte de motor.

‘Ys, spring achterop.’

Ys stond tussen ons in.

Hij blikte naar mij.

Naar mijn broer.

Heen en weer.

Koos hem.

IJskoud.

8

Het had weliswaar een jaar langer geduurd dan gepland, maar vandaag zou ik eindelijk mijn diploma in ontvangst nemen. Mijn ouders wisten nog steeds niet dat ik was blijven zitten. Dat zullen ze waarschijnlijk ook nooit te weten komen. Weten zij veel dat het vwo zes jaar duurt.

Ik zat op de armleuning van een stoel. De afdelingsleider kwam zijn kamertje weer binnen.

‘Kijk eens, Sam, hier heb je ’t dan.’

Hij overhandigde mij mijn vwo-diploma met mijn naam erop. Het was gelukkig allesbehalve ceremonieel.

‘Ik dank u vriendelijk, meneer Van Kleef.’

Terwijl hij op zijn stoel plofte en zijn das losmaakte, vertelde hij: ‘Voortaan mag je Mark zeggen.’

‘Oké Marky.’

‘Nee, nee, Mark.’

Ik keek hem heel stoer aan: ‘Wat wil je doen? Mij laten nablijven?’

We keken elkaar eventjes aan, maar mijn gegrinnik sloeg op hem over.

Ik staarde naar mijn diploma. Naar mijn papiertje. Wat heb ik een grondige hekel aan lui die ‘papiertje’ zeggen.

Ik had gedacht een overweldigend gevoel van triomf te zullen ervaren. Ik wachtte een paar tellen, maar het bleef uit. Het enige wat gebeurde was dat mijn smoel veranderde in een flauwe grijns. En mijn kruin kriebelde een klein beetje.

‘Jammer dat je niet bij de uitreiking kon zijn. Het was erg mooi.’

‘Ik baal er ook echt van.’

‘Dat is een te gek bedverhaaltje voor je kinderen later. Dat je tijdens je diploma-uitreiking met diarree op de plee zat!’

Hij gniffelde om zichzelf.

‘Ik wil later geen kinderen.’

Hij zei ineens: ‘O, voordat ik iets heel belangrijks vergeet. Ik heb geweldig nieuws voor je.’

‘Ik ben een en al oor.’

‘Dat Gouden Roos Festival, er is een passend optreden voor je geregeld.’

‘O, vet. Waar?’

‘Hou je vast... Je mag optreden in een voorprogramma, in het Concertgebouw!’

‘Rót op!’

‘Sam, blijf binnen de grenzen met je taalgebruik. Hou je aan de schoolregels.’

Hij leunde achterover zodat ik goed zicht kreeg op de poster met regeltjes die op de muur was vastgeprikt.

‘Sorry. Ik vergeet die fucking regels altijd.’

‘Pardon?’

‘Godverdetyfus man, het Concertgebouw!’

Eindelijk was het er, het gevoel van triomf!

We stonden op de gang. De afdelingsleider deed de deur van zijn kamertje op slot. We schudden elkaar de hand.

‘Ik had je maar al te graag laten nablijven.’

‘Gun me dat verzetje na zeven jaar strak regime, man.’

Hij grimlachte.

‘Kom een keer langs.’

Ik knikte. We wisten allebei hoe loos zijn voorstel en mijn geknik was.

‘Succes in het Concertgebouw!’

Hij draaide zich om en snelde de trappen af. Zijn vlotte voetstappen echoden door de gangen tot ze oplostten in stilte. De school was kalm en leeg. Ik treuzelde voor de laatste keer door de gangen, waar het naar citroenschoonmaakmiddel rook, de vloer was nog een beetje nat. Ik keek door de raampjes in de deuren de rommelige lokalen in. Ze waren de oranje zonneschermen vergeten binnen te halen. De stoelen slordig op tafels. De borden beklad met belangrijke bullshit. Alle lichten uit.

Ik kwam de schoonmaker in de hal tegen. We gaven elkaar vier kussen. Hij wilde mij geen hand geven omdat hij dat niet prettig vond, dus salueerden we.

Hij leunde met zijn kin op zijn dweil en zei: ‘Moge Allah je helpen in alles wat je zal doen.’

‘Amen.’

Hij wees naar mij: ‘Wees goed voor je ouders!’

‘Komt goed.’

‘Wanneer gaan we nou dubbeldaten?’

‘Wanneer Allah het wil.’

Buiten op het bordes wierp ik een laatste blik op het bakstenen schoolgebouw.

Ik ben niet zeker van het bestaan van een God. Niemand weet het zeker dus mensen die zo overtuigd zijn van Hem moeten eens ophouden met zeiken, maar dat ter zijde. Stel dat Hij bestaat, dan weet ik zeker dat-ie Allah heet en een vleugel in Zijn hal heeft. Dat-ie af en toe erop speelt als Hij na alle drukte wat tijd overheeft. De hemelhal zal vast een betere akoestiek hebben dan de Musikverein in Wenen en het Concertgebouw bij elkaar. Ik hoop dat Allah net gaat spelen als ik dansend ben doodgefallen op een gala, en dat hij mij met een goddelijk optreden verwelkomt. Bovendien denk ik dat als Hij bestaat, de hel niet bestaat. Als Hij de mensheid heeft geschapen dan kan het toch niet zo zijn dat Hij Zijn creatie een plek in zal smijten vol vuur en as en dood en schaduw en eeuwig geschreeuw? Dat lijkt mij nogal onlogisch. Maar dan rijst de vraag, wat gebeurt er met Hitler?

Met die gedachte wandelde ik door de lege Grote Zaal van het Concertgebouw. Ik nam alvast de geuren en kleuren in mij op van de arena waarin ik straks tien minuutjes mijn pianokunsten mocht vertonen. Al die kritische oren en ogen die straks op mij gericht zouden zijn. Het liefst wilde ik nu op mijn Vespa stappen, naar huis scheuren en me in de klankkast van de vleugel verschansen. Maar toen dacht ik: fuck you faalangst! Ik stelde mij voor dat ik dat felbegeerde podium op zwerige wijze zou bestijgen. Ik zou gaan spelen en vooral genieten. Waar was ik bang voor? De bezoekers waren maar simpele stervelingen. En waarschijnlijk zouden ze binnenkort al sterven want de gemiddelde leeftijd van een klassiek-concertbezoeker lag zo ongeveer rond de honderd jaar.

Ik liep langs de rijen fluweelrode stoelen. In het midden van de zaal ging ik zitten. Ik bewonderde het enorme concertorgel en neuriede de griezeligste intro in de geschiedenis van klassieke muziek, Bachs *Toccata en Fuga in D kleine terts*. Maar de inleiding is tegelijk ook bijzonder komisch. Bach zet je namelijk meteen op het verkeerde been door te spelen met je verwachting.

De namen van de grote componisten stonden op de muren en het balkon: Schubert, Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Wagner, Mahler.

Hitler luisterde veel naar Wagner en verbood muziek van Mahler omdat hij joods was. Toen Duitsland in '45 werd bevrijd, werd Mahlers vierde symfonie

meteen op het programma gezet door Hartmann, een Duitse communistische componist.

Ik haalde iets uit mijn zakken. De tand des tijds had de randjes aangevreten. Ongescheurde concertkaartjes, zeven jaar oud. Frontbalkonplaatsen. *Canto Ostinato*.

Het was Simon Pluisbol die ervoor had gezorgd dat ik in het voorprogramma mocht spelen. Hij had het verzoek van de vakjury ontvangen, herkende mijn naam en dacht: verrek! Meteen belde hij mij op, ik ging bij hem langs, hij knuffelde me heel lang – muzikanten onder mekaar zijn heel aanhankelijk. Hij vroeg of alles oké was met mijn broer, omdat hij hem talloze keren had gebeld maar hem niet te pakken had gekregen. Ik twijfelde even maar vertelde hem alles. Hij was oprecht geraakt. Hij vroeg of mijn broer nog op de vleugel speelde. Ik schudde het hoofd. Simon vond het zonde. Ik vertelde dat hij nu dildo's verkocht op de Wallen. Pluisbol dacht dat ik een grapje maakte. We aten een broodje. Daarna vroeg hij of ik iets voor hem wilde spelen. Dat deed ik. Hij zei: 'Sjonge jonge,' en vroeg of ik zin had om in de aanloop naar het optreden iedere dag eventjes langs te komen zodat hij mijn spel zou 'polijsten en perfectioneren'.

Ik zei: 'Ik wil graag van u leren. Dat zou ik enorm waarderen.'

Hij begon: 'Pianospelen draait om twee dingen. Plezier en focus.'

Mijn ouders wilden niet mee. Volgens hen was ik Gods tijd aan het verspillen. Ik reageerde niet vijandig en fel maar accepteerde het. En ik moet zeggen dat het mij rust gaf.

Ik had Iris, Evelien, mijn broer en Ys een berichtje gestuurd over vanavond. De enige die antwoordde was de moeder van Ys. Ze belde mij meteen op en zei: 'Wauw Sam! Ik zal op de eerste rij zitten om je aan te moedigen. Ik ben ongelooflijk trots op je!'

Toen stortte ik bijna in een hysterische h-h-h-h-huilbui, maar ik vermande mijzelf.

Ik kon niets anders doen dan afwachten en kijken wie er kwamen opdagen.

Ik dineerde samen met de musici. We zaten aan een lange tafel in een zaal met wandschilderingen van harp spelende engelen. Het viel me op dat de muzikanten

bijzonder vriendelijk waren. Niet alleen voor mij maar ook voor elkaar. Ik realiseerde me dat ik me onder gelijkgestemden bevond. Zij waren natuurlijk tienduizend keer beter dan ik, laat ik dat vooropstellen, maar o wat voelde het fucking fijn om in hun aanwezigheid te zijn. Er viel mij nog iets op. Het was het eerste etentje waar niemand vroeg naar mijn etniciteit.

Gespannen keek ik tussen de spleetjes van de deur door. De gongen klonken, de bezoekers zochten hun plaatsen op. De muzikanten gaven mij één voor één een schouderklop.

Simon kwam als laatste: 'Je kent mijn credo inmiddels.'

'Plezier en focus.'

Ik sloeg pluisjes van mijn zwarte rokkostuum en schoof de manchetten van mijn witte overhemd één centimeter naar voren.

Er kwam ineens iemand aanrennen. We keken allebei op. Een medewerker van het Concertgebouw riep: 'Er is hoog bezoek!'

Simon vroeg: 'Wie dan?'

'Koningin Beatrix. Nou ja, ex-koningin.'

'Dat fucking meen je niet?'

Simon knikte alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

'Ze is een vaste bezoeker.'

Hoofdschuddend lachte ik. De druk werd zo nóg meer opgevoerd.

Simon en de medewerker hielden de bronzen handvatten van de deur vast. Ik haalde diep adem. En knikte. Ze maakten gelijktijdig de deur open, er klonk applaus. Het klonk aangenaam. Met een innemende lach trippelde ik de trappen af richting de Steinway-concertvleugel. Op de één na laatste tree gleed de gladde zool van mijn schoen weg. Het publiek reageerde geschokt. Ik landde verkeerd op mijn voet en viel hard op mijn rug. Zuchtend keek ik naar het prachtige plafond. De kristallen kroonluchters en kleine kandelaars. De vierkante crèmekleurige constructies. Ik wilde de architect de hand schudden. Simon hielp me overeind. Ik had ontzettende pijn aan mijn enkel. Hij trok de broekspijp omhoog en verklaarde: 'Verstuikte enkel. Er moet ijs op.'

'Niet nu. Ik moet spelen.'

'Weet je het zeker?'

'Zie je al die mensen niet?'

Hij fluisterde: 'Druk de pedalen in met je hak!'

Glimlachend liep ik naar de zwarte concertvleugel terwijl ik doodging van de pijn. Het aanmoedigende applaus verzachtte niets. Ik ving een glimp op van Iris én Evelien, ze zaten naast elkaar op de eerste rij. Dat stemde mij enigszins gelukkig.

Ik ging op de pianostoel zitten. De witte pianotoetsen glommen als een mooie rij tanden, ik had zin om ze stuk voor stuk te breken. Ik legde mijn vingers erop, de knokkels nog steeds een beetje blauw. De lichten in de zaal doofden. Ik voelde de warmte van de spotlights die op mij schenen. Ik fluisterde mezelf toe: 'Sam, ontvlam.'

Ik speelde snel en opgefokt, Beethovens *Moonlight Sonata deel III*. Het stuk leent zich perfect voor bevlogenheid, tegen het agressieve aan. Beethoven had ook zijn gewelddadige vlagen. Mijn vingers zwierven angstaanjagend snel over de toetsen, als de poten van een op de vlucht geslagen vogelspin. Dan sloeg ik onverwachts keihard in, alsof ik een zedenmeester was die de tonen terechtwees om hun losbandigheid. Ik speelde eventjes ingetogen, boog voorover alsof ik de toetsen een geheim aan het verklappen was. Op die manier schoof het publiek naar het puntje van de stoel om iets van het geheim op te vangen. Daarna ging ik weer helemaal los. En smiet ik het publiek tegen de zachte rugleuningen. De vilten hamertjes in de klankkast sloegen met schitterende snelheid op de snaartjes waardoor de arpeggio's de Grote Zaal in galmden en de gehoorgangen in vlogen. Wanneer ik de pedaaltjes intrapte met mijn hak, voelde ik hevige pijnschokjes, die ik negeerde. In de weerspiegeling waarop in gouden letters Steinway & Sons stond, zag ik spelende vingers. Hadden deze handen Soesi's gezicht tot moes geslagen? Hadden deze handen hem hardhandig onderuitgehaald in de hiërarchie?

Er gleed een druppel van mijn neus op de toetsen. Ik wist niet of het een zweetdruppeltje was of een traan.

Ik was aangekomen bij het eindstuk. Dus vertraagde ik het tempo... Zodat ik nu met veel machtsvertoon en creatieve beheersing kon afsluiten.

Ik kieperde mijn hoofd naar achteren.

Het licht verblindde me.

Ik haalde adem.

En gilde:

‘Au!’

Ik sloeg de sleep van mijn rokkostuum krachtig naar achteren en stond op. Ik leunde op één voet en waggelde lichtjes zoals een doorknede dronkenlap dat doet. De mensen op de eerste rij stonden op, snel volgden de rijen elkaar op. Er werd geapplaudisseerd, gejoeld en gefloten. Zelfs met één oor was het al behoorlijk luid. Glunderend keek ik de zaal in. Achter in de zaal een glimp van een vrouw met een helmkapsel, die hoffelijk in haar handen klapte. Ze zag er wat ouder uit dan in de getekende portretten. Door de overweldiging vergat ik te buigen, dus deed ik dat nu. Dit is hoe ik mij de rest van mijn leven wilde voelen. Dit gevoel moest ik proberen vast te houden. Het gevoel dat ik de hele wereld aankan, gepaard aan een gevoel van nederigheid.

Ik gaf Evelien en Iris kushandjes. En speurde de zaal af naar mijn broer en Ys. Maar ze waren er niet.

Simon kwam voorzichtig de trap af met bloemen. Het orkest volgde hem. De violisten hieven met hun strijkstok. Hij gaf mij bloemen en omhelsde mij.

‘Je hebt ze een adrenalineshot toegediend dat ze de komende decennia op de been zal houden.’

We lachten, knikten en zwaaiden.

‘Bedankt hiervoor, Simon.’

‘Bedank jezelf, Sam.’

‘Nee, jij bedankt.’

‘Nee, nee jij!’

‘Hóu op.’

‘Oké.’

Op een televisieschermpje kon ik Simon en zijn orkest live tekeer zien gaan. Ik hoorde een fractie van de muziek. Languit lag ik op de bank in de artiestenfoyer met ijs op de gezwollen enkel. Evelien en Iris zaten naast me. Iris vertelde ongebreideld lang over wat ze van ieder stukje vond: de fijne motoriek, de perfecte timing en de hartstochtelijke hoofdbewegingen. Ondertussen wisselden Evelien en ik blikken uit. We wisten precies van elkaar waaraan we dachten. Evelien, mijn eerste en laatste liefde. Ik knuffelde haar heel lang.

De orkestmuziek was opgehouden. Schuivende voeten klonken op de gangen.

Iris zei: 'Ik lust wel een glaasje.'

'Gaan jullie maar even wat drinken, ik kleed mij even om,' antwoordde ik.

Iris en Evelien vertrokken en zouden aan de bar op mij wachten. Ik kleedde me zittend om. Ik voelde in de zakken of ik iets was vergeten. De *Canto Ostinato*-concertkaartjes. Ik verscheurde ze. Vlak voordat ik wegging, gooide ik de snippers in de lucht zodat ze door de kleedkamer dwarrelden en als dode bladeren op de vloer vielen.

9

Passieloos pakte ik mijn kleren uit de kleerkast die ik samen met mijn broer deelde. Ik propte de kleren in twee koffers met al mijn *Men's Health*-tijdschriften, bladmuziek, brieven uit de gevangenis, mijn diploma en andere spulletjes. Ik stuitte op het dagboek van Anne Frank. Zachtjes blies ik het stof van de kaft. Ik bladerde erdoorheen en zag wat ik op de laatste bladzijde had geschreven.

Bevrijdingsdag.

Ik zuchtte, lachte om mezelf en stopte het in de koffer.

Evelien en Iris zouden vanavond komen eten in mijn nieuwe appartementje aan de Koninginneweg. Het keek uit op een stukje Vondelpark. Via een vriendin van Iris was ik daar terechtgekomen. Mijn ouders wilden niet dat ik uit huis ging. Ze wilden dat ik eerst trouwde. Want dat doen alle zedelijke zonen en deugdzame dochters van onze Marokkaanse kennissen, familie en burens. Het feit dat ik op mezelf ging wonen, betekende dat de familie Zafar uit de toon viel en dat wakkerde een storm van geroddel aan.

Ach.

Mijn broer en ik spraken elkaar niet meer. We communiceerden met elkaar via mijn moeder. Ik wilde de vleugel meenemen naar mijn nieuwe huis, maar moest eerst zijn toestemming vragen. Dus vroeg ik mijn moeder of zij het hem kon vragen.

Het mocht.

Hij promoveerde in perverse zaken. Ik las laatst een paar formulieren die ik stiekem uit zijn aktetas pakte en kwam er op die manier achter dat hij en Ys mede-eigenaren waren geworden van een sekstheater. Er stond een aantekeningetje bij: 'Seks kent geen crisis.'

Ys en ik waren gebrouilleerd. Gebrou-wat? Gebrouilleerd! We waren zonder ruzie of discussie uit elkaar gegaan. Hij had voor mijn broer gekozen. Daarom had ik een hekel aan hem gekregen. Toch werd ik vrolijk als ik aan hem dacht. Onze subcultuurtjes zijn beide wantrouwend en afkerig tegen iedereen die erbuiten valt,

maar vriendschap overstijgt bekrompenheid. Iris vertelde dat hij een halfjaartje Azië onveilig ging maken. Thailand, Laos, Cambodja, Vietnam, het gebruikelijke gelul. Waarschijnlijk zou hij de sekstoerist uithangen om inspiratie op te doen voor zijn theater.

Nadat ik Kyra een goed leven had gewenst, wiste ik haar nummer uit mijn telefoon. Maar ik kende het nummer nog wel uit mijn hoofd! Soms, heel soms dacht ik met veel nostalgie terug aan de neukbeurt op de Bösendorfer. Hoe we stikten van het lachen om de afdruk van haar hete billen op de piano.

Ik hoorde via via dat Soesi weer op de Albert Cuyp werkte. Daarnaast begeleidde hij toeristen door Amsterdam. Soms verkocht hij ze pakketjes cocaïne. Of lichtte hij ze op. Er schuilde altijd al een leidsman in hem.

Duivel zat vast. Die cowboy had op de politie geschoten tijdens een vlucht. Het kwam op het zesuurjournaal. Ze spraken over ‘wildwesttaferelen’.

Evelien vlamde, ze ging naar het tweede jaar van haar rechtenstudie. Ze reed geen paard meer, maar schreef met gevangenen in Amerika. Ze wilde zich inzetten voor mensenrechten. Ook woonde ze al op zichzelf. In een studentenhuus, met vier meisjes... Ze hadden mij uitgenodigd om volgende week mee te gaan feesten. Ik zei: ‘Hé hé, dat is een puik idee!’

Ik wilde het aankomende jaar de bohemien uithangen. Een beetje experimenteren met drugs, huisfeestjes geven, knalorgies houden, fitnessen en nieuwe muziekstijlen aanleren, en dat wilde ik allemaal bekostigen door pianoles te geven. En privéoptredens in de huiskamers van vermogende muzikliefhebbers. Iris sluisde mij de juiste contacten door via haar uitgebreide vriendenkring. Ik zat al aardig volgeboekt voor deze maand!

Verder had ik met Evelien tickets geboekt naar Marokko. Eindelijk zou ik de Saharawoestijn zien. De aantrekkingskracht was haast te groot en slokte mij zowat op. Het eerste wat ik zal doen is de zandduinen heel lang omhelzen, de hete zandkorrels tegen mijn lijf aan voelen. Dan de zandduinen beklimmen terwijl ik mezelf uitkleed en op de toppen zal ik dan heel heldhaftig staan kijken. Van het

uitzicht genieten. Tot ik er genoeg van krijg. En dan wil ik naakt en
piemelslingerend van het duin af rollen!

Ik moet zien waar ik vandaan kom. Ik moet de woestijn zien. Dan pas kan ik
echt verder, vertelt het gemoed mij. Ik bedoel, zelfs Peer Gynt is er al geweest!

Vanuit mijn kamerraam hing ik mijn rugtas met legerprint aan de vlaggenmast.
Daarna de vlag. Ik trok de touwtjes strak aan.

Ik nam afscheid van mijn tweelingzussen en vader en moeder. Moeder
probeerde mij nog over te halen om te blijven. Ik antwoordde dat ik gewoon in
Amsterdam bleef wonen en niet ging emigreren. Ze zei dat ze nooit meer zou
zeiken over de herrie van de vleugel. Ik zei dat de mannen van het takelbedrijf
volgende week zouden langskomen. Vader drong erop aan dat ik het
gebedstapijtje meenam.

Ik vroeg: 'Waarvoor? Kan ik ermee vliegen?'

'Het laat je opvliegen naar de hemel.'

Hoewel we allebei op het punt stonden om een traantje weg te pinken, lachten
we.

Voor de goede orde nam ik het gebedstapijtje aan.

Ik pakte zijn hand en kustte die.

Tree voor tree liep hij mee.

Bij de deur stopte hij.

'Kom snel langs.'

Ik knikte en zei:

'Insjallah.'

Roerloos zat ik op het bankje in mijn straat. Op de rugleuning stond nog steeds,
maar wel ietsjes vervaagd: IN DE PIJP ZIJN WE LIJP.

Ik pakte mijn Vespa-sleutel, kraste een letter weg en kerfde er iets bij.

Er stond nu:

IN DE PIJP ZIJN ZE LIJP

Helder hoorde ik de vlag wapperen.

Ik keek tevreden naar mijn kamerraam.

De zon scheen door het rood-wit-blauw.

De postbode liep langzaam langs de deuren. Vlak voor mijn deur vroeg ik of hij brieven had voor de familie Zafar. Hij pakte een stapel uit zijn karretje, likte zijn vinger en doorzocht de gekleurde brieven. Hij pikte er drie uit, gaf ze aan mij en liep verder. Ik keek omslachtig naar de brieven. De laatste was voor mij. Een brief met in de hoek een zwarte cirkel die een blauwe cirkel overlapte. CvA. Ik scheurde de brief open. Daarin stond dat de directrice van het Conservatorium van Amsterdam mij had zien spelen in het Concertgebouw. Dat ik gevrijwaard was van auditie, mocht ik ooit aan het Conservatorium willen studeren.

Links van mij hoorde ik geschuifel dat plotseling stopte. Ik keek opzij. Ik keek hem recht in de ogen. Soesi hield boodschappentassen vast. Hij keek onthutst. Ik lachte verontschuldigend. Geluidloos vervolgde hij zijn reis naar zijn huisdeur. Die klapte hij ongebruikelijk hard dicht.

Evelien, Iris en ik zaten in de crèmekleurige Fiat 500 Cabrio. Ik fungeerde inmiddels als privéchauffeur van Iris. De zwelling in mijn enkel was verdwenen, het deed nog een klein beetje pijn als ik het gaspedaal indrukte. We reden door de drukke Cornelis Schuytstraat, op zoek naar een parkeerplek. Iris zwaaide om de twee seconden naar een bekende die haar riep.

Ik zei: 'Je bent zo geliefd, je zou je verkiesbaar moeten stellen.'

'Ik zou meteen het parkeerprobleem aanpakken.'

'Niet het Marokkanenprobleem?'

'Geef het de tijd. Tijd heelt wonden.'

'Tijd bestaat niet, Iris! Muziek heelt wonden.'

Voor bakkerij Bertram schoot ik een parkeerplekje in dat net vrijkwam.

Een goedgeklede giechelnicht woelde door mijn haren. Iedere keer creëerde hij keurige kapseltjes en keek mij kwajongensachtig in de spiegel aan.

Dan schudde ik het hoofd.

Ik zei: 'Weet je wat, scheer mijn kop lekker kaal!'

Evelien en Iris protesteerden.

Ik vroeg: 'Mogen zij met de tondeuse eroverheen?'

'Van mij wel hoor.'

‘Kom, leef jullie uit!’

Toen vonden ze het ineens geweldig. Evelien schoor de ene helft en Iris de andere. Ze hadden de lol van hun leven.

Nadat de kapper mijn hoofd had gewassen, kwam Iris op een idee.

‘Gaan we een ijsje eten?’

Evelien zei: ‘Ja lekker!’

‘Mooi niet. Ik moet op mijn sixpack letten!’

Iris zei: ‘Dat verbrand jij zo weg. Laten we naar Pisa gaan.’

Evelien zei: ‘Ja, Pisa!’

Ik zei: ‘Fuck Pisa. We gaan naar Venetië.’

‘Applaudisseert, vrienden, de komedie is voorbij.’

Beethoven.

Woord van dank

Ik zou graag een aantal mensen willen bedanken die mij op verschillende manieren hebben geholpen bij het schrijven van deze roman.

Harminke Medendorp, Nancy Camphuijsen, Myrthe Burger, Tom Kellerhuis, Lucas van der Deijl, Job Lisman, Zijl Sabri, Rosa Dings.

Regilio Tuur, voor de motiverende gesprekken in de gym.

Romy, Nofi en Nasseem die ik tijdens het schrijven in mijn kamer liet spelen. Het geluid van spelende kinderen is de mooiste muziek die er is.

2Pac, Chopin en Beethoven, die mij tijdens de nachten gezelschap hielden en mij voortdurend het gevoel gaven dat ik de hele wereld aankon.

Geert, voor de goede gesprekken.

Lisanne Mathijssen, mijn snedige, aimabele redactrice, voor haar geduld en begeleiding, heldin!

Natalia Aquino! Dank, dank, dank.

Mai Spijkers voor de woorden die ik wilde horen.

Janna Reinsma!

Gita Hacham, mijn lieve, belezen buurvrouw die mij veel heeft bijgebracht.

Julius van 't Hek, die mij voor het eerst meenam naar een pianoconcert in het Concertgebouw.

Documentairemaker Roy Dames, die mijn schrijfproces op camera heeft vastgelegd.

Annemieke Remmelts en Remmelt Remmelts voor de hartverwarmende steun en betrokkenheid.

Mijn vader en moeder, op wiens schouders ik sta.

Makram, die mijn kamer binnensloop om mij tijdens het schrijven te wurgen. Ik hou ook van jou!

Solaiman, naar wie ik op de gekste tijdstippen op mijn Vespaatje scheurde om een idee te bespreken. Ik genoot van die gesprekken. Waar zou ik zijn zonder jou?

Eva, de mooiste vrouw van de wereld, die mij kusjes en knuffels gaf tijdens het helse herschrijven.

Joris Luyendijk, vergeef mij voor mijn gezeik! Bedankt voor je luisterend oor, adviezen en tips. Je bent een groot inspirator. Ik ben je eeuwig dankbaar. *Shokran bezaf, bezaf!*

Schrijven is muziek maken.